BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XLV
B
36
NAPOLI

B. 36

153. 45.

POMPONII MELÆ

LIBRI TRES DE SITU ORBIS,

Cum Notis J. GRONOVII.

JULII HONORII ORATORIS EXCERPTUM COSMOGRAPHIÆ nunc primum ex MS. editum.

COSMOGRAPHIA, quæ falſo hactenus ÆTHICUM auctorem prætulit, variis lectionibus ex MS. illuſtrata.

NAPOLI

LUGD. BATAVORUM.

Apud JORDANUM LUCHTMANS 1685.

Nobiliſsimis & Florentiſsimis

JUVENIBUS

ALEXANDRO ZOETE DE LAEKE,

Hæredi in Villers, Zevender, &c.

E T

DAVIDI DE RUYTER

S. P.

IN quo orbe per continuam propaginis ſeriem conſpicua pars fuere majores veſtri, & nunc quoque proximi vobis acceptum ab illis locum glorioſe tuentur; in quo or-

be tam multi oculos in ſpem & paratum, quo ſe juventus veſtra componit ad cultum fortunæ ac lucis ab natura & fato vobis additæ, conjiciunt; quem orbem legendo aliquoties me adjutore circummeaſtis, ut terrarum mariumq; partes & confinia inæqualitateſq; ſpectaretis facilius, eum lætus libens vobis offero. Qui quidem fieri non poteſt, ut non univerſus ſic quoque appoſitus demereatur contemplantes, cogatque percenſentes fateri videre ſe templum Dei, non minus quam Pythagoram aut Socratem ipſa univerſitas in animo conſiderata rapere poterat illuc, ut ſic vocem Dei audire ſibi viderentur. Sed tamen præcipue ille mediterranei maris tractus Græcorum

prius opera & lingua & ingenio mollitus, deinde Romana magnificentia non modo excultus, ſed etiam pervius factus, ille, inquam, ridet hic, exſultat: nec ſatis; ille tripudians velut manu levatam Romam ſpectaculo exponit, & quantopere illa & vobis & omnibus, qui humanum genus æſtimant, ſe imputare poſſit, declarat; ut quæ omnes illas oras non diviſas laceratasque ut primo Græci, ſed junctas & unitas vel urbibus vel pagis vel caſtellis & prætoriis tanquam oculis illvſtravit jam tunc, quum oceani accolæ infando inertiæ & ignorantiæ amore ne innoteſcere quidem vellent, in ſuo horridi litoris ſtrepitu & ſepto nebulis marinis aere ſomniantes; nedum

id facere, ut id quod creaverat Deus, noſcerent & perſcrutarentur. Itaque & hic tractus & ipſa Roma tum vos, tum quemcunque alium huc invitat, ut per hoc regionum ſuarum compendium, quod ipſa velut gremio ſuo ſuſceptum ac per barbara tempora ne periret ſervatum excitatis ingeniis refovit, cognitioni rerum non modo ab ſe ſed aliis quoque populis, qui illic recenſentur, geſtarum proluderetis, quod ſancte & ſevere facitis. Nec vero nudus ille orbis ſimplexque & qualem inſpexiſtis ſæpius, nunc rurſus expanditur. Sicut ipſe verus orbis continet in ſe ſcabras quaſdam rupes deſertaque & inacceſſa interim teſqua; ſic in hac calamaria tabella audiviſtis pariter & agno-

viſtis

viſtis intervenire partes, quæ velut penicillo artem ſuam deſtituente & aberrante non ad intellectum modo, ſed ne ad conſpectum quidem patebant, non ſuo vitio, ſed per ætatis injuriam. Harum veros colores & aliquot poſitionum juſtam ſeriem deprehendetis conatum me eſſe, ut per hoc otium caniculare efferrem & revocarem, quo ſic vexationi veſtræ ſuccurrerem; neque dubitans quin hinc etiam apud vos pretio hujus accuratiſſimi πινακιδίου fiat non levis acceſſio, ſuſtinui tamen id ipſum per nomina veſtra & hanc ἀνάδειξιν reddere vobis commendatius & inſinuare. Deus Opt. Max. faciat, ut quum ex hoc ſæpe diuque peragrato juſtos fructus perceperitis, ipſi tan-

dem ad bonæ mentis firmandæ commercium per peregrina loca digreſſi redeatis onerati ornatique lautis artium ac diſciplinarum divitiis, per quas & parentibus tum placere tum ſimiles eſſe, & patriæ amiciſque inſervire poſſitis. Valete, & me amate, tanto ſincerius in vobis ardentem, quanto tectius. Pridie Calendas Octobres CIↃ IↃ C LXXXIV.

LECTORI

S. P. D.

TAntis poſt renatam bonarum literarum lucem laudibus celebratum fuit hoc Geographiæ breviarium & variorum vel populorum vel morum Πινακίδιον, ab Pomponio Mela conceptum ſcriptumque, tanta cura ad id, male ab prioribus ſeculis habitum, ſibi reſtituendum incubuerunt viri & primi & multi, ut nemo, quem ſtudiorum amor, etiam tepidior, tenet, non inde excitetur ad bene de eo exiſtimandum, credatque inſigni & commoditate & amœnitate fraudatum, quiſquis id ſaltem non deguſtaverit. Si quis vero duret contemplari pertinacius; & obſervet Plinio aliiſque jam ante tot ſecula, quum aliis multis ſcriptoribus & iis haud dubie non levibus vilibuſque hæc eadem materia cenſeretur, hunc potiſſime placuiſſe, ut excerptis inde leporibus labores ſuos ingenioſe diſtinguerent; quaſi pro firmo ſtatuentes, nec quemquam ex Romanis id feciſſe acutius, nec ſe facere id poſſe: quin immo ſi ipſe tantum ſuſtineat paulo laborioſius interiora ejus ſcrutari, & videat vel dexteritatem hujus viri in ordinanda re ſanequam perplexa, vel ſtupendas in argumento ſterili & arido & ſic etiam contracto, quin etiam ex recenſendis modo urbium, fluminum, montiumque vocabulis contexendo, munditias an delicias divitiaſque dicam? vel denique ſtudioſiſſimam in le-

genda mediterranei maris ora, populorumque circa nunc ſedibus, nunc moribus enarrandis curam; deſigetur profecto nunquam ſatiandus, & laudes grateſque aget Melæ, qui Latinæ Muſæ tam feſtivum & auguſtum deſcripti orbis donarium conſecraverit. Hæc animi & cogitationum facies mihi, hæc aliis oborta fecit, ut tot primo aliquamdiu per ſcribarum operas, deinceps per typos vulgata ſint hujus libelli exemplaria, ut quorum hæc brevi & vix ab torculari ſicca direpta ſubinde renovari debuerint. Eadem hoc quoque tempore novæ editionis auſpicium fuit & hortamen. Nam quum & caritas & raritas exemplarium, præcipue ſanctius emendatorum, ſumma eſſet, fatigareturque multorum petitionibus hic typographus, feſſus tandem circumſpexit remedium, & ad Pomponium rurſus prælo ſubjiciendum vires ſuas contulit. Is ergo ut exiret commodiſſimus, commodior certe quam omnes priores, cura & induſtria quanta fieri potuit, providimus, vel cavendo a mendis typographicis, quibus affatim denſis & ſane enormibus maculatæ ſunt ejus tum omnes, tum ſane etiam noviſſima editio, quum in hac ſi unam in fine indicatam correxeris, vix aliam repertum iri confidamus; vel diſtinctionum accurata habenda ratione, vel indice concinnius formando, qui quidem futilis & ridiculus & fallax etiam vulgo annectitur ad hoc uſque tempus. Porro quod ad ipſius ſcripti correctionem attinet, non potuit ne deliberatio

quidem inſtitui, ad cujus editionis exemplum exigi eandem foret conſultiſſimum. Adeo priores non Melam cognoſcendum, ſed libidinem genii potius ſui lectoribus impegerunt. Alii nondum præditi iis Geographiæ antiquæ inſtrumentis, quibus poſteriores annos fauſtitas publica donavit, & inde audaciores, non dubitarunt in urbium locorumque appellationibus paſſim ſubjicere, quæ ipſis aliunde nota erant. Alii brevitatem quandam in hoc ſcripto ſummam & male ſpectatam ſupponentes amputare & abjicere, quæ ipſis parum allubeſcebant, & videbantur quodammodo abeſſe poſſe, etſi veriſſima & contra omnem auctoritatem, ſuſtinuerunt. Res ergo fuit quam maxime neceſſaria, ut in tam temeraria magnorum hominum hallucinatione aliquis formatus ea, quæ huc deſiderari poteſt, peritia tum Geographiæ, tum Latinæ linguæ, codices, quales ex vetuſtate reſiduos habere poſſumus, inſpiceret, exigeret, & inde Melam quaſi regeneraret, etiam ex contemplandis vitiis, quæ in eis antiquitus inoleverant. Id unice præſtitit Vir clariſſimi per bona ſtudia nominis ac meriti Iſaacus Voſſius, & propterea libentes fatemur hanc quoque editionem plurimum ei debere. Ipſas ejuſdem Obſervationes quominus typographo auctores fuerimus ut renovaret, cauſas habuimus & multas & non leves. Præterquam enim quod animus ferebat tale hoc corpus fieri, quo facile & habiliter quis uteretur; tum magna earum pars non Pomponio impenditur,

penditur, ſed alibi occupata, plerumque auferri ſe patitur ad increpandas Salmaſii (quo qui plura me docuerit, nullus eſt,) in Solinum Exercitationes, & ea occaſione digreſſiones inſtituuntur, etſi forſan & decoræ interdum & doctæ, tamen plane non ad Auctoris noſtri proprie bonum conferentes. Non putavimus ergo noſtra opera fieri debere, ut plura iſtarum vellicationum exemplaria mundo inferrentur, quum & ſatis notæ iſtæ ſint, & ſi quibus nunc demum eas cognoſcendi voluptas eſt, eis deeſſe commoditas per primam editionem nequeat. Nos quidem id judicium noſtrum non facimus. Sed non minus Salmaſium nunc velut τῶν Ἑλληνικῶν ἀμύντορα, *nunc in aliis prorſus imperitum traduci, quam reliquos viros inſignes, qui vel notis conſcribendis vel interpretationibus componendis declarare ſcriptorem aliquem vetuſtum voluerunt, & omnia ab Voſſio velut legem partim corrigendi partim interpretandi accipere, idque tam præfracte & ſine ulla exceptione, quis ſalubriter fieri poſſe & in talibus rite recteque verſatum eſſe auctorem credat? Et utinam tamen id ubique ex merito & jure veniret, & ut ex illis ſaltem fieremus ſapientiores! Sed non ita eſt: & ut ſcias, quantus ſucceſſus in ſingulis fuerit, ut plura omittam, egregium unum ſpecimen ad teſtimonium citemus, de Pallacopa, nobiliſſima Euphratis dioryge in Arabum campos. Hujus hiſtoriam ſcribit pag.* 285 *accurate narrare Arrianum, ſed ſenſum verborum*

rum non adſecutos eſſe interpretes: Ita enim illa reddenda eſſe; Itaque qua in Pallacopam exit Euphrates, illic firmiter oſtium ejus obſtruere propoſuit. Quumque ad ſtadia triginta progreſſus eſſet, petroſa occurrit terra, quamque interciſam fuiſſe comparebat. Ea ſi continua fieret ac denuo conjungeretur, nequaquam ob ſui firmitatem aquam transmiſſura eſſe videbatur ad antiquam illam Pallacopæ foſſam: atque ita præſtituto tempore, quandocunque Alexandro placeret, non difficile futurum fluminis divortium. *Hac eſt interpretatio Voſſii; cui operæ pretium erit apponere Græca Arriani:* ἔνθεν μὲν δὴ ἐς τὴν Παλλακόπαν ἐξέπιπτε τοῦ Εὐφράτου ὁ ῥοῦς, ταύτῃ δὲ ἔγνω βεβαίως ἀποκλεῖσαι τὴν ἐκβολήν. προελθόντι δὲ ὅσον σταδίους τριάκοντα ὑπόπετρος ἡ γῆ ἐφαίνετο, οἵα διακοπεῖσα εἰ ξυναφὴς ἐγένετο τῇ πάλαι διώρυχι τῇ κατὰ τὴν Παλλακόπαν, οὔτ᾽ ἂν διαχεῖσθαι παρέχειν τὸ ὕδωρ ὑπὸ στερρότητος τῆς γῆς, τήν τε ἀποστροφὴν αὐτοῦ τῇ τεταγμένῃ ὥρᾳ μὴ χαλεπῶς γίγνεσθαι. *Vide jam, Lector, an hic novus interpres ullam partem veræ ſententiæ ſit adſequutus certius, quam alii. Primo conſidera, unde hauriat duas illas voces* occurrit *&* comparebat. *Etenim ſi* ἐφαίνετο *ad priora jungi debet, non niſi* occurrit *ſignificare poteſt; ſi ad poſteriora, & notabit* comparebat, *unde petiit illud* occurrit? *Alterutrum certe eſt merum commentum cerebri Voſſiani, non modo præter mentem Arriani, ſed quo omnis veritas in fucum & va-*

& vanum redigitur. Talis quoque eſt copulativa *in illis* quamque interciſam fuiſſe apparebat. *Ubi illa in Arriano? an Græci illam non æque ſolent exprimere ac Latini? Deinde an* διὰ διακοπεῖσα *ſic notat interciſam fuiſſe, ut jam non amplius eſſet interciſa? Quis doctus Græce, quis homo ſanus, nedum Arriani ſtudioſus id dicet ac talem harum duarum vocum verſionem dabit? Ne dicam; quomodo comparebat interciſam eſſe? Atqui nunquam illic interciſa fuerat. Præterea an illud* denuo *ullum veſtigium habet. in Græcis? Inepte vertit* ἀποστροφὴν divortium, *quum notet repreſſionem & continentiam Euphratis intra ripas & averſionem ab alveo in foſſam, ut apparet manifeſte in præcedentibus. Divortium vel diverticulum eſſe* ἐκτροπὴν *docuit ex gloſsis Salmaſius in eadem illa nota, in qua ille* μεγάλος ποταμὸς *ſic reprehenſus ab noſtro occurrit. Jam quæ ſententiæ univerſæ ſumma eſt; ſi firmiter obſtrueretur oſtium, qua in Pallacopam exit Euphrates, & ſi quoque illa pars, quam interciſam fuiſſe comparebat, denuo conjungeretur, quo igitur iturus erat Euphrates? quo illud divortium fluminis ducetur, ſi nullum ex duabus ripæ aperturis pateret? Taceo, quod quum pateat manifeſte ab Arriano junctim poſita eſſe* ξυναφὴς ἐγένετο τῇ πάλαι διώρυχι, *ille hæc diſcerpat, & Græciſmum talem nobis præſcribat, ad cujus fœditatem omnia Salmaſiana aurum ſunt. Sed & auctores hujus foſſæ facit Arabas ad irrigandam ſiticuloſam ter-*

ram ſuam; *quod certe non facit Arrianus: ex quo perſpicue conſtat eam factam ab Aſſyriis, ut ab inundationibus ex Euphrate per hanc alterius lateris aperturam ſuas terras liberarent. Hinc etiam tunc Alexander renovaturus eam foſſam non Arabibus ſed Aſſyriis erat gratificaturus, ut diſerte teſtatur Arrianus. Sed de hoc Pallacopa alias plura, quoniam plures in eo & hoc ipſo Arriani loco erraverunt. Cæterum ſufficit hoc adduxiſſe, ad tuendos nos, quod multiplicare obſervationes iſtas tempeſtivum non duxerimus. Et quis non ægris oculis & lacrimans videt adeo temere fidem Salmaſii illic in dubium vocari? ut quia Salmaſius in Solinianis pag.* 478 *ſcribit libros habere* deinde iterumque diviſus ad Deltam & a Melim per omnem Ægyptum, *ſupponat de induſtria in re tantilla mentiri voluiſſe magnum illum virum. Et ſane fas fuerit hoc etiam in illo demonſtrare. Sed quæ fides accuſationis hujus? Nempe tota in eo, quod Vaticani & omnium codicum, quos viderit Voſſius, conſtantem lectionem prædicet hanc* deinde iterum iterumque diviſus ad Delta & ad Melin. *Sit ſane ita: ego tamen teſtari poſſum prius illud* iterum *in ſcripto codice repertum a me non fuiſſe. Immo nec eſt in Chiſiano exemplari. Deinde in iiſdem non legebatur* Delta, *ſed clare* Deltam. *Et in ſumma, emendationem Voſſii non eſſe manum Pomponii certiſsime & mihi perſuaſi & aliis perſuadere facile poſſum; ſed id facere non putavi*

tavi eſſe hujus temporis aut loci, quia ipſo in loco nondum mihi ſatisfacio. Et hæc hæſitatio non tantum in hoc loco me continet, coërcetque, ſed in multis aliis, quæ otioſe & diu contemplari mihi non licuit. In quibus tamen licuit, non dubitavi pro virili parte afferre τὰ καίρια, ut loquebantur illi, & conſulere placitiſſimo certe & feſtiviſſimo in tam, ut ipſe vere dixit, non benigna materia, & nunquam ſine ſumma lubentia lecto, utque opinor & ſpero poſthac ſæpius legendo ſcripto. Nam quos errores in eo ab aliis deprehenſos & publicatos video, utinam in illis, quæ ipſi ſcripſerunt, ſcribuntque, non plures projicerentur & projecti eſſent! Tolle quoſdam populares, & agnoſces nullos, niſi placuerint maligni oculi, & de iis ſingulis reſpondentem nunc agere, non fuit temporis noſtri vel inſtituti. Hæc noſtra qualiacunque ſunt, mi Lector, ut in illis liberrime ſenſum meum patefeci, hoc unum agens, ut ardentiſſime ſpeculatus illud admirabile hujus opuſculi ingenium plene intelligerem; ita liberrime ut illis utaris, rogo, & quæ aliena ab Pomponio exiſtimare potes, ne permitte, ne crede, quidquam invito aut incredulo tibi imponi. Sed & ut augeremus pretium bonitatemque editionis hujus, excerptum Julii Honorii Oratoris vel ex eo alterius, quod toties citatum ab viris doctis memineramus, quum Pariſiis eſſemus, ex bibliothecæ Thuanææ exemplari a nobis deſcriptum, hac occaſione non ultra ſupprimendum putavimus, & quidem ita, ut nihil in eo nobis licere vellemus, ſed prorſus id haberes, quale in vetuſtiſſima membrana reperitur, ad literam conveniens; in quo unusquiſque ſe exerceat. His ut ſæpe antehac factum, Coſmographiam ſubjunximus, quæ Æthicum auctorem habere falſo credita, ut obſervatum viris doctis: & ne nuda exiret, varietates lectionum, quas ſcriptum ejusdem bibliothecæ codicem olim ad editum comparantes annotavimus, appoſuimus. Id quoque publici commodi cauſa: cui dum faveo, Lector, fave etiam nobis ac Vale.

POMPONII MELAE DE SITU ORBIS

LIBER I.

PROOEMIUM.

ORbis ſitum dicere aggredior, impeditum opus, & facundiæ minimè capax; (conſtat enim ferè ex gentium locorumque nominibus, & eorum perplexo ſatis ordine, quem perſequi, longa eſt magis quam benigna materia) verum aſpici tamen cognoſcique digniſſimum, & quod ſine ope ingenii orantis ipſa ſui contemplatione pretium operæ attendentium abſolvat. Dicam autem aliàs plura & exactius: nunc ut quæque clariſſima, & ſtrictim. Ac primò quidem quæ ſit forma totius, quæ maximæ partes, quo ſingulæ modo ſint, atque habitentur,

expediam. Deinde rurſus oras omnium & littora, ut intra extraque ſunt, atque ut ea ſubit ac circumluit pelagus; additis quæ in natura regionum incolarumque memoranda ſunt. Id quo facilius ſciri poſſit atque accipi, paulò altiùs ſumma repetetur.

Cap. I.

Mundi in quatuor partes diviſio.

OMne igitur hoc, quicquid eſt, cui mundi cœlique nomen indidimus, unum id eſt, & uno ambitu ſe cunctaque amplectitur. Partibus differt; unde ſol oritur, Oriens nuncupatur, aut Ortus: quo demergitur, Occidens, vel Occaſus: quâ decurrit, Meridies: ab adverſa parte, Septentrio. Hujus medio terra ſublimis cingitur undique mari: eodemque in duo latera, quæ Hemiſphæria nominantur, ab oriente diviſa ad occaſum, zonis quinque diſtinguitur. Mediam æſtus infeſtat, frigus ultimas: reliquæ habitabiles paria agunt anni tempora, verum non pariter. Antichthones alteram, nos alteram incolimus. Illius ſitu ob ardorem intercedentis plagæ incognito, hujus dicendus eſt. Hæc ergo ab ortu porrecta ad occaſum, & quia ſic jacet, aliquanto

quam ubi latiſſima eſt longior, ambitur omnis oceano: quatuorque ex eo maria recipit; unum ab ſeptentrione, à meridie duo, quartum ab occaſu. Suis locis illa referentur. Hoc primum anguſtum, nec amplius decem millibus paſſuum patens, terras aperit, atque intrat. Tum longè lateque diffuſum, abigit vaſtè cedentia littora, iiſdemque ex diverſo prope coëuntibus, adeo in arctum agitur, ut minus mille paſſibus pateat. Inde ſe rurſus, ſed modicè admodum laxat: rurſuſque etiam quam fuit arctius exit in ſpatium. Quo cum eſt acceptum, ingens iterum & magno ſe extendit ambitu, cæterum exiguo ore paludi conjungitur. Id omne quà venit, quàque diſpergitur, uno vocabulo noſtrum mare dicitur. Anguſtias introitumque venientis, nos fretum, Græci πορθμὸν appellant. Quà diffunditur, alia aliis locis cognomina acceptat. Ubi primum ſe coarctat, Helleſpontus vocatur. Propontis, ubi expandit. Ubi iterum preſſit, Thracius Boſporus. Ubi iterum effundit, Pontus Euxinus. Quà paludi committitur, Cimmerius Boſporus. Palus ipſa, Mæotis. Hoc mari & duobus inclytis amnibus, Tanai & Nilo, in tres partes univerſum dividitur. Tanais à ſeptentrione ad meridiem vergens, in mediam ferè Mæotida defluit: ex diverſo Nilus in pelagus. Quod terrarum jacet à freto ad ea flumi-

na, ab altero latere Africam vocamus: ab altero, Europen: ad Nilum, Africam: ad Tanain, Europen. Ultra quicquid eſt, Aſia eſt.

Cap. II.

Brevis Aſiæ deſcriptio.

Tribus hanc è partibus tangit oceanus, ita nominibus ut locis differens. Eous ab oriente, à meridie Indicus, à ſeptentrione Scythicus. Ipſa ingenti ac perpetua fronte verſa ad orientem, tantum ibi ſe in latitudinem effundit, quantum Europa & Africa, & quod inter ambas pelagus immiſſum eſt. Inde cum aliquatenus ſolida proceſſit, ex illo oceano quem Indicum diximus, Arabicum mare & Perſicum, ex Scythico Caſpium recipit: & ideo qua recipit anguſtior. Rurſus expanditur, & fit tam lata quam fuerat. Deinde cum jam in ſuum finem aliarumque terrarum confinia devenit, media noſtris æquoribus excipitur: reliqua altero cornu pergit ad Nilum, altero ad Tanain. Ora ejus cum alveo & Nili amnis ripis deſcendit in pelagus, & diu, ſicut illud incedit, ita ſua littora porrigit: deinde fit venienti obviam, & primum ſe ingenti ambitu incurvat, poſt ſe ingenti fronte ad Helleſpontium fretum extendit: ab eo iterum obliquat

ad

ad Boſporum: iterumque ad Ponticum latus curva, aditum Mæotidos tranſverſo margine attingit. Ipſam gremio ad Tanain uſque complexa, fit ripa, qua Tanais eſt. In ea primos hominum accepimus ab oriente, Indos, Seres & Scythas. Seres media fermè Eoæ partis incolunt, Indi & Scythæ ultima: ambo latè patentes, neque in hoc tantum pelagus effuſi. Spectant enim etiam meridiem Indi, oramque Indici maris (niſi quoad æſtus inhabitabilem efficiunt) diu continuis gentibus occupant. Spectant & ſeptentrionem Scythæ, ac littus Scythicum (niſi unde frigoribus arcentur) uſque ad Caſpium ſinum poſſident. Indis proxima eſt Ariane, deinde Aria, & Cedroſis, & Perſis ad ſinum Perſicum. Hunc populi Perſarum ambiunt, illum alterum Arabes. Ab his, quod in Africam reſtat, Æthiopum eſt. Illic Caſpiani Scythis proximi ſinum Caſpium cingunt. Ultra Amazones, ultraque eas Hyperborei eſſe memorantur. Interiora terrarum multæ variæque gentes habitant, Candari & Pariani, Bactri, Sugdiani, Harmatotrophi, Comari, Coamani, Paropaniſii, Dahæ: ſuper Scythæ, Scytharumque deſerta. At ſuper Caſpium ſinum, Chomari, Maſſagetæ, Caduſii, Hyrcani, Iberes. Super Amazonas & Hyperboreos, Cimmerii, Ciſſianti, Achæi, Georgi, Moſchi, Coraxi, Pterophoritæ, Riphæes;

atque ubi in noſtra maria tractus excedit, Mantiani, Tibarani: & notiora jam nomina, Amardi, Armenii, Comageni, Mariandyni, Veneti, Cappadoces, Gallogræci, Lycaones, Phryges, Piſidæ, Iſauri, Lydi, Syrocilices. Rurſus ex iis quæ meridiem ſpectant, eædem gentes interiora & littora tenent uſque ad ſinum Perſicum. Super hunc ſunt Parthi, & Aſſyrii: ſuper illum alterum Babylonii. & ſuper Æthiopas Ægyptii. Ripis Nili amnis & mari proxima iidem Ægyptii poſſident. Deinde Arabia anguſta fronte ſequentia littora attingit. Ab ea uſque ad flexum illum quem ſupra retulimus, Syria: & in ipſo flexu, Cilicia: extra autem, Lycia & Pamphylia, Caria, Jonia, Æolis, Troas uſque ad Helleſpontum. Ab eo Bithyni ſunt ad Thracium Boſporum. Circa Pontum aliquot populi, alio alioque fine, omnes uno nomine Pontici dicuntur. Ad lacum, Mæotici: ad Tanain, Sauromatæ.

CAP. III.

Brevis Europæ deſcriptio.

EUropa terminos habet, ab oriente Tanain & Mæotida & Pontum; à meridie reliqua noſtri maris; ab occidente Atlanticum; à ſeptentrione Britannicum oceanum. Ora

ejus

ejus forma littorum à Tanai ad Helleſpontum, quâ ripa eſt dicti amnis, quâ flexum paludis ad Pontum redigit, qua Propontidi & Helleſponto latere adjacet, contrariis littoribus Aſiæ non oppoſita modo, verum etiam ſimilis eſt. Inde ad fretum nunc vaſtè retracta, nunc prominens, tres maximos ſinus efficit, totidemque in altum ſe magnis frontibus evehit. Extra fretum ad occidentem inæqualis admodum, præcipuè media, quâ procurrit ad ſeptentrionem: niſi ubi ſemel iterumque grandi receſſu abducitur, penè ut directo limite extenta eſt. Mare quod primo ſinu accipit Ægæum dicitur: quod ſequenti, in ore, Jonium; Adriaticum, interius: quod ultimo, nos Thuſcum, Graii Tyrrhenum perhibent. Gentium prima eſt Scythia, alia quam dicta eſt, à Tanai in media fermè Pontici lateris; hinc in Ægæi partem pertinens Thracia. Huic Macedonia adjungitur. Tum Græcia prominet, Ægæumque ab Ionio mari dirimit. Adriatici latus Illyris occupat. Inter ipſum Adriaticum & Thuſcum Italia procurrit. In Thuſco intimo Gallia eſt, ultra Hiſpania. Hæc in occidentem, diuque etiam ad ſeptentrionem, diverſis frontibus vergit. Deinde rurſus Gallia eſt, longè & à noſtris littoribus huc uſque promiſſa. Ab ea Germani ad Sarmatas porriguntur, illi ad Aſiam.

Cap. IV.

Brevis Africæ deſcriptio.

Africa ab orientis parte Nilo terminatur, pelago à cæteris. Brevior eſt quidem quam Europa, quia nec uſque Aſiæ, & non totis hujus littoribus obtenditur, longior tamen ipſa quam latior, & quâ ad fluvium attingit, latiſſima. Utque inde procedit, ita media præcipuè in juga exurgens, pergit incurva ad occaſum, faſtigatque ſe molliter: & ideo ex ſpatio paulatim adductior. Ubi finitur, ibi maximè anguſta eſt. Quantum incolitur, eximiè fertilis. Verum quod pleraque ejus inculta, & aut arenis ſterilibus obducta, aut ob ſitim cœli terrarumque deſerta ſunt, aut infeſtantur multo ac malefico genere animalium, vaſta eſt magis quam frequens. Mare quo cingitur à ſeptentrione, Libycum: à meridie, Æthiopicum: ab occidente, Atlanticum dicimus. In ea parte quæ Libyco adjacet, proxima Nilo provincia, quam Cyrenas vocant. Deinde, cui totius regionis vocabulo cognomen inditum eſt, Africa. Cætera Numidæ & Mauri tenent. Sed Mauri & in Atlanticum pelagus expoſiti. Ultra Nigritæ ſunt, & Pharuſii, uſque ad Æthiopas. Hi & reliqua hujus, & totum latus quod meridiem ſpectat, uſque

in Aſiæ confinia poſſident. At ſuper ea quæ Libyco mari abluuntur, Libyægyptii ſunt, & Leucoæthiopes: & natio frequens multiplexque Gætuli. Deinde latè vacat regio, perpetuo tractu inhabitabilis. Tum primos ab oriente Garamantas, poſt Augilas & Troglodytas, & ultimos ad occaſum Atlantas audimus. Intra (ſi credere libet) vix jam homines, magiſque ſemiferi, Ægipanes, & Blemmyes, & Gamphaſantes, & Satyri, ſine tectis paſſim ac ſedibus vagi, habent potius terras, quam habitant. Hæc ſumma noſtri orbis, hæ maximæ partes; hæ formæ genteſque partium. Nunc exactius oras ſituſque dicturo, inde eſt commodiſſimum incipere, unde terras noſtrum pelagus ingreditur; & ab iis potiſſimum quæ influenti dextra ſunt. Deinde ſtringere littora ordine quo jacent: peragratiſque omnibus quæ mare attingunt, legere etiam illa quæ cingit oceanus: donec curſus incepti operis intra extraque circumvectus orbem, illuc unde cœperit redeat.

Cap. V.

Particularis Africæ deſcriptio.

MAURITANIA.

DIctum eſt Atlanticum eſſe oceanum, qui terras ab occidente contingeret. Hinc in noſtrum mare pergentibus, læva Hiſpania, Mauritania dextra eſt. Primæ partes illa Europæ, hæc Africæ. Ejus oræ finis, Mulucha: caput atque exordium eſt promuntorium, quod Græci Ampeluſiam, Afri aliter, ſed idem ſignificante vocabulo, appellant. In eo eſt ſpecus Herculi ſacer: & ultra ſpecum Tinge oppidum pervetus, ab Antæo (ut ferunt) conditum. Extat rei ſignum, parma elephantino tergore exſecta, ingens, & ob magnitudinem nulli nunc habilis: quam locorum accolæ ab illo geſtatam pro vero habent, traduntque, & inde eximiè colunt. Deinde eſt mons præaltus, ei quem ex adverſo Hiſpania attollit objectus: hunc Abylam, illum Calpen vocant, columnas Herculis utrunque. Addit fama nominis fabulam, Herculem ipſum junctos olim perpetuo jugo diremiſſe colles, atque ita excluſum antea mole montium oceanum, ad quæ nunc inundat admiſſum. Hinc jam mare latius funditur, ſummotaſque vaſtius terras magno

impetu

impetu inflectit. Cæterum regio ignobilis, & vix quicquam illuſtre ſortita, parvis oppidis habitatur, parva flumina emittit, ſolo quam viris melior, & ſegnitie gentis obſcura. Ex iis tamen quæ commemorare non piget, montes ſunt alti, qui continenter & quaſi de induſtria in ordinem expoſiti, ob numerum, ſeptem, ob ſimilitudinem fratres nuncupantur. Tamuda fluvius, & Ruſadir, & Siga, parvæ urbes: & portus, cui Magno eſt cognomen ob ſpatium. Mulucha ille quem diximus amnis eſt, nunc gentium, olim regnorum quoque terminus, Bocchi Jugurthæque.

Cap. VI.

Numidia.

AB eo Numidia ad ripas expoſita fluminis Ampſagæ, ſpatio quidem quam Mauritania anguſtior eſt, verum & culta magis & ditior. Urbium quas habet, maximæ ſunt, Cirta procul à mari, nunc Sittianorum colonia, quondam regum domus: ſed cum Siphacis foret opulentiſſima. Iol ad mare, aliquando ignobilis, nunc, quia Jubæ regia fuit, & quod Cæſarea vocitatur, illuſtris. Citra hanc (nam in medio fermè littore ſita eſt) Cartenna & Arſinna ſunt oppida, & Quiza caſtellum, & Laturus ſinus, & Sardabale fluvius.

Ultra,

Ultra , monumentum commune regiæ gentis, deinde Icoſium & Ruthiſia urbes , & fluentes inter eas Aves & Vabar , aliaque quæ taceri nullum rerum famæve diſpendium eſt. Interius , & longè ſatis à littore (ſi fidem res capit) mirum ad modum , ſpinæ piſcium, muricum oſtreorumque fragmenta , ſaxa attrita (uti ſolent) fluctibus , & non differentia marinis, infixæ cautibus anchoræ,& alia ejuſmodi ſigna atque veſtigia effuſi olim uſque ad ea loca pelagi , in campis nihil alentibus eſſe invenirique narrantur.

CAP. VII.

Africa minor.

Regio quæ ſequitur à promuntorio Metagonio ad aras Philænorum , propriè nomen Africæ uſurpat. In ea ſunt oppida, Hippo regius , & Ruſicade , & Tabraca. Deinde tria promuntoria, Candidum, Apollinis , Mercurii , vaſtè projecta in altum , duos grandes ſinus efficiunt. Hipponenſem vocant proximum ab Hippone Diarrhyto , qui littori ejus appoſitus eſt. In altero ſunt caſtra Dellia, caſtra Cornelia , flumen Bagrada ; urbes Utica , & Carthago : ambæ inclitæ , ambæ à Phœnicibus conditæ. Illa fato Catonis inſignis , hæc ſuo : nunc populi Romani colonia , olim imperii

perii

perii ejus pertinax æmula: jam quidem iterum opulenta, etiam nunc tamen priorum excidio rerum, quam ope præſentium clarior. Hadrumentum, Leptis, Clupea, Abrotonum, Taphrure, Neapolis, hinc ad Syrtim adjacent, ut inter ignobilia celeberrimæ. Syrti ſinus eſt centum fere millia paſſuum, quà mare accipit, patens: trecenta, quà cingit. Verum importuoſus atque atrox & ob vadorum frequentium brevia, magiſque etiam ob alternos motus pelagi affluentis & refluentis infeſtus. Super hunc ingens palus amnem Tritona recipit, ipſa Tritonis: unde & Minervæ cognomen inditum eſt, ut incolæ arbitrantur, ibi genitæ: faciuntque ei fabulæ aliquam fidem, quod quem natalem ejus putant, ludicris virginum inter ſe decertantium celebrant. Ultra eſt Oea oppidum, & Cinyps fluvius per uberrima arva decidens. Tum Leptis altera, & Syrtis, nomine atque ingenio par priori: cæterum altero ferè ſpatio quà dehiſcit, quàque flexum agit, amplior. Ejus promuntorium eſt Bryon, ab eoque incipiens ora, quam Lotophagi tenuiſſe dicuntur, uſque ad Phycunta (& id promuntorium eſt) importuoſo littore pertinet. Aræ ipſæ nomen ex Philænis fratribus traxêre, qui contra Cyrenaïcos miſſi Carthagine ad dirimendum conditione bellum, diu jam de finibus, & cum

magnis

magnis amborum cladibus geſtum, poſtquam in eo quod convenerat non manebatur, ut ubi legati concurrerent, certo tempore utrinque dimiſſi, ibi termini ſtatuerentur: pacti de integro, ut quicquid citra eſſet, popularibus cederet (mirum & memoria digniſſimum facinus) hîc ſe vivos obrui pertulerunt.

Cap. VIII.

Cyrenaica.

INde ad Catabathmon Cyrenaica provincia eſt, in eaque ſunt, Ammonis oraculum, fidei inclytæ: & fons, quem Solis appellant: & rupes quædam Auſtro ſacra. Hæc cum hominum manu attingitur, ille immodicus exurgit, arenaſque quaſi maria agens, ſiccis ſævit fluctibus. Fons media nocte fervet, mox & paulatim tepeſcens, fit luce frigidus: tunc ut ſol ſurgit, ita frigidior ſubinde: per meridiem maximè riget. Sumit deinde tepores iterum, & prima nocte calidus, atque ut illa procedit, ita calidior: rurſus cum eſt media, perfervet. In littore promuntoria ſunt Zephyrion & Nauſtathmos, portus Paraetonius, urbes Heſperis, Apollonia, Ptolemaïs, Arſinoë, atque (unde terris nomen eſt) ipſa Cyrene. Catabathmos vallis devexa in Ægyptum, finit

finit Africam. Oræ ſic habitantur, ad noſtrum maximè ritum moratis cultoribus, niſi quod quidam linguis differunt, & cultu Deorum, quos patrios ſervant; ac patrio more venerantur. Proximis nullæ quidem urbes ſtant, tamen domicilia ſunt quę mapalia appellantur. Victus aſper, & munditiis carens. Primores ſagis velantur, vulgus beſtiarum pecudumque pellibus: humi quies epulæque capiuntur. Vaſa ligno fiunt aut cortice. Potus eſt lac, ſuccuſque baccarum: cibus eſt caro, plurimum ferina. Nam gregibus (quia id ſolum opimum eſt) quoad poteſt parcitur. Interiores etiam incultius, ſequuntur vagi pecora: utque à pabulo ducta ſunt, ita ſe ac tuguria ſua promovent: atque ubi dies deficit, ibi noctem agunt. Quamquam in familias paſſim & ſine lege diſperſi, nihil in commune conſultant: tamen quod ſingulis aliquot ſimul conjuges, & plures ob id liberi agnatique ſunt, nuſquam pauci. Ex his qui ultra deſerta eſſe memorantur, Atlantes ſolem execrantur, & dum oritur, & dum occidit, ut ipſis agriſque peſtiferum. Nomina ſinguli non habent: non veſcuntur animalibus: neque illis in quiete qualia cæteris mortalibus viſere datur. Troglodytæ, nullarum opum domini, ſtrident magis quam loquuntur, ſpecus ſubeunt, alunturque ſerpentibus. Apud Garamantes jam ar-

menta ſunt, eaque obliqua cervice paſcuntur; nam pronis directa in humum cornua officiunt. Nulli certa uxor eſt, ex his qui tam confuſo parentum coitu paſſim incertique naſcuntur, quos pro ſuis colant, formæ ſimilitudine agnoſcunt. Augilæ manes tantum Deos putant: per eos dejerant, eos ut oracula conſulunt: precatique quæ volunt, ubi tumulis incubuêre, pro reſponſis ferunt ſomnia. Fœminis eorum ſolenne eſt, nocte qua nubunt, omnium ſtupro patêre, qui cum munere advenerint: & tum cum plurimis concubuiſſe, maximum decus: in reliquum pudicitia inſignis eſt. Nudi ſunt Gamphaſantes, armorumque omnium ignari: nec vitare ſciunt tela, nec jacere: ideoque obvios fugiunt, neque aliorum quam quibus idem ingenii eſt, aut congreſſus, aut colloquia patiuntur. Blemmyis capita abſunt: vultus in pectore eſt. Satyris, præter effigiem, nihil humani. Ægipanum quæ celebratur, ea forma eſt. Hæc de Africa.

Cap. IX.

Cap. IX.

Particularis Aſiæ deſcriptio.

AEGYPTUS.

Aſiæ prima pars Ægyptus inter Catabathmon & Arabas, ab hoc littore penitus immiſſa, donec Æthiopiam dorſo contingat, ad meridiem refugit. Terra expers imbrium, mirè tamen fertilis, & hominum aliorumque animalium perfœcunda generatrix. Nilus efficit, amnium in noſtrum mare permeantium maximus. Hic ex deſertis Africæ miſſus, nec ſtatim navigari facilis, nec ſtatim Nilus eſt: ſed cum diu ſimplex ſævuſque deſcendit, circa Meroën latè patentem inſulam in Æthiopiam diffunditur, alteraque ex parte Aſtaboras, altera Aſtapes dictus eſt. Ubi rurſus coit, ibi nomen hoc capit. Inde partim aſper, partim navigia patiens, in immanem locum devenit: ex quo præcipiti impetu egreſſus, & Tachempſo alteram inſulam amplexus, uſque ad Elephantidem urbem Ægyptiam atrox adhuc fervenſque decurrit. Tum demum placidior, & jam penè navigabilis, primum juxta Cercaſorum oppidum triplex eſſe incipit. Deinde iterum iterumque diviſus, ad Deltæ acumen it per omnem Ægyptum vagus atque diſper-

ſus : ſeptemque in ora ſe ſcindens , ſingulis tamen grandis , evolvitur. Non pererrat autem tantum eam , ſed æſtivo ſidere exundans etiam irrigat , adeo efficacibus aquis ad generandum alendumque , ut præter id quod ſcatet piſcibus, quod Hippopotamos Crocodiloſque , vaſtas belluas , gignit ; glebis etiam infundat animas, ex ipſaque humo vitalia effingat. Hoc eo manifeſtum eſt , quod ubi ſedavit diluvia, ac ſe ſibi reddidit, per humentes campos quædam nondum perfecta animalia , ſed tum primum accipientia ſpiritum, & ex parte jam formata , ex parte adhuc terrea , viſuntur. Creſcit porrò, ſive quod ſolutæ magnis æſtibus nives , ex immanibus Æthiopiæ jugis , largius quam ripis accipi queant , defluunt : ſive quod ſol hyeme terris propior , & ob id fontem ejus minuens , tunc altius abit , ſinitque integrum, & ut eſt pleniſſimus , ſurgere : ſive quod per ea tempora flantes Eteſiæ , aut actas à ſeptentrione in meridiem nubes ſuper principia ejus imbre præcipitant , aut venienti obvii adverſo ſpiritu , curſùm deſcendentis impediunt : aut arenis,quas cum fluctibus littori applicant,oſtia obducunt : fitque major , vel quod nihil ex ſemet amittit , vel quod plus quam ſolet accipit, vel quod minus quam debet emittit. Quod ſi eſt alter orbis , ſuntque oppoſiti nobis à meridie Antichthones , ne illud quidem à vero nimium

mium abſceſſerit, in illis ortum amnem, ubi ſubter maria cæco alveo penetraverit, in noſtris rurſus emergere, & hac re ſolſtitio accreſcere, quod tum hyems ſit unde oritur. Alia quoque in his terris mira ſunt. In quodam lacu Chemmis inſula lucos ſilvaſque & Apollinis grande ſuſtinens templum, natat, & quocunque venti agunt, pellitur. Pyramides tricenûm pedum lapidibus extructæ: quarum maxima (tres namque ſunt) quatuor fere ſoli jugera ſua ſede occupat: totidem in altitudinem erigitur. Mœris, aliquando campus, nunc lacus, quingenta millia paſſuum in circuitu patens, altior quam ad navigandum magnis onuſtiſque navibus ſatis eſt. Pſammetichi opus Labyrinthus, domos ter mille & regias duodecim perpetuo parietis ambitu amplexus, marmore extructus ac tectus, unum in ſe deſcenſum habet, intus penè innumerabiles vias, multis ambagibus huc & illuc remeantibus, ſed continuo anfractu, & ſæpe revocatis porticibus ancipites: quibus ſubinde alium ſuper alios orbem agentibus, & ſubinde tantum redeunte flexu quantum proceſſerat; magno & explicabili tamen errore perplexus eſt. Cultores regionum multo aliter à cæteris agunt. Mortuos limo obliti plangunt. Nec cremare aut fodere fas putant: verum arte medicatos intra penetralia collocant. Suis literis perverſe utuntur. Lutum in-

ter manus, farinam calcibus ſubigunt. Forum ac negotia fœminæ, viri penſa ac domos curant: onera illæ humeris, hi capitibus accipiunt. Parentes cum egent, illis neceſſe, his liberum eſt alere. Cibos palàm & extra ſua tecta capiunt: obſcœna intimis ædium reddunt. Colunt effigies multorum animalium, atque ipſa magis animalia; ſed alii alia: adeo ut quædam eorum, etiam per imprudentiam, interemiſſe, capitale ſit: & ubi morbo aut fortè extincta ſint, ſepelire ac lugere ſolenne ſit. Apis populorum omnium numen eſt; bos niger, certis maculis inſignis, & cauda linguaque diſſimilis aliorum. Raró naſcitur, nec coitu pecoris (ut ajunt) ſed divinitus & cœleſti igne conceptus; dieſque quo gignitur, genti maximè feſtus eſt. Ipſi vetuſtiſſimi (ut prædicant) hominum, trecentos & triginta reges ante Amaſin, & ſupra tredecim millium annorum ætates, certis annalibus referunt: mandatumque literis ſervant, dum Ægyptii ſunt, quater curſus ſuos vertiſſe ſidera, ac ſolem bis jam occidiſſe, unde nunc oritur. Viginti millia urbium Amaſi regnante habitarunt, & nunc multas habitant. Earum clariſſimæ procul à mari, Sais, Memphis, Syene, Bubaſtis, Elephantis, & Thebæ, uti quæ (ut Homero dictum eſt) centum portas, ſive (ut alii ajunt) centum aulas habent, totidem olim principum

domos:

domos: ſolitaſque ſingulas, ubi negotium exegerat, dena armatorum millia effundere. In littore Alexandria, Africæ contermina, Peluſium Arabiæ. Ipſas oras ſecant Canopicum, Bolbiticum, Sebennyticum, Pathmeticum, Mendeſium, Taniticum, Peluſiacum, Nili oſtia.

Cap. X.

ARABIA.

Arabia hinc ad Rubrum mare pertinet, ſed illic magis læta & ditior, thure atque odoribus abundat: hîc, niſi quâ Caſio monte attollitur, plana & ſterilis. Portum admittit Azotum ſuarum mercium emporium: quâ in altum abit, adeo edita, ut ex ſummo vertice à quarta vigilia ortum ſolis oſtendat.

Cap. XI.

SYRIA.

Syria latè littora tenet, terraſque etiam latius introrſus, aliis aliiſque nuncupata nominibus. Nam & Cœle dicitur, & Meſopotamia, & Damaſcene, & Adiabene, & Babylonia, & Judæa, & Sophene. Hinc Palæſtina eſt, quâ tangit Arabas: tum Phœnicê, & ubi ſe Ciliciæ committit, Antiochia. Olim

ac diu potens : ſed cum eam regno Semiramis tenuit, longè potentiſſima. Operibus certè ejus, inſignia multa ſunt : duo maximè excellunt ; conſtituta urbs miræ magnitudinis Babylon, ac ſiccis olim regionibus Euphrates & Tigris immiſſi. Cæterum in Palæſtina eſt ingens & munita admodum Gaza. Sic Perſæ ærarium vocant : & inde nomen eſt, quod cum Cambyſes armis Ægyptum peteret, huc belli & opes & pecuniam intulerat. Eſt non minor Aſcalo. Eſt Ioppe, ante diluvium (ut ferunt) condita : ubi Cephea regnaſſe eo ſigno accolæ affirmant, quod titulum ejus, fratriſque Phinei, veteres quædam aræ cum religione plurima retinent. Quinetiam rei celebratæ carminibus ac fabulis, ſervatæque à Perſeo Andromedæ clarum veſtigium, belluæ marinæ oſſa immania oſtentant.

CAP. XII.
PHOENICE.

PHœnicen illuſtravêre Phœnices, ſolers hominum genus, & ad belli paciſque munia eximium. Literas & literarum operas, aliaſque etiam artes, maria navibus adire, claſſe confligere, imperitare gentibus, regnum præliumque commenti. In ea eſt Tyros, aliquando inſula, nunc annexa terris deficit. Ab im-

pugnante

pugnante quondam Alexandro jacta opera. Vici tenent ulteriora: & adhuc opulenta Sidon, antequam à Perſis caperetur, maritimarum urbium maxima. Ab ea ad promuntorium Euproſopon duo ſunt oppida, Byblos & Botrys. Ultra tria fuerunt ſingulis inter ſe ſtadiis diſtantia; locus ex numero Tripolis dicitur. Tum Simyra caſtellum, & urbs non obſcura Marathos. Inde jam non obliqua pelago, ſed adverſa adjacens Aſiâ, grandem ſinum inflexo tractu littoris accipit. Populi dites circumſident; ſitus efficit: quia regio fertilis, crebris & navigabilibus alveis fluminum pervia, diverſas opes maris atque terrarum facili commercio permutat ac miſcet. In eo prima eſt reliqua pars Syriæ, cui Antiochiæ cognomen additur. Et in ora ejus urbes, Seleucia, Paltos, Berytos, Laodicea, Rhoſos; amneſque inter eas eunt Lycos, & Paltos, & Orontes. Tum mons Amanus, & ab eo ſtatim Myriandros & Cilices.

CAP. XIII.
CILICIA.

AT in receſſu intimo locus eſt magni aliquando diſcriminis, fuſorum ab Alexandro Perſarum fugientiſque Darii ſpectator ac teſtis. Nunc ne minimè quidem, tunc ingenti

urbe celebris Iſſo fuit, & hac re ſinus Iſſicus dicitur. Procul inde Ammodes promuntorium inter Pyramum Cydnumque fluvios jacet. Pyramus Iſſo prior Mallon præterfluit. Cydnus ultra per Tarſum exit. Deinde urbs eſt olim à Rhodiis Argiviſque, poſt piratis Pompeio aſſignante poſſeſſa; nunc Pompeiopolis, tunc Solœ. Juxta in parvo tumulo Arati poëtæ monumentum, ideo referendum, quia ignotum, quam ob cauſam jacta in id ſaxa diſſiliunt. Non longè hinc Corycos oppidum, portu ſaloque incingitur; anguſto tergore continenti adnexum. Supra ſpecus eſt, nomine Corycius, ſingulari ingenio, ac ſupra quam deſcribi facile ſit eximius. Grandi namque hiatu patens, montem littori appoſitum, & decem ſtadiorum clivo ſatis arduum ex ſummo ſtatim vertice aperit. Tunc altè demiſſus, & quantum demittitur amplior, viret lucis pendentibus undique, & totum ſe nemoroſo laterum orbe complectitur: adeo mirificus ac pulcher, ut mentes accedentium primo aſpectu conſternat; ubi contemplati duravêre, non ſatiet. Unus in eum deſcenſus eſt, anguſtus, aſper, quingentorum & mille paſſuum, per amœnas umbras & opaca ſilvæ quiddam agreſte reſonantis, rivis hinc atque illinc fluitantibus. Ubi ad ima perventum eſt, rurſum ſpecus alter aperitur ob alia dicendus. Terret ingre-

dientes ſonitu cymbalorum divinitus & magno fragore crepitantium. Deinde aliquamdiu perſpicuus, mox & quò magis ſubitur obſcurior, ducit auſos penitus, altéque quaſi cuniculo admittit. Ibi ingens amnis ingenti fronte ſe extollens, tantummodo ſe oſtendit, & ubi magnum impetum brevi alveo traxit, iterum demerſus abſconditur. Intra ſpatium eſt, magis quam ut progredi quiſpiam auſit horribile, & ideo incognitum. Totus autem auguſtus & verè ſacer, habitarique à diis & dignus & creditus, nihil non venerabile & quaſi cum aliquo numine ſe oſtentat. Alius ultra eſt, quem Typhoneum vocant, ore anguſto, & multum (ut experti tradidêre) preſſus, & ob id aſſidua nocte ſuffuſus, neque unquam perſpici facilis: ſed quia aliquando cubile Typhonis fuit, & quia nunc demiſſa in ſe confeſtim exanimat, natura fabulaque memorandus. Duo deinde promuntoria ſunt, Sarpedon, finis aliquando regni Sarpedonis, & quod Ciliciam à Pamphylia diſtinguit, Anemurium, interque ea Celendris & Nagidos, Samiorum coloniæ: ſed Celendris Sarpedoni propior.

CAP. XIV.

PAMPHYLIA.

IN Pamphylia eſt Melas, navigabilis fluvius: oppidum Sida, & alter fluvius Eurymedon. Magna apud eum Cimonis Athenienſium ducis adverſus Phœnicas & Perſas navalis pugna atque victoria fuit. Mare, quo pugnatum eſt, ex edito admodum colle proſpectat Aſpendos: quam Argivi condiderant, poſſedere finitimi. Deinde alii duo validiſſimi fluvii, Ceſtros & Cataractes. Ceſtros navigari facilis: hic quia ſe præcipitat, ita dictus. Inter eos Perga eſt oppidum, & Dianæ, quam ab oppido Pergæam vocant, templum. Trans eoſdem mons Sardemiſſos, & Phaſelis à Mopſo condita, finis Pamphyliæ.

CAP. XV.

LYCIA.

LYcia continuo, cognominata à Lyco rege, Pandionis filio, atque (ut ferunt) infeſtata olim Chimæræ ignibus, Sidæ portu & Tauri promuntorio grandem ſinum claudit. Taurus ipſe ab Eois littoribus exurgens, vaſtè ſatis attollitur. Deinde dextro latere ad ſeptentrionem, ſiniſtro ad meridiem verſus, it in occidentem

dentem rectus & perpetuo jugo; magnarumque gentium, quà dorſum agit, terminus. Ubi terras diremit, exit in pelagus. Idem autem & totus, ut dictus eſt, dicitur, etiam quà ſpectat orientem. Deinde Emodes, & Caucaſus, & Paropamiſus; tum Caſpiæ pylæ, Niphates, & Armeniæ pylæ: & ubi jam noſtra maria contingit, Taurus iterum. Poſt ejus promuntorium flumen eſt Limyra, & eodem nomine civitas: atque ut multa oppida, ſic præter Patara non illuſtria. Illam nobilem facit delubrum Apollinis, quondam opibus & oraculi fide, Delphico ſimile. Ultra Xanthus flumen, & Xanthus oppidum, mons Cragus, & quæ Lyciam finit urbs Telmeſſos.

CAP. XVI.

CARIA.

Caria ſequitur. Habitator incertæ originis. Alii indigenas, ſunt qui Pelaſgos, quidam Cretas exiſtimant. Genus uſque eò quondam armorum pugnæque amans, ut aliena etiam bella mercede ageret. Hîc caſtella aliquot ſunt, deinde promuntoria duo, Pedalion & Crya: & ſecundum Calbin amnem Caunus oppidum, valetudine habitantium infame. Inde ad Halicarnaſſon hæc adjacent, Rhodiorum aliquot coloniæ; portus duo, Gelos, & cui ex

urbe

urbe quam amplectitur, Tiſanuſa cognomen eſt. Inter eos oppidum Larymna,& Pandion collis in mare emiſſus. Tum tres ex ordine ſinus, Thymnias, Schœnus, Bubeſſius. Thymniæ promuntorium Aphrodiſium eſt, Schœnus ambit Hylam, Bubeſſius Acanthum. Gnidus in cornu peninſulæ: interque eam & Ceramicum ſinum in receſſu poſita Euthàne. Halicarnaſſos Argivorum colonia eſt: & cur memoranda ſit, præter conditores, Mauſoleum efficit, regis Mauſoli monumentum, unum de miraculis ſeptem, Artemiſiæ opus. Trans Halicarnaſſon illa ſunt, littus Leuca, urbes Myndus, Caryanda, Neapolis, ſinus Iaſius & Baſilicus. In Iaſio eſt Bargylos.

Cap. XVII.
JONIA.

POſt Baſilicum Ionia aliquot ſe ambagibus ſinuat: & primum à Poſideo promuntorio flexum inchoans, cingit oraculum Apollinis, dictum olim Branchidæ, nunc Didymei: Miletum, urbem quondam Ioniæ totius belli paciſque artibus principem, patriam Thaletis aſtrologi, & Timothei muſici, & Anaximandri phyſici, aliorumque civium inclytis ingeniis merito inclytam, ubicunque Ioniam vocant: urbem Hippum: amnis Mæandri exitum: Latmum

montem,

montem, Endymionis à Luna (ut ferunt) adamati fabula nobilem. Deinde rurſus inflexa cingit urbem Prienen, & Gæſi fluminis oſtium: moxque ut majore circuitu, ita plura complectitur. Ibi eſt Panionium ſacra regio, & ob id eo nomine appellata quod eam communiter Iones colunt. Ibi à fugitivis, ut ajunt, condita (nomen famæ annuit) Phygela. Ibi Epheſus, & Dianæ clariſſimum templum, quod Amazones Aſia potentes ſacraſſe traduntur. Ibi Cayſtros amnis: ibi Lebedos, Clariique Apollinis fanum, quod Manto, Tireſiæ filia, fugiens victores Thebanorum Epigonos; & Colophon, quam Mopſus ejuſdem Mantûs filius ſtatuit ad promuntorium quo ſinusclauditur, quod altera parte alium, quem Smyrnæum vocant, efficit, anguſtiſque cervicibus reliqua extendit. Inde latius abit in peninſulæ faciem. Super anguſtias, hinc Teos, illinc Clazomenæ. Quà terga agunt, confinio adnexæ muri, diverſis frontibus diverſa maria proſpectant. In ipſa peninſula eſt Coryna. In ſinu Smyrnæo eſt Hermus amnis, & urbs Leuca. Extra Phocæa Ioniæ ultima.

CAP.

Cap. XVIII.

ÆOLIS.

PRoxima regio, ex quo ab Æoliis incoli cœpit, Æolis facta, ante Myſia, & quà Helleſpontum attingit Trojanis poſſidentibus Troas fuit. Primam urbium à Myrino conditore Myrinam vocant: ſequentem Pelops ſtatuit, victo Oenomao reverſus ex Græcia. Cymen nominavit, pulſis qui habitarant, dux Amazonum Cyme. Supra, Caicus inter Elæam decurrit & Pitanen, illam quæ Arceſilam tulit, nihil affirmantis Academiæ clariſſimum antiſtitem. Tum in promuntorio eſt Cana oppidum: quod prætervectos, ſinus excipit, non pronus, ſed longè ac molliter flexus, retrahenſque paulatim oras uſque ad ima montis Idæ. Is primò parvis urbibus aſperſus eſt, quarum clariſſima eſt Ciſthena. Gremio interiore campus Thebe nomine; Adramyttion, Aſtyram, Chryſam, oppida, eodem quo dicta ſunt ordine adjacentia, continet. In altero latere Antandrum. Duplex cauſa nominis jactatur. Alii Aſcanium Æneæ filium cum ibi regnaret captum à Pelaſgis, ea ſe redemiſſe commemorant: alii ab iis putant conditam, quos ex Andro inſula vis & ſeditio exegerat. Hi Antandrum quaſi pro Andro, illi quaſi pro viro

accipi

accipi volunt. Sequens tractus tangit Gargara, & Aſſon, Æoliorum colonias. Tum ſinus alter, Ἀχαιῶν λιμὴν, non longè ab Ilio littora incurvat; urbe, bello excidioque clariſſima. Hîc Sigeum fuit oppidum: hîc Achivorum fuit bellantium ſtatio. Huc ab Idæo monte demiſſus Scamander exit, & Simois, famâ quam naturâ majora flumina. Ipſe mons vetere Divarum certamine, & judicio Paridis memoratus, orientem ſolem aliter quam in aliis terris ſolet aſpici, oſtentat. Namque ex ſummo vertice ejus ſpeculantibus, penè à media nocte ſpargi ignes paſſimque micare, &, ut lux appropinquat, ita coire ac ſe conjungere videntur, donec magis magiſque collecti, pauciores ſubinde & una ad poſtremum flamma ardeant. Ea cum diu clara & incendio ſimilis effulſit, cogit ſe ac rotundat, & fit ingens globus. Diu is quoque grandis, & terris adnexus apparet: deinde paulatim decreſcens, & quantò decreſcit, eò clarior fugat noviſſimè noctem, & cum die jam ſol factus, attollitur. Extra ſinum ſunt Rhœtea littora, Rhœteo & Dardania claris urbibus: Ajacis tamen ſepulchro maximè illuſtria. Ab his fit arctius mare, nec jam adluit terras, ſed rurſus dividens, anguſto Helleſponti freto littus obvium findit: facitque ut iterum terræ, quà fluit, latera ſint.

CAP.

Cap. XIX.

BITHYNIA, PAPHLAGONIA, ALIAEQUE PONTICAE ET MAEOTICAE GENTES. IN ORA ASIATICA.

INterius Bithyni ſunt, & Mariandyni. In ora, Graiæ urbes, Abydos & Lampſacum & Parion & Priapos. Abydos magni quondam amoris commercio inſignis eſt. Lampſacum Phocæis appellantibus nomen ex eo traxit, quod conſulentibus in quaſnam terras potiſſimum tenderent, reſponſum erat, ubi primum fulſiſſet, ibi ſedem capeſſerent. Tum rurſus fit apertius mare Propontis. In id Granicus effunditur, qua primum inter Perſas & Alexandrum pugna fuit nobilis. Trans amnem ſedet in cervice peninſulæ Cyzicum. Nomen Cyzicus indidit, quem à Minyis imprudentibus, cum Colchos peterent, fuſum acie cæſumque accepimus. Poſt Placia, & Scylace, parvæ Pelaſgorum coloniæ, quibus à tergo imminet mons Olympus (ut incolæ vocant) Myſius. Is flumen Rhyndacum in ea quæ ſequuntur emittit. Circa angues naſcuntur immanes: neque ob magnitudinem modò, ſed ob id etiam mirabiles, quod ubi in alveum ejus æſtus ſolemque fugerunt, emergunt atque hiant: ſupervolanteſque aves, quanvis altè &

perniciter ferantur, abſorbent. Trans Rhyndacum eſt Daſcylos, &, quam Colophonii collocavere, Myrlea. Duo ſunt inde modici ſinus. Alter ſine nomine Cion amplectitur, Phrygiæ haud longè jacentis opportuniſſimum emporium: alter Olbianos. In promuntorio fert Neptuni fanum, in gremio Aſtacon, à Megarenſibus conditam. Deinde priores terræ iterum jacent, exiturique in Pontum pelagi canalis anguſtior. Europam ab Aſia ſtadiis quinque diſterminat Thracius (ut dictum eſt) Boſporus. Ipſis in faucibus oppidum, in ore templum eſt. Oppidi nomen Chalcedon, auctor Archias Megarenſium princeps: templi numen Jupiter, conditor Jaſo. Hic jam ſeſe ingens Pontus aperit (niſi quâ promuntoria ſunt) huc atque illuc longo rectoque limite extentus, ſinuatus cætera. Sed qua contra minus; qua ad lævam & dexteram abſceſſit, mollibus faſtigiis, donec anguſtos utrinque angulos faciat, inflectitur, ad formam Scythici arcus maximè incurvus, brevis, atrox, nebuloſus, raris ſtationibus, non molli neque arenoſo circundatus littore, vicinus aquilonibus, & quia non profundus eſt, fluctuoſus atque fervens. Olim ex colentium ſævo admodum ingenio Axenus, poſt commercio aliarum gentium mollitis aliquantum moribus, dictus Euxinus. In eo primum Mariandyni urbem habitant, ab

Argivo (ut ferunt) Hercule datam. Heraclea vocitatur: id famæ fidem adjecit. Juxta ſpecus eſt Acheruſia, ad Manes (ut ajunt) pervius, atque inde extractum Cerberum exiſtimant. Tum Tios oppidum, Mileſiorum quidem colonia, ſed jam ſoli gentiſque Paphlagonum. Quorum in littoribus penè mediis promuntorium eſt Carambis. Citra Parthenius amnis, urbeſque Seſamus & Cromna & à Cytiſoro Phryxi filio poſita Cytoros. Tum Cinolis, Anticinolis, & quæ Paphlagoniam finit Armene. Chalybes proximi urbium clariſſimas habent Amiſon & Sinopen, Cynici Diogenis patriam: amnium Halyn & Thermodonta. Secundum Halyn urbs eſt Lycaſto: ad Thermodonta campus, in eo fuit Themiſcyrium oppidum. Fuere & Amazonum caſtra, & ideo Amazonium vocant. Tibareni Chalybas attingunt, quibus in riſu luſuque ſummum bonum eſt. Ultra Moſſyni turres ligneas ſubeunt, notis corpus omne perſignant, propatulo veſcuntur, promiſcuè concumbunt & palam. Reges ſuffragio deligunt, vinculiſque & arctiſſima cuſtodia tenent: atque ubi culpam prave quid imperando meruere, inedia diei totius afficiunt. Cæterum aſperi, inculti, pernoxii appulſis. Deinde minus feri (verum & hi inconditis moribus) Macrocephali, Bechiri, Buzeri. Ra-

ræ urbes : Ceraſus & Trapezus maximè illuſtres. Inde is locus eſt, ubi finem ductus à Boſporo tractus accipit, atque inde ſe in ſinu adverſi littoris flexus attollens anguſtiſſimum Ponti facit angulum. Hîc ſunt Colchi; hîc Phaſis erumpit; hîc eodem nomine quo amnis eſt à Themiſtagora Mileſio deductum oppidum. Hîc Phryxi templum, & lucus fabula vetere pellis aureæ nobilis. Hinc orti montes longo ſe jugo, & donec Rhipæis conjungantur, exporrigunt : qui altera parte in Euxinum & Mæotida & Tanaim; altera in Caſpium pelagus obverſi, Ceraunii dicuntur. Iidem alicubi Taurici, Moſchi, Amazonici, Caſpii, Coraxici, Caucaſii : ut aliis aliiſve oppoſiti gentibus, ita aliis aliiſque dicti nominibus. At in primo flexu jam curvi littoris oppidum eſt, quod Græci mercatores conſtituiſſe, & quia, cum cæca tempeſtate agerentur, ignaris quæ terra eſſet cygni vox notam dederat, Cygnum appellaſſe dicuntur. Reliqua ejus, feræ incultæque gentes, vaſto mari aſſidentes tenent, Melanchlæni, Ecrectice, Colice, Coraxi, Phthirophagi, Heniochi, Achæi, Cercetici, & jam in confinio Mæotidis Sindones. In Heniochorum finibus Dioſcurias, à Caſtore & Polluce Pontum cum Jaſone ingreſſis; Sindos in Sindonum ab ipſis terrarum cultoribus condita eſt. Obliqua tunc regio, & in latum

modicè patens, inter Pontum paludemque ad Boſporum excurrit: quæ duobus alveis in lacum & in mare profluens, Corocondamam peninſulam reddit. Quatuor urbes ibi ſunt, Hermonaſſa, Cepæ, Phanagoria, & in ipſo ore, Cimmerium. Hâc ingreſſos lacus accipit longè latéque diffuſus; quâ terras tangit, incurvo circundatus littore: quâ mari propior eſt (niſi ubi aperitur) æquali margine obductus, citra magnitudinem, prope Ponto ſimilis. Oram quæ à Boſporo ad Tanain uſque deflectitur, Mæotici incolunt, Toreatæ, Arrichi, Phicores, & oſtio fluminis proximi Ixamatæ. Apud eos eaſdem artes fœminæ quas viri exercent, adeo ut ne militia quidem vacent. Viri pedibus merent, ſagittiſque depugnant: illæ equeſtre prœlium ineunt. Nec ferro dimicant, ſed quos laqueis intercepere, trahendo conficiunt. Nubunt tamen: verum ut nubiles habeantur, non in ætate modus eſt. Niſi quæ hoſtem interemêre, virgines manent. Ipſe Tanais ex Rhipæo monte dejectus, adeo præceps ruit, ut cum vicina flumina, tùm Mæotis & Boſporus, tum Ponti aliqua, brumali rigore durentur, ſolus æſtus hyememque juxta ferens, idem ſemper & ſui ſimilis incitatuſque decurrat. Ripas ejus Sauromatæ & ripis hærentia poſſident. Una gens, aliquot populi, & aliquot nomina. Primi Mæotici γυναικοκρατούμενοι:

regna

regna Amazonum. Fœcundos pabulo, at alia ſteriles nudoſque campos tenent Budini. Geloni urbem ligneam habitant. Juxta Thyſſagetæ Turcæque vaſtas ſilvas occupant, aluntur que venando. Tum continuis rupibus, latè aſpera & deſerta regio, ad Arymphæos uſque permittitur. His juſtiſſimi mores; pro domibus nemora: alimenta baccæ, & maribus & fœminis nuda ſunt capita. Sacri itaque habentur: adeoque ipſos nemo de tam feris gentibus violat, ut aliis quoque ad eos confugiſſe, pro aſylo ſit. Ultra ſurgit mons Rhipæus, ultraque eum jacet ora, quæ ſpectat oceanum.

POMPONII MELAE
DE
SITU ORBIS
LIBER II.

CAP. I.
SCYTHIA EUROPAEA.

Aſiæ in noſtrum mare Tanainque vergentis, quem dixi, finis ac ſitus eſt. At per eundem amnem in Mæotida remeantibus, ad dextram Europa eſt, modò ſiniſtro latere innavigantium appoſita, ac Rhipæis montibus, nam & huc illi pertinent. Proxima cadentes aſſiduè nives adeo invia efficiunt, ut ultra ne niſum quidem incedentium admittant. Deinde eſt regio ditis admodum ſoli, inhabitabilis tamen: quia Gryphi, ſævum & pertinax ferarum genus, aurum terra penitus egeſtum mirè amant miréque cuſtodiunt, & ſunt infeſti attingentibus. Hominum primi ſunt Scythæ, Scytharumque, queis ſinguli oculi eſſe dicuntur, Arimaſpi. Ab eis Eſſedones uſque ad Mæotida. Hujus flexum Buces amnis

ſecat

ſecat, Agathyrſi & Sauromatæ ambiunt: quia pro ſedibus plauſtra habent, dicti Hamaxobii. Obliqua tunc ad Boſporum plaga excurrens, Ponto ac Mæotide includitur. In paludem vergentia Satarchæ tenent. In Boſporum Cimmerica oppida, Myrmecion, Panticapæum, Theodoſia, Hermiſium. In Euxinum mare, Taurici: ſuper eos, ſinus portuoſus, & ideo Καλὸς λιμὴν appellatus, promuntoriis duobus includitur. Alterum Κριοῦ μέτωπον vocant, Carambico, quod in Aſia diximus, par & adverſum: Parthenion alterum. Oppidum adjacet Cherroneſus, à Diana (ſi creditur) conditum, & Nymphæo ſpecu, quod in arce ei ſacratum eſt, maximè illuſtre. Subit tum ripam mare, & donec quinque millia paſſuum abſit à Mæotide, refugientia uſque ſubſequens littora, quoad Satarchæ & Taurici, peninſulam reddit. Quod inter paludem & ſinum eſt, Taphræ nominatur. Sinus Carcinites. In eo urbs eſt Carcine: quam duo flumina, Gerros & Hypacaris, uno oſtio effluentia attingunt: verum diverſis fontibus, & aliunde delapſi. Nam Gerros inter Baſilidas & Nomadas, *Hypacaris per Nomadas* evolvitur. Silvæ deinde ſunt, quas maximas hæ terræ ferunt, & Panticapes, Nomadas Georgoſque diſterminans. Terra tum longè diſtenta excedens, tenui radice littori adnectitur.

nectitur. Poſt ſpatioſa modicè, paulatim ſe ipſa faſtigat, & quaſi in mucronem longa colligens latera, facie poſiti enſis allecta eſt. Achilles infeſta claſſe mare Ponticum ingreſſus, ibi ludicro certamine celebraſſe victoriam, & cum ab armis quies erat, ſe ac ſuos curſu exercitaviſſe memoratur. Ideo dicta eſt δρόμος Ἀχίλλειος. Tum Boryſthenes gentem ſui nominis abluit, inter Scythiæ amnes amœniſſimus: turbidis aliis liquidiſſimus defluit, placidior quoque quam cæteri, potarique pulcherrimus. Alit lætiſſima pabula, magnoſque piſces, quibus & optimus ſapor & nulla oſſa ſunt. Longè venit, ignotiſque ortus è fontibus, quadraginta dierum iter alveo ſtringit: tantoque ſpatio navigabilis, ſecundum Boryſthenida & Olbiam, Græca oppida, egreditur. Callipidas Hypanis includit. Ex grandi palude oritur, quam Matrem ejus accolæ appellant: & diu qualis natus eſt defluit. Tandem non longe à mari, ex parvo fonte, cui Exampeo cognomen eſt, adeo amaras aquas accipit, ut ipſe quoque jam ſui diſſimilis & non dulcis hinc defluat. Axiaces proximus intra Callipidas Axiacaſque deſcendit. Hos ab Iſtricis Tyras ſeparat, ſurgit in Neuris: quâ exit, ſui nominis oppidum attingit. At ille, qui Scythiæ populos à ſequentibus dirimit, apertis in Germania fontibus, alio, quam de-

ſinit,

ſinit, nomine exoritur. Nam per immania magnarum gentium diu Danubius eſt: deinde aliter appellantibus accolis, fit Iſter, acceptiſque aliquot amnibus, ingens jam, & eorum qui in noſtrum mare decidunt, tantum Nilo minor, totidem quot ille oſtiis, ſed tribus tenuibus, reliquis navigabilibus, effluit. Ingenia cultuſque gentium differunt. Eſſedones funera parentum læti & victimis ac feſto coitu familiarium celebrant. Corpora ipſa laniata, & cæſis pecorum viſceribus immiſta epulando conſumunt. Capita ubi fabrè expolivêre, auro vincta pro poculis gerunt. Hæc ſunt apud ipſos pietatis ultima officia. Agathyrſi ora artuſque pingunt: ut quiſque majoribus præſtat, ita magis vel minus: cæterum iiſdem omnes notis, & ſic ut ablui nequeant. Satarchæ auri & argenti maximarum peſtium ignari, vice rerum commercia exercent. Atque ob ſæva hyemis admodum aſſiduæ, demerſis in humum ſedibus, ſpecus aut ſuffoſſa habitant totum braccati corpus: & niſi quâ vident, etiam ora veſtiti. Tauri, Iphigeniæ & Oreſtis adventu maxime memorati, immanes ſunt moribus, immanemque famam habent, ſolere pro victimis advenas cædere. Baſilidis ab Hercule & Echidna generis principia ſunt, mores regii, arma tantum ſagittæ. Vagi Nomades pecorum pa-

bula ſequuntur, atque ut illa durant, ita diu ſtatam ſedem agunt. Colunt Georgi exercentque agros. Axiacæ furari quid ſit ignorant: ideoque nec ſua cuſtodiunt, nec aliena contingunt. Interius habitantium ritus aſperior, & incultior regio eſt. Bella cædeſque amant: moſque eſt bellantibus, cruorem ejus quem primum interemerunt, ipſis è vulneribus ebibere. Ut quiſque plures interemerit, ita apud eos habetur eximius. Cæterum expertem eſſe cædis, inter opprobria vel maximum eſt. Ne fœdera quidem incruenta ſunt; ſauciant ſe qui paciſcuntur, exemptumque ſanguinem ubi permiſcuêre, deguſtant. Id putant manſuræ fidei pignus certiſſimum. Inter epulas quot quiſque interfecerit referre, lætiſſima & frequentiſſima mentio: biniſque poculis, qui plurimos retulêre, perpotant. Is inter iocantes honos præcipuus eſt. Pocula ut Eſſedones parentum, ita inimiciſſimorum capitibus expoliunt. Apud Anthropophagos ipſæ etiam epulæ viſceribus humanis apparantur. Geloni hoſtium cutibus equos ſeque velant; illos reliqui corporis, ſe capitum. Melanchlænis atra veſtis, & ex ea nomen. Neuris ſtatum ſingulis tempus eſt, quo ſi velint, in lupos, iterumque in eos qui fuere, mutentur. Mars omnium Deus; ei pro ſimulacris enſes & cinctoria dedicant, hominesſ-

que

que pro victimis feriunt. Terræ latè patent, & , ob excedentia ripas ſuas plerumque flumina, nuſquam non ad pabula fertiles. Alicubi uſque adeo ſteriles ad cætera, ut qui habitant, lignorum egentes, ignes oſſibus alant.

Cap. II.
THRACIA.

HIs Thracia proxima eſt, eaque à Pontici lateris fronte uſque in Illyricos penitus immiſſa, quâ latera agit, Iſtro pelagoque contingitur. Regio nec cœlo læta nec ſolo: & niſi quâ mari propior eſt, infœcunda, frigida, eorumque quæ ſeruntur, malignè admodum patiens. Raró uſquam pomiferam arborem, vitem frequentius tolerat: ſed nec ejus quidem fructus maturat ac mitigat, niſi ubi frigora objectu frondium cultores arcuere. Viros benignius alit, non ad ſpeciem tamen; nam & illis aſper atque indecens corporum habitus eſt: cæterum ad ferociam & numerum, ut multi immiteſque ſint, maximè ferax. Paucos amnes qui in pelagus evadunt, verum celeberrimos, Hebrum, Neſton & Strymona emittit. Montes interior attollit, Hæmon & Rhodopen & Orbelon, ſacris Liberi patris, & cœtu Mænadum, Orpheo primum initiante,

initiante, celebratos. Ex quibus Hæmus in tantum altitudinis abit, ut Euxinum & Adriam ex ſummo vertice oſtendat. Una gens Thraces habitant, aliis aliiſque præditi & nominibus & moribus. Quidam feri ſunt & ad mortem paratiſſimi, Getæ utique. Id varia opinio perficit; alii redituras putant animas obeuntium: alii, etſi non redeant, non extingui tamen, ſed ad beatiora tranſire: alii, emori quidem, ſed id melius eſſe quam vivere. Itaque lugentur apud quoſdam puerperia, natique deflentur: funera contra feſta ſunt, & veluti ſacra, cantu luſuque celebrantur. Ne fœminis quidem ſegnis eſt animus. Super mortuorum virorum corpora interfici ſimulque ſepeliri, votum eximium habent: & quia plures ſimul ſingulis nuptæ ſunt, cujus id ſit decus, apud judicaturos magno certamine affectant. Moribus datur, eſtque maxime lætum, cum in hoc contenditur, vincere. Mœrent aliæ vocibus, & cum acerbiſſimis planctibus efferunt. At quibus conſolari eas animus eſt, arma opeſque ad rogos deferunt, paratique (ut dictitant) cum fato jacentis, ſi detur in manus, vel paciſci vel decernere, ubi nec pugnæ nec pecuniæ locus ſit, manent dominas proci. Virgines non à parentibus viris traduntur, ſed publicè aut locantur ducendæ, aut væneunt. Utrum fiat, ex ſpecie & moribus

cauſa eſt. Probæ formoſæque in precio ſunt: cæteras qui habeant, mercede quæruntur. Vini uſus quibuſdam ignotus eſt: epulantibus tamen ubi ſuper ignes quos circunſident, quædam ſemina ingeſta ſunt, ſimul ebrietati hilaritas ex nidore contingit. In littoribus Iſtro proxima eſt Iſtropolis: deinde à Mileſiis deducta Calatis, tum Tomi, & portus Caria, & Tiriſtis promuntorium: quod prætervectos alter Ponti angulus accipit, adverſus Phaſiaco; &, niſi amplior foret, ſimilis. Fuit hic Bizone; motu terræ intercidit. Eſt portus Crunos: urbes, Dionyſopolis, Odeſſos, Meſembria, Anchialos; & intimo in ſinu, atque ubi Pontus alterum ſui flexum angulo finit magno, Apollonia. Recta dehinc ora, niſi quod media fermè in promuntorium, quod Thyniam vocant, exit, & incurvis contra ſe littoribus obtenditur, urbeſque ſuſtinet Halmydeſſon & Phileas & Phinopolim. Hactenus Pontus, deinde eſt Boſporus & Propontis. In Boſporo Byzantium; in Propontide, Selymbria, Perinthus, Bithynis: amneſque qui interfluunt, Erginus & Atyras. Tum Rheſo regnata quondam pars Thraciæ, & Byſanthe Samiorum, & ingens aliquando Cypſela. Poſt locus quem Graii Μακρὸν τεῖχος appellant, & in radice magnæ peninſulæ ſedens Lyſimachia. Terra quæ ſequitur nuſquam

lata,

lata, atque hic arctiſſima inter Helleſpontum Ægæumque procurrit. Anguſtias Iſthmon; frontem ejus Maſtuſiam; totam Cherſoneſum appellant: ob multa memorabilem. In ea flumen Ægos, naufragio claſſis Atticæ inſigne. Eſt & Abydo objacens Seſtos, Leandri amore pernobilis. Eſt & regio, in quâ Perſarum exercitus diviſas ſpatio pelagoque terras, auſus pontibus jungere (mirum atque ingens facinus) ex Aſia in Græciam pedes & non navigata maria tranſgreſſus eſt. Sunt Proteſilai oſſa conſecrata delubro. Eſt & portus Cœlos, Athenienſibus & Lacedæmoniis navali acie decernentibus, Laconicæ claſſis ſignatus excidio. Eſt Cynoſſema, tumulus Hecubæ, ſive ex figura canis, in quam converſa traditur, ſive ex fortuna in quam deciderat, humili nomine accepto. Eſt Madytos, eſt Eleus, quæ finit Helleſpontum. Ægæum ſtatim pelagus vaſtè longum littus impellit, ſummotaſque terras hinc ad promuntorium, quod Sunium vocatur, magno ambitu mollique circumagit. Ejus tractum legentibus, prætervectiſque Maſtuſiam, tum ſinus intrandus eſt, qui alterum Cherſoneſi latus abluens, jugo facie vallis includitur, & ex fluvio quem accipit, Melas dictus, duas urbes amplectitur, Alopeconneſum, & in altero Iſthmi littore ſitam Cardiam. Eximia eſt Ænos, ab Ænea profugo condi-

condita. Circa Hebrum Cicones. Trans eundem Doriſcos, ubi Xerxem copias ſuas, quia numero non poterat, ſpatio menſum ferunt. Deinde promuntorium Serrium, & quo canentem Orphea ſecuta narrantur nemora, Zone. Tum Neſtos fluvius, & ripis ejus adjacens Maronia. Regio ulterior Diomedem tulit, immanibus equis mandendos ſolitum objectare advenas, & iiſdem ab Hercule objectum. Turris, quam Diomedis vocant, ſignum fabulæ remanet: & urbs, quam ſoror ejus ſuo nomine nominavit, Abdera: ſed ea magis id memorandum habet quod Democritum phyſicum tulit, quam quod ita condita eſt. Ultra Neſtos fluit, interque eum & Strymona urbes ſunt Philippi, Apollonia, Amphipolis. Inter Strymona & Athon, turris Calarnea, & Κάπρου λιμὴν, urbs Acanthos, & Echymnia. Inter Athon & Pallenen, Cleona & Olynthos. Strymon (ſicut diximus) amnis eſt, longè ortus, & tenuis, alienis ſubinde aquis fit amplior: & ubi non longè à mari lacum fecit, majore quam venerat alveo erumpit. Athos mons eſt adeo elatus, ut credatur altius, etiam quam unde imbres cadunt, ſurgere. Capit opinio fidem, quia de aris, quas in vertice ſuſtinet, non abluitur cinis, ſed quo relinquitur aggere manet. Cæterum non promuntorio, ut alii, verum totus exſtat, totoque longè dorſo procedit

cedit in pelagus: quà continenti adhæret, à Xerxe in Graios tendente perfoſſus transjugatuſque eſt, factus freto navigabili pervius. Ima ejus tenent parvæ Pelaſgorum coloniæ. In ſummo fuit oppidum Acroathon, in quo (ut ferunt) dimidio longior, quam in aliis terris, ætas habitantium erat. Pallene ſoli tam patentis, ut quinque urbium ſedes ſit atque ager: tota in altum abit, anguſta ſatis unde incipit. Ibi eſt Potidæa. At ubi laxius patet, Mende Scioneque referendæ: illa ab Eretriis, hæc ab Achivis capto Ilio remeantibus poſita.

CAP. III.

MACEDONIA, GRAECIA, PELOPONNESUS, EPIRUS, ET ILLYRICUM.

TUm Macedonum populi centum quinquaginta urbes habitant, quarum Pella & maxima, & illuſtris. Alumni efficiunt, Philippus Græciæ domitor, Alexander etiam Aſiæ. In littore flexus Mecybernæus inter promuntoria Derrim & Canaſtreum & portum qui Κωφὸς dicitur: urbes Toronen & Phyſcellam, atque unde ipſi nomen eſt, Mecybernam incingit. Canaſtræo promuntorio Sena proxima eſt. Mecybernæus autem in medio quà terra dat gremium, modicè in littora ingreditur. Cæterum longis in altum immiſſis lateribus, ingens

ingens inde Thermaicus ſinus eſt. In eum Axius per Macedonas, & jam per Theſſalos Peneus excurrit. Ante Axium Theſſalonice eſt : inter utrunque Caſſandria, Cydne, Aloros, Icaris. A Peneo ad Sepiada, Gortyna, Meliboea, Caſtanæa ; pares ad famam, niſi quod Philoctetes alumnus Melibœam illuminat. Terræ interiores claris locorum nominibus inſignes, penè nihil ignobile ferunt. Hinc non longè eſt Olympus, Pelion, Oſſa, montes gigantum fabula belloque memorati : hîc Muſarum parens domuſque Pieria : hîc noviſſime calcatum Graio Herculi ſolum, ſaltus Oeteus: hîc ſacro nemore nobilia Tempe : hîc Libethra, carminum fontes. Objacet tum jam vaſtè & multum prominens Græcia, & dum Myrtoum pelagus attingat, à ſeptentrione in meridiem vecta, quà ſol oritur, Ægæis ; quà occidit, Ioniis fluctibus objacet. Ac proximè ſpatioſa Hellas nomine, grandi fronte procedit : mox mari utroque, & Ionio magis, latera ejus intrante, donec IV millia paſſuum pateat, media fermè prope inciditur. Deinde rurſum terris huc ſe & illuc, verum in Ionium mare magis expandentibus, progreſſiſque in altum, non tam lata quam cœperat, ingens tamen iterum & quaſi peninſula extenditur, vocaturque Pelóponneſos, ob ſinus & promuntoria, queis ut fibris littora ejus inciſa

ſunt, ſimul quod tenui tramite in latus effunditur, platani folio ſimillima. A Macedonia prima eſt Theſſalia, deinde Magneſia, Phthiotis, Doris, Locris, Phocis, Bœotis, Atthis, Megaris: ſed omnium Atthis clariſſima. In Peloponneſo Argolis, Laconice, Meſſenia, Achaia, Elis, Arcadia. Ultra Ætolia, Acarnania, Epiros, uſque in Adriam. De locis atque urbibus quæ mare non abluit, hæc maximè memoranda ſunt. In Theſſalia Lariſſa, aliquando Iolcos: in Magneſia Antronia: in Phthiotide Phthia: in Doride Pindus, & juxta ſitum Erineum: in Locride Cynos & Calliaros: in Phocide Delphi, & mons Parnaſſus, & Apollinis fanum atque oraculum: in Bœotia Thebæ, & Cithæron fabulis carminibuſque celebratus: in Atthide Eleuſin Cereri conſecrata: & clariores, quàm ut indicari egeant, Athenæ: in Megaride, unde regioni nomen eſt, Megara: at in Argolide Argos & Mycenæ, & templum Junonis, vetuſtate & religione percelebre: in Laconide Therapne, Lacedæmon, Amyclæ, mons Taygetus: in Meſſenia, Meſſene & Methone: in Achaïa atque Elide quondam Piſæ Oenomai, Elis, & fanum delubrumque Olympii Jovis, certamine gymnico, & ſingulari ſanctitate, ipſo quidem ſimulacro (quod Phidiæ opus eſt) maximè nobile. Arcadiam Peloponneſiacæ gentes undi-

undique incingunt. In ea ſunt urbes Pſophis, Tenea & Orchomenon : montes Pholoë, Cyllenius, Parthenius, Mænalus : flumina Erymanthus & Ladon. In Ætolia Naupactos, in Acarnania Stratos, oppida : in Epiro Dodonæi Jovis templum; & fons ideo ſacer, quod cum ſit frigidus & immerſas faces ſicut cæteri extinguat, ubi ſine igne procul admoventur, accendit. At cum littora leguntur, à promuntorio Sepiade per Demetrion & Halon & Pteleon & Echinon, ad Pagaſæum ſinum curſus eſt. Ille urbem Pagaſam amplexus, amnem Sperchion accipit : &, quia Minyæ Colchida petentes inde Argo navem ſolvêre, memoratur. Ab eo ad Sunium tendentibus illa prænaviganda, Maliacus & Opuntius, grandes ſinus, & in his cæſorum etiam Laconum tropæa Thermopylæ, Opoës, Tarpha, Cnemides, Alope, Anthedon, Larymna, Aulis, Agamemnoniæ Graiorumque claſſis in Troiam conjurantium ſtatio : Marathon magnarum multarumque virtutum teſtis, jam inde à Theſeo, Perſica maximè clade pernotus: Rhamnus parva, illuſtris tamen, quod in ea fanum eſt Amphiarai & Phidiaca Nemeſis. Thoricos & Braurónia, olim urbes, jam tantum nomina. Sunium promuntorium eſt, finitque id littus Hellados, quod ſpectat ad orientem. Inde ad meridiem terra convertitur uſque ad Megaram,

ram, Atticæ ut modò latere, ita nunc fronte pelago adjacens. Ibi eſt Piræeus Athenienſium portus: Scironia ſaxa, ſævo quondam Scironis hoſpitio etiam nunc infamia. Megarenſium tractus Iſthmon attingit; Diolco cognomen eſt, qui quatuor millium ſpatio Ægæum mare ab Ionio ſubmovens, anguſto tramite Helladi Peloponneſon annectit. In eo eſt oppidum Cenchreæ, fanum Neptuni, ludis, quos Iſthmicos vocant, celebre: Corinthos, olim clara opibus, poſt clade notior, nunc Romana colonia, ex ſumma arce, quam Acrocorinthon appellant, maria utraque contuens. Peloponneſi oram (ſicut diximus) ſinus & promuntoria lacerant: ab oriente Bucephalos, & Cherſoneſus, & Scyllæon: ad meridiem Malea, Tænaros, Acritas, Ichthys: ad veſperum Chelonates, & Araxos. Habitant ab Iſthmo ad Scyllæon Epidaurii, Æſculapii templo inclyti, & Trœzenii, fide ſocietatis Atticæ illuſtres. Portus Saronicus, & Schœnitas, & Pogonus. Oppida autem, Epidaurus, & Trœzen, & Hermiona his littoribus appoſita ſunt. Inter Scyllæon & Malean, Argolicus: inter hanc & Tænaron, Laconicus. Hinc ad Acritan, Aſinæus: inde ad Ichthyn, Cypariſſius. In Argolico ſunt noti amnes, Eraſinus atque Inachus, & notum oppidum Lerne. In Laconico Gythius & Eurotas. In ipſo Tænaro

Neptuni

Neptuni templum, & ſpecus, illi, quem in Ponto Acheruſium diximus, facie & fabula ſimilis. In Aſinæo flumen Pamiſſum. In Cypariſſio Alpheus. Nomen dedêre urbes in littore ſitæ, hinc Cypariſſus, illinc Aſine. Meſſenii Pyliique terras colunt: & ipſa pelago Pylos adjacet. Cyllene, Enneapolis, Patræ oram illam tenent, in quam Chelonates & Araxos excurrunt: ſed Cyllene, quod Mercurium ibi natum arbitrantur, inſignis. Rhion deinde (maris id nomen eſt) anguſtè & velut freto latus oræ ſequentis incidens, inter Ætolos & Peloponneſiacos uſque ad Iſthmon irrumpit. In eo ſeptentriones ſpectare littora incipiunt. In his eſt Ægion, & Ægira, & Oluros, & Sicyon. At in adverſis Pagæ, Creüſis, Anticyra, Oeanthia, Cirrha, & notiora aliquanto nomina Calydon & Euenos extra Rhion. In Acarnania maximè clara ſunt oppidum Leucas, flumen Achelous. In Epiro nihil Ambracio ſinu nobilius eſt. Facit ſinus, qui anguſtis faucibus, & quæ minus mille paſſibus pateant, grande pelagus admittit. Faciunt urbes quæ aſſidunt; Actium, Argia Amphilochis, Ambracia, Æacidarum regna Pyrrhique. Buthroton ultra eſt. Deinde Ceraunii montes: ab iis flexus in Adriam. Hoc mare magno receſſu littorum acceptum, & vaſtè quidem in latitudinem patens, quâ penetrat

tamen vaſtius, Illyricis uſque Tergeſte, cætera Gallicis Italiciſque gentibus cingitur; Parthini & Daſſaretæ prima ejus tenent: ſequentia Taulantii, Encheliæ, Phæaces. Deinde ſunt, quos propriè Illyricos vocant. Tum Pyræi, & Liburni, & Iſtria. Urbium prima eſt Oricum, ſecunda Dyrrachium, Epidamnos ante erat. Romani nomen mutavêre, quia velut in damnum ituris, omen id viſum eſt. Ultra ſunt Apollonia, Salona, Iadera, Narona, Tragurium, ſinus Polaticus, & Pola, quondam à Colchis, ut ferunt, habitata (in quantum res tranſeunt!) nunc Romana colonia. Amnes autem Æas & Nar, ex Danubio, qui jam dictus eſt Iſter: ſed Æas ſecundum Apolloniam, Nar inter Pyræos & Liburnos, per Iſtros Iſter emittitur. Tergeſte intimo in ſinu Adriæ ſitum finit Illyricum.

CAP. IV.

ITALIA.

DE Italia, magis quia ordo exigit, quam quia monſtrari eget, pauca dicentur: nota ſunt omnia. Ab Alpibus incipit in altum excedere, atque ut procedit, ſe media perpetuo jugo Apennini attollens montis, inter Adriaticum & Thuſcum, ſive (ut alitèr appellantur) inter Superum mare & Inferum excurrit, diu ſolida. Verum ubi longè abit, in duo cor-

cornua funditur, reſpicitque altero Siculum pelagus, altero Ionium: tota anguſta, & alicubi multo, quam unde cœpit, anguſtior. Interiora ejus aliæ aliæque gentes: ſiniſtra parte Carni & Veneti colunt Togatam Galliam. Tum Italici populi, Picentes, Frentani, Dauni, Appuli, Calabri, Salentini. Ad dextram ſunt ſub Alpibus Ligures, ſub Apennino Hetruria. Poſt Latium, Volſci, Campania, & ſuper Lucaniam Brutii. Urbium, quæ procul à mari habitantur, opulentiſſimæ ſunt, ad ſiniſtram Patavium Antenoris, Mutina & Bononia, Romanorum coloniæ; ad dextram Capua à Tuſcis, & Roma quondam à paſtoribus condita; nunc, ſi pro materia dicatur alterum opus. At in oris proxima eſt à Tergeſte, Concordia. Interfluit Timavus, novem capitibus exurgens, uno oſtio emiſſus. Deinde Natiſo non longè à mari ditem attingit Aquileiam. Ultra eſt Altinum. Superna latè occupat littora Padus. Namque ab imis radicibus Veſuli montis exortus, parvis ſe primum fontibus colligit, & aliquatenus exilis ac macer, mox aliis amnibus adeo augeſcit atque alitur, ut ſe per ſeptem ad poſtremum oſtia effundat. Unum de iis magnum, Padum appellant. Inde tam citus proſilit, ut diſcuſſis fluctibus diu qualem emiſit undam agat, ſuumque etiam in mari alveum ſervet, donec eum

ex adverſo littore Iſtriæ eodem impetu profluens Iſter amnis excipiat. Hac re per ea loca navigantibus, quâ utrinque amnes eunt, inter marinas aquas dulcium hauſtus eſt. A Pado ad Anconam tranſitur Ravenna, Ariminum, Piſaurum, Faneſtris colonia; flumen Metaurus, atque Æſis. Exin illa in anguſto duorum promuntoriorum ex diverſo coëuntium inflexu, cubiti imagine ſedens, ac ideo à Grajis dicta Ancon, inter Gallicas Italicaſque gentes quaſi terminus intereſt. Hæc prægreſſos Piceni littora excipiunt: in quibus Numana, Potentia, Cluana, Cupra, urbes: caſtella autem Firmum, Adria, Truentinum: id & fluvio, qui præterit, nomen eſt. Ab eo Frentani, *Apuli ac Marucini* habent Aterni fluminis oſtia: urbes Bucam & Hiſtonium. Dauni autem Tifernum amnem, Cliterniam, Larinum, Teanum, oppida; montemque Garganum. Sinus eſt continuo Apulo littore incinctus, nomine Urias, modicus ſpatio, pleraque aſper acceſſu. Extra Sipuntum, vel (ut Graji dixêre) Sipus; & flumen, quod Canuſium attingens, Aufidum appellant. Poſt Barium, Egnatia, & Ennio cive nobiles Rudiæ: & jam in Calabria Brunduſium, Valetium, Lupiæ, Hydrus mons, tum & Salentini campi, & Salentina littora, & urbs Graia, Callipolis. Hucuſque Adria, hucuſque Italiæ latus alterum pertinet. Frons ejus in duo

qui-

quidem ſe cornua (ſicut ſupra diximus) ſcindit: cæterum mare, quod inter utraque admittit, tenuibus promuntoriis ſemel iterumque diſtinguens, non uno margine circuit, nec diffuſum patenſque, ſed per ſinus recipit. Primus Tarentinus dicitur, inter promuntoria Salentinum & Lacinium, in eoque ſunt Tarentus, Metapontum, Heraclea, Croto, Thurium. Secundus Scylaceus, inter promuntoria Lacinium & Zephyrium, in quo eſt Petilia, Carcinus, Scylaceum, Myſtiæ. Tertius inter Zephyrium & Brutium, Conſilinum, Cauloniam, Locroſque circundat. In Brutio ſunt, Columna regia, Rhegium, Scylla, Taurianum, & Metaurum. Hinc in Thuſcum mare eſt flexus, & ejuſdem terræ latus alterum Medama, Hippo, nunc Vibon, Temeſa, Clampetia, Blanda, Buxentum, Velia, Palinurus, olim Phrygii gubernatoris, nunc loci nomen, Pæſtanus ſinus, Pæſtum oppidum, Silerus amnis, Picentia, Petræ quas Sirenes habitavêre, Minervæ promuntorium, omnia Lucaniæ loca. Sinus Puteolanus, Surrentum, Herculaneum, Veſuvii montis aſpectus, Pompeji, Neapolis, Puteoli, lacus Lucrinus & Avernus, Baiæ, Miſenum (id nunc loci, aliquando Phrygii militis nomen) Cumæ, Linternum, Vulturnus amnis, Vulturnum oppidum, amœna Campaniæ littora. Sinueſſa, Liris, Minturnæ, For-

miæ , Fundi , Tarracina , Circes domus , aliquando Circeji, Antium, Aphrodiſium, Ardea, Laurentum , Oſtia , citra Tiberim in hoc littore ſunt. Ultra Pyrgi , Minio , Caſtrum novum, Graviſcæ , Coſſa , Telamon , Populonia, Cecina, Piſæ, Etruſca & loca & nomina. Deinde Luna Ligurum, & Tigulia, & Genua, & Sabatia, & Albigaunum. Tum Paulon & Varum flumina , utraque ab Alpibus delapſa. Sed Varum , quia Italiam finit , aliquanto notius. Alpes ipſæ ab iis littoribus longè latéque diffuſæ , primò ad ſeptentrionem magno gradu excurrunt : deinde ubi Germaniam attigerunt , verſo impetu in orientem abeunt, diremptiſque populis immanibus , uſque in Thraciam penetrant.

Cap. V.

GALLIA NARBONENSIS.

Gallia Lemanno lacu & Gebennicis montibus in duo latera diviſa, atque altero Tuſcum pelagus attingens , altero oceanum , hinc à Varo, illinc à Rheno , ad Pyrenæum uſque promittitur. Pars noſtro mari appoſita , fuit aliquando Braccata , nunc Narbonenſis , magis conſita , ideoque etiam lætior. Urbium , quas habet, opulentiſſimæ ſunt, Vaſio Vocontiorum , Vienna Allobro-

gum,

gum, Avenio Cavarum, Arecomicorum Nemauſus, Toloſa Tectoſagûm, Secundanorum Arauſio, Sextanorum Arelate, Septumanorumque Bæterra. Sed anteſtat omnes Atacinorum Decumanorumque colonia, unde olim iis terris auxilium, nunc & nomen & decus eſt, Martius Narbo. In littoribus aliquot ſunt cum aliquibus nominibus loca. Cæterum raræ urbes, quia rari portus, & omnis plaga auſtro atque africo expoſita eſt. Nicæa tangit Alpes, tangit oppidum Deciatum, tangit Antipolis. Deinde forum Julii, Octavanorum colonia. Tunc poſt Athenopolis, & Olbia, & Taurois, & Cithariſtes, & Lacydon, Maſſilienſium portus, & in eo ipſa Maſſilia. Hæc à Phocæis oriunda, & olim inter aſperas poſita, nunc ut pacatis, ita diſſimillimis tamen vicina gentibus; mirum quam facilè & tunc ſedem alienam ceperit, & adhuc morem ſuum teneat. Inter eam & Rhodanum Maritima Avaticorum ſtagnum obſidet. Foſſa Mariana partem ejus amnis navigabili alveo effundit: alioquin littus ignobile & Lapideus (ut vocant) campus; in quo Herculem contra Albionem & Bergiona, Neptuni liberos, dimicantem, cum tela defeciſſent, ab invocato Jove adjutum imbre lapidum ferunt. Credas pluiſſe, adeo multi paſſim & latè jacent. Rhodanus non longè ab Iſtri Rheni-

que fontibus ſurgit. Deinde Lemanno lacu acceptus tenet impetum, ſeque per medium integer agens, quantus venit egreditur. Inde contra occidentem ablatus, aliquandiu Gallias dirimit. Poſt curſu in meridiem abducto, hâc intrat, acceſſuque aliorum amnium jam grandis, & ſubinde grandior, inter Volcas & Cavaras emittitur. Ultra ſunt ſtagna Volcarum, Ledus flumen, caſtellum Latera, Meſua collis incinctus mari penè undique: ac, niſi quod anguſto aggere continenti annectitur, inſula. Tum ex Gebennis demiſſus Arauris juxta Agathan, ſecundum Bæterras Orbis fluit. Atax ex Pyrenæo monte degreſſus, quâ ſui fontis aquis venit, exiguus vaduſque eſt, & ingentis alioquin alvei tenens, niſi ubi Narbonem attingit, nuſquam navigabilis: ſed cum hybernis intumuit imbribus, uſque eo ſolitus inſurgere, ut ſe ipſe non capiat. Lacus accipit eum Rubreſus nomine, ſpatioſus admodum, ſed quâ mare admittit, tenuis aditu. Ultra eſt Leucata, littoris nomen, & Salſulæ fons, non dulcibus, ſed ſalſioribus etiam quam marinæ ſint, aquis defluens. Juxta campus minuta arundine gracilique perviridis, cæterum ſtagno ſubeunte ſuſpenſus. Id manifeſtat media pars ejus, quæ abſciſſa proximis, velut inſula natat, pellique ſe atque attrahi patitur. Quin & ex iis quæ ad imum perfoſſa ſunt, ſuffuſum

mare

mare oſtenditur. Unde Graiis noſtriſque etiam auctoribus, verine ignorantia, an prudentibus etiam mendacii libidine, viſum eſt tradere poſteris, in ea regione piſcem è terra penitus oriri, qui ubi ex alto hucuſque penetravit, per ea foramina ictu capulantium interfectus extrahitur. Inde eſt ora Sordonum, & parva flumina Telis, & Tichis; ubi accrevêre, perſæva. Colonia Ruſcino, vicus Eliberri magnæ quondam urbis, & magnarum opum tenue veſtigium. Tum inter Pyrenæi promuntoria Portus Veneris inſignis fano, & Cervaria locus, finis Galliæ.

CAP. VI.
HISPANIAE ORA CITERIOR.

PYrenæus primò hinc in Britannicum procurrit oceanum, tum in terras fronte converſus, Hiſpaniam irrumpit, & minore ejus parte ad dextram excluſa trahit perpetua latera continuus, donec per omnem provinciam longo limite immiſſus, in ea littora, quæ occidenti ſunt adverſa, perveniat. Ipſa Hiſpania, niſi quà Gallias tangit, pelago undique incincta eſt: ubi illis adhæret, maximè anguſta, paulatim ſe in noſtrum & oceanum mare extendit: magiſque & magis latior ad occidentem abit, ac fit ibi latiſſima. Viris, equis, ferro, plumbo,

plumbo, ære, argento auroque tam abundans, & adeo fertilis, ut ſicubi ob penuriam aquarum effœta & ſui diſſimilis eſt, linum tamen aut ſpartum alat. Tribus autem eſt diſtincta nominibus; parſque ejus Tarraconenſis, pars Bætica, pars Luſitania vocatur. Tarraconenſis altero capite Gallias, altero Bæticam Luſitaniamque contingens, mari latera objicit noſtro, quâ meridiem: quâ ſeptentrionem ſpectat, oceano. Illas fluvius Anas ſeparat, & ideo Bætica maria utraque proſpicit; ad occidentem, Atlanticum; ad meridiem, noſtrum. Luſitania oceano tantummodo objecta eſt, ſed latere ad ſeptentriones, fronte ad occaſum. Urbium de mediterraneis in Tarraconenſi clariſſimæ fuerunt Pallantia & Numantia, nunc eſt Cæſarauguſta: in Luſitania Emerita: in Bætica Aſtigi, Hiſpal, Corduba. At ſi littora legas, à Cervaria proxima eſt rupes quæ in altum Pyrenæum extrudit. Dein Ticer flumen ad Rhodam, Clodianum ad Emporias. Tum mons Jovis, cujus partem occidenti adverſam, eminentia cautium, quod inter exigua ſpatia ut gradus ſubinde conſurgunt, Scalas Annibalis appellant. Inde ad Tarraconem parva ſunt oppida, Blanda, Eluro, Bætullo, Barcino, Subur, Telobi: parva flumina, Bætullo juxta Jovis montem, Rubricatum in Barcinonis littore. Inter Subin & Telobin amnes

Tarra-

Tarraco urbs eſt in his oris maritimarum opulentiſſima. Tulcis eam modicus amnis ſuper, ingens Iberus Dertoſam attingit. Inde ſe in terras pelagus inſinuat, & primum magno impetu admiſſum, mox in duos ſinus promuntorio quod Ferrariam vocant, finditur: prior Sucronenſis dicitur, major hic & magno ſatis ore pelagus accipiens, & quo magis penetratur, anguſtior, Sætabim, & Turium, & Sucronem non magna excipit flumina: urbes complexus, & alias quidem, ſed notiſſimas Valentiam, & Saguntum illam fide & ærumnis inclytam. Sequens Illicitanus Alonem habet & Lucentiam, & unde ei nomen eſt Illicen. Hîc jam terræ magis in altum eunt, latioremque quam fuerat Hiſpaniam faciunt. Verum ab iis quæ dicta ſunt, ad principia Bæticæ, præter Carthaginem quam dux Pœnorum Aſdrubal condidit, nihil referendum eſt. In illis oris ignobilia ſunt oppida, & quorum mentio tantum ad ordinem facit. Virgi in ſinu quem Virgitanum vocant. Extra Abdera, Salambina, Ex, Mænoba, Malaca, Suel, Salduba Lacippo, Barbeſul. Aperit deinde anguſtiſſimum pelagus & proxima inter ſe Europæ atque Africæ littora montes efficiunt, ut initio diximus, columnæ Herculis Abyla & Calpe: uterque quidem, ſed Calpe magis, & penè totus in mare prominens. Is mirum in modum

conça-

concavus, ab ea parte quâ ſpectat occaſum, medium ferè latus aperit: atque inde ingreſſis totus admodum pervius, prope quantum patet ſpecus. Sinus ultra eſt, in eoque Carteia (ut quidam putant) aliquando Tarteſſos, & quam tranſvecti ex Africa Phœnices habitant: atque unde nos ſumus, Tingentera. Tum Mellaria, & Belo, & Beſippo, uſque ad Junonis promuntorium oram freti occupat. Illud jam in occidentem & oceanum obliquo jugo excurrens, atque ei, quod in Africa Ampeluſiam eſſe dixeramus, adverſum, quà noſtra maria ſunt, finit Europen.

Cap. VII.

MEDITERRANEI MARIS INSULAE.

Gades inſula, quæ egreſſis fretum obvia eſt, admonet ante reliquas dicere, quàm in oceani littora terrarumque circuitum, ut initio promiſimus, oratio excedat. Paucæ ſunt in Mæotide (inde enim videtur commodiſſimum incipere) neque omnes tamen incoluntur: nam nec pabula quidem largè ferunt. Hac re habitantibus caro magnorum piſcium ſole ſiccata, & in pollinem uſque contuſa, pro farre eſt. Paucæ & in Ponto. Leuce Boryſthenis oſtio objecta, parva admodum, & quia ibi Achilles ſitus eſt, Achillea cognomine.

Non

Non longè à Colis Aria, quæ Marti ſacrata (ut fabulis traditur) tulit aves cum ſumma clade advenientium, pennas quaſi tela jaculatas. Sex ſunt inter Iſtri oſtia: ex his Peuce notiſſima & maxima. Thynias Mariandynorum finibus proxima, urbem habet, quam, quia Bithyni incolunt, Bithynida appellant. Contra Thracium Boſporum duæ parvæ, parvoque diſtantes ſpatio, & aliquando creditæ dictæque concurrere, & Cyaneæ vocantur & Symplegades. In Propontide tantum Proconneſos habitatur. Extra Helleſpontum, earum, quæ Aſiaticis regionibus adjacent, clariſſimæ ſunt, Tenedos, Sigeis adverſa littoribus, & quo dicentur ordine, ad promuntorium Tauri montis expoſitæ; quas quondam dici putavêre Μακάρων, ſive quod fortunati admodum cœli ſolique ſunt, ſive quod eas ſuo ſuorumque regno Macar occupaverat. In Troade Lesbos: & in ea quinque olim oppida, Antiſſa, Pyrrha, Ereſſos, Ariſba, Mitylene. In Ionia Chios & Samos. In Caria Cos. In Lycia Rhodos. In illis ſingulæ ſunt iiſdem nominibus urbes. In Rhodo tres quondam erant, Lindos, Camiros, Jalyſos. Quæ contra Tauri promuntorium importunæ navigantibus objacent, Chelidoniæ nominantur. In ſinu, quem maximum Aſia recipit prope media, Cypros ad ortum occaſumque ſe immittens, recto jugo

inter Ciliciam Syriaſque porrigitur ingens, ut quæ aliquando novem regna ceperit, & nunc aliquot urbes ferat: quarum clariſſimæ Salamis & Paphos, & (quo primum ex mari Venerem egreſſam accolæ affirmant) Palæpaphos. Arados etiam in Phœnice eſt parva, & quantum patet, tota oppidum: frequens tamen, quia etiam ſuper aliena tecta ſedem ponere licet. Parva & Canopos, Nili oſtio, quod Canopicum vocant, obvia eſt. Menelai gubernator Canopus ibi forte moriens, nomen inſulæ, illa oſtio dedit. Pharos Alexandriæ nunc ponte conjungitur, olim (ut Homerico carmine proditum eſt) ab eiſdem oris curſu diei totius abducta: &, ſi ita res fuit, videri poteſt conjectantibus in tantum mutatæ cauſas Nilum præbuiſſe, dum limum ſubinde, & præcipuè cum exundaret, littori annectens, auget terras, ſpatiumque augeſcentium in vicina vada promovet. In Africa contra majorem Syrtim Euteletos: contra minoris promuntoria, Meninx & Cercinna: contra Carthaginis ſinum, Tarichiæ & Ægates, Romana clade memorabiles. Plures Europæ littoribus ſunt appoſitæ. In Ægæo mari prope Thraciam Thaſos, Imbros, Samothrace, Scandile, Polyægos, Sciathos, Haloneſos: &, quam aliquando, omnibus qui mares erant cæſis, tantum fœminæ tenuiſſe dicuntur, Atho monti

Lemnos adverſa. Pagaſæus ſinus Scyrum proſpicit, Cicynethon amplectitur. Eubœa ad meridiem promuntorium Geræſton & Capharea, ad ſeptentrionem Cenæum extrudit, & nuſquam lata, duûm millium ſpatium habet ubi arctiſſima eſt: cæterum longa, totique Bœotiæ appoſita, anguſto freto diſtat à littore. Euripon vocant, rapidum mare, & alterno curſu ſepties die ac ſepties nocte fluctibus invicem verſis, adeo immodicè fluens, ut ventos etiam ac plena ventis navigia fruſtretur. Aliquot in ea ſunt oppida, Iſtiæa, Eretria, Pyrrha, Neſos, Oechalia: verum opulentiſſimæ Caryſtos & Chalcis. In Atthide Helene eſt, nota ſtupro Helenæ, & Salamis excidio claſſis Perſicæ notior. Circa Peloponneſon etiam nunc in Ægæo Pityuſa, & Ægina Epidaurico littori proxima, Trœzenio Calauria inter ignobiles alias letho Demoſthenis nobilis. In Myrtoo Cythera contra Maleam, Oenuſa & Theganuſa contra Acritam. In Jonio Prote, Hyria, Cephalenia, Neritos, Same, Zacynthos, Dulichium: & inter non ignobiles, Ulyſſis nomine Ithaca maximè illuſtris. In Epiro Echinades, & Strophades, olim Plotæ. Contra Ambracium ſinum Leucadia, & vicina Adriatico mari Corcyra. Hæ Thracum Graiorumque terris objacent. At interius Melos, Oliaros, Ægilia, Cothon, Ios, Thia, Thera,

Gyaros, Hippuris, Donyſa, Cia, Icos, Chalcia, Icaria, Cinara, Niſyros, Lebynthos, Calymnia, Syme. Hæ, quia diſperſæ ſunt, Sporades. Ab eis Cythnos, Siphnos, Seriphos, Rhene, Paros, Syros, Tenos, Myconos, Naxos, Delos, Andros: quia in orbem jacent, Cyclades dictæ ſunt. Super eas jam in medio mari, ingens & centum quondam urbibus habitata Crete, ad orientem promuntorium Samonium, ad occidentem Κριȣ̃ μέτωπον immittit: niſi major eſſet, Cypri ſimilis: multis famigerata fabulis, adventu Europæ, Paſiphaes & Ariadnæ amoribus, Minotauri feritate fatoque, Dædali operibus & fuga, Tali ſtatione atque morte: maximè tamen eo, quod ibi ſepulti Jovis penè clarum veſtigium ſepulcrum eſt, cui nomen ejus inſculptum eſſe accolæ oſtendunt. Urbium notiſſimæ, Gnoſos, Gortyna, Lyctos, Lycaſtos, Holopyxos, Panacra, Cydonia, Marathuſa, Dictynna. Inter colles, quod ibi nutritum Jovem accepimus, fama Idæi montis excellit. Juxta eſt Aſtypalæa, Naumachos, Zephyre, Chryſe, Gaudos, & quas Muſagoros numero tres, uno tamen vocabulo appellant: atque, unde Carpathio mari cognomen eſt, Carpathos. In Adria Apſoros, Dyſcelados, Apſyrtis, Iſſa, Pityia, Hydria, Electrides, nigra Corcyra, Tragurium, Diomedia, Æſtria, Saſon, atque, ut Alexandriæ,

ita

ita Brunduſio adjacens Pharos. Sicilia (ut ferunt) aliquando continens, & agro Brutio annexa, poſt freto maris Siculi abſciſſa eſt. Id anguſtum & anceps alterno curſu modò in Thuſcum, modò in Ionium pelagus perfluit, atrox, ſævum, & Scyllæ Charybdiſque ſævis nominibus inclytum. Scylla ſaxum eſt, Charybdis mare, utrunque noxium appulſis. Ipſa ingens & tribus promuntoriis in diverſa procurrens, Græcæ literæ imaginem, quæ Delta dicitur, efficit. Pachynum vocatur, quod Græciam ſpectat: Lilybæum, quod in Africam: Peloris, quod in Italiam vergens Scyllæ adverſum eſt. Cauſa nominis, Pelorus gubernator ab Annibale ibidem conditus; quem idem vir profugus ex Africa, ac per ea loca Syriam petens, quia procul intuenti videbantur continua eſſe littora, & non pervium pelagus, proditum ſe arbitratus occiderat. Ab eo ad Pachynum ora quæ extenditur Ionium mare attingens, hæc fert illuſtria, Meſſanam, Tauromìnium, Catinam, Megarida, Syracuſas, & in iis mirabilem Arethuſam. Fons eſt, in quo viſuntur jacta in Alpheum amnem, ut diximus, Peloponneſiaco littori infuſum: unde ille creditur non ſe conſociare pelago, ſed ſubter maria terraſque depreſſus; huc agere alveum, atque hîc ſe rurſus extollere. Inter Pachynum & Lilybæum Acragas eſt, Hera-

clea, & Thermæ. Inter Lilybæum & Pelorida Panormus & Himera. Interius vero Leontini, Centuripinum, & Hybla, aliæque complures. Famam habet ob Cereris templum Enna. Præcipui montium Eryx maximè memoratus ob delubrum Veneris ab Ænea conditum; & Ætna quæ Cyclopas olim tulit, nunc aſſiduis ignibus flagrat. De amnibus Himera referendus, quia in media admodum ortus, in diverſa decurrit, ſcindenſque eam utrinque, alio ore in Libycum, alio in Thuſcum mare devenit. Circa Siciliam in Siculo freto eſt Ææe, quam Calypſo habitaſſe dicitur; Africam verſus Gaulos, Melita, Coſura; propius Italiam Galata, & illæ ſeptem, quas Æoli appellant, Oſteodes, Lipara, Heraclea, Didyme, Phœnicuſa, ac ſicut Ætna perpetuo flagrantes igne Hiera & Strongyle. Sed Pithecuſa,Leucothea,Ænaria,Sinonia,Capreæ, Prochyta, Pontiæ,Pandateria,Phitonia, Palmaria, Italico lateri, citra Tiberina oſtia objacent. Ultra aliquot ſunt parvæ, Dianium, Igilium, Carbania, Urgo, Ilua, Capraria. Duæ grandes, fretoque diviſæ Corſica & Sardinia, quarum Corſica Etruſco littori propior, intra latera tenuis & longa, præterquam ubi Aleria & Mariana coloniæ ſunt, à barbaris colitur. Sardinia Africum pelagus attingens, niſi quod in occidentem quam in orientem

anguſtius

anguſtius ſpectat, par & quadrata undique, & nuſquam non aliquanto ſpatioſior quam ubi latiſſima eſt Corſica. Cæterum fertilis, & ſoli quam cœli melioris: atque ut fœcunda, ita penè peſtilens. In ea antiquiſſimi populorum ſunt Ilienſes. Urbium antiquiſſimæ Calaris & Sulci. At in Gallia, quas referre conveniat, ſolæ ſunt Stœchades, ab ora Ligurum ad Maſſiliam uſque diſperſæ. Baleares in Hiſpania contra Tarraconenſia littora ſitæ, non longè inter ſe diſtant, & ex ſpatio ſuo cognominibus acceptis, majores minoreſque perhibentur. Caſtella ſunt in minoribus, Iamno & Mago: in majoribus, Palma & Pollentia coloniæ. Ebuſos è regione promuntorii, quod in Sucronenſi ſinu Ferrariam vocant, eodem nomine urbem habet, frumentis tantummodo fœcunda, at alia largior, & omnium animalium, quæ nocent, adeo expers, ut nec ea quidem, quæ de agreſtibus mitia fiunt, aut generet, aut, ſi invecta ſunt, ſuſtineat. Contra eſt Colubraria, cujus meminiſſe ſuccurrit, quod cum ſcateat multo ac malefico genere ſerpentum, & ſit ideo inhabitabilis, tamen ingreſſis eam, intra id ſpatium, quod Ebuſitana humo circumſignaverunt, ſine pernicie rata eſt, iiſdem illis ſerpentibus, qui ſolent obvios appetere, aſpectum ejus pulveris, aliud velut virus procul & cum pavore fugientibus.

POMPONII MELAE DE SITU ORBIS

LIBER III.

CAP. I.

HISPANIAE ORA EXTERIOR.

DIcta eſt ora noſtri maris: dictæ inſulæ, quas amplectitur: reſtat ille circuitus, quem (ut initio diximus) cingit oceanus, ingens & infinitum pelagus, & magnis æſtibus concitum (ita enim motus ejus appellant) modò inundat campos, modò latè nudat ac refugit, non aliò aliòque in vicem, neque alternis acceſſibus nunc in hos nunc in illos impetu verſum: ſed ubi in omnia littora, quamvis diverſa, terrarum inſularumque ex medio pariter effuſum eſt, rurſus ab illis colligitur in medium, & in ſemetipſum redit, tanta vi ſemper immiſſum, ut vaſta etiam flumina retroagat, & aut terreſtria deprehendat animalia, aut marina deſtituat. Neque adhuc ſatis cogni-

cognitum eſt anhelitune ſuo id mundus efficiat, retractamque cum ſpiritu regerat undam undique, ſi (ut doctioribus placet) unum animal eſt: an ſint depreſſi aliqui ſpecus, quo reciprocata maria reſidant, atque inde ſe rurſus exuberantia attollant: an luna cauſas tantis meatibus præbeat. Ad ortus certè ejus occaſuſque variantur: neque eodem aſſiduè tempore, ſed ut illa ſurgit ac demergitur, ita recedere atque adventare comperimus. Huc egreſſos, ſequenteſque ea, quæ exeuntibus dextra ſunt, æquor Atlanticum & ora Bæticæ frontis excipit, quæ, niſi quod ſemel iterumque paululum in ſemet abducitur, uſque ad flumen Anam penè recta eſt. Turduli & Baſtuli habitant. In proximo ſinu portus eſt, quem Gaditanum, & lucus, quem Oleaſtrum appellant. Tum caſtellum Ebora in littore, & procul à littore Aſta colonia: extra Junonis ara templumque eſt. In ipſo mari munimentum Cæpionis, ſcopulo magis quam inſulæ impoſitum. Bætis ex Tarraconenſi regione demiſſus, per hanc fere mediam diu, ſicut naſcitur, uno amne decurrit: poſt ubi non longè à mari grandem lacum facit, quaſi ex uno fonte geminus exoritur: quantuſque ſimplici alveo venerat, tantus ſingulis effluit. Tum ſinus alter uſque ad finem provinciæ inflectitur, eumque parva oppida, Olintigi, Onoba,

ba, Læpa, contingunt. At Luſitania trans Anam, quâ mare Atlanticum ſpectat, primum ingenti impetu in altum abit, deinde reſiſtit, ac ſe magis etiam quam Bætica abducit: quâ prominet, bis in ſemet recepto mari, in tria promuntoria diſpergitur. Anæ proximum, quia lata ſede procurrens, paulatim ſe ac ſua latera faſtigat, Cuneus ager dicitur: ſequens, Sacrum vocant: Magnum, quod ulterius eſt. In Cuneo ſunt, Mirtylis, Balſa, Oſſonoba. In Sacro Lacobriga, & Portus Annibalis. In Magno Ebora. Sinus interſunt: & eſt in proximo Salacia: in altero, Ulyſſippo, & Tagi oſtium, amnis aurum gemmaſque generantis. Ab iis promuntoriis ad illam partem, quæ receſſit, ingens flexus aperitur, in eoque ſunt Turduli veteres, Turdulorumque oppida: amnes autem, Monda in medium ferè ultimi promuntorii latus effluens, & radices ejuſdem alluens Durius. Frons illa aliquandiu rectam ripam habet, deinde modico flexu accepto, mox paulum eminet: tum reducta iterum, iterumque recto margine jacens, ad promuntorium, quod Celticum vocamus, extenditur. Totam Celtici colunt, ſed à Durio ad flexum Grovii: fluuntque per eos, Avo, Celadus, Nebis, Minius, & cui Oblivionis cognomen eſt Limia. Flexus ipſe Lambriacam urbem amplexus recipit fluvios, Læ-

ron

ron & Ullam. Partem, quæ prominet, Præſamarci habitant: perque eos Tamaris & Sars, flumina non longè orta decurrunt; Tamaris, ſecundum Ebora portum; Sars, juxta turrem Auguſti titulo memorabilem. Cætera ſuper Tamarici Neriique incolunt in eo tractu ultimi. Hactenus enim ad occidentem verſa littora pertinent: deinde ad ſeptentriones toto latere terra convertitur à Celtico promuntorio ad Scythicum uſque. Hinc perpetua ejus ora, niſi ubi modici receſſus ac parva promuntoria ſunt, ad Cantabros penè recta eſt. In ea primum Artabri ſunt, etiamnum Celticæ gentis: deinde Aſtures. In Artabris ſinus ore anguſto admixtum mare non anguſto ambitu excipiens, Abobricam urbem & quatuor amnium oſtia incingit. Duo, etiam inter accolentes, ignobilia ſunt: per alia duo Mearus exit, & Ivia. In Aſturum littore Nœga eſt oppidum: & tres aræ, quas Seſtianas vocant, in peninſula ſedent, & ſunt Auguſti nomine ſacræ, illuſtrantque terras ante ignobiles. At ab eo flumine, quod Saliam vocant, incipiunt oræ paulatim recedere, & latæ adhuc Hiſpaniæ magis magiſque ſpatia contrahere, uſque adeo ſemet & terras anguſtantibus, ut earum ſpatium inter duo maria dimidio minus ſit quâ Galliam tangunt, quam ubi ad occidentem littus exporrigunt. Tractum Cantabri

&

& Varduli tenent. Cantabrorum aliquot populi amneſque ſunt, ſed quorum nomina noſtro ore concipi nequeant. Per eoſdem & Salenos Saurium, per Autrigones & Origeviones quoſdam Neſua deſcendit: Deva Tritium Tobolicum attingit: deinde Iturifſam & Eaſonem Magrada. Varduli una gens, hinc ad Pyrenæi jugi promuntorium pertinens, claudit Hiſpanias.

Cap. II.
GALLIAE ORA EXTERIOR.

SEquitur Galliæ latus alterum, cujus ora primò nihil progreſſa in altum, mox tantundem penè in pelagus excedens, quantum retro Hiſpania abſceſſerat, Cantabricis fit adverſa terris, & grandi circuitu amflexa, ad occidentem littus advertit. Tunc ad ſeptentriones converſa, iterum longo rectoque tractu ad ripas Rheni amnis expanditur. Terra eſt frumenti præcipuè & pabuli ferax, & amœna lucis immanibus. Quicquid ex ſatis, frigoris impatiens eſt. Ager & ubique alit, & ſalubris, & noxio genere animalium minimè frequens. Gentes ſuperbæ, ſuperſtitioſæ, aliquando etiam immanes adeo, ut hominem optimam & gratiſſimam diis victimam cæderent. Manent veſtigia feritatis jam abolitæ, atque ut ab ultimis

ultimis cædibus temperant, ita nihilominus ubi devotos altaribus admovêre, delibant. Habent tamen & facundiam ſuam, magiſtroſque ſapientiæ Druidas. Hi terræ mundique magnitudinem & formam, motus cœli ac ſiderum, ac quid dii velint, ſcire profitentur. Docent multa nobiliſſimos gentis clam & diu vicenis annis in ſpecu, aut in abditis ſaltibus. Unum ex iis quæ præcipiunt, in vulgus effluxit, videlicet ut forent ad bella meliores, æternas eſſe animas, vitamque alteram ad manes. Itaque cum mortuis cremant ac defodiunt apta viventibus olim. Negotiorum ratio etiam & exactio crediti deferebatur ad inferos: erantque qui ſe in rogos ſuorum, velut unà victuri, libenter immitterent. Regio, quam incolunt, omnis Comata Gallia. Populorum tria ſumma nomina ſunt, terminanturque fluviis ingentibus. Nam à Pyrenæo ad Garumnam, Aquitani: ab eo ad Sequanam, Celtæ: inde ad Rhenum pertinent Belgæ. Aquitanorum clariſſimi ſunt, Auſci: Celtarum, Ædui: Belgarum, Treveri: urbeſque opulentiſſimæ, in Treveris Auguſta, in Æduis Auguſtodunum, in Auſcis Climberrum. Garumna ex Pyrenæo monte delapſus, niſi cum hyberno imbre aut ſolutis nivibus intumuit, diu vadoſus & vix navigabilis fertur. At ubi obvius oceani exæſtuantis acceſſibus adauctus eſt, iiſdemque retro

tro remeantibus ſuas illiuſque aquas agit, aliquantum plenior, & quantò magis procedit, eò latior fit: ad poſtremum magni freti ſimilis; nec majora tantum navigia tolerat, verum etiam more pelagi ſævientis exurgens, jactat navigantes atrociter, utique ſi aliò ventus, aliò unda præcipitat. In eo eſt inſula Antros nomine, quam pendere & attolli aquis increſcentibus ideo incolæ exiſtimant, quia cum videantur editiora quîs objacet; ubi ſe fluctus implevit, illa operit, hæc ut prius tantum ambitur: & quod ea, quibus ante ripæ colleſque ne cernerentur obſtiterant, tunc velut ex loco ſuperiore perſpicua ſunt. A Garumnæ exitu latus illud incipit terræ procurrentis in pelagus, & ora Cantabricis adverſa littoribus, aliis populis media ejus habitantibus, ab Santonis ad Oſiſmios uſque deflexa. Ab illis enim iterum ad ſeptentriones frons littorum reſpicit, pertinetque ad ultimos Gallicarum gentium Morinos, nec portu quem Geſoriacum vocant, quicquam habet notius. Rhenus ab Alpibus decidens, prope à capite duos lacus efficit, Venetum & Acronium. Mox diu ſolidus, & certo alveo lapſus, haud procul à mari huc & illuc diſpergitur, ſed ad ſiniſtrum amnis etiam tum & donec effluat Rhenus, ad dextram primò anguſtus & ſui ſimilis, poſt ripis longè & latè recedentibus,

jam

jam non amnis ſed ingens lacus, ubi campos implevit, Flevo dicitur: ejuſdemque nominis inſulam amplexus, fit iterum arctior iterumque fluvius emittitur.

Cap. III.
GERMANIA.

Germania hinc ripis ejus uſque ad Alpes, à meridie ipſis Alpibus, ab oriente Sarmaticarum confinio gentium, quâ ſeptentrionem ſpectat, oceanico littore obducta eſt. Qui habitant, immanes ſunt animis atque corporibus, & ad inſitam feritatem vaſtè utraque exercent, bellando animos, corpora adſuetudine laborum. Maximo frigore nudi agunt, antequam puberes ſint: & longiſſima apud eos pueritia eſt. Viri ſagis velantur, aut libris arborum, quamvis ſæva hyeme. Nandi non patientia tantum illis, ſtudium etiam eſt. Bella cum finitimis gerunt, cauſas eorum ex libidine arceſſunt: neque imperitandi prolatandique quæ poſſident (nam ne illa quidem enixè colunt) ſed ut circa ipſos quæ jacent vaſta ſint. Jus in viribus habent, adeo ut ne latrocinii quidem pudeat, tantum hoſpitibus boni, miteſque ſupplicibus. Victu ita aſperi incultique, ut cruda etiam carne veſcantur, aut recenti, aut cum rigentem in ipſis pecudum ferarumque

rumque

rumque coriis manibus pedibuſque ſubigendo renovarunt. Terra ipſa multis impedita fluminibus, multis montibus aſpera, & magna ex parte ſilvis ac paludibus invia. Paludum, Sueſia, Eſtia, & Melſiagum, maximæ. Silvarum, Hercynia, & aliquot ſunt quæ nomen habent: ſed illa dierum ſexaginta iter occupans, ut major aliis, ita & notior. Montium altiſſimi Taunus & Rhetico: niſi quorum nomina vix eſt eloqui ore Romano. Amnium in alias gentes exeuntium, Danubius & Rhodanus: in Rhenum, Mœnis & Lupia: in oceanum, Amiſius, Viſurgis & Albis clariſſimi. Super Albin Codanus ingens ſinus magnis parviſque inſulis refertus eſt. Hac re mare, quod gremio littorum accipitur, nuſquam latè patet, nec uſquam mari ſimile, verum aquis paſſim interfluentibus ac ſæpè tranſgreſſis, vagum atque diffuſum facie amnium ſpargitur: quà littora attingit, ripis contentum inſularum non longè diſtantibus, & ubique pene tantundem, ut anguſtum & par freto, curvanſque ſubinde ſe, longo ſupercilio inflexum eſt. In eo ſunt Cimbri & Teutoni: ultra, ultimi Germaniæ Hermones.

CAP. IV.
SARMATIA.

SArmatia intus quam ad mare latior, ab iis quæ ſequuntur, Viſula amne diſcreta, quâ retro abit uſque ad Iſtrum flumen immittitur. Gens habitu armiſque Parthicæ proxima: verum ut cœli aſperioris, ita ingenii. Non ſe urbibus tenet, & ne ſtatis quidem ſedibus. Ut invitavêre pabula, ut cedens & ſequens hoſtis exigit, ita res opeſque ſecum trahens, ſemper caſtra habitat: bellatrix, libera, indomita, & uſque eo immanis atque atrox, ut fœminæ etiam cum viris bella ineant. Atque ut habiles ſint, natis ſtatim dextra aduritur mamma. Inde expedita in ictus manus quæ exeritur, virile fit pectus. Arcus tendere, equitare, venari, puellaria penſa ſunt: ferire hoſtem, adultarum ſtipendium eſt: adeo ut non percuſſiſſe, pro flagitio habeatur, ſitque eis pœnæ virginitas.

CAP. V.
SCYTHIA.

INde Aſiæ confinia, niſi ubi perpetuæ nives ſedent, & intolerabilis rigor. Scythici populi incolunt, ferè omnes etiam in unum

Sacæ appellati. In Aſiatico littore primi Hyperborei ſuper Aquilonem Rhipæoſque montes ſub ipſo ſiderum cardine jacent: ubi ſol non quotidie, ut nobis, ſed primum verno æquinoctio exortus, autumnali demum occidit: & ideo ſex menſibus dies, & totidem aliis nox uſque continua eſt. Terra auguſta, aprica, per ſe fertilis. Cultores juſtiſſimi, & diutius quam ulli mortalium & beatius vivunt. Quippe feſto ſemper otio læti non bella novêre, non jurgia: ſacris operati, maximè Apollinis: quorum primitias Delon miſiſſe initio per virgines ſuas, deinde per populos, ſubinde tradentes ulterioribus, moremque quamdiu, & donec vitio gentium temeratus eſt, ſervaſſe referuntur. Habitant lucos ſilvaſque, & ubi eos vivendi ſatietas magis quam tædium cepit, hilares redimiti ſertis ſemetipſi in pelagus ex certa rupe præcipites dant. Id eis funus eximium eſt. Mare Caſpium ut anguſto, ita longo etiam freto primum terras, quaſi fluvius, irrumpit: atque ubi recto alveo influxit, in tres ſinus diffunditur; contra os ipſum in Hyrcanum, ad ſiniſtram in Scythicum, ad dextram in eum quem proprie & totius nomine Caſpium appellant. Omne atrox, ſævum, ſinè portubus, procellis undique expoſitum; ac belluis magis quam cætera refertum, & ideo minus navigabile. Ad introeuntium dex-

tram Scythæ Nomades freti littoribus inſident. Intus ſunt ad Caſpium ſinum Caſpii, & Amazones, ſed quas Sauromatidas appellant: ad Hyrcanum Albani, & Moſchi, & Hyrcani: in Scythico Amardi & Pæſicæ, & jam ad fretum Derbices. Multi in eo ſinu magni parvique amnes fluunt: ſed qui famam habent, ex Cerauniis montibus uno alveo deſcendit, duobus exit in Caſpium Rha. Araxes Tauri latere demiſſus, quoad campos Armeniæ ſecat, labitur placidus & ſilens, neque in utram partem eat, quanquam intuearis, manifeſtus: cum in aſperiora devenit, hinc atque illinc rupibus preſſus, & quanto anguſtior, tanto magis pernix, frangit ſe ſubinde ad oppoſita cautium. Atque ob id ingenti cum murmure ſonanſque devolvitur adeò citus, ut quà ex præcipiti in ſubjecta caſurus eſt, non declinet ſtatim undam, ſed ultra quam canalem habet, evehat, plus jugeri ſpatio ſublimis & aquis pendentibus ſemetipſe ſine alveo ferens: deinde ubi incurvus arcuatoque amne deſcendit, fit tranquillus, iterumque per campos tacitus & vix fluens in id littus elabitur. Cyrus & Cambyſes ex radicibus Coraxici montis vicinis fontibus editi, & in diverſa abeunt, perque Iberas & Hyrcanos diu & multum diſtantibus alveis defluunt: poſt non longè à mari eodem lacu accepti, in Hyrca-

num ſinum uno ore perveniunt. Iaxartes & Oxos per deſerta Scythiæ ex Sogdianorum regionibus in Scythicum exeunt; ille ſuo fonte grandis, hic incurſu aliorum grandior, & aliquandiu ad occaſum ab oriente currens, juxta Dahas primum inflectitur: curſuque ad ſeptentrionem converſo, inter Amardos & Pæſicas os aperit. Silvæ aliaque dira animalia, verum & Tigres ferunt, utique Hyrcania. Sævum ferarum genus, & uſque eo pernix, ut illis longè quoque progreſſum equitem conſequi, nec tantum ſemel, ſed aliquoties etiam curſu unde cœperit ſubinde repetito, ſolitum & facile ſit. Cauſa ex eo eſt, quod ubi ille interceptos earum catulos citus cœpit avehere, rabiem appropinquantium fruſtraturus, aſtu unum de pluribus omiſit; hæ projectum excipiunt, & ad cunabula ſua referunt: rurſumque & ſæpius remeant, atque idem efficiunt, donec ad frequentiora, quam adire audeant, profugus raptor evadat. Ultra Caſpium ſinum quidnam eſſet, ambiguum aliquandiu fuit: idemne oceanus, an tellus infeſta frigoribus, ſine ambitu ac ſine fine projecta. Sed præter phyſicos Homerumque, qui univerſum orbem mari cirumfuſum eſſe dixerunt, Cornelius Nepos, ut recentior auctor, ita certior; teſtem autem rei Q. Metellum Celerem adjicit, eumque ita retuliſſe commemorat: Cum

Galliis Proconſule præeſſet, Indos quoſdam à rege Bætorum dono ſibi datos; unde in eas terras deveniſſent requirendo, cognoſſe vi tempeſtatum ex Indicis æquoribus abreptos, emenſoſque quæ intererant, tandem in Germaniæ littora exiiſſe. Reſtat ergo pelagus; ſed reliqua lateris ejuſdem aſſiduo gelu durantur, & ideo deſerta ſunt.

C A P. VI.

HISPANIAE EXTERIORIS ET SEPTENTRIONALIS OCEANI INSULAE.

HIs oris, quas angulo Bæticæ hucuſque perſtrinximus, multæ ignobiles inſulæ & ſine nominibus etiam adjacent: ſed earum, quas præterire non libeat, Gades fretum attingit, eaque à continenti anguſto ſpatio, & veluti flumine, abſciſſa, quà terris propior eſt, penè rectam ripam agit: quà oceanum ſpectat, duobus promuntoriis evecta in altum, medium littus abducit, & fert in altero cornu ejuſdem nominis urbem opulentam, in altero templum Ægyptiì Herculis, conditoribus, religione, vetuſtate, opibus illuſtre. Tyrii condidêre: cur ſanctum ſit, oſſa ejus ibi ſita efficiunt: annorum queis manet numerus, ab Iliaca tempeſtate principia ſunt: opes tempus aluit. In Luſitania Erythia, quam Geryone habitatam ac-

cepimus, aliæque ſine certis nominibus: adeo agri fertiles, ut cum ſemel ſata frumenta ſint, ſubinde recidivis ſeminibus ſegetem novantibus, ſeptem minimum, interim plures etiam meſſes ferant. In Celticis aliquot ſunt, quas, quia plumbo abundant, uno omnes nomine Caſſiteridas appellant. Sena in Britannico mari Oſiſmicis adverſa littoribus, Gallici numinis oraculo inſignis eſt. Cujus antiſtites perpetua virginitate ſanctæ, numero novem eſſe traduntur: Barrigenas vocant, putantque ingeniis ſingularibus præditas, maria ac ventos concitare carminibus, ſeque in quæ velint animalia vertere, ſanare quæ apud alios inſanabilia ſunt, ſcire ventura & prædicare: ſed non niſi deditas navigantibus, & in id tantum ut ſe conſulerent profectis. Britannia qualis ſit, qualeſque progeneret, mox certiora & magis explorata dicentur. Quippe tamdiu clauſam aperit ecce principum maximus, nec indomitarum modò ante ſe, verum ignotarum quoque gentium victor, qui propriarum rerum fidem ut bello affectavit, ita triumpho declaraturus portat. Cæterum ut adhuc habuimus, inter ſeptentrionem occidentemque projecta, grandi angulo Rheni oſtia proſpicit, deinde obliqua retro latera abſtrahit, altero Galliam, altero Germaniam ſpectans: tum rurſus perpetuo margine directi littoris ab

tergo

tergo abducta , iterum ſe in diverſos angulos cuneat triquetra,& Siciliæ maximè ſimilis,plana,ingens,fœcunda,verum iis,quæ pecora quam homines benignius alant. Fert nemora , lacus ac prægrandia flumina, alternis motibus modò in pelagus , modò retro fluentia , & quædam gemmas margaritaſque generantia. Fert populos regeſque populorum : ſed ſunt inculti omnes , atque ut longius à continenti abſunt, ita aliarum opum ignari magis , tantum pecore ac finibus dites, incertum ob decorem , an quid aliud , vitro corpora infecti. Cauſas autem & bella contrahunt , ac ſe frequenter invicem infeſtant , maximè imperitandi cupidine , ſtudioque ea prolatandi quæ poſſident. Dimicant non equitatu modò aut pedite , verum & bigis & curribus , Gallicè armati : covinos vocant , quorum falcatis axibus utuntur. Supra Britanniam Iuverna eſt , penè par ſpatio, ſed utrinque æquali tractu littorum oblonga, cœli ad maturanda ſemina iniqui : verum adeo luxurioſa herbis non lætis modò ſed etiam dulcibus , ut ſe exigua parte diei pecora impleant, & niſi pabulo prohibeantur , diutius paſta diſſiliant. Cultores ejus inconditi ſunt , & omnium virtutum ignari , pietatis admodum expertes. Triginta ſunt Orcades anguſtis inter ſe ductæ ſpatiis. Septem Æmodæ. Contra Germaniam vectæ , in illo ſinu quem Coda-

num diximus , ſex. Ex iis Scandinovia , quam adhuc Teutoni tenent , ut magnitudine alias, ita fœcunditate anteſtat. Quæ Sarmatis adverſa ſunt , ob alternos acceſſus receſſuſque pelagi , & quod ſpatia queis diſtant , modò operiuntur undis , modo nuda ſunt , aliàs inſulæ videntur , aliàs una & continens terra. In his eſſe Oæonas , qui ovis avium paluſtrium & avenis tantum alantur ; eſſe equinis pedibus Hippopodas, & Panotos, quibus magnæ aures, & ad ambiendum corpus omne patulæ , nudis alioqui pro veſte ſint , præterquam quod fabulis traditur , auctores etiam quos ſequi non pigeat , invenio. Thule Belgarum littori oppoſita eſt , Graiis & noſtris celebrata carminibus. In ea quod ibi ſol *haut* longè occaſurus exurgit, breves utique noctes ſunt , ſed per hyemem ſicut aliubi obſcuræ, æſtate lucidæ, quod per id tempus jam ſe altius evehens , quanquam ipſe non cernatur, vicino tamen ſplendore proxima illuſtrat : per ſolſtitium vero nullæ , quod tum jam manifeſtior non fulgorem modò , ſed ſui quoque partem maximam oſtentat. Talca in Caſpio mari ſine cultu fertilis , omni fruge ac fructibus abundans : ſed vicini populi quæ gignuntur attingere , nefas & pro ſacrilegio habent , diis parata exiſtimantes , diiſque ſervanda. Aliquot & illis oris, quas deſertas diximus , æquè deſertæ adjacent , quas ſine propriis nominibus Scythicas vocant.

Cap. VII.

OCEANUS EOUS; ET INDIA.

AB iis in Eoum mare curſus inflectitur, inque oram terræ ſpectantis orientem. Pertinet hæc à Scythico promuntorio ad Colida. Prima omnis invia: deinde ob immanitatem habitantium inculta. Scythæ ſunt Androphagi & Sacæ, diſtincti regione, quia feris ſcatet, inhabitabili. Vaſta deinde iterum loca belluæ infeſtant, uſque ad montem mari imminentem, nomine Tabin. Longè ab eo Taurus attollitur. Seres interſunt, genus plenum juſtitiæ, ex commercio, quod rebus in ſolitudine relictis abſens peragit, notiſſimum. India non Eoo tantum appoſita pelago, ſed & ei quod ad meridiem ſpectans Indicum diximus, & hinc Tauri jugis, ab occidente Indo finita, tantum ſpatium littoris occupat, quantum per quadraginta dies nocteſque velificantibus curſus eſt: ita multum à noſtris abducta regionibus, ut in aliqua parte ejus neuter ſeptentrio appareat, aliterque quam in aliis oris, umbræ rerum ad meridiem jaceant. Cæterum fertilis, & vario genere hominum aliorumque animalium ſcatet. Alit formicas non minus maximas canibus: quas more Gryphorum aurum penitus egeſtum cum ſumma pernicie attingen-

tingentium cuſtodire commemorant. Immanes & ſerpentes ut qui elephantos morſu atque ambitu corporis conficiant. Tam pinguis alicubi & tam feracis ſoli, ut in eâ mella frondibus defluant, lanas ſilvæ ferant, arundinum fiſſa internodia, veluti navia, binos & quædam ternos etiam vehant. Cultorum habitus moreſque diſſimiles. Lino alii veſtiuntur, aut lanis quas diximus, alii ferarum aviumque pellibus: pars nudi agunt, pars tantum obſcœna velati. Alii humiles parvique, alii ita proceri & corpore ingentes, ut elephantis etiam, & ibi maximis, ſicut nos equis, facilè atque habiliter utantur. Quidam nullum animal occidere, nulla carne veſci optimum exiſtimant. Quoſdam tantum piſces alunt. Quidam proximos parenteſque, priuſquam annis aut ægritudine in maciem eant, velut hoſtias cædunt: cæſorumque viſceribus epulari fas & maximè pium eſt. At ubi ſenectus aut morbus inceſſit, procul à cæteris abeunt, mortemque in ſolitudine nihil anxii expectant. Prudentiores eis, quibus ars ſtudiumque ſapientiæ contingit, non expectant eam, ſed ingerendo ſemet ignibus, læti & cum gloria arceſſunt. Urbium, quas incolunt (ſunt autem plurimæ) Nyſa eſt clariſſima & maxima: montium Meros, Jovi ſacer. Famam hinc præcipuam habent, quod in illa genitum, in hujus ſpecu Liberum patrem

trem arbitrantur eſſe nutritum : unde Græcis auctoribus , ut femori Jovis inſutum dicerent, aut materia ingeſſit, aut error. Oras tenent ab Indo ad Gangem Palibotri , à Gange ad Colida (niſi ubi magis quam ut habitetur exæſtuat) atræ gentes., & quodammodo Æthiopes. A Colide ad Cudum recta ſunt littora , nudique populi , & marinis opibus affatim dites. Tamos promuntorium eſt quod Taurus attollit. Colis alterius partis angulus , initiumque lateris ad meridiem verſi. Ganges & Indus amnes. Ille multis fontibus in Hemodo Indiæ monte conceptus , ſimul unum alveum fecit , fit omnium maximus , & alicubi latius , quando anguſtiſſimè fluit , decem millia paſſuum patens , in ſeptem ora diſpergitur. Indus ex monte Paropamiſo exortus , & alia quidem flumina admittit ; ſed clariſſima , Cophena , Aceſinem , Hydaſpem : conceptamque pluribus alveis undam lato ſpatio trahit. Hinc penè Gangem magnitudine exæquat. Poſt ubi aliquot ſæpè magnis flexibus cinxit jugum , ingens iterum , rectus ſoliduſque deſcendit : donec ad lævam dextramque ſe diducens , duobus oſtiis longè diſtantibus exeat. Ad Tamum inſula eſt Chryſe , ad Gangem Argyre : altera aurei ſoli (ita veteres tradidêre) altera argentei : atque ita, ut maximè videtur, aut ex re nomen , aut ex vocabulo ficta fabula eſt. Taprobane,

probane, aut grandis admodum inſula, aut prima pars orbis alterius Hipparcho dicitur: ſed quia habitatur, nec quiſquam circummeaſſe traditur, prope verum eſt. Contra Indi oſtia, illa ſunt quæ vocant Solis, adeo inhabitabilia ut ingreſſos vis circumfuſi aëris exanimet confeſtim; & inter ipſa oſtia Patalene. Regio ob æſtus intolerabilis, alicubi cultoribus egens, inde ad principia Rubri maris pertinet. Ipſa invia atque deſerta; humus cineri magis fit quam pulveri ſimilis; ideoque per eam rara & non grandia flumina emanant, quorum Tuberonem & Aruſacem notiſſima accepimus.

Cap. VIII.

MARE RUBRUM, AC UTERQUE HUJUS SINUS PERSICUS ET ARABICUS.

Rubrum mare Græci, ſive quia ejus coloris eſt, ſive quia ibi Erythras regnavit, Ἐρυθρὰν θάλασσαν appellant: procelloſum, aſperum, profundum, & magnorum animalium magis quam cætera capax. Primò recedentes oras æqualiter impellit: & ut non intret interius, aliquantum patens ſinus arcuat. Sed quas ripas inflexerat, bis irrumpit; duoſque iterum ſinus aperit. Perſicus vocatur dictis regionibus

nibus propior; Arabicus ulterior. Perſicus, quâ mare accipit, utrinque rectis lateribus grande oſtium quaſi cervice complectitur: deinde terris in omnem partem vaſtè & æqua portione cedentibus, magno littorum orbe pelagus incingens, reddit formam capitis humani. Arabici & os arctius & latitudo minor eſt, major aliquanto receſſus, & multo magis longa latera. Init penitus, introrſuſque, dum Ægyptum penè & montem Arabiæ Caſium attingit, quodam faſtigio minus ac minus latus, & quò magis penetrat anguſtior. Ab iis, quæ diximus, ad ſinum Perſicum (niſi ubi Chelonophagi morantur) deſerta ſunt. In ipſo Carmani navigantium dextra poſiti, ſine veſte ac fruge, ſine pecore ac ſedibus, piſcium cute ſe velant, carne veſcuntur, præter capita toto corpore hirſuti. Interiora Gedroſi, dehinc Perſæ habitant. Sabis per Carmanos, ſub Paſargadis Coros effluunt. In parte, quæ pelagi oſtio adverſa eſt, Babyloniorum fines Chaldæorumque ſunt, & duo clari amnes, Tigris Perſidi propior, ulterior Euphrates. Tigris ut natus eſt, ita deſcendens uſque in littora permeat: Euphrates, immani ore aperto, non exit tantum unde oritur, ſed & vaſtè quoque decidit. Nec ſecat continuò agros, ſed latè diffuſus in ſtagna, diuque ſedentibus aquis & ſine alveo patulis piger, poſt ubi marginem rupit, verè fluvius

eſt,

eſt, acceptiſque ripis celer & fremens, per Armenios & Cappadocas occidentem petit; ni Taurus obſtet, in noſtra maria venturus. Inde ad meridiem avertitur, & primum Syros, tum Arabas ingreſſus, non perdurat in pelagus, verum ingens modò & navigabilis, inde tenuis rivus, deſpectus emoritur, & nuſquam manifeſto exitu effluit, ut alii amnes, ſed deficit. Alterum latus ambit plaga, quæ inter utrumque pelagus excurrit. Arabia dicitur, cognomen Eudæmon, anguſta, verum cinnami & thuris aliorumque odorum maximè ferax. Majorem Sabæi tenent partem, oſtio proximam & Carmanis contrariam Macæ. Frontem quæ inter oſtia oſtenditur, ſilvæ cauteſque exaſperant. Aliquot ſunt in medio inſulæ ſitæ. Ogyris, quod in ea Erythræ regis monumentum eſt, magis clara quam cæteræ. Alterum ſinum undique Arabes incingunt. Ab ea parte, quæ introeuntibus dextra eſt, urbes ſunt, Cane, & Arabia, & Gandamus: in altera ab intimo angulo prima, Beronice, inter Heroopoliticum & Strobilum. Deinde inter promuntorium Aënnum & Coloba, Philoteris & Ptolemaïs. Ultra Arſinoë, & alia Beronice. Tum ſilva quæ hebenum odoreſque generat, & manu factus amnis, ideoque referendus, quod ex Nili alveo diorygе adductus. Extra ſinum, verumtamen in flexu etiamnum modico Ru-

bri maris, pars beſtiis infeſta, ideoque deſerta eſt: partem Panchæi habitant, quos ex facto, quia ſerpentibus veſcuntur, Ophiophagos vocant. Fuere interius Pygmæi, minutum genus, & quod pro ſatis frugibus contra grues dimicando defecit. Sunt multa volucrum, multa ſerpentum genera. De ſerpentibus memorandi maximè, quos parvos admodum, & veneni præſentis, certo anni tempore ex limo concretarum paludum emergere, in magno examine volantes Ægyptum tendere, atque in ipſo introitu finium, ab avibus, quas Ibidas appellant, adverſo agmine excipi pugnaque confici traditum eſt. De volucribus præcipuè referenda Phœnix, ſemper unica. Non enim coïtu concipitur, partuve generatur: ſed ubi quingentorum annorum ævo perpetua duravit, ſuper exaggeratam variis odoribus ſtruem ſibi ipſa incubat, ſolviturque: deinde putreſcentium membrorum tabe concreſcens, ipſa ſe concipit, atque ex ſe rurſus enaſcitur. Cum adolevit, oſſa priſtini corporis incluſa myrrha Ægyptum exportat, atque in urbem quam Solis appellant, frágrantibus archio buſtis inferens ſeſe memorando funere conſecrat. Ipſum promuntorium, quo id mare clauditur, à Cerauniis ſaltibus invium eſt.

CAP. IX.

AETHIOPIA.

ÆThiopes ultra. Sedem Meroën habent, terram quam Nilus primo ambitu amplexus inſulam facit. Pars, quia vitæ ſpatium dimidio ferè quam nos longius agunt, Macrobii: pars, quia ex Ægypto advenêre, dicti Automolœ: pulchri forma, æqui corporis, parumque venerati opes, aliis veluti optimarum virtutum. In illis mos eſt, cui potiſſimum pareant, ſpecie ac viribus legere. Apud hos plus auri quam æris eſt: ideo quod minus eſt, pretioſius cenſent. Ære exornantur, auro vincula ſontium fabricant. Eſt locus apparatis epulis ſemper refertus; & quia ut libet veſci volentibus licet, ἡλίου τράπεζαν appellant; & quæ paſſim appoſita ſunt, affirmant innaſci ſubinde divinitus. Eſt lacus quo perfuſa corpora quaſi uncta pernitent. Bibitur idem; adeo eſt liquidus, & ad ſuſtinenda quæ incidunt, aut immittuntur, infirmus, ut folia etiam proximis deciſa frondibus, non innatantia ferat, ſed peſſum penitus accipiat. Sunt & ſæviſſimæ feræ omni colore varii Lycaones, &, quales accepimus, Sphinges. Sunt miræ aves cornutæ Tragopanes, & equinis auribus Pegaſi. Cæterum oris ad eurum ſequentibus

quentibus

quentibus nihil memorabile occurrit. Vaſta omnia, vaſtis præciſa montibus, ripæ potius ſunt quam littora. Inde ingens & ſine cultoribus tractus. Dubium aliquamdiu fuit eſſetne ultra pelagus, caperetne terra circuitum, an exhauſto fluctu ſine fine Africa ſe extenderet: verum & ſi Hanno Carthaginienſis exploratum miſſus à ſuis, cum per oceani oſtium exiſſet, magnam partem ejus circumvectus, non ſe mare ſed commeatum defeciſſe memoratu retulerat: & Eudoxus quidam avorum noſtrorum temporibus cum Lathurum regem Alexandriæ profugeret, Arabico ſinu egreſſus, per hoc pelagus (ut Nepos affirmat) Gades uſque pervectus eſt; ideo ejus oræ notæ ſunt aliquâ. Sunt autem trans ea, quæ modo deſerta diximus, muti populi, & quibus pro eloquio nutus eſt: alii ſine ſono linguæ, alii ſine linguis: alii labris etiam cohærentibus, niſi quod ſub naribus etiam fiſtula eſt, per quam bibere avenis, &, cum inceſſit libido veſcendi, grana ſingula frugum paſſim naſcentium abſorbere dicuntur. Sunt quibus ante adventum Eudoxi adeò ignotus ignis fuit, adeoque viſus mirum in modum placuit, ut amplecti etiam flammas, & ardentia ſinu abdere, donec noceret maximè, libuerit. Super eos grandis littoris flexus grandem inſulam includit, in qua tantum fœminas eſſe narrant, toto corpore hirſutas, &

ſine coitu marium ſua ſponte fœcundas : adeo aſperis efferiſque moribus, ut quædam contineri ne reluctentur vix vinculis poſſint. Hoc Hanno retulit, & quia detracta occiſis coria pertulerat, fides habita eſt. Ultra hunc ſinum mons altus (ut Græci vocant) Θεῶν ὄχημα perpetuis ignibus flagrat:ultra montem viret collis longo tractu longis littoribus obductus,unde viſuntur patentes magis campi,quam ut proſpici poſſint, Panum Satyrorumque. Hinc opinio ea fidem cepit, quod cum in his nihil culti ſit, nullæ habitantium ſedes, nulla veſtigia, ſolitudo in diem vaſta, & ſilentium vaſtius, nocte crebri ignes micant, & veluti caſtra latè jacentia oſtenduntur, crepant cymbala & tympana, audiunturque tibiæ ſonantes majus humanis. Tunc rurſus Æthiopes, nec jam dites ut hi, quos diximus, nec ita corporibus ſimiles, ſed minores incultique ſunt,& nomine Ἑσπερίων. In horum finibus fons eſt,quem Nili eſſe aliquâ credibile eſt. Nuchul ab incolis dicitur : & videri poteſt non alio nomine appellari, ſed à barbaro ore corruptus. Alit papyrum & minora quidem, ejuſdem tamen generis animalia. Aliis amnibus in oceanum vergentibus, ſolus in mediam regionem ad orientem abit : & quonam exeat, incertum eſt. Inde colligitur, Nilum hoc fonte conceptum, actumque aliquandiu per invia, & ideo ignotum, iterum

ſe

ſe ubi ad Eoa proceſſerit, oſtendere. Cæterum ſpatio, quo abſconditur, effici, ut hic aliò cedere, ille aliunde videatur exurgere. Catoblepas, non grandis fera, verum grande & prægrave caput ægrè ſuſtinens, atque ob id in terram plurimum ore converſa, apud hos gignitur: ob vim ſingularem magis etiam referenda, quod cum impetu morſuque nihil unquam ſæviat, oculos ejus vidiſſe mortiferum. Contra eoſdem ſunt inſulæ Gorgades, domus (ut ajunt) aliquando Gorgonum. Ipſæ terræ promuntorio, cui Ἑσπέρȣ Κέρας nomen eſt, finiuntur.

Cap. X.

ATLANTICUM MARE AC HUIC ADSITA AETHIOPIAE AC MAURITANIAE PARS.

INde incipit frons illa, quæ in occidentem vergens mari Atlantico alluitur. Prima ejus Æthiopes tenent, media nulli. Nam aut exuſta ſunt, aut arenis obducta, aut infeſta ſerpentibus. Exuſtis inſulæ appoſitæ ſunt, quas Heſperidas tenuiſſe memoratur. In arenis mons eſt Atlas, densè conſurgens, verum inciſis undique rupibus præceps, invius, &, quò magis ſurgit, exilior, qui quod altius quam conſpici poteſt, uſque in nubila erigi-

tur, cœlum & ſidera non tangere modò vertice, ſed ſuſtinere quoque dictus eſt. Contra Fortunatæ inſulæ abundant ſua ſponte genitis, & ſubinde aliis ſuper aliis innaſcentibus nihil ſollicitos alunt, beatius quam aliæ urbes excultæ. Una ſingulari duorum fontium ingenio maximè inſignis: alterum qui guſtavere riſu ſolvuntur; ita affectis remedium eſt ex altero bibere. Ab eo tractu, quem feræ infeſtant, proximi ſunt Himantopodes inflexi lentis cruribus, quos ſerpere quàm ingredi referunt. Deinde Pharuſii aliquando tendente ad Heſperidas Hercule dites: nunc inculti, & niſi quod pecore aluntur, admodum inopes. Hinc jam lætiores agri amœnique ſaltus ebeno, terebintho & ebore abundant. Nigritarum Gætulorumque paſſim vagantium ne littora quidem infœcunda ſunt; purpura & murice efficaciſſimis ad tingendum; & ubique quæ tinxere clariſſima. Reliqua eſt ora Mauritaniæ exterior & in finem ſui faſtigantis ſe Africæ noviſſimus angulus; iiſdem opibus, ſed minus dives. Cæterum ſolo etiam ditior & adeo fertilis eſt, ut frugum genera non cum ſerantur modo benigniſſime procreet; ſed quædam profundat etiam non ſata. Hic Antæus regnaſſe dicitur, & ſignum quoque fabulæ clarum prorſus oſtenditur collis modicus reſupini hominis imagine jacentis, illius, ut incolæ fe-

runt,

runt, tumulus : unde ubi aliqua pars eruta eſt, ſolent imbres ſpargi, & donec effoſſa repleantur veniunt. Hominum pars ſilvas frequentant, minus, quam quos modo diximus, vagi. Pars in urbibus agunt, quarum, ut inter parvas, opulentiſſimæ habentur procul à mari Gilda, Volubilis, Priſciana. Propius autem Sala & Lixo flumini Linx proxima. Ultra eſt Colonia, & fluvius Zilia, &, unde initium fecimus, Ampeluſia in noſtrum jam fretum vergens promuntorium, operis hujus atque Atlantici littoris terminus.

INDEX

INDEX
IN
POMPONIUM MELAM.

Prior numerus librum, ſequens caput, tertius verſum indicat.

A.

ABdera II. 2. 118. & 6.63.
Abobrica III. 1. 90.
Abrotonum I.7.17.
Abydos I. 19. 2. II 2. 83.
Abyla I.5.17.II.6.68.
Acanthus I. 16. 16. II.2.124.
Acarnania II.3.48.
Aceſines III.7.73.
Achæi I. 2.49. & 19. 105.
Achaia II.3.48.
Ἀχαιῶν λιμὴν I.18.27.
Achelous II.3.148.
Acheruſia I.19.55.
Achillea II.7.12.
Achilles II.1.50.
Achivi I.18.29.
Acritas II.3.116.
Acragas II.7.157.
Acroathon II.2.140.
Acrocorinthos II.3.111.
Acronius III.2.69.
Actium II. 3.152.
Adiabene I.11.4.
Adramyttion I.18.16.
Adria II.4.51.
Adriaticum mare I. 3. 19.
Æas II.3.171.
Ææe II.7.170.
Ædui III.2.38.
Ægæum mare I. 3.17. II. 2.79.
Ægates II.7.64.
Ægilia II.7.99.
Ægina II.7.87.
Ægion II.3.143.

Ægi-

Ægipanes I. 4. 34. & 8.66.
Ægira II.3.143.
Ægos II.2.82.
Ægyptus I.9.1.
Æmodæ III,6.73.
Ænaria II.7.176.
Æneas II. 2. 106. & 7.163.
Aënnum III.8.62.
Ænos II.2.106.
Æolus II.7.173.
Æolis I.2.66. & 18.2.
Æſculapii templum II. 3.118.
Æſis II.4.44.
Æſtria II.7.128.
Æthiopes I. 2. 39. III. 9.1.
Æthiopia III.10.
Æthiopicum mare I. 4. 17.
Ætna II.7.164.
Ætolia II.3.48.
Ætoli II.3.140.
Africa I.4.1.
Agamemnonia claſſis II. 3.90.
Agatha II.5.50.
Agathyrſi II.1.18.
Aiacis ſepulchrum I.18. 48.
Albani III.5.36.
Albigaunum II.4.103.
Albion II.5.34.
Albis III 3.34.
Aleria II.7.184.
Alexander I. 12.8. & 19.10. II.3.4.
Alexandria I.9.113.
Allobroges II.5.9.
Alone II.6.54.
Alope II.3.89.
Alopeconneſus II.2.104
Aloros II.3.16.
Alpes II.4.106.
Alpheus II. 3.132. & 7.152.
Altinum II.4.28.
Amanus I.12.27.
Amardi I.11.53. III. 5.37.
Amaſis I.9.100.
Amazones I.2.41. & 17.20. III.5.35.
Amazonici montes I.19. 95.
Amazonium I.19.69.

Ambracia II.3.153.
Ambracius ſinus II. 3. 149. & 7.96.
Amiſius III.3.34.
Amiſos I.19.65.
Ammodes prom. I.13.6.
Ammonis oracul. I.8.2.
Ampeluſia I. 5.7. & III.10.49.
Amphiarai fanum II.3. 95.
Amphipolis II.2.122.
Amphilochis Argia II. 3.152.
Ampſaga I.6.2.
Amyclæ II. 3.64.
Anas II.6.22.III.1.31.
Anaximander I. 17.7.
Anchialos II.2.62.
Ancon II.4.47.
Ancona II.4.42.
Andanis III.8.
Andromeda I.11.23.
Androphagi III.7.5.
Andros I.18.23. II.7. 105.
Anemurium I.13.55.
Annibalis portus III.1. 57.
—— *ſcalæ* II.6.37.
Antæus I.5.10. III.10. 36.
Antandrus I.18.19.
Antenor II.4.20.
Anthedon II.3.89.
Antichthones I.1.13.& 9.52.
Anthropophagi II.1.125.
Anticinolis I.19.63.
Anticyra II.3.145.
Antiochia I. 11.7. & 12.23.
Antipolis II.5.20.
Antiſſa II.7.33.
Antium II.4 97.
Antronia II.13.52.
Antros III.2.52.
Apenninus II.4.5.
Aphrodiſium I. 16. 15. II.4.97.
Apis I.9.93.
Apollinis delubrum I. 15.19.
—— *fanum* I. 17.22. & II.3.56.
—— *oraculum* I.17.3.
—— *promuntoriũ* I.7.5.
—— *templum* I. 9.58.

Apollo-

Apollonia I.8.15.II.2. 64. & 3.167.
Appuli II.4.15 & 52.
Apſoros II.7.125.
Apſyrtis II.7.126.
Aquileia II.4.28.
Aquitani III.2.36.
Arabes I.2.38.
Arabia I.2.62. & 10.1.
—— *urbs* III.8.59.
Arabicus ſinus III.8.10.
Arados II.7.47.
Aræ Philænorum I.7.2 & 38.
Aratus I.13.12.
Arauris II.5.50.
Arauſio II.5.12.
Araxes III.5.41.
Araxos II.3.117.
Arcadia II.3.48.
Arceſilas I.18.9.
Archias I.19.37.
Ardea II.4.97.
Arecomici II.5.10.
Arelate II.5.12.
Arethuſa II.7.151.
Argia Amphilochis II. 3.152.
Argivi I. 13. 10. & 14.7. & 16.19.
Argo II.3.84.
Argolis II. 3.47.
Argos II.3.61.
Argyre III.7.80.
Aria I.2.36.II.7.13.
Ariane I.2.36.
Arimaſpi II.1.16.
Ariminum II.4.42.
Ariſba II.7.33.
Armene I.19.64.
Armeniæ pylæ. I.15.14.
Armenii I.2.53.
Arrichi I.19.122.
Arſinna I.6.11.
Arſinoë I.8.15. & III. 8.63.
Artabri III.1.87.
Artemiſia I.16.22.
Aruſace III.7.96.
Arymphæi I. 19.145.
Aſcalo I.11.18.
Aſcanius I 18.20.
Aſia I. 1.
Aſine II.3.133.
Aſpendos I.14.6.
Aſſon I.18.26.
Aſſyrii I.2.59.
Aſta III.1.35.
Aſtaboras I.9.12.

Aſtacos I.19.30.
Aſtapes I.9.13.
Aſtigi II.6.30.
Aſtures III.1.88.
Aſtyra I.18.16.
Aſtypalæa II.7.121.
Atacini II.5.13.
Atax II.5.51.
Aternus II.4.53.
Athenæ II.3.60.
Athenopolis II.5.22.
Athos II.2.129.
Atlantes I. 4. 32. & 8.39.
Atlas III.10.7.
Atlanticus oceanus. I. 3.3.
Atlantici maris inſulæ III.10.
Atthis II.3.45.
Atyras II.2.72.
Avaticorum ſtagnum II.5.29.
Avenio II.5.10.
Avernus II.4.91.
Aves I.6.15.
Aufidus II.4.60.
Augilæ I.4.31. & 8.52.
Auguſta III.2.40.
Auguſti turris III.1.79.
Auguſtodunum. III.2.40.
Aulis II.3.89.
Avo III.1.72.
Auſci III.2.38.
Automolœ III.9 6.
Autrigones III. 1. 107.
Axenus pontus I.19.50.
Axiacæ II.1.71.
Axiaces II.1.70.
Axius II.3.13.
Azotus I.10.5.

B.

Babylon I. 11.11.
Babylonia I. 11.4.
Babylonii I.2.59.
Bactri I. 2.44.
Bæterræ II.5.13.
Bæti III.5.92.
Bætica II.6.18. III. 1.28.
Bætis III.1.38.
Bætullo II.6.38.
Bagrada I.7.10.
Baiæ II.4.91.

Balea-

Baleares II.7.195.
Balſa III.1.56.
Barbeſul II.6.65.
Barcino II.6.40.
Bargylos I.16.25.
Barium II.4.61.
Barrigenæ III.6.27.
Baſilicus ſinus.I.16.25.
Baſilidæ II.1.102.
Baſtuli III.1.31.
Bechiri I.19.81.
Belgæ III.2.37.
Belo II.6.78.
Bergion II.5.34.
Berytos urbs. I.12.25.
Beronice III.8.60.
Beſippo II.6.78.
Bithyni I.19.1.
Bithynis II.2.71.
Bizone II.2.60.
Blanda II.4.84. & 6.38.
Blemmyes I.4.34. & 8.64.
Bocchus I.5.36.
Bœotis II.3.45.
Bononia II.4.21.
Bryon I.7.36.
Boryſthenes II.1.54. & II.7.10.
Boryſthenis II.1.62.
Boſporus II.2.69.
—*Cimmerius* I.1.40.
—*Thracius* I.1.38.
Botrys. I.12.13.
Braccata Gallia II.5.6.
Branchidæ I.17.4.
Brauronia II.3.96.
Britannia III.6.33.
Britannicus oceanus I.3.4.
Brutii II.4.18.
Brutius ager II.7.130.
Brunduſium II.4.62.
Bubaſtis I.9.107.
Bubeſſius ſinus I.16.14.
Buca II.4.54.
Bucephalos II.3.114.
Buces II.1.17.
Budini I.19.141.
Buthroton II.3.154.
Buxentum II.4.84.
Buzeri I.19.81.
Byblos I.12.12.
Byſanthe II.2.74.
Byzantium II.2.70.

C.

Caduſii I. 11. 47.
Cæpionis munimentum III. 1. 37.
Cæſarauguſta II. 6. 29.
Cæſarea I. 6. 9.
Caicus I. 18. 8.
Calabri II. 4. 15.
Calatis II. 2. 56.
Calbis I. 16. 7.
Calydon II. 3. 146.
Calarnea turris II. 11. 123.
Calauria II. 7. 88.
Calliaros II. 3. 55.
Callipidæ II. 1. 64.
Callipolis II. 4. 65.
Καλὸς λιμὴν II. 1. 26.
Calpe I. 5. 17. II. 6. 68.
Calymnia II. 7. 101.
Calypſo II. 7. 170.
Cambyſes I. 11. 16. III. 5. 57.
Camiros II. 7. 37.
Campania II 4. 18.
Cana I. 18. 11.
Canaſtraum II. 3. 6.
Candari I. 2. 43.
Candidum prom. I. 7. 5.
Cane III. 8. 58.
Canopos II. 7. 50.
Cantabri III. 1. 86.
Canuſium II. 4. 60.
Caphareus II. 7. 74.
Cappadoces I. 2. 54. III. 8. 40.
Capraria II. 7. 180.
Capreæ II. 7 176.
Κάπρου λιμὴν II. 2. 124.
Capua II. 4. 22.
Carambis I. 19. 60.
Carambicum pr. II. 1. 28.
Carbania II. 7. 180.
Carcine II. 1. 38.
Carcinites ſinus II. 1. 37.
Carcinus II. 4. 76.
Cardia II. 2. 106.
Caria I. 2. 65. & 16. 1. II. 2. 56.
Carmani III. 8. 17.
Carni II. 4. 3.
Carpathium mare II. 7. 124.
Carpathos II. 7. 125.
Cartenna I. 6. 10.
Carthago I. 7. 11. II. 6. 59.

Carteia II.6.74.
Caryanda I.16 24.
Caryſtos II.7.84.
Caſius I.10.3. III 8.19.
Caſpiæ pylæ I.15.13.
Caſpiani I.2.40.
Caſpii I.19.96. III.5.34.
Caſpium mare III.5.23.
Caſpius ſinus I.2.47.
Caſſandria II.3.16.
Caſſiterides III.6.23.
Caſtanæa II.3.18.
Caſtra Cornelia I.7.9.
—— *Dellia* Ibid.
Caſtrum nov II.4.99.
Catabathmos I.8.17.
Cataractes I.14.9.
Catina II.7.150.
Catoblepas III.9.79.
Cavares II.5.10.
Caucaſii I.19.96.
Caucaſus I.15.12.
Caulonia II.4.78.
Caunus I.16.7.
Cayſtros I.17.21.
Cecina II.4.101.
Cedroſis vide *Gedroſis*.
Celadus III.1.72.
Celendris I.13.56.
Celtæ III.2.36.
Celtici III.1.70.
Celticum prom. III.1.69.
Cenæum II.7.74.
Cenchreæ II.3.108.
Centuripinum II.7.160.
Cephalenia II.7.92.
Cepheus I.11.19.
Cepœ I.19.115.
Ceramicus ſinus I 16.18.
Ceraſus I.19.82.
Ceraunii montes I.19.94. II.3.154.
—— *ſaltus* III.8.94.
Cerberus I.19.56.
Cercaſorum I.9.20.
Cercetici I.19.105.
Cercinna II.7.63.
Cereris templum II.7.161.
Cervaria II.5.79. & 6.31.
Ceſtros I.14.8.
Chalcedon I.19.36.
Chalcia II.7.100.
Chalcis II.7.84.
Chalybes I.19.64.
Charybdis II.7.135.

Cheli-

Chelidoniæ II.7.39.
Chelonates II.3.117.
Chelonophagi III.8.22.
Chemmis I.9.58.
Cherroneſus II.1.30.
Cherſoneſus II.3.115.
Chimæra I.15.3.
Chios II 7.34.
Chomari I.11.47.
Chryſa I.18.17.
Chryſe III.7.80. II.7.122.
Cia II.7.100.
Cicones II.2.107.
Cicynethos II.7.72.
Cilicia I.13.
Cimbri III.3.45.
Cimmerius Boſporus I.1.40.
Cimmerii I.2.49.
Cimmerium I.19.116.
Cimon I.14.3.
Cinara II.7.101.
Cinyps I.7.31.
Cios I.19.27.
Circeii II.4.97.
Circes domus II.4.96.
Cirrha II.3.145.
Cirta I.6.5.
Ciſſianti I.2.49.
Ciſthena I.18.15.
Cithæron II.3.57.
Cithariſtes II.5.23.
Clampetia II.4.83.
Clarius Apollo I.17.21.
Clazomenæ I.17.29.
Cleona II.2.125.
Climberrum III.2.41.
Citernia II.4.55.
Clodianum II.6.33.
Cluana II.4.50.
Clupea I.7.17.
Cnemides II.3.89.
Coamani I.2.45.
Codanus ſinus III.3.35.
Cœle Syria I.11.3.
Cœlos II.2.89.
Colchi I.19.86.
Colice I.19.104.
Colis III.7.64.
Coloba III.8.62.
Colophon I.17.24.
Colophonii I.19.25.
Colubraria II.7.208.
Columnæ Herculis. I.5.18. II.6.68.
Columna regia II.4.80.
Comageni I.2.53.

Comari

Comari I.2.45.
Comata Gallia III.2.33.
Concordia II.4.25.
Conſilinum II.4.78.
Κωφὸς *portus* II.3.7.
Cophen III.7.72.
Coraxi I.19.104.
Coraxicus mons I.19.96. III.5.57.
Corcyra II.7.97.
—— *nigra* II.7.127.
Corduba II.6.30.
Corinthos II.3.109.
Coros III.8.29.
Cornelius Nepos III.5.87.
Corocondama I.19.113.
Corſica II.7.180.
Corycos I.13.15.
Corycius ſpecus I.13.17.
Coryna I.17.32.
Cos II.7.34.
Coſſa II.4.100.
Coſura II.7.171.
Cothon II.7.99.
Cragus I.15.21.
Crete II 7.108.
Creuſis II.3.145.
Crya I.16.7.
Κριοῦ μέτωπον II.1.27. & 7.109.
Cromna I.19.61.
Croto II.4.74.
Crunos II.2.61.
Cudus III.7.61.
Cuma II.4.93.
Cuneus ager III.1.53.
Cupra II.4.50.
Cyanea II.7.16.
Cyclades II.7.105.
Cyclopes II.7.164.
Cydne II.3.16.
Cydnus I.13.7.
Cydonia II.7.119.
Cygnus I.19.101.
Cyllene II.3.135.
Cyllenius II.3.73.
Cyme I.18.6.
Cynos II.3.54.
Cynoſſema II.2.92.
Cypariſſius ſinus II.3.125.
Cypros II.7.40.
Cypſela II.2.75.
Cyrenaica provincia I.8.1.
Cyrene I.8.16.
Cyrus III.5.57.

Cythera

Cythera II.7.90.
Cythnos II.7.103.
Cytiſorus I.19.62.
Cyzicum I.19.12.
Cyzicus.I.19.13.

D.

Daha I. 2.45. III. 5.67.
Damaſcene I.11.4.
Danubius II. 1.77.
Dardania I.18.48.
Daſcylos I.19.25.
Daſſareta II.3.160.
Dauni II.4.15.
Deciates II.5.20.
Decumani II.5.14.
Delos II.7.105. III. 5. 15.
Delphi II.3.55.
Delta II.7.138.
Demetrion II.3.80.
Democritus II.2.119.
Demoſthenes II.7.89.
Derbices III.5.38.
Derris II.3.6.
Dertoſa II.6.44.
Deva III.1.108.
Dianæ templum I. 17. 19. & 14.11.
Dianium II.7.179.
Diarrhytus Hippo I.7.8.
Dictynna II. 7.119.
Didyme II.7.174.
Diogenes Cynicus I. 19. 65.
Diolcos II.3.104.
Diomedia II.7.127.
Diomedis turris II. 2. 116.
Dionyſopolis II.2.61.
Dioſcurias I.19.107.
Dodonæus Jupiter II. 3. 75.
Donyſa II.7.108.
Doris II.3.45.
Doriſcos II.2.108.
Δρόμος Ἀχίλλειος II. 1. 54.
Druidæ III.2.20.
Dulichium II.7.93.
Durius III.1.65.
Didymus Apollo I.17.4.
Dyrrachium II. 3.164.
Dyſcelados II.7.126.

E. *Ebo-*

E.

Ebora III. 1. 34 & 78.
Ebuſos II.7.201.
Echidna II. 1.102.
Echinades II.7.95.
Echinon II.3.81.
Echymnia II.2.124.
Ecrectice I.19.104.
Egnatia II.4 61.
Elaa I.18.8.
Electrides II.7.127.
Elephanti III.7.27.
Elephantis I. 9. 18. & 107.
Eleus II.2.95.
Eleuſin II.3.58.
Eliberri II.5.76.
Elis II.3.48.
Eluro II.6.38.
Emerita II.6.29.
Emodes I.15.12.
Emodus III.7.66.
Emporia II.6.33.
Enchelia II.3.161.
Endymion I.17.11.
Enna II.7.162.
Ennius II.4.61.
Eoum mare III.7.1.
Epheſus I.17.19.
Epidamnos II.3.164.
Epidaurus II.3.121.
Epiros II. 3.49.
Eraſinus II.3.126.
Ereſſos II.7.33.
Eretria II.7.82.
Eretrii II.2.146.
Erineum II.3.44.
Erginus II.2.72.
Erymanthus II.3.74.
Erythia III.6.16.
Erythras rex III.8.55.
Ἐρυθρὰ θάλασσα III.8.3.
Eryx II.7.162.
Eſſedones II.1.16.
Eſtia III.3.26.
Eubœa II.7.72.
Eudamon Arabia III. 8.49.
Eudoxus III.9.36.
Euenos II.3.146.
Euphrates I.11.12.III. 8.32.
Euproſopon I.12.12.
Euripus II.7.78.
Eurotas II.3.128.
Eurymedon I.14.2.

H *Eute-*

Euteletos II.7.62.
Euxinus Pontus I.1 39.
Exampeus II.1.68.
Ex II.6.64.

F.

F*Aneſtris colonia* II. 4.43.
Ferraria II.6.47.
Flevo III.2.76.
Firmum II.4.50.
Formica Indica III.7.23.
Fœmina abſque maribus fœcunda III.9.55.
Fortunatæ inſulæ III. 10.13.
Formiæ II.4.95.
Frentani II.4.15.
Forum Julii II.5.21.
Foſſa Mariana II.5.31.
Fundi II.4.96.

G.

G*ades* II.7.1. III.6. 4.
Gaditanus portus. III.1. 33.
Gæſus I.17.13.
Gætuli I.4.29.
Gallia I.3.28. III.2.1.
—— *Togata* II.4.14.
Galata II.7.172.
Gallogræci I.2.54.
Gallorum mores III.2. 13.
Gamphaſantes I.4.35. & 8.60.
Gandamus III.8.59.
Ganges III.7.65.
Garamantes I.4.31. & 8.46.
Garganus II.4.56.
Gargara I.18.25.
Garumna III.2.41.
Gaudos II.7.122.
Gaulos II.7.171.
Gaza I.11.14.
Gebenni II.5.50.
Gebennici II.5.1.
Gedroſi III.8.27.
Gelonii II.1.127.
Gelos I.16.10.
Genua II.4.102.
Georgi I.2.49. II.1. 106.
Geræſton II.7.73.

Germani I.3.32.
Germania III.3.1.
Gerros II.1.39.
Geryon III.6.16.
Geſoriacum III.2.67.
Getarum mores II.2.25.
Gilda III.10.45.
Gnidus I.16.17.
Gnoſos II.7.17.
Gorgades III.9.85.
Gorgones III.9.86.
Gortyna II.3.17. & 7.117.
Granicus I.19.9.
Graviſcæ II.4.100.
Græcia I.3.24. II.3.28.
Grovii III.1.71.
Gryphi II.1.11. III.7.24.
Gyaros II.7.100.
Γυναικοκρατούμενοι I.19.139.
Gythius II.3.128.

H.

H*Adrumentum* I.7.16.
Hæmos II.2.17.
Halicarnaſſos I.16.19.
Halys I.19.66.
Halmydeſſos II.2.68.
Halos II.3.80.
Hamaxobii II.1.19.
Hanno III.9.32.
Haloneſos II.7.68.
Harmatotrophi I.2.44.
Hebrus II.2.16.
Hecubæ tumulus II.2.92.
Helleſpontus I.1.37.
Helene II.7.84.
Hellas II.3.32.
Ἡλίου τράπεζα III.9.14.
Heniochi I.19.105.
Heraclea urbs I.19.53. II.4.74.
Herculaneum II.4.89.
Herculis Ægyptii templum III.6.11.
Hercynia ſilva III.3.27.
Hermiona II.3.122.
Hermiſium II.1.24.
Hermonaſſa I.19.115.
Hermones III.3.46.
Hermus I.17.33.

Heroopoliticum III. 8. 60.
Heſperides III.10.6.
Heſperis I.8.15.
Εσπέρου κέρας III.9.87.
Hetruria II.4.17.
Hiera II.7.175.
Himantopodes III.10. 20.
Himera II.7.159.
Hipparchus III.7.85.
Hippus I.17.10.
Hippo, nunc Vibon II. 4.83.
Hippo Diarrhytus I.7.8.
Hipponenſis ſinus I.7.7.
Hippopodes III.6.84.
Hippopotami I.9.29.
Hippo regius, urbs I.7. 3.
Hippuris II.7.100.
Hiſpal II.6.30.
Hiſpania II.6. III.1.
Hiſtonium II.4.54.
Holopyxos II.7.118.
Homerus I.9.108. II. 7.54. III.5.86.
Hybla II.7.160.
Hydaſpes III.7.73.
Hydria II.7.126.
Hydrus II.4.63.
Hyla I.16.16.
Hypacaris II.1.39.
Hypanis II.1.64.
Hyperborei I.2.41. III. 5.4.
Hyrcani I.2.48. III. 5. 36.
Hyrcanum mare III. 5. 36.
Hyria II.7.92.

I.

Iadera II.3.167.
Ialyſos II.7.37.
Iamno II.7.199.
Iaſius ſinus I.16.24.
Iaſo I.19.38.
Iaxartes III.5.62.
Iberes I.2.48. III. 5. 59.
Iberus II.6.44.
Ibides III.8.80.
Icaria II.7.101.
Icaris II.3.17.
Ichthys II. 3.116.

Icos

Icos II.7.100.
Icoſium I. 6.14.
Ida I.18.32.
Idæus mons II.7.121.
Igilium II.7.180.
Ilienſes II.7.192.
Illice II.6.55.
Illicitanus ſinus II. 6. 44.
Illyricum II.3.175.
Illyris I.3.26.
Ilva II.7.180.
Imbros II. 7.67.
Inachus II.3.127.
Indi I.2,28.
India III.7.
Indicum pelagus III. 7. 14.
Indi dono dati III.5.91.
Indorum mores III. 7. 33.
Indus amnis III. 7. 65.
Inferum mare II. 4. 7.
Iol I.6.7.
Iolcos II.3.52.
Ionia I.2.66. I.17.
Ionium pelagus II. 4. 10.
Ioppe I.11.18.
Ios II.7.99.
Iovis templum I. 19. 36.
— *Dodonæi* II. 3. 75.
— *mons* II.6.34.
— *ſepulchrum* II. 7. 115.
Iſauri I.2.55.
Iſſa II.7.126.
Iſſos I.13.5.
Iſter II.3.173.
Iſtiæa II.7.82.
Iſtria II.3.163.
Iſtrici II.1.72.
Iſtropolis II.2.55.
Iſthmos II. 2. 105. II. 3.117.
Italia II.4.
Ithaca II.7.94.
Ituriſſa III.1.109.
Iuba I.6.8.
Iugurthæ regnum I. 5. 36.
Ivia III.1.93.
Iulii forum II. 5. 21.

Junonis ara III.1.35.
— *prom.* II.6.78.
— *templum* II.3.62.
Juverna III.6.62.62.
Ixamata I.10.123.

L.

Labyrinthus I.9.67.
Lacedæmon II.3.64.
Lacinium II.4.73.
Lacippo II.6.65.
Laconice II.3.47.
Laconum tropæa II.3.87.
Lacobriga III.1.56.
Lacydon II.5.23.
Ladon II.3.74.
Læpa III.1.46.
Laros III.1.74.
Lambriaca III.1.73.
Lampſacus I.19.2.
Laodicea I.12.25.
Lapideum littus II.5.33.
Larinum II.4.55.
Lariſſa II.3.51.
Larymna I.16.12. II.3.89.
Latera II.5.47.
Lathmus I.17.10.
Lathurus III.9.37.
Laturus ſinus I.6.12.
Laurentum II.4.98.
Leander & Hero II.2.83.
Lebedos I.17.21.
Lebynthos II.7.101.
Ledus II.5.74.
Lemanus lacus II.5.39.
Leontini II.7.159.
Leptis I.7.17.
Leptis major I.7.32.
Lemnos II.7.71.
Lerne II.3.127.
Lesbos II.7.32.
Leuca littus I.16.23.
— *urbs* I.17.33.
Leucadia II.7.96.
Leucas II.3.148.
Leucata II.5.60.
Leuce II.7.10.
Leucoæthiopes I.4.28.
Leucothea II.7.176.
Liberi ſpecus III.7.54.
Libethra II.3.26.
Liburni II.3.163.

Liby-

Libycum mare I.4.16.
Libyægyptii I.4.27.
Ligures II.4.16.
Lilybæum II.7.140.
Limia III.1.73.
Limyra I.15.16.
Lindos II.7.37.
Linternum II.4.93.
Lipara II.7.173.
Liris II.4.95.
Lixus III.10.47.
Locri II.4.79.
Locris II.3.45.
Lotophagi I.7.37.
Lucania II.4.88.
Lucentia II.6.55.
Lucrinus lacus II.4.91.
Luna Ligurum II.4.102.
Lupia III.3.33.
Lupiæ II.4.63.
Luſitania II.6.25. III.1.46.
Lycaones I.2.54.
— *feræ* III.9.22.
Lycaſto I.19.67.
Lycaſtos II.7.118.
Lycia I.2.65. & 15.1.
Lycos I.12.26.
Lyctos II.7.118.
Lycus I.15.1.
Lydi I.2.55.
Lyſimachia II.2.77.

M.

M Acar II.7.31.
Macæ III.8.52.
Macedonia I.3.23. II.3.
Macrobii III.9.4.
Μακάρων *inſula* II.7.29.
Μακρὸν τεῖχος II.2.75.
Macrocephali I.19.81.
Madytos II.2.95.
Mæander I.17.10.
Mænalus II.3.73.
Mænoba II.6.64.
Mæotis I.1.41.
Mæotici I.2.70. I.19.122.
Magnus portus I.5.33.
Magnum promunt. III.1.54.
Magneſia II.3.44.
Magrada III.1.110.

Mago II.7.200.
Malaca II.6.64.
Malea II.3.115.
Maliacus ſinus II.3.86.
Mallos I.13.8.
Mantiani I.2.52.
Manto I.17.22.
Mapalia I.8.23.
Marathon II.3.91.
Marathos I.12.16.
Marathuſa II.7.119.
Mare Perſicum I.2.10.
Mariana colonia II.7.184.
Mariana foſſa II.5.31.
Mariandyni I.2.53. & 19.52. II.7.17.
Maritima II.5.30.
Maronia II.2.113.
Marucini II.4.53.
Maſſagetæ I.2.47.
Maſſilia II.5.24.
Maſtuſia II.2.80.
Mater Hypanis, palus II.1.65.
Mauri I.4.22.
Mauritania I.5.3.
Mauſoleum I.16.20.
Mauſolus I.16.21.
Mearus III.1.92.
Mecybernæus flexus II.3.5.
Medama II.4.82.
Megara II.3.61.
Megaris II.7.150.
Melanchlani I.19.104. II.1.129.
Melas I.14.1. II.2.103.
Melibœa II.3.18.
Melita II.7.171.
Mellaria II.6.78.
Melos II.7.98.
Melſiagum III.3.26.
Memphis I.9.107.
Mende II.2.145.
Mendeſium I.9.116.
Meninx II.7.63.
Mercurii prom. I.7.5.
Meroë I.9.11. III.9.1.
Meros III.7.52.
Meſembria II.2.62.
Meſopotamia I.11.3.
Meſſana II.7.149.
Meſſene II.3.65.
Meſſenia II.3.47.
Meſſenii II.3.134.

Meſua II.5.47.
Metagonium pr. I.7.1.
Metapontum II.4.74.
Metaurus II.4.43.
Methone II.3.65.
Mileſii II.2.55.
Miletus I.4.17.
Minerva ubi nata I.7.26.
—— *prom.* II.4.87.
Minio II.4.99.
Minius III.1.72.
Minturnæ II.4.95.
Minyæ II.3.83.
Mirtylis III.1.55.
Miſenum prom. II.4.92.
Miſenus ibid.
Mitylene II.7.33.
Mœnis III.3.33.
Mœris I.9.64.
Monda III.1.63.
Mopſus I.17.24.
Morini III.2.66.
Moſchi I.2.50. & 19.95.
Moſſyni I.19.72.
Mulucha I.5.34.
Muſagori II.7.123.
Mutina II.4.21.
Mycenæ II.3.62.
Myconos II.7.104.
Myndus I.16.24.
Myriandros I.12.28.
Myrina I.18.5.
Myrinus I.18.4.
Myrlea I.19.26.
Myrmecion II.1.23.
Myrtoum pelagus II.3.29. & 7.90.
Myſia I.18.2.
Myſius Olymp. I.19.18.
Myſtia II.4.77.

N.

Nagidos I.13.56.
Nar II.3.171.
Narbo II.5.16.
Narbonenſis Gallia II.5.
Narona II.3.167.
Natiſo II.4.22.
Naumachos II.7.122.
Naupactos II.3.74.
Nauſtathmos I.8.14.
Naxos II.7.104.
Neapolis I.16.24. & 7.18. II.4.90.

Nebis III.1.72.
Nemauſus II.5.10.
Nemeſis Phidiaca II.3.95.
Nepos (Cornelius) vide *Cornelius N.*
Neptuni fanum I.19.30. II.3.108.
—— *templum* II 3.129.
Neritos II.7.92.
Nerii III.1.80.
Neſtos II.2.112.
Neſos II.7.83.
Neſua III.1.108.
Neuri II.1.130.
Nicaa II.5.19.
Nigritæ I.4.23. III.10.26.
Nili oſtia I.9.116.
Nilus I.9.6. III.10.78.
Niphates I.15.14.
Niſyros II.7.101.
Noega III.1.93.
Nomades II.1.104.
—— *Scythæ* III.5.33.
Nuchul III.9.71.
Numidæ I.4.21.
Numidia I.6.1.
Numana II.4.49.
Numantia II.6.28.
Nymphaus ſpecus II.1.31.
Nyſa III.7.51.

O.

OÆones III.6.82.
Oceanus ambit omnia I.1.18.
Oceanus Eous I.2.2.
—— *Indicus* I.2.3.
—— *Scythicus* I.2.4.
Octavanorum colonia II.5.21.
Odeſſos II.2.61.
Oea I.7.31.
Oeanthia II.3.145.
Oechalia II.7.83.
Oenomaus I.18.6.
Oenuſa II.7.90.
Oeteus ſaltus II.3.25.
Ogyris III.8.54.
Olbia II.1.63. II.5.22.
Olbianos ſinus I.19.29.
Oleaſter lucus III.1.33.
Oliaros II.7.99.
Oltingi III.1.45.

Oluros II.3.144.
Olympus I.19.17. II.3.22.
Olympii Jovis delubrum II.3.67.
Olynthos II.2.125.
Onoba III.1.45.
Ophiophagi III.8.70.
Opoës II.3.88.
Opuntius ſinus II.3.86.
Orbelos II.2.18.
Orbis II.5.51.
Orcades III.6.72.
Orchomenon II.3.72.
Oreſtes II.1.99.
Origeviones III. 1.107.
Oricum II.3.163.
Orontes I.12.26.
Orpheus II.2.111.
Oſiſmii III.2.63.
Oſſa II.3.22.
Oſſonoba III.1.56.
Oſteodes II.7.173.
Oxos III.5.63.

P*achynum* II.7.39.
Padus II.4.29.
Pæſica III.5.37.
Pæſtanus ſinus II.4.86.
Pæſtum ibid.
Pagaſa II.3.82.
Pagaſæus ſinus II.3.81.
Pagæ II.3.144.
Palæpaphos II.7.46.
Palæſtina I.11.5.
Palibotri III.7.58.
Palinurus II.4.84.
Pallantia II.6.28.
Pallene II.2.125.
Palma II.7.200.
Palmaria II.7.178.
Paltos I.12.25 & 26.
Pamphylia I. 2. 65. & 14.1.
Pamiſſum II.3.131.
Panacra II.7.118.
Panchæi III.8.69.
Pandion I.16.12.
Pandateria II.7.177.
Panes III.9.60.
Panionium I.17.15.
Panormus II.7.159.
Panticapæum II.1.23.
Panticapes II.1.44.
Panoti III.6.84.
Paphlagonia I.19.58.

Paphos II.7.45.
Paratonius portus I.8.14
Pariani I.11.44.
Paridis judicium I.18.33
Parion I.19.3.
Parnaſſus II.3.55.
Paropamiſus I.15.13. III.7.71.
Paropaniſii I.2.45.
Paros II.7.104.
Parthenius amn. I.19.60
—— *mons* II.3.73.
Parthini II.3.159.
Patalene III.7.90.
Patara I 15.18.
Patavium II.4.20.
Patræ II.3.135.
Paulon II.4.103.
Pedalion I.16.6.
Pegaſi III.9.25.
Pelaſgi I.16.2.
—— *eorum coloniæ* II.2. 139.
Pelion II.3.22.
Pella II.3.2.
Peloponneſos II. 3.40 & 70.
Pelops I.18.5.
Peloris II.7.141.
Pelorus gubernator Annibalis II.7.142.
Peluſium I.9.113.
Peneus II.3.15.
Perga I.14.10.
Perinthus II.2.71.
Perſæ III.8.28.
Perſeus I.11.23.
Perſicus ſinus III.8.22.
Perſis I.2.37.
Petilia II.4.76.
Peuce II.7.16.
Phæaces II.3.161.
Phanagoria I.19.115.
Pharos II.7.53.
Pharuſii I.4.23.
Phaſelis I.14.13.
Phaſiacus angul. II.2.58
Phaſis I.19.87.
Phicores I.19.123.
Phidiaca Nem. II.3.95.
Phidiæ Jupiter Olympius II.3.69.
Philænorum aræ I.7.40.
Philea II.2.68.
Philippi II.2.122.
Philippus II.3.3.
Philoctetes II.3.19.
Phinopolis II.2.68.

Phito-

Phitonia II.7.177.
Phocæa I.17.33.
Phocæi II.5.25.
Phocis II.3.45.
Phœnice I.11.6. II.7.47.
Phœnices I.12. II.6.76.
Phœnicuſa II.7.174.
Phœnix III.8.82.
Pholoë II.3.72.
Phryges I.2.55.
Phryxi templum I. 19. 89.
Phthia II.3.53.
Phthiotis II.3.44.
Phtirophagi I.19.105.
Phycus I.7.38.
Phygela I.17.18.
Phyſcella II.3.7.
Picentes II.4.14.
Picentia II.4.87.
Pieria II.3.24.
Pindus II.3.53.
Piræus II.3.101.
Piſæ Oenomai II.3.66.
—— *Etruſcæ* II.4.101.
Piſaurum II.4.42.
Piſida I.2.55.
Pitane I.18.9.
Pithecuſa II.7.176.
Pityia II.7.125.
Pityuſa II.7.87.
Placia I.19.15.
Plotæ II.7.95.
Pogonus II.7.120.
Pola II.3.168.
Polaticus ſinus ibid.
Pollentia II.7.200.
Polyægos II.7.67.
Pompeii II.4.90.
Pompeiopolis I.13.11.
Pontiæ II.7.177.
Pontus Euxinus I.1.39. & 19.51.
Populonia II.4.100.
Πορθμὸς I.1.35.
Poſideum I.17.2.
Potentia II.4.49.
Potidæa II.2. 145.
Præſamarci III.1.75.
Priapos I.19.3.
Priene I.17.13.
Priſciana III. 10.46.
Prochyta II.7.177.
Proconneſos II.7.23.
Propontis I.19.9.
Prote II.7.92.
Pſammetichus I.9.67.
Pteleon II.3.81.

Pterophoritæ I. 2. 50.
Ptolemais I. 8. 15. III. 8.62.
Puteoli II. 4. 91. *unde ſinus Puteolanus* ib.
Pygmæi III.8.71.
Pylos II.3.135.
Pyræi II.3.173.
Pyramides I.9.60.
Pyramus I.13.7.
Pyrenæus II.6.1.
Pyrgi II.4.99.
Pyrrha II.7.33.

Q.

Q. *Metellus Celer* III. 5. 89.
Quiza caſtellum I.6.11.

R.

R*Avenna* II.4.42.
Rha III.5.41.
Rhamnus II.3.93.
Rhegium II.4. 80.
Rhene II. 7. 104.
Rhenus II. 5. 4. III. 2. 68.
Rheſi regnum II.2.73.
Rhetico II.3.30.
Rhœtea littora I.18.47.
Rhœteum I.18.48.
Rhion II.3.147.
Rhipæes I.2.50.
Rhipæi montes I 19.151. II.1.6.
Rhoda II.6.33.
Rhodanus II.5.38. III. 3.32.
Rhodope II.2.18.
Rhodos II.7.35.
Rhyndacum I.19.18.
Rubrum mare III.8.1.
Rubricatum II.6.40.
Rubreſus lacus II.5.58.
Rudiæ H.4.62.
Rupes Auſtro ſacra I. 8. 4.
Ruſadir I.5.32.
Ruſicade I.7.4.
Ruſcino II.5.76.
Ruthiſia I.6.14.

S.

S*Abatia* II.4.103.
Sabai III.8.51.

Sabis

Sabis III.8.28.
Sacæ III.5.4 III.7.6.
Sacrum prom. III.1.54.
Sætabis II.6.50.
Sagunthus II.6.53.
Sala III.10.47.
Salacia III.1.58.
Salambina II.6.63.
Salamis II.7.45.
Salduba II.6.64.
Salenı III.1.107.
Salentini campi & littora II.4.64.
Salentinum prom. II.4.72.
Salia III.1.97.
Salona II.3.167.
Salſulæ fons II.5.60.
Same II.7.92.
Samos II.7.34.
Samonium prom. II.7.108.
Samothrace II.7.67.
Santonæ III.2.63.
Sarmatia III.4.1.
Sardemiſos I.14.12.
Sarpedon I.13.54.
Sardinia II.7.181.
Sardabale I.6.12.
Sars III.1.77.
Saſon II.7.128.
Satarchæ II.1.23.&93.
Saronicus portus II.3.120.
Satyri I.4.35. & 8.65. III.9.60.
Sauromatæ I.19.137. II.1.18.
Sauromatides III.5.35.
Saurium III.1.107.
Scalæ Hannibalis II.6.36.
Scamander I.18.31.
Scandile II.7.67.
Scandinovia III.6.75.
Sciatho II.7.68.
Scione II.2.146.
Scironia ſaxa II.3.102.
Scœnus ſinus I.16.14.
Scœnitas II.3.120.
Scylace I.19.15.
Scylla II.4.80.
Scyllæon II.3.115.
Scyllaceum II.4.77.
Scyllaceus ſinus II.4.75.
Scythæ I.2.27. & II.1.
Scythia Aſiatica. III.5.
Scythia Europæ gentium prima

prima I. 3. 21.
Scythici populi III. 5. 2.
Scythicus ſinus III. 5. 27.
Scythicum prom. III. 1. 84.
Secundani II. 5. 11.
Seleucia I. 12. 24.
Selymbria II. 2. 71.
Semiramis I. 11. 8.
Sena II. 3. 9.
Sena inſula III. 6. 23.
Septentrionis inſulæ III. 6.
Sepias prom. II. 3. 17.
Septem fratres I. 5. 30.
Septumani II. 5. 12.
Sequana III. 2. 36.
Seres I. 2. 26. III. 7. 10.
Seriphos II. 7. 103.
Serpentes in India III. 7. 27.
Serrium prom. II. 2. 110.
Seſamus I. 19. 61.
Seſtianæ aræ III. 1. 94.
Seſtos II. 2. 83.
Sextani II. 5. 12.
Sicilia II. 7. 129.
Siculum pelagus II. 4. 9.
Sicyon II. 3. 144.
Sida op. I. 14. 2.
— *ejus portus* I. 15. 3.
Sidon I. 12. 9.
Siga I. 5. 32.
Sigæa littora II. 7. 26.
Sigeum op. I. 18. 29.
Silerus amnis II. 4. 86.
Simoïs I. 18. 31.
Simyra I. 12. 15.
Sindones I. 19. 106.
Sindos I. 19. 109.
Sinonia II. 7. 176.
Sinope I. 19. 65.
Sinueſſa II. 4. 95.
Sinus Iſſicus I. 13. 5.
Siphax I. 6. 6.
Siphnos II. 7. 103.
Sipuntum II. 4. 59.
Sipus ibid.
Sirenes II. 4. 87.
Sittianorum colonia I. 6. 5.
Smyrnæum prom. I. 17. 26.
Sogdiani III. 5. 63.
Solis fons I. 8. 3.
— *oſtia* III. 7. 88.
— *urbs* III. 8. 91.

Solœ I.13.12.
Sophene I.11.5.
Sordones II.5.74.
Specus Herculis I.5.8.
Sperchios II.3.83.
Sphinges III.9.23.
Sporades II.7.102.
Stœchades II.7.194.
Stratos II.3.75.
Strobilum III.8.61.
Strongyle II.7.175.
Strophades II.7.95.
Strymon II. 2. 16. & 126.
Subus II.6.41.
Subur II.6.39.
Sucro II.6.50.
Sucronenſis ſinus II. 6. 48.
Suel II.6.64.
Sueſia III.3.26.
Sugdiani I.2.44.
Sulci II.7.193.
Sunium II.2.98. II.3. 97.
Superum mare II.4.7.
Surrentum II.4.89.
Syene I.9.107.
Syme II.7.102.
Symplegades II.7.23.
Syracuſæ II.7.150.
Syria I.11.
Syrocilices I.2.55.
Syros II.7.104.
Syrtis major II.7.62.
—— *minor* I.7.18.

T.

TAbis III.7.9.
Tabraca I.7.4.
Tafaros II.3.116.
Tachempſo I.9.16.
Tagus III.1.59.
Talca III.6.97.
TalusCretenſis II.7.113.
Tamarici III.1.80.
Tamaris III.1.76.
Tamos III.7.62.
Tamuda I.5.31.
Tanais I.19.132.
Taphræ II.1.37.
Taphrure I.7.18.
Taprobane III.7.83.
Tarentus II.4.73.
Tarentinus ſinus II. 4. 71.
Tarichia II.7.64.

Tarpha II. 3.88.
Tarracina II.4.96.
Tarraco II.6.42.
Tarraconenſis Hiſpania II.6.17.
Tarſus I.13.9.
Tarteſſos II.6.75
Taunus III.3.30.
Taulantii II.3.161.
Tauri II.1.98.
Taurianum II.4.80.
Taurici II.1.25.
Taurici montes I.19.95.
Taurois II.5.23.
Taurominium II.7.149.
Taurus mons III.7.10.
—— *prom.* I.15.4.
Taygetus II.3.64.
Teanum II.4.55.
Tectoſages II.5.11.
Telamon II.4.100.
Telis II.5.75.
Telmeſſos I.15.22.
Telobis II.6.41.
Temeſa II.4.83.
Tempe II.3.26.
Tenea II.3.72.
Tenedos II.7.26.
Tenos II.7.104.
Teos I.17.29.
Tergeſte II.3.174 & 4.25.
Teutoni III. 3.45. & 6.75.
Thales I.17.6.
Thaſos II.7.67.
Thebæ II 3.57.
Thebe campus I.18.16.
Theganuſa II.7.91.
Themiſtagoras I.19.83.
Themiſcyrium I.19.68.
Theodoſia II.1.24.
Θεῶν ὄχημα III.9.56.
Thera II.7.98.
Therapne II.3.63.
Thermæ II.7.158.
Thermaicus ſinus II. 3.13.
Thermodon I.19.68.
Thermopylæ II.3.88.
Theſeus II.3.92.
Theſſalia II.3.44.
Theſſalonice II.3.15.
Thia II.7.98.
Thoricos II.3.95.
Thracia & Thraces II.2.
Thracius Boſpor. I.1.38.

Thule III.6.88.
Thurium II.4.74.
Thurius fl. II.6.50.
Thymnias I.16.14.
Thynia II.2.66.
Thynias II.7.17.
Thyſſageta I.19.142.
Tibareni I.19.70.
Ticer II.6.32.
Tichis II.5.75.
Tifernus II.4.54.
Tigres III.5.70.
Tigris amnis III.8.31.
Tigulia II.4.102.
Timavus II.4.25.
Timotheus I.17.7.
Tinge oppidum I.5.9.
Tingentera II.6.77.
Tios I.19.57.
Tiriſtis II.2.57.
Tiſanuſa I.16.11.
Toloſa II.5.11.
Tomi II.2.56.
Toreatæ I.19.122.
Torone II.3.7.
Tragopanes III.9.24.
Tragurium II.7.127. & 3.167.
Trapezus I.19.82.
Treviri III.2.39.
Tripolis I.12.14.
Tritium Tobolicum III.1.108.
Triton fl. I.7.25.
Tritonis palus I.7.26.
Troas I.2.66. & 18.4.
Troezen II.3.121.
Troezenii II.3.119.
Troglodytæ I.4.31.
Truentinum II.4.51.
Tubero fl. III.7.96.
Tulcis amnis II.6.43.
Turcæ I.19.143.
Turduli III.1.31.
—— *veteres* III.1.62.
Turius II.6.50.
Tuſcum mare I.3.19.
Typhon I.13.51.
Typhoneus ſpec. I.13.47.
Tyras II.1.72.
Tyros I.12.6.

V.

Vabar I.6.16.
Valentia II.6.53.
Valetium II.4.63.
Varduli III.1.110.

INDEX.

Varus II.4.103.
Vaſio II.5.9.
Velia II.4.84.
Veneris templ. II.5.79.
—— *delubrum* II.7.163.
—— *ubi nata* II.7.45.
Veneti I.2.54. II. 4.13.
Venetum III.2.69.
Veſulus II.4.30.
Veſuvius II.4.90.
Vienna II.5.9.
Virgi II.6.62.
Virgitanus ſinus II.6.63.
Viſula III.4.2.
Viſurgis III.4.
Vlla III.1.75.
Vlyſſippo III.1.59.
Vocontii II.5.9.
Volcarum ſtagna II. 5. 46.
Volci II.4.17.
Volubilis urbs III.10.46
Vrgo II.7.180.
Vrias ſinus II.4.57.
Vtica I.7.10.
Vulturnus amnis & oppidum II.4.94.

X.

Xanthus I.15.21.
Xerxes II. 2.108.

Z.

Zacynthos II.7.93.
Zephyre II.7.122.
Zephyrion urbs I.8.13.
Zephyrium prom. II. 4. 76.
Zilia III.10.48.
Zonæ quinque I.1.10.
Zone prom. II.2.112.

FINIS.

JULII HONORII
ORATORIS
EXCERPTA
Quæ ad Coſmographiam pertinent.

TESTIMONIA
Et judicia virorum doctorum de Julio Oratore & Æthico.

Cl. Salmasii.

Auctor qui ſub Æthici nomine vulgatur, &c. *Ita legendus ille locus ex vetuſtiſſimo noſtro codice & Thuanæo, qui Coſmographiam illam non Æthico, ſed Julio Oratori tribuit, cujus meminit Caſſiodorus. Nam Æthicus alius eſt, Hiſtricus Sophiſta, quem de Græco tranſlatum ab Hieronymo & nondum editum vetus idem liber habet ex bibliotheca Thuanæa. ad Solinum pag. 770.*

Ejusdem.

Hac voce uſus eſt vetus auctor, qui Æthicum Hiſtriæ Sophiſtam compilavit. Membranæ Hieronymum presbyterum inſcribunt. ad Solinum p. 826.

Ejusdem ad Solinum p. 1115.

Apud Æthicum in Coſmographia inter oceani orientalis oppida & Indica recenſetur Colche. *Ita in duobus antiquiſſimis Regiæ bibliothecæ codicibus ſcriptum etiam reperi. At in alio longe vetuſtiſſimo bibliothecæ Thuanææ, qui ſub nomine Julii Oratoris eadem omnia habet, pro* Colche *invenio* Colica, *hoc modo*:

Palibothra	*oppidum*	Colice	*oppidum*
Alexandropolis	*oppidum*	Patale	*oppidum.*
Sallenites	*oppidum*		

Mart. Opitii.

Hiſter ſive Iſter Æthici cognomento, ſcriptor antiquiſſimus, cujus Edicta Coſmographica è Græco ab Hieronymo ſaltuatim verſa in Thuanæa bi-

bliotheca Lutetiæ, penes me quoque exſtant, litera ſane antiquiſſima. De Hieronymo, ſi alia deſint, dubitare nos vetat Hrabanus Maurus, qui in libello de inventione linguarum, Literas enim, *inquit*, Æthici Philoſophi Coſmographi natione Scythica, nobili proſapia, invenimus, quas Hieronymus venerabilis presbyter ad nos uſque cum ſuis dictis explanando perduxit. &c. *Ad Rhythmum Germ. de Annone pag.* 20. *Idem p.* 40. *Hiſtri Coſmographia interprete Hieronymo. Et pag.* 41. *Sic Aethicus MS. diverſus multifariam ab edito hactenus, cujus mihi copiam fecit Cl. Salmaſius, nunquam ſine honore dicendus.*

Hadr. Valesii.

Julius Honorius Orator, in libello de Coſmographia, Amſivaros vocat, quos alii Amſivarios. Libro II. rerum Francicarum pag. 90.

Gerh. Joh. Vossii.

Itinerarium Antonino Auguſto adſcriptum, ſive id ſit Julii Oratoris, ſive Æthici Iſtri. In nonnullis inſcribitur Antonio Auguſto; quo nomine quidam eſt inter Γεωπονικῶν *ſcriptores. In codice alio, ex bibliotheca S. Galli, dicitur Antonii Auguſtalis. Julio Oratori in aliis tribuitur libris; in quibus exaratum;* Julio, Oratori utriuſque artis. *Puto ſignari* δίζυγα ἀντίλω, *ut Agathias Scholaſticus in Epigrammatis appellat: videlicet & illam, quæ proprie magis Oratoria; & alteram,*

ram, quæ Poëtica dicitur. In codice Thuanæo hæc ad calcem operis ſunt adjecta: Hæc omnia in deſcriptione recta orthographiæ tranſtulit, publicæ rei conſulens, Julius Honorius, magiſter peritus; atque, ſine aliqua dubitatione, doctiſſimus. Illo nolente ac ſubterfugiente, noſtra parvitas protulit, divulgavit, & publicæ ſcientiæ obtulit. *Eſſe autem id opus Julii Oratoris, valde eſt veriſimile, ob verba illa Caſſiodori de Divinis Lectionibus cap.* XXV, *quod eſt de Coſmographis legendis.* Libellum Julii Oratoris, quem vobis reliqui, ſtudioſe legere feſtinetis: qui maria, inſulas, montes famoſos, provincias, civitates, flumina, gentes, ita quadrifariâ diſtinctione complexus eſt; ut pene nihil libro ipſi deſit, quod ad Coſmographi notitiam cognoſcitur pertinere. *Non defuere tamen, qui propterea conjectarent, eſſe id opus Julii Cæſaris: cui tributum fuiſſe hoc opuſculum, liquet ex Cuſpiniano; uti & Felice Malleolo in dialogo de Nobilitate. Ad hunc errorem praivere Mſſi codd. qui ſic ordiuntur:* INCIPIT CHRONICA JULII CÆSARIS. *Alii Æthico Iſtro adjudicant, partim quia & Æthici, & Antonini, ut vocant, itinerario eadem præmittitur præfatio: partim quoniam Flodoardus (qui ante annos vixit prope octingentos) in Rhemenſium pontificum hiſtoria lib.* I. *cap.* I. *ex Æthici Coſmographia adducit, quæ in Antonini hoc Itinerario legantur.*

Sane, quin vel Julii Oratoris, vel Æthici ſit, minime dubitandum: quandoquidem Antoninorum eſſe non poſſit; ne illius quidem, qui Cæſaris Severi filius fuit; cum mentio in Itinerario hoc fiat Maximianopolis, Conſtantinopolis, Conſtantinæ, & aliarum urbium, quæ longe poſt Cæſarum illorum tempora demum exſtructæ ſint, vel hoc nomen adeptæ. De Philologia pag. 59.

Etiam Iſaacus Voſsius in notis ad Melam pag. 228. de Durio, citat Julium Oratorem, quæ tamen nobis ita ample non occurrerunt: & pag. 307. de Niloti. ubi diſerte nominat codicem Thuanæum, in quo tamen nos non niſi ea quæ nunc vides, invenimus.

In ipſius codicis prima pagina ſcriptum eſt: Ejuſdem Aethici peripatetici librum alterum de philoſ. habet P. Daniel Aurel. in codice vetuſto, in quo Iſidori Aſtrologia continetur. *Alia manu.* In vet. P. Dan. ex. Incipit liber Aethici philoſophico editus oraculo a Hieronimo presbitero tranſlatus in Latinum ex coſmographia. i. Mundi ſcriptura. *Alia manu.* De eo ſic in præfatione. Hic Aethicus hiſtria regione Sophiſta claruit primuſque codices ſuos coſmographiam nuncupavit alios qui non minora ſed majora dixiſſe cognominis quos ſophogramios appellavit. *Item.* Liber eſt barbare ſcriptus & nugis ac fabulis refertus. *Item.* Citatur in eo libro ipſe Aethicus Hiſter ſæpe & Alchimus. *Item.* Meminit ejus lib. Greg. Gyrald. de navig.

JULII

JULII HONORII ORATORIS EXCERPTA

Quæ ad Coſmographiam pertinent.

EXcerpta ejus ſphere vel continentia propter aliquos anfractos ne intellectum forte legentis perturbet & uitio nobis achroſticis eſſet, hic excerpendam eſſe credidimus. Ergo oceanus orientalis hec maria habet

Mare Caſpium	Mare rubrum
mare Perſicum	mare Arabicum quem ſinum Arabicum dicunt.
mare Tyberiadem	
mare Aſpaltites hoc eſt mare mortuum	mare carpatum

Inſulae orientales oceani quae ſunt

Hippopodes inſula	Carpathon inſula
Ianneſſi inſula	Cypros inſula
Solis peruſta inſula	Rhodos inſula
Taprobane inſula	Cythera inſula
Silenſantine inſula	Creta inſula.
Teron inſula	

Montes oceani orientis qui ſunt

Caucaſus mons	Libanus mons
Caumeſtes mons	Caſſius mons
Nyſa mons	Armenus mons
Bodiamo mons	Amanus mons.

Provinciae orientales quae ſunt

India provincia Adonis phoenice provincia

Meſo-

Meſopotamia provincia
Siria provincia
Commagenė provincia

Syria appamia provincia
Media Aſſyria provincia.

Oppeda oceani orientalis quae ſunt

Seres oppidum
Theriodes oppidum
Sigotani oppidum
Talibothra oppidum
Alexandropolis oppidum
Sallenites
Colice
Patale
Patalete
Tarchi
Talloni
Coprates
Carmante
Ortaciae
Etergilae
Paſargadae
Ariduli
Tarchi
Scytheicum
Dahae
Salſamies
Babylonia
Caldaei

Eudaemon
Anabataei
Sabaei
Magae
Perſepolis
Andis
Augae
Suſiani
Perſis
Flinei
Paropanodae oppidũ
Adiabena
Carca
Alexandria
Nizzibi
Arbaei
Commagene
Dolica
Palmiradamaſcos
Iardanes
Heliupolis
Apamia
Anthiocia
Daſne

Laudi-

Laudicia	Aſcalona
Biblos	Caza
Berythos	Oſtracine
Sidona	Scytopolis
Tyros	Filadelfia
Ptolomais	Corupolis
Caeſarea	Arabia oppidum

Fluminum ortus & egeſtio oceani orientis Theriodes fluvius naſcitur ex campeſtribus locis natus unus efficitur egerit in mare caſpium currit per mimilia DCCCXXLI

Oxos fluvius naſcitur de monte Caumeſtes in quinque fluminibus brachia facit. Tranſeunt per montem caucaſum & appellantur Saleantes fundunt in flumen magnum qui appellatur Ganges. Hic eos ſuſcipiens egeritur in oceanum orientalem ſub inſula ſolis appellata peruſta. circuit milia DCCXXVII

Sygocan fluvius naſcitur de monte Caucaſo, ex ſe duo effecti in coronam occupant montem ſupra dictum caumeſten. Sane ex una parte ejus montis ex quo ſupra diximus quinque flumina procedunt quae dicta ſunt Saleantes per eos torrens transiens ita ut nec eorum aqua nec ejus *(Hic deſinit pag. in MS. ubi quid omiſſum eſt, aut pagina interjicienda deeſt. ſequens ita)*

Adonis fluvius naſcitur prope Tiberiadem lacum diffundit in mare crete inſula currit milia DCCCLXIIII

Jor-

Jordannes fluvius naſcitur ſub Libano monte circuiens eum pergit in lacum Tiberiadem de quo exiens ſuo curſu excurrit ad Scitopolin, quam ſecans mediamabeam exiens fundit in mare mortuum, currit milia DCCXXXII

Quae gentes ſint in provinciis oceani orientis

Scitheantropofagi
Sigotani
Faſice
Anartacae
Thoraſmi
Bactriani
Traumeda
Pambothi
Aracothi
Oraccae
Araui
Armuzia
Parthi
Hieromices
Ceriſci
Stheicumi
Paroſmi
Geloni
Maſſages
Paropaniſes
Hipergenes
Aracoſia
Aciani
Anidros
Sitiacenae
Ictiofagi
Idime
Cazzi
Cauci
Uſippi

Orientalis oceani continentia explicit incipit oceani occidentalis.

Oceanus occidentalis haec maria habet.

Mare freti Gaditani
Mare quod orcades appellant
Mare mades
Mare thile

Mare

Mare quem columnas erculis appellant.
Mare tyrrenum
Mare brittanicum
Mare adriathicum

Oceani occidentalis inſule que & quante ſint

hibero inſula
meuania inſula
brittania
ebuſos.
balearis major inſula
balearis minor inſula
Corſica inſula
orcades inſule ſunt novem

Montes quos habet oceanus occidentalis.

Mons pyreneus
mons alpium
mons appeninus
montes II Brittaniae
Baleum
mons Haemus
mons Rhodope

Provincias quas habeat oceanus occidentalis

Hiſpinia provincia
Betia provincia
Luſitania
Callecia
Aquitania
Brittania
Germania
Belgica
Galliae duae provincia
Pannonia
Italia
Etruria
Vmbria provincia
Liburnia provincia
Delmatia
Illyricus
Moeſia
Noricum
Benetia provincia.

Quæ oppida in provinciis ſuis habeat oceanus occidentalis.

Calpis oppidum
Corduba

Uettones	Verona
Toletum	Brixia
Bracara	Meidiolanum
Lacus Auguſti	Placentia oppidum
Aſturica	Mutina
Uaccaei	Bononia
Celtiberia	Ravenna
Caeſarea Augúſta	Faventia
Tarraco	Ariminum
Ceſuriacum	Piſaurum
Ambriani	Jadera
Thungri	Salona
Agrippini	Brecantium
Treueri	Naiſſos
Senones	Viminacium
Auguſtodonum	Peice
Lugdunum	Singidunum
Mogontiacum	Sirmium
Vienna	Nyrſa
Arelato	Siſcia
Maſſilia	Aquincum
Turini	Brecentione
Aquileja	Carnunto
Himonia	Sabaria
Altinum	Petavione oppidum.
Patauis	

Oceani occidentalis fluminum ortus & occaſus

Fluvius Tagus naſcitur in campis Spaniae. occi-

occidet in oceanum occidentalem

Fluvius Durius naſcitur in campis Spaniae. egerit in oceanum occidentalem

Fluvius Minio naſcitur prope Pyreneum in rutunditate vertitur ut brecantium oppidum maritimum includat & ſic ſe in oceanum occidentalem recipet.

Fluvius Hiberus naſcitur ſub aſtyribus pirenae inluſtrans hiſpanias infundit ſe in mari juxta Tarraconae

Fluvius Rhodanus naſcitur in medio campo occurrit ei uicornis apbatabione veniens relicta cauda ortus ſui Rhodanus ſimul hoc eſt unum facientes in mare mittunt egerentes arelatem mergunt. Sed hic quem uicornem diximus ante conjunctionem Rhodani uel conjunctionem in ſupernis nomen aliud accepit. preter uicornem appellatur Rhenus. Ita ergo fit ut hic fluvius tribus nominibus nuncupetur, cum ſit unus & dimidius ducit autem a mari patauionis uſque ad mare tyrrenum contra inſulas baleares. eius autem medias quae inruit habet aquilium pertortuoſum Lugdunum, ubi & naſcitur.

Fluvius Carunna naſcitur in Aquitaniae campis influit in oceanum occidentalem.

Fluvius Geobonna naſcitur in Galliarum campis influit in oceanum occidentalem.

Fluvius Vicorni junctus naſcitur in campis

Germaniæ inluſtrans campum influit ad uatauium.

Fluvius Danuvius naſcitur ex alpibus procedens geminatur oc eſt efficiuntur duo qui intra ſe includent Pannoniarum civitates. redeunt ad unum qui fuerant facti duo & per non parba ſolus procurrens efficitur in oblongam rutunditatem; quae rutunditas oppidum Peuce includat ex ipſo fluminali circulo ſeptem crines fluminum procedunt infundentes (*S. M. voluit facere* influentes) in Pontum.

Fluvius Margus naſcitur in campo Biminacio Moeſie alluens excurrensque infundit ſe in Danuuium ſupra dictum.

Fluvius Savus naſcitur aput Noricum de monte Alpium currens per campos ſe in modica rutunditatem concludit in modum viſionis amigdale intus incluſie ſiſciam iterum ſe ad unum redicens tranſit per Sirmium & Sincidunum coloniam & jungit ſe Danuuio flumini & omnes ſimul per crines ſupradictum intrant Pontum & vocatur Hiſter.

Fluvius Trumon naſcitur in campis Dardaniae influit in mare aegeo.

Gentes occidentalis oceani

Toloſates gens	Francii
Novempopuli gens	Alanii
Narbonenſes	Amſiuari
Morini	Langiones

Suebi

Suebi	Quadi gens
Langobardi	Sarmatae gens
Tutuncii	Baſternae
Burbundiones	Carpii
Armilauſini	Gothii
Marcomanni	Duli
Mannii	Cippedi
Heruli.	

Oceani occidentalis continentia explicit.

inc. oceani ſeptentrionalis continentia quæ maria habeat

Mare Meotis	Praepontis
Mare Bosforum	Helleſpontum
Cimmeritum	Aegeum
Pontum	Caſpium
Boſphorus tracius	Jonium

Oceani ſeptentrionalis inſulae quae & quante ſint

Cyclades inſule ſunt LXXIIII	Rhodos inſula
	Cypros inſula
Hippopedes inſula	Cypros alia inſula

Montes quos habeat oceanus ſeptentrionalis

Hiperborei Ripei mons	Taurus
	it Caucaſus mons
Hipanis mons	Amanus mons
Caucaſus ex alia parte mons	Germania minor mons
	Bodua mons
Haemus	Rhodope mons

Oceanus ſeptentrionalis quas provincias habeat.

Machedonia provincia	Pamphilia
Epirus	Galatia
Tracia	Bithinia
Achaja	Paphlagonia
Lidia	Campadocia
Aſia	Cilicia
Lycia	Armenia major.
Frygia	Armenia minor.

Quæ oppida in provinciis ſuis habeat oceanus Septentrionalis.

Haeraclea oppidum	Mindos
Serdica	Efeſos
Haelia	Cercira
Theſſalonice	Coloron
Perinthos	Smirna
Byzantium	Pergamum
Chalcedon	Calipolis
Nicomedia	Coelia
Amiſos	Seſtos
Comani	Abydos
Tarſos	Lamſacum
Cybiria	Pario
Cybiria	Cizicus
Artaxata	Ilium
Tigrinocerta oppidum	Troas
Sinditaurica oppidum	Antandron
Side	Nicia
Cindos	Sareſa
Haternaſſos	Pochis

Circa

Circa	Corinthos
Delfis	Epidauros
Butrothon	Scion
Achroceraunia	Tegea
Dirrachium	Maleos
Athaenae	Canzaca oppidum

Oceani ſeptentrionalis fluminum ortus & egeſtio

Fluvius Tanais naſcitur de monte Hiperborei Ripei influit in mare Meotis.

Fluvius Boriſtenes naſcitur de monte Hiperborei Ripei. influit in Ponticum mare. currit milia ccx

Fluvius Maeotae naſcitur de monte Hipanis. influit in mare maeotis. currit milia ccIII

Fluvius Nais naſcitur de Tauro monte influit in mare Ponticum. currit milia cccv

Fluvius Themyſos naſcitur de monte Caucaſo. infundit ſe in pontum. currit milia ccx.

Fluvius Faſis naſcitur in campo egerit in mare ponticum. currit milia DCCCV

Fluvius Choreſtes naſcitur de monte Tauro. influit in mare turrenum ubi inſula Rhodos. currit milia DCXX

Fluvius Eurotas naſcitur in campis Frigiae. influit in mare tirrenum currit milia DCCXXV

Fluvius Thimnis naſcitur de monte Tauro. influit in mare tirrenum ad inſulas Ciclades

Fluvius Cydnus naſcitur de monte Tauro. in-

influit in mare tirrenum ad Cicladas.

Fluvius Pyramis naſcitur de monte Tauro. infunditur in mare contra inſulam Cypros.

Fluvius Sperchius naſcitur in campo Machedoniae. influit in mare aegeum.

Fluvius Acelous. naſcitur in campis Epyri. infunditur in mare Ionium.

Fluvius Alfeus naſcitur in campis aciae influit in mare Tirrenum.

Fluvius Rundachus naſcitur in campis Frigie. influit in mare Helleſponto. currit milia cccc.

Fluvius Hermus naſcitur in campis Aſiae influit in mare Cicladum.

Fluvius Meandros naſcitur in campis Aſiartis bicornis currit quaſi ſint duo. redigunt ſe ad unum & influit in mari cicladum.

Fluvius Syrus naſcitur in campis Pamphiliae per anfractus tortuoſus. influit in mare inſule Rhodos.

Fluvius Aſdrubelena. naſcitur de monte Bodua. influit in mare Caſpium inrumpens montem Caucaſum.

Gentes Oceani ſeptentrionalis quae ſint.

Scite gens	Niochi
Roboriſthenes nomades gens	Colchi
	Faſis
Sauromatae	Barbari albi
Cercetae	Ignobiles

Ther-

Thermonos	Faſicce
Rundacos	Seres
Xanthimos	Theriodes
Simoes	Anartace
Leucoſiri	Choraſmi
Mariaſpi	Maſſagetae
Futtui	Bactriani gens
Dahe	Paropanneſes gens
Scite antropofagi	Traumeda
Deruice	Sigotani gens.

Oceani Septentrionalis continentia explicit.

Inc. oceani meridiani continentia quae maria habeat

Mare Carpatium	Mare Thirrenum

Oceani meridiani quae ſunt inſulae

Sicilia inſula	Pontiae
Carpathos	Pantitoriae
Galata	Capraria
Fortunatae	Igilio
Coſſura	Ynaria
Sirtis major	Lucicapri
Sirtis minor	Catabathmon
Sardinia	Girbe inſula
Meleta	

Oceani meridiani montes qui ſint

Mons Pyramides	Mons Feratus
Mons Beronice	Mons Athlans
Mons Pargeus	Mons Gubeſſa

Oceani meridiani quae provincie ſiut

Aegyptus provincia	Zeugis
Aethiopia provincia	Nimizia
Aethiopes provincia	Libya
Africa provincia	Pentapolis
Getulia provincia	Triſpolis
Byzacium	Mauretanea provincia

Oceani meridiani oppida quae ſint.

Arabia oppidum	Hippone
FoſſaTrajanioppidum	Tabraca
Thaebe oppidum	Ippone regio
Thaebais oppidum	Ruſiccade
Beronicae	Culli
Ammon Ptolomais	Saldis
Cyrene	Quinquegentiani
Filemon	Ruſuccuru
Leptis	Tipaſa
Oea	Ceſarea
Sabrata	Cartennas
Tacapas	Portus magnus
Thaenas	Beſperides
Thuſdrum	Vallis oppidum.
Tapſus	Lares oppidum
Leptis minor	Sicca
Hadrumetum	OBba
Neapolis	Zama
Clipea	Sufetulae
Kartago	Sufes
Vtica	Cilio

Tele-

Teleptis	Mileu
Capſa	Tamugade
Theveſtes	Lamueſe
Admedera	Lamasba
Mauauris (*S.M. voluit* Madau) oppidum	Lamuiridi
Tuburſicunumidoru oppidum	Sitifi
Calama	Macri
Conſtina	Zabi
	Tubuſubtu
	Bida

Oceani meridiani fluminum ortus & egeſtio.

Nilus fluvius. naſcitur in etiopia currit uſque ad lacum Foloen. inde exit & cadit per cataractas aſtapus uenit de monte pangeum ex quo monte ad illum excurrit fluvius alius aſtaboris non leui cum magnitudine miſcentes ſe Nilus ibi congeminatur adq. concurrens per anguillationem coronam faciens contortuoſam ergo repetens ſui iter impetus demittans illam coronulam quae meroen appellatur aſcendit non in parvum gradum girum iterum faciens geminatus includit pilaeuſque ad reparatum iter exiens de loco memorato quod Blemis bocatur cataractae iterum in circuitum circulum componens quod oxyrinchum eracleum appellatur etiam hinc exiens aegypto feſtinus braccium de eo fluminale procedit proclive quod pergat uſque Rubri maris ripas, id eſt, ſinum arauicum ubi conſumitur & hic memo-

ratus fluvius foſſa Trajani appellant. nam ei oppidum ibi quod eſt hoc nomen nuncupatur ergo ad piramides Nilus veniens per diverſa ſe camporum diſpergit ſpatia quo aegyptiorum inrigare poſſit terras tendens ad Peluſium Chriſoroas & alexandriam oppida. his omnibus peractis per octo fluminum magna braecia procurrens ſe invergit mari carpatio ubi & inſit inſula carpathos

Fluvius Nilotis naſcitur in Athlamtico campo qui currens lacum efficit quod Nilotis apellatur ſine aliquo exitu

Fluvius Vagrada naſcitur in Tuburſicu Numidorum pergens per zeugi inluſtrans regionem egerit in mari tirreno diſparſis crinibus vtice oppida diffunditur

Fluvius Cartennas naſcitur in campo Mauro inde inluſtrans litori maritimo ceſarienſi mari invergit.

Fluvius Malda naſcitur ſub inſulas fortunatas circuiens extremam partem Mauritaniae interdicens inter Barbares & Uacuates vergit in mari quod appellatur columne erculis.

Fluvius Heperides naſcitur LIX oppidu in campo in circini rutunditate volbitur. influit in oceani ripas meridiani.

Oceanus meridianus quas gentes habeat.

Hieraſicaminas gens	Boſtraei
Nabatae gens	Marmaride

Naſ-

Naſſammones	Bures
Garamantes	Mazices
Theriodes	Muſubei
Curbiſſenſes	Artennites
Beitani	Barbares
Begguenſes	Salamaggenites
Feratefes	Bacuates
Barzufulitani	Maſſylii
Fluminenſes	ABenna gens
Quinquegentiani	

QVATTVOR OCEANORVM CONTINENTIA EXPLICIT.

Incipiunt Exceptorum haec *

Oceanus orientalis maria habet VII.

Inſulas XL	Oppida LXI
Montes VIII	Flumina XVII
Provincias VII	Gentes XXVII

Oceanus occidentalis maria habet VIIII

Inſulas VII	Oppida LIII
Montes VI	Flumina XII
Provincias XX	Gentes XXIII.

Oceanus Septentrionalis

maria habet VII.	Oppida XLVIII
inſulas XXIIII	Flumina XX
montes XII	Gentes XXI.
Provincias XVI	

Oceanus meridianus maria habet II

inſulas VIIII	montes IIII

pro-

provincias XII. flumina VI.
oppida LVI. gentes XVIIII.

Et ut hæc ratio ad conpedia iſta deducta in nullum errorem cadat ſicut a magiſtro dictum eſt (*huc uſque rubrica*) Hic liber exceptorum ab ſphera ne ſeparetur ſequuntur enim conpedia quae infraſcribta uidebis quattuor ut iterum dicam oceanorum ratio non praetermittenda. ſunt enim per orbem totum terrae coſmo coſmografiae maria xxv inſulae LI. montes famoſi xxx provinciae LV oppida ccxvIIII. flumina LV gentes xc.

Haec omnia in deſcriptione recta orthográfie tranſtulit publice rei conſulens Julius Honorius magiſter peritus adque ſine aliqua duuitatione doctiſſimus illo nolente ae ſubterfugiente noſtra parvitas protulit divulgavit & publice ſcientiae obtulit.

Excerptorum excerpta explicita orthografiae a Julio Oratore Vtriuſque artis feliciter

COS-

COSMOGRAPHIA,

Hactenus temere

ÆTHICO

ADSCRIPTA.

AETHICI COSMOGRAPHIA.

LEctionum pervigili cura comperimus, Senatum populumque Romanum, totius mundi dominos, domitores orbis & præſules: qui cum quicquid ſubjacet cælo, penetrarent triumphis, omnem terram oceani limbo circumdatam invenerunt, atque eam ne incognitam poſteris reliquiſſent, ſubjugatum virtute ſua orbem totum quà terra protenditur, proprio limite ſignaverunt: & ne divinam eorum mentem omnium rerum magiſtram aliquid præteriret, quam vicerant, quadripartito cæli cardine inveſtigarunt, & intellectu æthereo totum quod ab oceano cingitur, tres partes eſſe dixerunt, Aſiam, Europam & Africam reputantes. Sed hinc magnum inter doctos certamen fuit. Nam plurimi qui res divinas evidentius agnoverunt, duas tantum partes accipiendas ſuadent, id eſt, Aſiam & Europam tantummodo: Africam vero cenſent Europæ finibus deputandam. Et revera hoc ita

ita eſſe, evidenti documento monſtratur: quia non ſolum venenorum male altrix terra partem habet ſpatii, verumetiam eſt & cœli adverſo ſidere plus deſtituta. Nam qui illam partem tertiam vocaverunt, non ut æqualem inclytis præcellentibuſque poſuerunt: ſed ſitu peſſimo, languidam ardoribus ſuis, in extremo poſitam, ab optimis ſecarunt: non diviſionis merito, ſed ſic ut inciſa ſuis fluctibus invenitur. Itaque Julius Cæſar, biſſextilis rationis inventor, divinis humaniſque rebus ſingulariter inſtructus, cum conſulatus ſui faſces erigeret, ex ſenatuſconſulto cenſuit omnem orbem jam Romani nominis admetiri per prudentiſſimos viros, & omni philoſophiæ munere decoratos. Ergo a Julio Cæſare & M. Antonio Coſs. orbis terrarum metiri cœpit, id eſt, a conſulatu ſupraſcripti uſque ad conſulatum Auguſti tertium & Craſſi, annis XXI menſibus V diebus IX Zenodoxo omnis oriens dimenſus eſt, ſicut inferius demonſtratur. A conſulatu item Julii Cæſaris & M. Antonii uſque in conſulatum Auguſti decimum, annis XXIX menſibus VIII diebus X a Theodoto ſeptentrionalis pars dimenſa eſt, ut evidenter oſtenditur. A conſulatu ſimiliter Julii Cæſaris uſque in conſulatum Saturni & Cinnæ a Polyclito meridiana pars dimenſa eſt, annis XXXII menſe I diebus X ſicut definita monſtratur.

ſtratur. Ac ſic omnis orbis terræ intra annos xxxii a dimenſoribus peragratus eſt, & de omni ejus continentia perlatum eſt ad Senatum.

Omnis terræ orbis habet

Maria xxx.	Oppida ccclxx.
Inſulas lxxii.	Flumina lvii.
Montes xl.	Gentes, quæ numerantur cxxv.
Provincias lxxviii.	

Ex his oceani orientalis pars habet

Maria iix.	Oppida lxv.
Inſulas ix.	Flumina xxii.
Montes vii.	Gentes li.
Provincias x.	

ITA

oceanus orientalis hæc habet maria.

Mare Caſpium,	Mare Arabicum, quem ſinum Arabicum dicunt.
Mare Perſicum,	Mare Carpathium,
Mare Tyberiadis,	Mare Myrtoum.
Mare Aſphaltones,	
Mare Rubrum,	

Oceani orientalis famoſæ inſulæ ſunt,

Hippopodes,	Sylephantinæ,
Taprobana,	Theros,
	Cypros,

Cypros,	Creta,
Rhodos,	Carpathus,
Cythera.	

Oceani orientalis famoſi montes ſunt,

Caucaſus,	Bodian,
Armenius,	Libanus,
Caumeſtes,	Caſſius.
Sina,	

Oceani orientalis famoſæ provinciæ ſunt,

Perſis,	Meſopotamia [a] Syriæ,
India,	Palæſtina,
Iſauria,	Commagena,
Adonis,	Syria Apamæa,
Phœnice,	Media Syria.

Oceani orientalis famoſa oppida ſunt,

Byzantium,	Palibotra,
Babylonia,	Alexandropolis,
Hieruſalem,	Adlenitæ,
Antiochia,	Colche,
Nicæa,	Patale,
Theſſalonica,	Patalate,
Teriades,	Tharſis,
Sigoton,	Talloni,

Copre-

[a] MS. Syria.

Copretes,
Carmeniæ,
[a] Oſtraciæ,
Ætergitæ,
Falſagadæ,
Ariduli,
Tharchi,
Scivethei,
Cumi,
Damphe,
Salphamie,
Chaldæa,
Eudæmona,
Nabathei,
Sabæi,
Mache,
Perſipolis,
Seres magnum,
Aniſauge,
Suſiani,
Perſis,
Filinei,
Adiabæ,
Charta,
Niſibi,
Arvæi,
Alexandria,
Commagena,
Palmira,
Damaſcus,
Jordanis,
Heliopolis,
Apamea,
Daphen,
[b] Laodichia,
Biblos,
Biritos,
Mopſi,
Nampamon,
Niveten,
Onarmarites,
Sabaſtes,
Amphimoli,
Pyrrhenum,
Eleuſinum,
Coptis,
Mitylenæ,
Lampſacum,
Lignido,
Corinthus.

Oceani orientalis flumina ſunt,

Theriodes,
Exos,
Figoton,
Ganges,

a Oſtaciæ. *b* Laudotia.

Cameſtes,	Tigris,
Fluvius Sigota,	Alibotra,
Hydaſpes,	Odiopagitæ,
Euphrates,	Auxius,
Armodius,	Pactolus,
Carmanta,	Chryſos,
Cortachia,	Eleuther,
Suſa,	Adonis,
Chryſorhoas,	Jordanis.

Hæc ſunt flumina oceani orientalis, quæ ſuperius continentur. Tamen ne diligens eorum ortus, curſus merſuſque requirat lector ſtudioſus, etiam illud quam potero breviter demonſtrabo, rurſuſque ad initium fluminum ſupraſcriptorum revertens, ita:

Fluvius THERIODES naſcitur ex tribus locis in campis Scythicis, & unus effectus circuit millia DCCCCXLII, & ingreditur in mare Caſpium.

Fluvius Exos naſcitur de monte Caumeſte: in quinque alveos dividitur, & tranſeunt omnes per montem Caucaſum, qui locus appellatur Seleantes: fundunt ſe in flumen magnum, qui appellatur Ganges. Hic eos excipiens currit millia DCXXVI, mergitur in mare oceani orientalis, ſub inſula, quæ appellatur Solis.

Fluvius FIGOTON naſcitur de monte Caucaſo, & geminatur, & facit coronam, &

montem

montem occupat ſupraſcriptum, & occurrit ei ex una parte ejus montis fluvius Neſteſanes, & ad illa quinque flumina, quæ dicta ſunt ſuperius, fluvius Seliantes per ea torrens tranſit, ita ut nec illorum aqua nec iſtius ſupervenientis miſceri videantur: & omnes iter ſuum agentes, revertuntur ad eandem coronam, unde ſparſi dividebantur, & iterum ad unum revertuntur: & ante eos exit fluvius Ganges, cui adjungitur alius cum capitibus quinque, quæ reliquerat.

Fluvius SIGOTA ex alia parte montis Caucaſi naſcitur. Hic etiam ſe ad unum jungens, effectus unus de octo. Occurrit ei Ganges, qui & Padus dicitur: itemque duo alii occurrunt anonymi: & effecti decem, tranſeunt ad oppida Palatæ & [a] Palalitæ, & poſt omnes decem unum faciunt fluvium. Unde conſtat Gangem decem fluminibus adimpleri, qui in ſuperioribus partibus Sigota [b] vocatur, quoniam de una nympha meant. Currit undecies quadringenta quinquaginta tria millia, ſexcentos trieras, unum paſſum: egeritur in mare oceani orientalis ad inſulam Sylephantinam.

Fluvius HYDASPES naſcitur in campis Indorum tribus crinibus. Hic ſe cominus adunans, unus efficitur, & inundans omnem re-

a Patalitæ. b vocitatur.

gionem Indorum, currit millia DCCCXIIII, & immergit ſe oceano orientali.

Fluvius EUPHRATES naſcitur in campis Indiæ, & diſcurrens per eandem provinciam, currit millia DCXII, & infundit ſe mari oceano orientali ſub inſula Theron.

Fluvius ARMODIUS naſcitur in Æthiopia: inluſtrans regionem Adonis & Meſopotamiam, currit millia DCCXXIV, & accipitur ſinu Perſico.

Fluvius CARMANTA naſcitur in campis Commagenæ: currit millia DCLXXIII: idem etiam in ſinum Perſicum excipitur.

Fluvius [a] CORTACHIA provinciæ Mediæ naſcitur in campis Arabicis: currit millia DCCCCXVIII, & ingreditur ſinum Perſicum.

Fluvius SUSA in Media provincia naſcitur bicornius: efficitur unus: currit millia DIV: deſcendit in ſinum Perſicum.

Fluvius CHRYSORHOAS naſcitur in campis Aſſyriis de monte Caucaſo: vicinatur [b] & ei Tigris fluvius.

Fluvius TIGRIS, etiam ipſe de monte Caucaſo quaſi [c] viſitur natus: cum æſtivis temporibus ſub humo eum deſuper Æthiopiam currere ex viriditate ſuperni ceſpitis [d] prodatur: fluvius ſubditus latenter erumpit, & ab hoc

a Corthacia. *b* & Tigris.
c viſetur. *d* Τὸ *ur* eſt recens in MS.

hoc ortus ejus non comprehenditur, quoniam de obſcuritate promitur: nam ambo includunt [a]Cordubennam oppidum, & ad unum redacti, magnam faciunt coronam, ut etiam alia oppida includant, & Theſiphon & Seleuciam, currentes millia DCCCLXXXII immerguntur ad Auge oppidum, quod eſt in ſinu Perſico.

Fluvius ALIBOTRA naſcitur ex monte Lyſæo: currit millia DCCXVI: immergitur in orientalem oceanum.

Flumina tria [b]ODIOPAGITÆ dicta ex campis Indiæ naſcuntur: currunt millia CCII, & feſtinantes recipiuntur ab oceano orientali.

Fluvius AUXIUS naſcitur de monte Armeno: tranſiens per montem Caucaſum ad Meſopotamiam pergit: in ea vero provincia alius ei adjungitur fluvius

PACTOLUS, qui dicitur ex ipſo monte Caucaſo naſci: & effecti unum, per Parthos tranſeuntes eorum curſus congregant aquas. Ibi flumen Euphrates nomen accepit, & exinde ſe diffundens currit millia DCCCLXXII, & mergitur in ſinum Perſicum.

Fluvius CHRYSOS naſcitur in campis Syriæ: peragrans omnes ejus civitates currit millia DCCCXXX: vergit ſe in Ægæum mare juxta Cyprum inſulam.

Fluvius ELEUTHER naſcitur in campis Syriæ;

[a] Cordubenna. [b] Odiopagi.

riæ: currit millia DCXXX: recondit ſe in Ægæo mari ſub inſula Cypro.

Fluvius ADONIS naſcitur prope Tyberiadem: currit millia DCCCLXIII, & late diffuſus in mare Adriaticum excipitur contra inſulam Cretam.

Fluvius JORDANIS naſcitur ſub Libano monte: circumpergit ad lacum Tyberiadem: de quo exiens ſuo curſu occurrit ad Scythopolim, quam ſecans mediam, & ab ea exiens effunditur mari Mortuo.

Oceanus orientalis habet gentes,

Perſas,	Gelonos,
Græcos,	Caraſmos,
Scythas,	[b] Maſſagetos,
Anthropophagos,	Paroparſoſianos,
Iſauros,	Dacrianos,
Beſſos,	Draumedas,
Saracenos,	Spircentes,
Indos,	Vamuotos,
Iſquiteos,	Arogotos,
Cummos,	Acianos,
[a] Suroitanos,	Orocenos,
Dervicas,	Anidroſos,
Paſſitas,	Arabos,
Paroſmos,	Sitticenos,
Anaitacas,	Armodias,

Hictio-

a Sitroitanos. *b* Maſſagetæ.

Hictiopagos,
Parthos,
Idumæos,
Hieormices,
Cattigaucos,
Ceriſſos,
Uſippos,
Quados,
Vaccæos,
Vardæos,
Eriſiones,
Canniſates,
Allobroges,
Alaudes,
Ruthrenos,
Theothonos,
Cimbros,
Antequinos,
Cœnomannos,
Odicęnſes,
[a] Velhados.

OCCIDENTALIS OCEANI SITUS.

Oceani occidentalis continentia habet

Maria XI.
Inſulas XVI.
Montes XVI.
Provincias XXXVI.
Oppida CXXVIII.
Flumina XIII.
Gentes XLIIII.

ITA

oceani occidentalis maria ſunt,

Mare Tyrrhenum,
Mare Adriaticum,
Mare Orcadum,
Mare Gaditanum.

[a] Velhedi.

Item huc pertinent maria,

Ionicum & Ægæum,	Mare Britanni,
Mare Lautades,	Mare Columnas,
Mare Tillæ,	Herculis fretum.

Oceani occidentalis famoſæ inſulæ ſunt,

Hyberus,	Noricum,
Meuania,	Ingeonici,
Britannia,	Hiſtrici,
Heboſo,	Matronæ,
Balearis minor,	Fiotiæ,
Corſica,	Martianæ,
Orcades,	Iuliæ,
Illyricum,	Smingaule.

Oceanus occidentalis habet famoſos montes,

Trienum,	Marſos,
Alpes plurimas,	Taburnum,
Apenninum,	Cyminum,
Balearem,	[a] Soractina,
Emum,	Olympum,
Rhodopem,	Ocranum,
Albanum,	Tarinum,
Pyrenæum,	Ficla.

Ocea-

[a] Soractim.

Oceanus occidentalis habet provincias,

Italiam,
Hiſpaniam,
Bethicam,
Luſitaniam,
Galliciam,
Aquitaniam,
Britanniam,
Germaniam,
Galliam Belgicam,
Galliam Brachatam,
Galliam Comatam,
Galliam Togatam,
Galliam Ciſalpinam,
GalliamTranſalpinam,
Pannoniam,
Rhetiam,
Ciatres,
Etruriam,
Umbriam,
Picenum,
Liburniam,
[a] Dalmatiam,
Illyricum,
Noricum,
Venetias,
Æmileam,
Semigallias,
Sabinas,
Samnium,
Campaniam,
Brutios,
Lucaniam,
Apuliam,
Calabriam,
Hadriæ.

Oceanus occidentalis habet famoſa oppida,

Ravennam,
Aquileiam,
Mediolanum,
Arelatum,
Ticinum,
Ariminum,
Calpos,
Calpis,
Córdubam,
Betones,

Tole-

a Dalmatias.

Toletum,
Bracaram,
Lucuſam,
Auguſtam,
Vacam,
Celtiberiam,
Cæſarea-Auguſtam,
Tarraconam,
Hiſpalin,
Cæſareacum,
Ambianis,
Tungri,
Agrippinam,
Triverim,
Sirmium,
Senones,
Auguſtodunum,
Auguſta Nemetum,
Auguſta Taurinorum,
Lugdunum,
Magonciacum,
Viennam,
Maſſiliam,
Altinum,
Veronam,
Taurinum,
Vincentiam,
Doronam,
Henemonam,
Cremonam,
Pataviam,
Brixiam,
Dertonam,
Concordiam,
Mantuam,
Vercellis,
Laude,
Mutinam,
Faventiam,
Iader,
Salone,
Bregantium,
Laiſer,
Viminatium,
Peice,
Singidunum,
Nirſiam,
Siſciam,
[a] Alincum,
[b] Brigentionem,
Argentorato,
Carnunto,
Sabariam,
Pœtavionem,
Bonameto,
Argentariam,
Sauro-

[a] Acincum. [b] Brigantione.

[a] Sauromacum,
Nemauſum,
Dorocordoros,
Amambriam,
Sanctones,
Lingones,
Menapum,
Betos,
Nepe,
Sutrium,
Bleram,
Forum Veaſſi,
Forum Sempronii,
Forum populi,
Forum Cornelii,
Forum Flaminii,
Forum novum,
Forum ſubverte,
Spolitium,
Narniam,
Interamnam,
Bulſinis,
Aretium,
Penetre,
Cumulo mutuſco,
Aquino,
Abellino,
Teleſe,

Albano,
Aritiam,
Coræ,
Bellitras,
Terracinam,
Antium,
Hoſtiam,
Fundis,
Formias,
Venturnas,
Capuam,
Neapolim,
Ardeam,
Cumas,
Acerras,
Nolam,
Caudi,
Beneventum,
Ecas,
Erdonam,
Aufidenam,
Sulmonam,
Venafri,
Luceriam,
Nuceriam,
Arpos,
Corfinios,
Lupias,

Taren-

[a] Sauromato.

Tarentum,
Odrunto,
Canuſium,
Marcellianum,
Salernum.

Oceani occidentalis flumina ſunt,

Betis,
Tagus,
Minius,
Hyberus,
Araris,
Rhodanus,
Garumna,
Geon,
Bicornius,
Danubius,
Draus,
[a] Suanus,
Trimon,
Tyberis.

Hæc ſunt flumina oceani occidentalis famoſa. Nam ſi eius flumina omnia requirantur, nec charta nec manus ſufficeret. Tamen ne nominatorum fluminum etiam in hac parte ortus, curſus, occaſuſque requirat diligentia ſolers lectoris, etiam in hoc ſatisfacere procurabo, pauliſper ad eorum initium recurrens, ſingula ſuo ordine monſtraturus, ita:

Fluvius BETIS naſcitur in campis Hiſpaniæ: currit millia ccccx: in oceanum occidentalem ſuſcipitur.

Fluvius TAGVS naſcitur in campis Hiſpaniæ: currit millia CCCII: occidit in oceano occidentali.

Fluvius MINIVS naſcitur prope Pyrenæum: in rotunditatem vertitur, ut Brigantium

a Suavus.

tium oppidum maritimum includat: currit millia cccx, & ſic in oceano occidentali recipitur.

Fluvius HYBERUS naſcitur ſub radicibus montis Pyrenæi: currit millia CCIIII: infundit ſe occidentali oceano.

Fluvius ARARIS naſcitur a Pœtavione veniens, relicta cauda ortus ſui: ſtatim ei fluvius

RHODANUS occurrit, & ſimul unum faciunt: in mare ingrediuntur egreſſi Arelatum. Sed hunc, quem fluvium Bicornium diximus, ante conjunctionem Rhodani in ſupernis aliud nomen accepit præter Bicornium: nam in provincia Germania fluvius Rhenus dicitur, alibi, ut diximus, Bicornius, alibi fluvius Araris appellatur. Ita ergo hic fluvius tribus nominibus nuncupatur, cum ſit unus & dimidius; quod Araris, ut ſupra diximus, ducit a mari Pœtavionenſi uſque ad mare Tyrrhenum contra inſulas Baleares: ejus autem medietas habet aculeum pertortuoſum Lugduno, ubi naſcitur. Ubi autem inruit, utrum in oceanum occidentis, an in mare Tyrrhenum, in præſente poteſt videri, quia ab aqua ad aquam videtur currere. Pergit millia DCCCLII.

Fluvius RHODANUS naſcitur in medio campo Galliarum, & occurrit ei Bicornius ſupra dictus,

dictus, curſu merſuque quo diximus.

Fluvius GARUMNA naſcitur in campis Aquitaniæ: currit millia CLVII: influit oceano occidentali.

Fluvius GEON naſcitur in Galliarum campis: influit oceano occidentali: currit millia CCCCII.

Fluvius, qui BICORNIUS dicitur, naſcitur in campis Germaniæ: inundans eandem regionem a Petabio currit millia CCCCII.

Fluvius DANUBIUS naſcitur ex Alpibus: procedens geminatur, & effecti duo .i. Danubius &

DRAUS, includunt intra ſe Pannoniarum plurimas civitates, id eſt, [a] Acinttum, Præcetionem, Carnuntum & Severiam: & redeunt [b] in unum qui fuerant duo: & per non parvum adunati currunt per longam rotunditatem. quæ rotunditas etiam oppidum Peuce includit, & ex ipſo fluminali circulo ſeptem crines fluminum procedunt infundentes ſe in Pontum. Ergo conſtat Danubium exeuntem de Alpibus in proximo Draum edere, ſed unus diffunditur per crines ſupraſcriptos: currit millia DC.

Fluvius SUANUS naſcitur in Norico de monte Alpion, currens in campis in modicam rotunditatem, concludit ſe in modum viſio-

nis

a Accintum. *b* ad unum.

nis amigdalæ, & iterum circumactus per Sirmium oppidum & Singidunum coloniam, jungit ſe Danubio ad locum Murſæ oppidi: [a] & omnes ſimul in Pontum ingrediuntur, & vocatur fluvius Iſter. Apparet autem Danubium & Draum & Margum ſimul in Pontum [b] emergere: currunt undecies nongenta octoginta millia.

Fluvius Trimon naſcitur in campis Dardaniæ: currit millia DCCCCVII: influit in Ægæum mare.

Fluviorum rex pulcher Tiberis, cui primatum æternæ urbis Romæ ſingularis tribuit magnitudo, naſcitur ex monte Apennino: currit millia cccc. per urbem ſacram geminatur, & facit inſulam regioni quartædecimæ, ubi duo pontes appellantur. Poſt iterum ubi unus effectus per pontem Lepidi, qui nunc abuſive a plebe Lapideus dicitur, juxta forum boarium, quem Cacum dicunt, tranſiens adunatur, gratiſsimo ſono depictus verticibus ſuorum turbinum, & maritimas naves ſuſcipiens, & mediterraneas adducens, de Etruria, vel Sabinis, ingreſſus per [c] divi Apoſtoli Petri portam, intra Oſtienſem portam, quæ eſt divi Pauli Apoſtoli, & viam

M por-

a eo omnes. *b* inmergere.
c domni Petri Apoſtoli. *Et ſic mox* domni Pauli Ap.

portuenſem, quæ eſt ſancti Fœlicis martyris, urbem egreditur, qua naves de portu urbis ad dominam totius mundi Romam aſcendunt. Hic iterum circa ſextum Philippi, quod Prædium miſſale appellatur, geminatur, & in duobus ex uno effectus, inſulam facit inter [a] portam urbis & Oſtiam civitatem: ubi populus Romanus cum urbis præfecto, vel conſule, Caſtorum celebrandorum cauſa egreditur ſolennitate jucunda. Inſula vero, quam facit intra urbis portum & Oſtiam civitatem, tantæ viriditatis amœnitatiſque eſt, ut neque æſtivis menſibus, neque hyemalibus paſturæ admirabiles herbas dehabeat: ita autem vernali tempore roſa, vel cæteris floribus adimpletur, ut præ nimietate ſui odoris & floris inſula ipſa Libanus almæ Veneris nuncupetur.

Oceanus occidentalis habet gentes.

Gothos,
Thuringos,
Herulos,
Sarmatas,
Marcomannos,
Longobardos,
Suevos,
Alanos,
Francos,
Alamannos,
Toloſantes,
Gentes VIIII, populum Narbonenſem, qui ſunt gentes IX.
Milita marino,
Ritianum,
Morinos,
Amſibarios,

a portum.

Langiones,
Burgundiones,
Gippidas,
Armolaos,
Manianos,
Quadivaſtos,
Necapidulos,
Hettios,
Gypæos,
Hunos,
Saturianos,
Franciſcanos,
Rugos,
Halſmos, [a]vel Hamos,
Varros,
Tungros,
Baſternas,
Carpicotos,
Senatum populumque Romanum, gentemque togatam.

OCEANI SEPTENTRIONALIS SITUS.

Oceanus ſeptentrionalis habet

Maria IX,
Inſulas XXIV,
Montes XI,
Provincias XII,
Oppida L,
Flumina XIX,
Gentes XXIX.

Oceani ſeptentrionalis maria ſunt hæc,

Hirtilum,
Pontum,
Mare Mæotis,
[b] Boſphorus,
Mare Phores,
Cymericum,
Mare Taracium,
Propontidis,
Boſphoron.

a abſunt a MS. *b* Boſphoros.

Oceanus ſeptentrionalis habet famoſas inſulas,

Cyclades, & cum his alias II.
Ebogea,[a] vel Eubogea,
Delos,
Ippopodes,
Rhodos,
Cypros,
Item Cypros, vel Paphos,
Paphies.

Oceanus ſeptentrionalis famoſos montes habet,

Hyperboreum,
Ryphæum,
Hipanim,
Caucaſum,
Hemum,
Taurum,
Germania minor,
[b] Euodum,
Æthnam,
Cavinaſtes,
Gratus.

Oceanus ſeptentrionalis habet provincias,

Macedoniam,
Achaiam,
Aſiam,
Lyciam,
Galatiam,
Paphlagoniam,
Bithyniam,
Lydiam,
Pamphyliam,
Cappadociam,
Thracias,
Armeniam minorem.

Ocea-

a abſunt a MS. ut & mox *vel Paphos.*
b Euodu.

Oceanus ſeptentrionalis habet famoſa oppida L.

Heracliam,
Serdiceam,
Peliam,
Theſſalonicam,
[a] Birithos,
Chalcedonam,
Nicomediam,
Hamiſos,
Commanos,
Tharſos,
Pompeiopolim,
Olympos,
Cybariam,
Araxatam,
[b] Ticinum,
Nuceriam,
Sindi,
Tauriam,
Sinde,
Alexandricindus,
Æternaſos,
[c] Milidos,
Epheſos,
Cerciram,
[[d] Cœleſyrie,vel] Cœliaſæ,
Sextos,
Quidicos,
Ilium,
Trojam,
Helide,
Troas,
Anterenon, [e] vel Anteronon,
Nichiã,vel Nicheam,
Tariſſam,
Focis,
Cirram,
Deleis,
Botroton,
Acroceranniam,
Dyrrachium,
Athenæ,
Brithothæ,
Iſcion,
[f] Arce.

a Pirythos. *b* Tricinum. *c* Mibdos.
d abſunt a MS. *e* abſunt a MS. & mox quoque *vel Nicheam.* *f* Arte.

Theceas, Maleon, Candiacam, Philopolis, Chryſopolis, Elìopolis.

Oceanus ſeptentrionalis habet flumina,

Tanaim,
Boryſthenem,
Mæotidem,
Nain,
Theſimon,
Faſſin,
Choreſtem,
Timnim,
Gaddum,
Peramos,
Percium,
Acheloum,
Alpheum,
Eurotas,
Rudacum,
Hermunam,
Meandrum,
Surum,
Haſdrubelam.

Hæc ſunt flumina oceani ſeptentrionalis: tamen ne quis etiam in his ortus, curſus, occaſuſque requirat, pauliſper ad eorum regreſſus exordium, dicere non morabor.

Fluvius TANAIS naſcitur de monte Hyperboreo, qua ſunt Riphæi in monte Surdo: fluit in paludibus Mæotidis: currit millia DCLIV.

Fluvius BORYSTHENES naſcitur de monte Hyperboreo: influit in Pontum: currit millia CCX.

Fluvius MÆOTIS naſcitur de monte Spano: influit in mare Mæotis: currit millia CCIV.

Flu-

Fluvius NAIS naſcitur de monte Tauro: influit in mare Ponticum: currit millia ccv, [a] vel CCCV.

Fluvius THESIMON naſcitur de monte Caucaſo, & egeritur in mare Ponticum: currit millia CCX.

Fluvius FASSIS naſcitur in campis ſub monte Caucaſo: egeritur in mare Ponticum: currit millia CCCV.

Fluvius CHORESTES naſcitur de monte Tauro: fluit in mare Tyrrhenum, ubi eſt inſula Rhodos: currit millia DCCCXV.

Fluvius TIMNIS naſcitur de monte Tauro: fluit in mare Tyrrhenum ad Cycladas: currit millia CCCCXII.

Fluvius GADDUS naſcitur de monte Tauro: influit in mare Cycladum: currit millia CCXXX.

Fluvius SPIRAMOS naſcitur de monte Tauro: influit in mare Adriaticum contra inſulam Cyprum: currit millia CCCXII.

Fluvius PERCIUS naſcitur de monte Ida Macedoniæ provinciæ: influit in mare Ægæum: currit millia DCII.

Flnvius. ACHELOUS naſcitur in campis Epiri: influit in mare Ionicum: currit millia DCCXC.

Fluvius ALPHEUS naſcitur in campis Achaiæ: influit in mare Tyrrhenum: currit millia CCCCLXX.

a abſunt a MS.

Fluvius EUROTAS naſcitur in campis Phrygiæ: influit in mare Helleſpontum: currit millia CCCC.

Fluvius RUDACUS naſcitur in campis Syriæ: influit in mare Helleſpontum: currit millia CCCC.

Fluvius HERMUNAS naſcitur in campis Aſiæ: influit in mare Cycladum: currit millia DIX.

Fluvius MEANDRUS naſcitur in campis Aſiaticis, bicornius: currit, quaſi ſint duo redigentes ſe in unum: influit in mare Cycladum: currit millia DCCCCXCVII.

Fluvius SURUS naſcitur in campis Pamphyliæ: per anfractus tortuoſos influit in mare inſulæ Rhodos: currit millia CCCCXXII.

Fluvius ASDRUBELA naſcitur de monte Boduo: influit in mare Caſpium, irrumpens montem Caucaſum: currit millia CCCXVI.

Oceanus ſeptentrionalis habet gentes,

Scythas,
[a] Narbonas,
Staaſtenes,
Madeos,
Sauromatas,
Ecatas,
Eunicos,
Colchos,
Phaſias,
Barbaros albos,
Ignobiles,
Theſmonos,

Rod-

[a] Nabonas.

Roddacos,
[a] Xantibbos,
Symoes,
Leucofirimanes,
Fosfulgoritas,
Scytheicumos,
Dervicas,
Raſicas,
Seres,
Terimodes,
Anartices,
Coraſmias,
Maſſagetas,
Baroponiſſos,
[b] Sogatonos,
Bactrianos,
Tauromedas.

OCEANI MERIDIANI CONTINENTIA.

Oceanus meridianus habet,

Maria II,
Inſulas XVII,
Montes VI,
Provincias XII,
Oppida LXIV,
Flumina II,
Gentes Mazices multas.

Oceanus meridianus habet maria,

Mare Carpathium & Tyrrhenum.

Oceani meridiani inſulæ ſunt,

Sicilia,
Pontia,
Carpathos,
Pantatoria,
Sardinia,
Corſica,
Galata,
Capraria,
Fortunatæ,
Egilio,

[a] Xantibos. [b] Sogotanos.

Coſroſa,
Inara,
Syrtis major,
Loci Capri,
Syrtis minor,
Catabathmon,
Girbe.

Oceani meridiani montes ſunt,

Pyramides,
Peronicæ,
Panteus, [a] vel Panceus,
[b] Perratus,
[c] Atlas,
Corveſſa, [d] vel Corvena.

Oceanus meridianus habet provincias,

Ægyptum,
Æthiopiam,
Africam,
Getuliam,
[e] Leugi,
Numidiam,
Libyam,
Pentapolim,
Tripolim,
Mauritaniam-Cęſareã,
Mauritaniam-Sitifenſem.

Oceanus meridianus habet oppida,

Arabiam,
Nitiobres,
Foſſam Trajani,
Thebeas,
Thebais,
Beronicen,
Ammon,
Tholomaidis,
Cyrenæ,
Fileno,
Naretæ,
OEa,
[[f] Rabratam, vel] Sabratam,

Leptis

a abſunt a MS. *b* Feratus. *c* Atlans.
d abſunt ab MS. *e* Zeugi. *f* abſunt a MS.

Leptis magnam,
Thacapas,
[a] Diſdum,
Thenis,
Tapſos,
[b] Leptis minorem,
Hadrumetum,
Neapolin,
Clypeis,
Carthaginem,
Uticam,
Hippone Zarito,
Thabracam,
Ippone regio,
Ruſiccade,
Calli,
Saldis,
Quinque gentiani,
Ruſuccura,
Tipaſa,
Cæſarea,
Chartennas,
Portus magnus,
Experides,
Ballos,
Laribus,
Siccenſ.
Obla,
Suſulis,
Aſſuris,
Zama regia,
Sufibus,
Suffetula,
Cilio,
Theleptis,
Capſæ,
Admedera,
Theſueſtis,
Mádauros,
Tuburficunu,[c] vel Tuburficumi,
Midorum,
Calaman,
Conſtantinam,
Mileu,
Tamugade,
[d] Lambeſæ,
Sitifi,
Magri,
[[e] Tavi, vel] Zabi,
[f] Tabuſutia,
[g] Bioa.

Ocea-

a Diſdimi. *b* Leptis minor. *c* abſunt a MS.
d Lambaſæ. *e* abſunt a MS.
f Tabuſciam. *g* Bidam.

Oceanus meridianus habet flumina duo,

Nilum & Bagradam.

Horum NILUS, qui & Geon appellatur, de ſecretioribus promit: ſed in exordio in Æthiopia videtur, & facit lacum magnum, qui currit in circulo, inſtagnans millia CLIV, & exiens de eo lacu, pervenit ad cataractas veteriores: conficit millia CCCCLXXIV.

Fluvius [a]BAGRADA cum provinciæ Africæ magnus nobiliſque & unicus ſit, cur a majoribus inter fluvios non nominatus ſit, ignoramus.

Oceanus meridianus habet innumerabiles gentes,

quæ nec colligi numero, nec exiſtimari aut comprehendi præ interjacentibus eremis poſſunt.

ALIA TOTIUS ORBIS DESCRIPTIO.

Hanc quadripartitam totius terræ continentiam hi, qui dimenſi ſunt, [b]longe majores noſtri, tripartitam reputari definierunt, inve-

a MS. Bagrada provinciæ Afr. magnus nobilis & unicus cur a metitoribus int.

b longe citroque majores.

inveſtigantes univerſum orbem oceani maris limbo circundatum: eaſque tres partes, Aſiam, Europam & Africam reputaverunt. Quanvis non defuerunt, qui duas partes (ſicut diximus) perhiberent, Aſiam & Europam. Africam vero in Europam adiiciendam definierunt: quia & ſpatio latitudinis [a] caret, & cœli [b] male ſubjacet climati, laborans aëribus ſuis, venenis fuciſque repleta immanium & incognitarum humano generi innumerabilium beſtiarum. Sed ad propoſitum remeantes, abſque ullorum præjudicio, qui hoc omne totum duas partes eſſe voluerunt, tripartitam diviſionem dicere incipiam.

Asia tribus partibus oceano circumcincta, per totam tranſverſi plagam orientis extenditur. Hæc occaſum verſus a dextra ſui, ſub axe ſeptentrionis incipientem contingit Europam: a ſiniſtra autem Africam dimittit: ſub Ægypto & Syria mare noſtrum, quod Magnum generaliter dicimus, [c] habet.

Europæ incipit initium ſub plaga ſeptentrionali a fluvio Tanai, qua Riphæi montis ardua Sarmatico adverſa oceano Tanaim fluvium fundunt: qui præteriens aras ac terminos Alexandri Magni Macedonis in Rhobaſcorum finibus ſitas, Mæotidas auget paludes, quarum immenſa inundatio juxta Theodoſiam urbem

a eget. *b* malæ ſubjacet climate. *c* abeſt a MS.

urbem Euxinum Pontum late ingreditur. Hinc juxta Conſtantinopolim longe mittuntur anguſtiæ, donec eas mare hoc, quod dicimus noſtrum, accipiat: cui Europæ in Hiſpania occidentalis oceanus terminus eſt apud Gades inſulam, ubi Herculis viſuntur columnæ, & Tyrrheni maris faucibus oceani æſtus immittitur.

Africæ principium eſt a finibus Ægypti, [a] urbiſque Alexandriæ, ubi Partheno civitas ſita eſt, ſuper hoc mare magnum, quod omnes plagas terraſque medias interluit. Unde per loca, quæ Catabathmon vocant, jam procul a caſtris Alexandri Magni, & ſuper lacum Galearum, deinde juxta ſuperiores fines Auaſitarum miſſa in tranſverſum per Æthiopiæ deſerta meridianum contingit oceanum. Terminus [b] Africæ eſt qui & Europæ: id eſt, fauces Gaditani [c] freti. Ultimus autem finis ejus eſt mons [d] Atlas, & inſulæ, quas Fortunatas vocant.

Breviter trium inter ſe partium diviſiones diximus:. ſed ne quid ad pleniſſimam inſtructionem deſit, ipſarum quoque partium regiones, ſitus & provinciarum terminos demonſtrabo, ut abſque faſtidio univerſa lector agnoſcat, vel numerum gentium commanentium.

ASIAE

a urbis Al. *b* Africæ ipſe eſt.
c abeſt τὸ *freti* a MS. *d* Atlans.

ASIAE PROVINCIAE SITUS CUM LIMITIBUS ET POPULIS SUIS.

ASIA a media fronte in oriente habet in oceano Eoo oſtia fluminis Gangis: a ſiniſtra, promuntorium Calidardam: cui ſubjacet ad Eurum inſula Taprobane, ex quo oceanus Indicus vocitari incipit. [a] dextra habet Imai montis jugum, ubi Caucaſus deficit ad promuntorium Samara, quod Aquiloni ſubjacet, ad oſtia fluminis [b] Octacordis, ex quo oceanus Sericus appellatur. In his finibus India provincia eſt, quæ habet ab [c] occidente flumen Indum, quod Rubro mari accipitur: a ſeptentrione montem Caucaſum. Reliqua ejus, ut dixi, Eoo & Indico oceano terminantur. Hæc habet gentes numero XLIIII abſque inſula Taprobane, quæ habet decem civitates, abſque reliquis civitatibus, quæ in aliis habitabilibus inſulis illic ſunt.

A flumine Indo, qui eſt ab oriente, uſque ad flumen Tigrim & Caucaſum regiones ſunt, Aracoſia, [d] Syria & Media, ſitu terrarum montuoſo & aſpero. Hæc a ſeptentrione habet Caucaſum; a meridie, mare Rubrum & ſinum Perſicum. In medio autem ſui habet

a A dextra. *b* Octocordis.
c oriente. *d* Syria Perſidia & Med.

bet flumina principalia, Hydaſpem & Carbim: in his habitant gentes XXXII. Sed generaliter Parthia dicitur, quanvis univerſæ ſcripturæ ſæpe Mediam vocant.

A fluvio Tigris uſque ad flumen Euphraten Meſopotamia eſt, incipiens a ſeptentrione inter montem Taurum & Caucaſum, cui a meridie ſuccedit Babylonia: deinde Chaldæa: noviſſime Arabia Eudæmon, quæ inter ſinum Perſicum & ſinum Arabicum anguſto terræ tractu orientem verſus extenditur. In his ſunt gentes XXXIII.

Item a flumine Euphrate, quod eſt ab oriente uſque ad mare noſtrum, quod eſt ab occaſu, deinde a ſeptentrione & Euphrate, id eſt, a civitate Adcuſa, quæ in confinio Cappadociæ ſita eſt, haud procul a loco, ubi Euphrates naſcitur, uſque ad Ægyptum & extremum ſinum Arabicum, qui eſt a meridie, longo anguſtoque ſulco ſaxis [a] inſuliſque creberrimo, a mari Rubro, id eſt ab oceano, occaſum verſus extenditur. Syria generaliter nominatur, habens maximas [b] provincias, Commagenam, Phœniciam & Palæſtinam, abſque Saracenis & Nabatæis, quorum gentes ſunt numero XII.

In capite Syriæ Cappadocia eſt, quæ habet ab

a incluſus uſque ad Rubrum mare.
b provincias id eſt Commag.

ab oriente Armeniam, ab aquilone Themiſcyrios campos & mare Cimmericum: ab occaſu Aſiam, a meridie Taurum montem, cui ſubjacet Cilicia & Iſauria uſque ad Cilicum ſinum, qui ſpectat contra inſulam Cyprum.

Aſia regio, vel (ut proprie dicam) Aſia minor, abſque orientali parte uſque ad Cappadociam Syriamque protenditur, undique circumdata eſt mari; a ſeptentrione Ponto Euxino, ab occaſu Propontide & Helleſponto, a meridie mari noſtro, ubi eſt mons Olympus.

Ægyptus inferior eſt, quæ habet ab oriente Syriam Palæſtinam, ab occaſu Libyam, a ſeptentrione mare Tyrrhenum, a meridie montem, qui appellatur [a] Climax, & Ægyptum ſuperiorem, fluviumque Nilum, qui de littore incipientis maris Rubri videtur emergere in loco, qui dicitur [b] Moſſylon emporium: deinde diu ad occaſum profluens facit inſulam nomine Merhoën in medio ſui: noviſſime a ſeptentrione inflexus, tempeſtivis auctus incrementis plana Ægypti rigat. Hunc aliqui auctores haud procul ab Atlante monte fontem habere dicunt, & continuo terræ immergi: inde interjecto brevi ſpatio latiſſimo lacu exundans, [c] atque hinc in oceanum

N orien-

a Climax Ægyptus ſuperior eſt que habet fluvium Nilum. *b* Moiſſylon. *c* atque in.

orientem verſus per Æthiopica deſerta prolabitur. Rurſus inflexus a ſiniſtra ad Ægyptum deſcendit. Quod quidem verum eſt eſſe hujuſmodi fluvium manifeſtum & magnum, qui tali ortu talique curſu ſit ut Nilos intelligatur: nam & monſtra & cætera ſimilia gignit, qui utique prope fontem [a] barbaris Dara nominatur : [b] Nuchul cæteri accolæ vocant. Sed hinc in regione gentium, quæ Libya Ægyptia vocatur, haud procul ab illo fluvio, quem a littore maris Rubri prorumpere diximus, immenſo lacu acceptus abſumitur; niſi forte in ejus meatu occulto, in alveo ejus, qui ab oriente deſcendit, eructat.

Ægyptus ſuperior in orientem per longum extenditur, cui eſt a ſeptentrione ſinus Arabicus, a meridie oceanus: nam ab occaſu ex inferiore Ægypto incipit, ab oriente Rubro mari terminatur, ubi morantur diverſarum nationum gentes numero XXIIII. Et quia a meridiana parte univerſam Aſiam deſcripſimus, ſupereſt ut ab oriente & ſeptentrione partes, quæ reſtant, expediantur.

Mons CAUCASUS inter Colchos, qui ſunt ſuper Cimmericum mare, & inter Albanos, qui ſunt ad mare Caſpium, primum attollitur: cujus quidem uſque in ultimum orientem unum videtur jugum, ſed multa ſunt nomina:

a Barbarida. *b* Nylum.

mina: & multi hoc jugum Tauri montem credi volunt, quia revera Parchoatras mons Armeniæ intra Taurum & Caucaſum medius continuare Taurum cum Caucaſo exiſtimatur. Sed hoc non ita eſſe diſcernit fluvius Euphrates, qui a radice Parchoatræ montis effuſus in meridiem tendens, ipſum ad ſiniſtram, Taurum excludit ad dexteram. Itaque ipſe Caucaſus inter Colchos & Albanos, ubi & portas habet, mons Caucaſus dicitur: a portis Caſpiis uſque ad fontem Tigridis fluminis, inter Armeniam & Iberiam, montes Acroceraunii dicuntur: a fonte Tigridis uſque ad [a] Chartas civitatem inter Maſſagetas & Parthos, mons Ariobarzanes: a Carris civitate uſque ad oppidum Catippi, inter [b] Hyrcanos & Bactrianos mons Menalius, ubi amomum naſcitur: in quo proximum jugum mons Partao dicitur. Ab oppido Catippi uſque ad vicum Saphrim inter Dapſaſſa Cauracas & Parthenaſis mons Oſchobaris: ubi Ganges fluvius oritur, quem & Padum dicunt. A fonte fluminis Gangis uſque ad fontes fluminis Ottorogorræ, qui ſunt a ſeptentrione, ubi ſunt montana Paropamiſſadæ, mons Taurus: a fontibus Ottorogorræ uſque ad civitatem Ottorogorram inter Hunnos & Scythas & Gandaridas mons Caucaſus. Vltimus autem in-

a Cartas. *b* Hilcados.

ter Eoas & Paſiadras mons Imaus, ubi flumen Chryſorrhoas & promuntorium Samara orientali excipiuntur oceano. Igitur a monte Imao, hoc eſt, ab imo Caucaſo, & dextra orientis parte, qua oceanus Sericus tenditur, uſque ad promuntorium Boreum & flumen Boreum, & inde tenus Scythico mari, quod eſt a ſeptentrione uſque ad mare Caſpium, quod eſt ab occaſu, & uſque ad extentum Caucaſi iugum, quod eſt a meridie, Hyrcanorum & Scytharum gentes ſunt XLII, propter terrarum infœcundam diffuſionem late oberrantes.

Mare Caſpium ſub aquilonis plaga ab oceano oritur, cuius utraque circa oceanum littora & loca deſerta incultaque habentur: inde meridiem verſus per longas anguſtias tenditur, donec per magna ſpatia dilatatum, Caucaſi montis radicibus terminetur. Itaque a mari Caſpio, quod eſt ad orientem, per oram oceani ſeptentrionalis, uſque ad Tanaim fluvium, & Mæotidas paludes, quæ ſunt ad occaſum, per littus Cimmerici maris, quod eſt ab Aphrico uſque ad caput & portas Caucaſi, quæ ſunt [a] ad meridiem, gentes ſunt XXXIIII. Sed generaliter regio proxima, Albania ulterior, ſub mari & monte Caſpio, Amazonum [b] nuncupatur.

EURO-

a a meridie gentes XXXIV. Sed generaliter in regione proxima Albani morantur in ulteriore circa mare & montem Caſpium. *b* nominatur.

EUROPAE SITUS CUM LIMITIBUS SUIS ET POPULIS.

Expliciti ſunt, quanquam breviſſime, fines Aſiæ: nunc EUROPAM, in quantum conditioni humanæ conceditur, indicabo: in qua nobis Italia reputatur. Incipit a montibus Riphæis, a flumine Tanai Mæotiiſque paludibus, quæ ſunt ad orientem, per littus ſeptentrionalis oceani, uſque in Galliam Belgicam, & flumen Rhenum, quod eſt ab occaſu: deinde uſque ad Danubium, quem & Iſtrum vocant, qui eſt a meridie, & ad orientem directus, Ponto ſuſcipitur. Hinc ab oriente Alania eſt, in medio Dacia, [a] ubi eſt Gothia: deinde Germania, ubi plurimam partem Suevi tenent: quorum omnium gentes ſunt LIV. Nunc quicquid a barbarico Danubius uſque ad mare noſtrum interrumpit, expediam.

MOESIA ab oriente habet oſtia fluminis Danubii: ab euro Thraciam, a meridie Macedoniam, ab Africo Dalmatiam, ab occaſu Iſtriam, a circio Pannoniam, a ſeptentrione Danubium.

THRACIA habet ab oriente Propontidis ſinum, & civitatem Conſtantini, quæ Byzantium

[a] ubi & Gothia.

tium prius dicta eſt [a] : a ſeptentrione Dalmatiam habet & ſinum Euxini Ponti : ab occaſu Africo Macedoniam, a meridie Ægæum mare.

MACEDONIA habet ab oriente Ægæum mare, a borea Thraciam, ab euro Eubœam & Macedonicum ſinum, a meridie Achaiam & Ægæum mare : a favonio montes Acroceraunios, in anguſtiis Adriatici ſinus, qui montes ſunt contra Apuliam atque Brunduſium : habet ab occaſu Dalmatiam, a circio Dardaniam, a ſeptentrione Mœſiam.

ACHAIA undique propemodum cincta eſt mari: nam ab oriente habet Myrtoum mare, ab euro mare Creticum, a meridie Ionium, ab Africo & occaſu habet Cœphaliam & Caſſiopiam inſulas, a ſeptentrione ſinum Corinthium : ab aquilone anguſtum terræ dorſum, [b] quod quidem Macedoniæ conjungitur, vel potius Atticæ, qui locus Iſthmos vocatur, ubi eſt Corinthus : hic eſt in Attico ad boream non longe civitas Athenæ.

DALMATIA habet ab oriente Macedoniam, ab aquilone Dardaniam, a ſeptentrione Mœſiam, ab occaſu Iſtriam & ſinum Liburnicum & inſulas Liburnicas, a meridie Adriaticum ſinum.

PANNONIA, NORICUS & RHÆTIA habent ab oriente Mœſiam, a meridie Iſtriam, ab

a addit MS. *quæ & antus.* b quod *Maced.*

ab Africo Alpes Penninas, ab occaſu Galliam Belgicam, a circio fontem Danubii, & limitem, qui Gallias & Germaniam a Danubio dirimit: a ſeptentrione habet Danubium & Germaniam.

Italiæ venerabilis & ſingularis ſitus a circio in eurum tenditur: habet ab Africo Tyrrhenum mare, a borea Adriaticum mare, in ſinu cujus [a] continenti terræ contigua eſt, ubi Alpium obicibus cingitur, quæ a Gallico mari ſuper Liguſticum ſinum exſurgunt: hinc incipiunt Narbonenſium fines: deinde Galliam Rhætiamque ſecludunt, in ſinum Liburnicum.

Gallia Belgica habet ab oriente limitem fluminis Rheni & Germaniam: ab euro Alpes Penninas, a meridie provinciam Narbonenſem, ab occaſu provinciam Lugdunenſem, a circio oceanum Britannicum, a ſeptentrione Britanniam inſulam.

Gallia Lugdunenſis ducta per longum eſt, & per anguſtum inflexa: Aquitanicam provinciam ſemicingit: quæ ab oriente habet Belgicam, a meridie partem provinciæ Narbonenſis, qua Arelas civitas ſita eſt, ubi mari Gallico Rhodanus flumen accipitur.

Narbonenſis provincia, pars Galliarum, habet ab oriente Alpes Cottias: ab occidente

 Hiſpa-

a continentia.

Hiſpaniam, a circio Aquitaniam, a ſeptentrione Lugdunenſem, ab aquilone Galliam Belgicam, a meridie mare Gallicum, quod eſt inter Sardiniam & inſulas Balearias. [a] Huic ſunt in fronte, qua Rhodanus fluvius in mare exit, inſulæ Sthœchades.

Aquitania provincia obliquo curſu Ligeris fluminis, qui ex plurima parte terminus ejus eſt, in orbem agitur. Hæc a circio oceanum habet, qui Aquitanicus ſinus dicitur: ab occaſu Hiſpanias; a ſeptentrione & oriente Lugdunenſem; ab euro & meridie Narbonenſem provinciam contingit.

HISPANIA univerſa terrarum ſitu trigona, & circumfuſione oceani Tyrrhenique pelagi pene inſula efficitur. Hujus angulus prior [b] ſpectat orientem, a dextris Aquitanicam provinciam, a ſiniſtris Balearico mari Narbonenſium finibus coartatus ingreditur. Secundus angulus intendit, ubi Brigantia civitas ſita eſt Galliciæ, [c] ac altiſſimum farum: & inter pauca memorandi operis ad ſpeculam Britanniæ erigitur. Tertius angulus ejus eſt, quo Gades inſulæ in Africam intentæ, Atlantem montem interjecto ſinu oceani proſpiciunt. Hiſpania citerior ab oriente incipit ex Pyrenæis ſaltibus, a parte ſeptentrionali uſque ad Cantabros

bros

a Hinc ſunt. *b* expectans.
c ad altiſſimum.

bros Aſtureſque, atque per Vaccæos & Oretanos, quos ab occaſu habet, poſita in noſtri maris littore Carthago determinat. Hiſpania ulterior habet ab oriente Vaccæos, Celtiberos & Oretanos; a ſeptentrione oceanum, [a ab occaſu oceanum, a ſeptentrione oceanum,] a meridie Gaditanum oceani fretum, unde mare, quod Tyrrhenum vocatur, emittitur.

Et quoniam oceanus habet inſulas Britanniam & Hyberniam, quæ in averſa parte Galliarum ad proſpectum Hiſpaniæ ſitæ ſunt, breviter explicabuntur.

BRITANNIA oceani inſula per longum in boream extenditur. Habet a meridie Gallias: cujus proximum littus tranſmeantibus civitas aperit, quæ dicitur b Rutubi portus: unde haud procul a Morinis in auſtro poſitos Menapos Batavoſque proſpectant. Hæc inſula habet in longo millia paſſuum DCCC, in lato millia CC.

A tergo, unde oceano infinito patet, c Orcades inſulas habet, quarum viginti deſertæ ſunt, XIV coluntur.

Inſula TILÆ, quæ per infinitum a cæteris patet longius d ſecreta, in medio oceani ſita, vix paucis nota habetur.

N 5 HY-

a abſunt a *MS.* *b* Rutupi. *c* Orcadas. *d* ſecreta quæ in.

Hybernia inſula in Britanniam & Hiſpaniam longiore ab Africo in boream ſpatio porrigitur: cujus partes priores intentæ Cantabrico oceano Brigantiam Galliciæ civitatem ab Africo ſibi in circium occurrentem, ſpatioſo intervallo procul ſpectant: ab eo præcipue promontorio, ubi Sacanæ fluminis oſtium eſt, ubi Velabri Luceniqne conſiſtunt. Hæc priori Britanniæ ſpatio terrarum anguſtior, cœli ſoliſque temperie magis utilis, a Scotorum gentibus colitur.

Huic etiam Mevania inſula proxima eſt, & ipſa ſpatio non parva, ſolo commoda, æque à Scotorum gentibus habitatur. In his ſunt fines totius Europæ, in quibus totius regina mundi cæleſtis habetur Italia, ſingulari virtute, fertilitate, potentia, toto mundo ſacrata.

AFRICAE SITUS CUM SUIS LIMITIBUS ET POPULIS.

Africam, quam in tertia orbis parte majores noſtri & ejus adſentatores accipiendam aliquanti protulerunt, non ſpatio menſuræ, ſed circumcluſionum ratione, ſicut ſuo mari, quod [a] ab occaſu ex oceano exoritur, in

[a] ab oceano.

in meridiem magis vergens præfocatur : inde Africæ limes [a] coartatam & anguſtiorem claudit eremum. Hinc etiam aliqui, quanvis eam longitudinem habere exiſtiment, tamen multo anguſtiorem intellexerunt, ut inverecundum dicerent tantæ anguſtiæ provinciam tertiam dici partem : ſed in Europa eam judicaverunt reputandam, hoc eſt, ut non eam ſimilem duabus dicerent, ſed de duabus uni ſubjectam, quæ ardore venenoque deformis, plus habet eremi quam montes. Africam per omnia ſitu & populis minorem eſſe certiſſimum eſt, quia & natura ſui minus habet ſpatii, & [b] cœli inclementia plus deſerti : cujus deſcriptio per provincias & gentes hæc eſt.

LIBYA Cyrenaica poſt Ægyptum in parte Africæ prima eſt. Hæc incipit a civitate Parthenio & Catabathmo ; inde ſecundo mari uſque ad aras Philenorum extenditur, & uſque ad oceanum meridianum ; quæ habet gentes Libyorum, Æthiopum & Garamantum. ubi eſt ab oriente Ægyptus, a ſeptentrione mare Libycum, ab occaſu Syrtes majores & Troglodytæ, quæ habent [c] econtra inſulam Calypſo, a meridie Æthiopicum oceanum.

TRIPOLIS provincia, quæ eſt & [d] Subventana, vel regio [e] Arzugum, ubi Leptis magna

a coartatum. *b* cœli climate. *c* a contra.
d Subetanea. *e* Azotum.

magna civitas eſt, qua [a] Arzuges per Africæ limitem generaliter vocantur, habet ab oriente aras Philenorum inter Syrtes majores & Troglodytas: a ſeptentrione mare Siculum, vel potius Adriaticum, & Syrtes minores; ab occaſu. Byzantium, uſque ad lacum Salinarum; a meridie barbaros, Getulos, Natauros & Garamantas uſque ad oceanum Æthiopicum pertingentes.

ZEUGES prius non unius loci cognomentum, ſed totius provinciæ fuit, velut in hodiernum ita a prudentibus accipitur. Byzantium eſt, ubi ejus metropolis civitas Hadrumetus ſita eſt: Zeugis eſt, ubi Carthago civitas conſtituta eſt.

NUMIDIA vocitatur, ubi Hippos regius & Ruſiccade civitates ſunt: habet ab oriente Syrtes minores & lacum Salinarum, a ſeptentrione mare noſtrum, quod ſpectat ad Siciliam & Sardiniam: ab occaſu habet Mauritaniam Sitifenſem: a meridie montem Suggarem, & poſt eos Æthiopum gentes pervagantes uſque ad oceanum Æthiopicum.

Sitifenſis & Cæſarienſis Mauritaniæ ſunt, quæ habent ab oriente Numidiam, a ſeptentrione mare noſtrum, ab occaſu flumen Malvam, a meridie montem Aſtrixim, qui dividit inter vivam terram & arenas eremi jacentes

a Asreuges.

centes uſque ad oceanum, in quibus oberrant Gangines [a] Æthiopes.

Tingi Mauritania Africæ ultima eſt totius: hæc habet ab oriente flumen Malvam, a ſeptentrione mare noſtrum uſque ad fretum Gaditanum, quod inter [b] Abylenæ & Calpis duobus promuntoriis coartatur: ab occidente habet Atlantem montem & oceanum Atlanticum, ſub Africo Heſperium montem, a meridie gentes Aulolum, quas nunc Galaudas vocant, uſque ad oceanum Heſperium contingentes. Hic eſt totius Africæ terminus.

INSULAE NOSTRI MARIS.

Nunc inſularum, quæ in noſtro mari ſunt, loca, nomina & ſpatia exponam.

Inſula CYPROS habet ab oriente mare Syrium, quem [c] Iſicum ſinum vocant, ab occidente mare Pamphylicum, a ſeptentrione Aulone [d] Cilico, a meridie Syriæ & Phœnicis pelago cingitur: cujus ſpatium in longo tenet millia paſſuum CLXXXII, in lato millia paſſuum CXXII.

Inſula CRETA finitur ab oriente Carpathio mari, ab occaſu & ſeptentrione mari Creti-

co,

a Æthiopi. *b* acnæ & capis. *c* hiſtricum. *d* Cilicio.

co, a meridie mari Libyco, quod & Adriaticum vocant: habet in longitudine millia paſſuum CLXXII, in latitudine millia paſſuum [a] L.

Inſulę CYCLADES, quarum ab oriente prima Rhodos, a ſeptentrione Tenedos, a meridie Carpathos, ab occaſu Cythera; ab oriente finiuntur littoribus Aſiæ, ab occidente mari Icario, a ſeptentrione mari Ægæo, a meridie mari Carpathio. Sunt omnes Cyclades inſulæ numero LIIII: hæ tenent a ſeptentrione in meridem millia paſſuum L, ab oriente in occaſum millia DXC.

Inſula SICILIA tria habet promontoria: [b] primum, quod dicitur Pelorum, & aſpicit aquilonem, cui Meſſana civitas in proximo eſt: ſecundum promontorium Pachinum, ſub quo civitas Syracuſana ſita eſt, euronotum reſpiciens: tertium, Lilybæum, ubi & civitas eiuſdem nominis ſita eſt, dirigitur in occaſum: hæc habet a Peloro in Pachinum millia paſſuum CXLIX: a Pachino in Lilybæum habet millia paſſum CLXXIIII. Hæc ab oriente cingitur mari Adriatico, a meridie, Africo, quod eſt contra Subventanos & Syrtes minores: ab occidente & ſeptentrione habet mare Tyrrhenum, a borea uſque [c] ſubſolanum fretum Adriaticum, quod dividit Tauromenitanos Siciliæ, & nobilis Italiæ Brutios. His finibus, ſic

a D. b id eſt. c ſolanum.

ſicut ſupra demonſtràvimus, Sicilia continetur.

Inſula SARDINIA habet a meridie contra Numidiam Caralitanos, quæ Sardinia parvo freto, ſpatio millium viginti, a Corſica dividitur: quæ Corſicam verſus a ſeptentrione habet [a] Ulbienſes: cuius ſpatia in longo tenent millia paſſuum CCXXX, in lato millia paſſuum LXXX. Hæc habet ab oriente & borea [b] Tyrrhenum mare, quod ſpectat ad portum æternæ urbis Romæ: ab occaſu mare Sardum, ab Africo inſulas Baleares longe poſitas, a meridie Numidicum ſinum, a ſeptentrione Corſicam inſulam.

Inſula CORSICA multis promontoriis anguloſa eſt. Hæc habet ab oriente Tyrrhenum mare & portum æternæ urbis Romæ, a meridie Sardiniam, ab occaſu inſulas Baleares, a circio & ſeptentrione Liguſticum ſinum. Tenet in longo millia paſſuum numero CLX, in lato millia XXVI.

Inſulæ ſunt BALEARES duæ, major & minor, quibus inſunt bina oppida. [c] Major Tarraconam Hiſpaniæ civitatem, minor Barcilonam ſeptentrionem verſus contra ſe habet.

Majori

a Ulbinenſes. *b* Tyrrhenicum.

c Major Tarracona Hiſpaniæ civitas, minor Barcilona A ſeptentrione verſus contra ſe habet majores inſulas boſos.

Majori ſubjacet inſula Ebuſus: deinde ab oriente Sardiniam, ab aquilone mare Gallicum, a meridie Africæ [a] Mauritaniacum pelagus, ab occaſu Ibericum ſpectat.

Hæ ſunt inſulæ ab Helleſponto uſque ad oceanum per totum mare magnum pelagus, de famoſis, quæ & cultu & magnitudine celebres habentur. Et quoniam univerſa terrarum orbis ſpatia vel inſularum deſcripſimus, nunc ad majorem demonſtrationis ſtructionem, in quantum vigilantia noſtra inveſtigare potuit, demonſtrabo, ex æterna urbe Roma initium ſumens, quæ caput eſt orbis & domina ſenatus.

a Mauritaniam cui

Explicit feliciter deſcriptio orbis tripertita *ſed* IV *proſtremæ voces ſunt ab alia manu.*

F I N I S.

JACOBI GRONOVII
NOTÆ
IN
POMPONIUM
MELAM.

NOTÆ NOVÆ IN POMPONIUM MELAM.

ET *quod ſine ope ingenii orantis at ipſa ſui contempl.*] Nullum reor eſſe codicem antiquum, in quo non exſtet particula *at*. Id certe teſtantur editiones virorum doctorum. Ipſe Pincianus in retractationibus, ut vocantur, citans hunc locum, adduxit *aut ipſa ſui*. Certe & de duorum Mſſtorum teſtimonio pronunciare & confiteri ipſe poſſum. Itaque qua ratione factum nuperrime, ut quia in optimis codicibus teſtantur legi *& quod ſine ope*, ideo eam e contextu ejiciant, & ſic non modo ſinceram ſimplicemque lectionem excudiſſe putent, ſed etiam non dubitent, quin ipſe ſic ſcripſerit Mela, quod omnia priſca exemplaria palam negant? Multa eſt hæc audacia. Certe Mela ſcripſit, *ſine ope ingenii orantis ac ipſa ſui contempl.* Hic ſtylus auctoris eſt immiſcere eam voculam, licet neceſſaria non ſit. Sic lib. II. cap. 7. fin. *Colubraria intra id ſpatium, quod Ebuſitana humo circumſignaverunt, ſine pernicie & rata eſt.* Unde etiam copulam expulerunt editiones, quæ tamen legitur ſancte in MSS. Sic 3, 5, 48. *Araxes ingenti cum mur-*

murmure ſonanſque devolvitur. Sic 1, 9, 86. *Cibos palam & extra ſua tecta capiunt.* Et 13,34. *Terret ingredientes ſonitu cymbalorum divinitus & magno fragore crepitantium.* In quibus copula quum videri poſſet abundare, non abundat: quippe per quam annectit auctor explicationem prioris, quod nimis generaliter dictum videbatur.

Quo ſingula modo ſint atque habitentur.] Ita nunc edidi obſecutus Mſſtis & indicio Cl. Voſſii.

1,1,7. *Hujus medio*] Non dico ſic a Pomponio ſcribi non potuiſſe; dubito an ſcripſerit. Equidem ſic video eſſe in editis: & ſane ad eundem modum legimus 3,2,62. *aliis populis media ejus habitantibus.* Sed tamen etſi taceant omnes, quod miror; ipſe in MS. vidi & in alio eſſe ſcio *huic medio*; quod non dubito, quin ſervetur in pluribus vetuſtis exemplaribus. Et ſane ut τὸ *hujus* referatur ad præcedens *omne* vel *unum*, non patitur Pomponii ſubtilitas hoc relativum arctiſſime comprimentis & ad maxime vicinum & proxime præcedens nomen referentis, & nunc ſcripturi *horum* vel *harum* ſc. partium. Subintelligitur impoſita, vel inſidens, incluſa, ut Ovidio dicitur. Accedit & Græcos ſimpliciter dixiſſe τὴν γῆν ἐν μέσῳ εἶναι vel ἐν μέσῳ οὐρανῷ.

1,1,6. *Eodemque in duo latera.*] Sequuti & nos ſumus

ſumus veriſſimam reſtitutionem Franciſci Sanctii, quem Voſſius ne nominare quidem dignatur. Scholion ejus inſignis viri hoc eſt. Lego *eodemque*, hoc eſt, eodem oceano ex Macrob. & Mela cap. 9 de Nilo. Hic locus olim magnos viros exercuit.

1, 1, 22. *Ingens iterum & magno ſe extendit ambitu*] Hęc ſcriptura præplacere potuit Voſſio alios veteres codices ita eam concipere teſtanti, quum tamen eam ipſam ab Aldi exemplaribus propagatam rejiciat Pincianus ideo, quod hæc lectio ab antiqua procul abeat. Certe nos vidimus etiam in ſcripto *& magno & paludi cat.* & in altero, quod quondam fuit Pii II Pontificis, & inde venit in bibliothecam Cardinalis Chiſii, ſcio legi ſimpliciter *& magna paludi cat.* Nec dubium poterit ultra eſſe, quin tam vera ſit hæc ſcriptura, quam falſa eſt illa, quam tuetur ac recepit Voſſius, ſi vel attendas ad acumen Melæ hanc quoque Boſpori Cimmerii & Mœotidis deſcriptionem ita breviter & velut in tranſcurſu perfectiſſimam dantis. Sed quod unice rem omnem decidit, obſervari meretur verbum *extendere* nunquam ab auctore poni niſi de rectis litoribus, non incurvis & ambitum facientibus, ſic ut ex ſententia Melæ *extendere ſe magno ambitu* Latinum non ſit, vel ſententiam bonam nullam faciat. Operæ pretium eſt inſpi-

cere omnia loca. Sic 1, 2, 15. *Poſt ſe ingenti fronte ad Helleſponticum fretum extendit*, quum *ambitus* mox ibi præcedens jungatur cum τῷ *incurvat*. Sic 1, 3, 12. *Pene ut directo limite extenta eſt*. 1,17,20. *Anguſtiſque cervicibus reliqua extendit*. 1,19,29. *Longo rectoque limite extentus*. 2,3,28. *Non tam lata quam cœperat, ingens tamen iterum & quaſi peninſula extenditur*. 2,6,8. *Hiſpania ubi Galliis adhæret, maxime anguſta paulatim ſe in noſtrum & oceanum mare extendit*. 2, 7, 105. *Ab Peloro ad Pachynum ora quæ extenditur Ionium mare attingens*. 3,1,47. *Iterumque recto margine jacens ad promontorium Celticum extenditur*. 3,9,22. *An exhauſto fluctu ſine fine Africa ſe extenderet*. In his locis apud Melam eſt uſus ejus verbi, & egregie geographicus, & quidem ita, ut nunquam de quodam ambitu ſumatur. Quis igitur credat, quum & præclarus ille Vaticanus & tot alii codices aliter habeant, [& facillimo remedio adjuvari poſſint, in uno tamen hoc loco contra indolem ſuam egiſſe Pomponium? Et quid? nonne hæc ipſa variatio & brevitas ſtyli par eſt & gemina prorſus illis 3,1,89. *Sinus ore anguſto admixtum mare non anguſto ambitu excipiens?*

1,1,37. *Ubi primum ſe coarctat*] MSS. *arctat*, & eo ſolent uti. Seneca Herc. Fur. *Illa quæ Pontum Scythen Symplegas arctat*. Juſtinus

nus XLIV, I. *Hiſpania arctantibus freti litoribus in Pyrenæum coit.*

I,1,43. *Univerſum dividitur*] Neſcio unde ſic potuerint edere viri docti. Quod enim illud univerſum? Nullum univerſum ſtatuitur a Mela, niſi quod appellavit *omne* vel *unum*. Atqui id aliis modis dividitur, ut dixit, non Tanai ac Nilo & mediterraneo mari. Clare etiam in MSS. exſtat *univerſa*, quæ veriſſima auctoris manus eſt; ſubintelligitur zona quæ cognita eſt, & cujus ſitum dicendum ſibi propoſuit, quod & facit.

I,2,6. *Europa*] Ne quid huc ſpectans omittamus, video in membrana legi *Europe*. Hanc terminationem genuinam auctoris eſſe colligo vel ex 2, 6, ult. *Junonis promontorium finit Europen*. Et hinc eſt, quod non opiner repudiandam ejuſdem membranæ ſcripturam 2, I, 5. *In Mœotida remeantibus ad dextram Europe modo ſiniſtro latere innavigantium appoſita*, ubi nunc editur *Europa eſt*, quum illud verbum illic ad nauſeam iteretur. Similiter 2, 3, 2. teſtes habeo duos MSS. auctorem ſcripſiſſe *Pelle*, non *Pella*, ut nunc ſegniter illic exhibent.

I,2,21. *Helleſponticum fretum*] Quum ſic & prius editi & MSS. non magis credi poteſt *Helleſpontium* nunc edidiſſe Mela, quam infra *Pontium*. Sed ut illic Ponticum, ita nunc dedit Helleſponticum, unde poëtis *Helleſpontiacus*.

1,2,24. *Ipſam gremio ad Tanain uſque complexa*] Sic ſe emendaſſe Cl. Voſſius ait ex Vaticano & aliis exemplaribus, in quibus legitur *ipſa gremio*, non ut vulgo *inde eam gremio*. Mirum eſt ita vitioſe haberi in ſcriptis. Et ſane nos quoque ſic vidimus, ſed præterea, quod ſileri non debebat, in eodem ſcriptura iſta ſic continuabatur, *ipſa gremio ad Tanain uſque compreſſa*, hoc eſt, Aſia eo, quod gremium illic faciat ad excipiendam Mæotin, retroacta & quaſi compulſa ſe comprimere, reducere & retrahere, rurſus ad Tanain laxius ſe exporrigens. Prorſus hanc lectionem videtur παραφράζειν 1,19,86. *Oram, qua a Boſporo ad Tanain uſque deflectitur*, hoc eſt, quæ gremio ad capiendam Mœotin comprimitur. Infra 2,3,7, ait *Qua terra dat gremium*.

1,2,21. *Indi & Scythæ ultima*] Voces mediæ in nullo codice occurrerunt mihi, etſi taceant alii. Etiam, ſi recte videas, nimia repetitio. Immo quam belle poſſet legi? *In ea primos hominum accepimus ab oriente Indos, Seres & Scythas. Seres media ferme Eoæ partis incolunt, illi ultima, ambo late patentes, &c.* Plane hoc genuinum, etſi mirer non ſcripſiſſe auctorem *Seras & Scythas*, ut 1,14. *adverſus Phœnicas*. 3,5,59. *Iberas & Hyrcanos*. 1,8,46. *apud Garamantas*, quod in poſtrema editione mutatum temere eſt. ut & 3,6,23. *Caſſiteridas appellant*.

Sic

Sic enim edidimus nunc ex MSS. ubi vulgo edunt *Caſſiterides*.

1,2,31. *Niſi quoad æſtus*] Sic ait ſe feciſſe Cl. Voſſius, quum in omnibus ſcriptis legatur *quod*. Neſcio equidem. Nam in eo quem nos adhibuimus erat *q*, eadem ſcilicet nota, qua etiam 1, 8,30. *quoad poteſt* exprimebatur. Eademque nota occurrebat in eodem codice 1,12. *Tyros nunc annexa terris deficit q, ab impugnante quondam Alexandro jacta opera*; ubi alii expreſſerunt *quondam*, alii *quando*, Voſſius ſententiam Pinciani dividens, penitus ejecit incertiſſima & ancipiti, ſi qua ulla, medicina. Et ſic 2,3. *Macedonum populi q, urbes*. Ea notula involvi opinor voculam *qua*: quæ optime huc facit: & ſolet Mela nunc *qua*, nunc *ubi* ponere. Et plane ſic infra 3,7,42. *Niſi ubi magis quam ut habitetur exæſtuat*. At vero 2,1,35. clare idem codex efferebat *quod Satarchæ & Taurici tenent*, unde Voſſius verbum poſtremum expellit fide librorum, quos adhibuiſſe dicit: at certe in duobus exſtare ſcio.

1, 2, 35. *Indis proxima eſt Ariane, deinde Aria*] Sic primus conjecit Hermolaus Barbarus ex vulgato *Ariadne*; eademque Ariane valde occupavit animum viri docti nuper, ut non hîc modo in ea diſputet, ſed infra quoque, ubi Aruſacen fluvium nominat Mela, teſtetur auctorem de Ariane agere provincia

 Indo

Indo contigua. Accipio reliqua ; immo omnia hactenus. Sed quo pacto probabitur ullam talem Arianen agnoſci ab Mela ? an utique Mela mentem intentam habuit Aſiæ prout fuit ſub Alexandro & ducibus ejus, & aliquam maximam Arianen finxit, quæ contineret Gedroſiam quoque, Drangianam & Carmaniam? plane non capio, & prorſus ſe opponit auctori noſtro, qui Gedroſin plane ab ea alienam nominat, ſic ut vel partem parvam ejus ſub illa comprehendiſſe auctorem probari nequeat. Et profecto nimium eſt, ſtatuere Indis proximam eſſe Arianen in litorali tractu. Sed & deinde ab duobus MSS. ſcio confirmari vulgatum *Ariadne* ; an licebit literam ita vilipendere ? Adeone iſta grandis Ariane ignota fuit librariis, ut quaſi ex conſtituto omnes in ea peccare maluerint inſerta litera *d*, quam in τῷ *Aria* ? Immo quomodo Gedroſis vel tota vel non tota credi poſſet comprehenſa fuiſſe ſub Ariane in hoc loco apud auctorem noſtrum, qui inter Arianen & Gedroſin ponit mediam Ariam ? Certe ſi Pomponius Arianen aliquam concepit tam grandem, ut putant; non neceſſe habuit infra dicere ad meridiem eaſdem gentes interiora & litora tenere, ſed eandem modo gentem. Quin ego non dubito, quin auctor ſcripſerit *Arbiane*. Arbiane regio finitima Indi ripæ occidentali, dicta ab Arbiis

populo

populo notiſſimo & in hiſtoria Alexandrina Arriani & aliis tam hiſtoricis quam geographis.

1,2,44. *Bactri, Sugdiani*] Sine ulla auctoritate nuper hic editum *Bactri & Sugdiani*; nos copulam temere inſultam induximus. Nam quod præcedit *Candari & Pariani*, hi primi bini non dant exemplum ſecundis, & plane ut nos cenſuimus, agit mox Mela *Lycia & Pamphylia*, *Caria*, *Ionia*, *Æolis*, ubi ſcimus, quid de copulativa notent viri docti. Similiter ludunt in editionibus 1,19,2. ubi edunt: *Abydos & Lampſacum, Parion & Priapos*. Non ſecus ac paria quædam compoſuiſſet auctor, quum in MS. clare viderim illic ter copulam repetitam, quod & nos nunc ſecuti ſumus. Contra ejuſdem libri capitiſq; verſu 50 Voſſius correxit ediditque *& ideo Amazonium vocant*, ſed nos in neutro MS. reperientes copulam, delendam rurſus cenſemus, quum nihil proſit. Quod ad Sugdianos attinet, equidem neſcio an Voſſius ſic ſe repoſuiſſe ſecutum veſtigia veterum codicum debeat ſcribere, & non verius veſtigia Ioſiæ Simleri, relata ab And. Schotto, a quo ſic hunc locum reſtitutum eſſe in notis hic teſtatur.

1,2,52. *Mantiani, Tibarani*] Vix ſcio, quî liqueat ex Herodoto vicinos hos fuiſſe populos, quod adfirmat Voſſius, quum Herodotus

bis

bis nominet Τιβαρηνοὺς, & nullibi cum Mantianis jungat, ſed cum Moſſchis, Macronibus & Moſſynœcis. Deinde monet eos Mantianos hic intelligendos, quos ad dextram Halyos ripam ponit Herodotus. Quæſo, an jam ad Halyn uſque pervenit recenſendo gentes illas ex oriente verſus occidentem ſitas? Utique nondum ad Armenios pervenit. Inſuper ſane Amardi non ſunt notioris nominis, quam Tibarani; & cur hi nunc ita appellantur, quum I, 19, 70 vocentur *Tibareni*, ubi locat inter Chalybas & Moſſynœcos? Apparet aliud latere. Nempe quum in MSS. legatur *Mathi Antibarani*, vel *Mathi anthibarani*, inde videmus primam literam *t* in reſtitutione addi. Id temere fieri cenſemus, quum literarum numerus ac forma doceat hic lectum fuiſſe *Ibarani*. Quod verum eſt, sed in eo prima litera degeneravit ex O. Aut ſcripſit enim Mela *Obarani*, aut ſub τῷ *Ibarani* intelligi voluit. Stephanus. Ὠβαρηνοὶ μέρος Ἀρμενίας, plane ut de Amardis ex Ptolemæo ſtatuit Voſſius, quos tamen neſcio quî ille e veteribus libris reſtituiſſe ſe dicat, quum nemo in iſtis aliter legi fateatur, quam in vulgatis *Medi*, qui ſane propius accedunt ad Otenos, quos a Quadrato jungi Obarenis illic teſtatur Stephanus. Sed ruit in his omnibus Voſſius æquali auſu, quo ſuſtinuit impingere contextui auctoris *Mariandyni*

dyni pro vulgato *Murrani*. Quomodo ſi ſcripſit auctor, quid illo inordinatius fieri potuit, ut & tam mature ponat Mariandynos, & Bithynos, quos infra cum his conjungit, nunc omittat? Credibile id profecto eſſe cuiquam nequit, & plane mihi imaginor, quum notiſſimi ſint Mariandyni, neminem priorum editorum tale quid proferre voluiſſe, quia nimis abſurdum videbatur: & præcipue cui talis ordo in mentem venire poſſet, qualis nunc occurrit, ut Mariandyni ſequantur Comagenos, illos Veneti, tum Cappadoces, & Gallogræci? Immo & Gallogræci hi ſunt ficti falſique, quum nullus MS. codex ex poſteriore voce plus agnoſcat quam τὸ *Græci*, unde illi ab Hermolao fabricati & mira libidinis conſtantia ab omnibus deinde adſciti. Itane graſſari oportet in alienis ſcriptis? Equidem quid de τοῦ *Murrani* ſtatuere me oporteat, hæreo. ſed deinde potius erit, ut vel retineatur vetuſta lectio, vel ſi ita placet ſcribamus *Veneti*, *Cappadoces*, *Pterii*, *&c.* Pteria enim tum regio fuit, tum urbs vel prope vel inter Cappadocas, ut clare colligi poteſt ex Herodoti notiſſimo loco.

1,2,60. *Ripis Nili amnis & mari proxima*] Itane? Ægyptii modo poſſident proxima ripis Nili, non ipſas ripas? Voces enim, quibus ſua conſcripſit auctor, arctiſſime conſideravit,

vit, & quæ ſint ripis proxima exponit clarius 1,19,97. *Ripas ejus Sauromatæ & ripis hærentia poſſident.* Ripis hærentia & ripis proxima ſunt eadem. Id de Ægyptiis dici nequit, quorum omnino medius eſt Nilus. Hoc vitium lectionis jam olim deprehendit Pincianus, unde is in retractationibus tentabat *Ripis Nili amnis & mari proximis* (male enim in editione Schotti *proximus*) *iidem Ægyptii poſſident.* Sed non ſic loquitur Pomponius. Propius ad verum eſt, quod in MSS. duobus exſtare ſcio *ripis Nili amnis & mari proximo*, ut *poſſidere* conſtruatur tanquam neutrum, quod ſolent facere in verbo *colere* & *incolere*. Aut hoc igitur retineo, aut ex ſimilitudine loci citati videtur corrigendum *ripas Nili amnis & mari proxima.*

1,2,69. *Omnes uno nomine Pontici dicuntur*] Plane non egemus verbo poſtremo, quod a duobus MSS. abeſſe ſcio. Immo non eſt Melæ.

1,3,14. *Præcipue media, qua procurrit ad ſeptentrionem: niſi*] Cur ſic placuerit poſtremis & nonnullis priorum diſtinguere, cauſa nulla eſt. Et ſane qua procurrit ad ſeptentrionem, non eſt inæqualis. Itaque auctor, quum 3,2 in ora exteriore Galliæ conſideraret partes ultra Garumnam, ait, *Tunc ad ſeptentriones converſa iterum longo rectoque tractu ad ripas Rheni amnis expanditur*, nec poſt ea quidquam inæquale præter ſinum Codanum amplius memorat ad

ultima

ultima Europæ. Diſtinguendum eſt, *inæqualis admodum*, *præcipue media*. (n. circa confinia Galliæ & Hiſpaniæ, ubi agnoſcit Pomponius ultima verſus occidentem.) *Qua procurrit ad ſeptentrionem, niſi ubi ſemel iterumque, &c.* Sed eſtne quid amplius? Immo animadverto in duobus MSS. non exſtare voculam *qua*; nec dubito, quin eadem ab pluribus abſit. Et ſane illa prorſus non videtur eſſe auctoris. Vide enim quam leniter procedat hæc deſcriptio: *inæqualis admodum, præcipue media, procurrit. Ad ſeptentrionem, niſi ubi ſemel iterumque grandi receſſu abducitur, pene ut directo limite extenta eſt.*

1,3,20. *Graii Tyrrhenum*] MS. *Tyrrhenicum.*

1,3,21. *Gentium prima eſt Scythia, alia quam dicta eſt, a Tanai in media ferme Pontici lateris, hinc in Ægæi partem pertinens Thracia. Huic*] Ita diſtinguendum curavi, credens ſic voluiſſe quoque diſtinguere Cl. Voſſium. Nam τὸ *pertinens* dependet ab verbo præcedente *eſt*: alioqui dixiſſet auctor *pertinet* æque ac *adjungitur*.

1, 4, 36. *Sine tectis paſſim ac ſedibus vagi*] Ad Melæ manum ſi attendas, rectius abeſſet τὸ *ſedibus*. *Sine tectis paſſim ac vagi*, ut 1,8,35. *paſſim ac ſine lege diſperſi*. Et ibidem ỳ. 50. *confuſo parentum coitu paſſim incertique*. Sed in ſcripto codice legi *ſine tectis, ſedibus, ac paſſim vagi.*

1,6,13.

1, 6, 13. *Vltra monumentum commune regiæ gentis, deinde Icoſium*] Sic repoſui vulgatam lectionem ab omnibus MSS. confirmatam, quos ita fervide contemnere, ut pro ea ſubſtituas *Deinde munimentum commune regiæ gentis, ultra Icoſium*, mera impotentia eſt. Explicatur tamen, & dicitur Mulucha vocari munimentum commune regiæ gentis, & nihil eſſe clarius. Quod mirari ſatis nequeo. Nam cur hanc notabilem deſcriptionem non adjunxit capiti præcedenti & ipſi mentioni amnis Muluchæ, quod profecto fieri decuit? Deinde Mulucha non eſt magis munimentum Numidiæ quam Mauritaniæ, ſi modo hic ſenſus erit, & ipſos Numidas Maurosque intelligemus regiam gentem: in hoc autem ſenſu ita loqui profecto non eſt eruditi Latini, qui tunc nunquam aliter quam munimentum regnorum regnive dicturus fuit. Sic memini Curtium ſcribere de fluviis extremis imperii Perſici, etſi Perſæ æque ac Mauri ac Numidæ fuerint regia gens. Et ejuſmodi regia gens potius dilata paulum ab Pomponio fuiſſet, & ad Baſilidas inferius relata. Præterea hic ipſe ſenſus jam editus eſt a Mela in prioribus, ubi hunc amnem dixit ingentium regnorum terminum: ut ita prorſus idem nunc recoxerit. Sed videlicet poteſt munimentum regiæ gentis non de ipſis populis accipi, verum de familia regia, &

ſic

ſic debere intelligi putamus; in quo ſenſu equidem non video, qui intelligere & percipere debeam Mulucham amnem munimentum commune regiæ gentis? Sic noſtri nec rure loquuntur. Quare omnino retinemus vulgatum, & monumentum commune regiæ gentis interpretamur locum ſepulchro omnium e regia Numidarum familia deſtinatum, ut 3, 8, 40. *Erythræ regis monumentum.* Neque vero hic nobis imaginamur inſulam, neque quia vel non ab aliis indicatur, vel non exprimitur locus urbsve fuerit, an quid aliud, ideo quidquam ſcrupuli hic videmus. Satis eſt, quod unus Mela ex reſiduis ſcriptoribus id nobis dicat, & illi credimus fuiſſe locum ſecretum & immunitum, qui Numidico ſermone tale quid ſignificaverit, quod nomen Latino ore concepit auctor. Icoſium eſſe id nequit, ſi credimus Solino, ex Græca lingua deducenti, quaſi ab xx Herculis comitibus appellatum. Sed ſine hæſitatione ſtatuimus nunc facere auctorem, quod facit 1, 13, ubi ſcribit in parvo tumulo Arati poëtæ monumentum, nec tamen indicat, quod iſtius tumuli aut loci poſtea notabilis nomen fuerit. Sed Latine ſcripſit monumentum regiæ gentis, ſic interpretans vocem Africanam, ut non modo facit in his barbaris vocabulis, ſed & in aliis. Sic 2, 3, in Argolide maluit dicere pręter Argos & Myce-

nas eſſe *templum Junonis vetuſtate & religione percelebre.* An cauſa fuit, cur non dixerit Heræum? nulla, niſi ipſius genius, cui ſua fuit cauſa & juſta. Sic 2,4,87 maluit *Petræ quas Sirenes habitavere*, quum tamen 2, 3 non tantum dicat *Scironia ſaxa*, ſed & cauſam appellationis explicet. Id autem regiæ Numidarum gentis monumentum ubi melius ſtatueretur, quam circa Iol, regiam ſedem, fere in medio litoris & regni ab ea parte? Sed neque magis mirum eſt, id fuiſſe ad litus. Nam & ſic apud Pauſaniam in Atticis. Μνῆμα ἐστὶ πρὸς θαλάσσῃ Λίλιγος, & paſſim alia principum virorum, maxime circa Trojam. Immo ipſum Cadmi & Harmoniæ monumentum: nonne ait Dionyſius Κεῖνον δ' ἂν περὶ κόλπον ἴδοις ἐρικύδεα τύμβον?

1,7,1. *Regio quæ ſequitur a promuntorio Metagonio*] Bene habet. Non quia nuper inceperunt exiſtimare erraſſe accuratiſſimum alias auctorem, ideo etiam erravit, & id pro certo admitti debet. Ita tamen ſcribit Cl. Voſſius, idque ideo, quia Polybius, Strabo, Ptolemæus omnes gentem illam haud procul a freto collocant, ipſum vero promontorium Metagonium flumini Molochath vicinum faciunt. De duobus poſterioribus non eſt quod ſatagam: de Polybio, unico horum & fideliſſimo arbitro, videamus. Is libro 3 cap. 35 ſcribit ab Annibale Hiſpanos milites, Therſitas & Maſtia-

Maſtianos in Africæ præſidia traductos eſſe, πλείους εἰς τὰ Μεταγώνια τῆς Λιβύης, τινὰς δὲ εἰς αὐτὴν Καρχηδόνα. Ex quo loco apparet perſpicue Metagonia fuiſſe ſub imperio Carthaginienſium. At Mauritania vel propinqua flumini Molochath nunquam probabuntur fuiſſe ſub Carthaginienſibus hoc tempore, de quo Polybius, quum in Numidia eſſet Syphax, Mauritania diu adhuc poſt habuerit reges ſuos. Immo plus fidei in his partibus meretur Pomponius, quam alii, ut qui in oppoſitis Hiſpaniæ locis natus, haud dubie peritiſſimus fuit litoris Africani. Quin etiam hoc ipſum confirmant verba Ariſtotelis clare dicentis ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῶν Καρχηδονίων fuiſſe τὸ Γάνιον. Itaque viderint alii, quid in diſcrepando ab hac ſententia ſequuti ſint. Nam quæ Voſſius præterea addit, voluit opinor compoſitæ fabulæ lepidum dare ἐπεισόδιον.

1,7,17. *Hadrumentum, Leptis, Clupea, Abrotonum, Taphrure*] In uno MS. inveni *Adrumetum Leptis Dupea adromathe phire*. In altero erat *Hadrumetum Leptis Dupea Abromacte phyre*, quæ ſatis conveniunt ad varias lectiones, *ab aliis prolatas*. Quibus antequam medicina a me admoveatur, nihil mihi nocuerit ante deprecor literam *m*, in τῷ *abroma*, quæ non aliunde facta eſt, niſi ex coaleſcentibus lineolis III, ut ſæpe accidit in hoc ſcripto. Sic 2,7,99 *Ægina* editum fuit pro *Ægilia*. ſic

 2,7,180

2,7,180 edebatur *Iginium* pro *Igilium*. Immo inopinanter ſæpe & undecunque per vitium augeſcentibus, ut in noviſſimo illo *ini* increvit pro *ili*, interdum diminutis, ut 3,1,75 pro *Ullam* vel *Uliam* obtinuit *Uiam*. Sic vitio aut temeritati dari mihi nequit, ſirear illud *m* ex tribus lineis male auctis, quum duas tantum eſſe debuiſſe non ſit futurum manifeſtum. In his autem variæ lectionis ſcrupulis vel accuſare neſcio quos imperitos, ignorantes Adrumen & Hadrumentum eſſe eandem, hanc quoque addidiſſe, & hoc prætextu integram illam *Hadrumentum* ejicere, aut concedere tandem gemina fuiſſe oppida idem nomen ſortita Abrotonum, ſi nihil aliud, varietatis & hærentis animi ſigna ſunt. Mirum eſt in his Pomponianis ſe exercuiſſe aliquem imperitum, & non etiam 2, 7, 112. ubi Græca appellatione utitur Pomponius ſcribens *Acragas*, interveniſſe aliquem imperitum, qui adjecerit *Agrigentum*. Sed ut illic non intervenit, ita nec hoc loco, niſi fortaſſis nuperrimus. Alia hîc circumſpicienda. Videlicet ut in *Clupea* in MSS. coaluit prima litera in *d*, juncto male ductu, ſic quoque factum in *adroma*, ubi ex *dr* ſi concinnes *ch*, (ubi vides ductus eoſdem) quam prope aberis ab *Acholla?* Ejus enim urbis vocabulum hic exoleviſſe opinor, & nihil ſupererit ſcrupuli. *Adrumetum*, *Leptis*, *Clupea*, *Acholla* (vel *Achol-*

Achollas quæ poſtrema litera manifeſte habetur in MSS. quibuſdam, & antiquis editis, ex quibus citat Hermolaus *abromachte phyre*, & ſic quoque dixerunt) *Taphryre*. Sed dum de hac ipſa regione & earundem urbium vocabulis inſpicio accuratius, incido in eximium locum in periplo ſub Scylacis nomine, in capite de Lotophagis, ubi hæc ſunt verba. Ἀπὸ δὲ Θάψου τῆς μικρᾶς καὶ Δερνίτης ἐστὶ κόλπος εἴσω ἐν ᾧ ἡ Σύρτις ἐστὶ ἡ μικρὰ Καρκινίτης καλουμένη. In quibus verbis poſt editionem duorum inſignium hominum nihil ſani eſſe video; nec quicquam minus quam ſanat ille qui pro Δερνίτης corrigit Τριτωνίτης. Quæ enim veritas eſt, pòſt Thapſum minorem ponere Tritoniten ſinum ac ſyrtim minorem? Immo quæ eſt illa minor Thapſus? Sed & quis Syrtin minorem vocavit Cercinicam? Nihil his imperfectius. Lego: Ἀπὸ δὲ Θάψου Λέπτις μικρὰ καὶ Ἀδρύμης ἐστι. Κόλπος εἴσω Κερκινίτης, ἐν ᾧ ἡ Σύρτις ἐστι ἡ μικρὰ καλουμένη, πολὺ, &c. *Poſt Thapſum Leptis parva & Adrymetum eſt. Intus ſinus Cercinites, in quo Syrtis eſt minor appellata*. Senſu apertiſſimo & quem adfirmat omnis geographiæ Africanæ notitia. Præterea Adrymeti mentionem hoc loco fieri debere & ab Scylace factam eſſe apparet ſatis ex ſequente pagina, in qua notat, quanti ſpatii ſit præternavigatio Neapolin Adrymeto; id quod non ſolet facere, niſi præmiſſo loci utriuſque ſitu.

1,7,36. *Bryon.*] Ita clare legitur in MS. Chiſiano, ut propterea non dubitaverim illud recipere in contextum pro ficto *Borion.*

1, 8, 8. *Mox & paulatim tepeſcens.*] In MS. vidi *perpaulatim*, quod etſi Voſſius ſcribat ſe non probare, quia *perpaulum* & *perparum* Latinum eſt, illud vero non item, quî probabit: quæ definitio vel terminus apponendæ huic particulæ ſtatuetur? Duntaxat & ordo loquendi ſuaviter ſic procedit, & ego ut Pomponii propriũ aſſerere non dubito. Paſſim enim hæc compoſita amat, ut oſtendunt illa *pernoxius*, *pernobilis*, *percelebris*, *perviridis*, *perſæva*, *pergrandis*. Immo nec temere 3,1,23 MS. *tantis permeatibus*, ubi vulgo *meatibus.*

1,8,20. *Cultu Deorum*] In MS. legi *Deûm:* qui quoniam mos eſt Pomponii, debuerat ſine mora exprimi. Sic enim 1, 9, 60 *tricenûm pedum.* 2,7,75 *duum millium ſpatium.*

1,9,17. *Alteraque ex parte*] MSS. duo *alteraque parte.* 1,17,27 *promuntorium*, *quod altera parte alium* ſinum *efficit.* 1,19, 92 *Montes altera parte in Euxinum obverſi.*

1, 9, 20. *Jam pene navigabilis*] An hæ voces non eundem fere, immo eundem plane ſenſum habent, quem præcedentes, *partim aſper*, *partim navigia patiens?* Hanc enim deſcriptionem admittens fluvius eſt pene navigabilis. Sed mittamus hæc. An Pomponius adeo fuit attentus,

tus ad notandum, ubi non poſſit navigari, quam remiſſus & negligens in obſervando loco, ubi poteſt commode navigari? Non patitur hoc ſedulitas Pomponii, & eſt putidus lapſus editorum. In duobus enim MSS. extare ſcio *jam bene navigabilis*, quod tam verum eſt, quam falſum alterum, quod quidem falſiſſimum. Immo haud dubie ſic legit Plinius & hunc locum reſpicit ſcribens 5, 9 *navigationis Ægyptiæ finem*. Sed & natura deſcriptionis fluviorum & ipſius noſtri auctoris hanc emendationem expoſcit. Nam plane ſic procedit in Garumna 3, 2, 43, quem quum dixerat a fonte diu vadoſum & vix navigabilem, poſtea ait non navigia modo tolerantem, ſed & majora.

1, 9, 113. *Alexandria Africæ contermina, Peluſium Africæ, ipſas oras ſecant*] Recte Voſſius, quod lectionem veterem reddidit; an & veram veteremque diſtinctionem exhibuerit,
„ dubito. Dicit, Oras Africæ & Aſiæ ſecant
„ Alexandria & Peluſium. Nihil clarius.
„ Paſſim ſic loquitur, cum totas continentes
„ oras vocat. Si volumus, quod res eſt, nihil profecto obſcurius. Nunquam ab Mela ſtatuitur urbs ſecare oram, ſed tantummodo fluviorum alvei. lib. 2 cap. 1 *Mæotidos flexum Buces amnis ſecat*. 2, 3 *Rhion deinde latus oræ ſequentis incidens*. 3, 5, 42 *Araxes quoad*

campos Armeniæ ſecat. 3,8,36 Euphrates *non ſecat continuo agros.* Ita hoc loco per Nili alveos & oſtia ſecari oras ipſas ſcribit, facta diſtinctione, quam hæc editio tandem refert, ut opinor, veriſſimam. De Alexandria autem & Peluſio id prædicat, eas eſſe clariſſimas urbes in litore, quum reliquæ ſint longe a mari. Sed hoc jam viſum I.F. Gronovio in Obſervationum libro primo. Difficilius eſt, quod ſequitur.

1,9,116. *Mendeſium, Taniticum*] Nam quis in contemplatione lectionis vetuſtæ moderatus & elegans indulgeat accedatque Hermolao Barbaro, quum ipſius temporibus ederetur *Catapiſcum*, ad Ptolemæum, Strabonem, Plutarchum Pliniumque abeunti & inde *Tanicum* procreanti? aut hanc ipſam vocem augenti Pinciano, ut nunc habetur, nullo reſpectu vetuſtatis, quæ omnis præter exiguam mutationem convenit ad citatam ſcripturam, ut videre eſt in notis Voſſii, & ut nos quoque teſtari póſſumus, vel *Cataptiſtum*, vel *Captiſcum.* Hinc Voſſius auſus eſt rogare, An κατά-πλουστον ſcripſit Mela? & ne ratione deſtitui putemus, addit, a facili appulſu poſſit videri dictum hoc oſtium. Sic ille vir celebris, tam profecto ridendus, dum inter cætera Nili oſtia, omnia vere Ægyptiaci ſermonis, ſtatim ob literarum convenientiam inſulcit aliquid

Græci,

Græci, quam ipſe ridet Salmaſium ob μεγάλο-πολιμὸς, haud dubie negligentia indigna, quæ tamen abſit ut lædat peritiam Salmaſii in ſermone Græco. Quin hoc agendum erat, non ad ulcera aliorum declinandus impetus. Vix, fateor, prima fronte ex hac tam differente, tamque obſcura lectione aliquid veri extrices, vel potius vix decernas, quid eligas. Sed tamen nullus, ſpero, oſtiorum Nili paulo peritior diffitebitur, quin recte contemplatus vel ſuperius poſitas ſcripturas, vel Vaticani codicis *Captatiſcum* vel *Caplatiſtum*, alterutrum dicat latere vel *Aphthiticum* ex auctoritate Herodoti 2,166 jungentis nomos Aphthiten, Taniten, Mendeſium, unde potuit oſtio circa has partes appellatio contigiſſe; vel *Cabaſiticum* ut Ptolemæus, aut *Capaſtiticum*, ut Plinius nomum eundem agnoſcunt, etſi ille tam longe hinc eum removeat, ut vix videatur oſtio inter Mendeſium & Peluſiacum inde accidiſſe nomen. Quicquid ſit, alterutrius vocis literæ his perſimiles.

1,11,5. *Et Sophene*] Regionem hujus nominis nemo non, uti par eſt, Armeniæ attribuit, & quidem illi, in qua Tigris dicitur emergere. Itaque tam remotum id eſt ab Syria, ut nullo modo ſub ea comprehendi aliquando potuerit vel poſſit. Id tamen incepit ſtatuere Hermolaus Barbarus, nec refragatur Voſſius vel propter

Plinium, qui ſic refert 5, 12 Syria *qua tranſit Taurum Sophene.* Unde is videri poteſt in Mela ita nunc legiſſe. Mihi credibilius videtur ab Plinio eam opinionem de Sophene tam vere ex Pomponio noſtro hauſtam quam ſequens ex eodem accepta eſt, qua ſtatuit Commagenen quoque Syriæ annecti. Accedit quominus id perſuaderi nobis poſſit, quod ipſa ſeries vocabulorum, prout ab eo recenſetur, foret confuſiſſima profecto & perverſi calami opus, ſi quum Meſopotamiam, Damaſcenen & Adiabenen præmiſeris, tum admixtæ Judææ annectas Sophenen. Nulla miſerabilior geographia. Jam vero etiam clare vetant MSS. in quibus omnibus reperitur *Colophone*, quam a Plinii haud dubie ſeculo propagatam ſcripturam ſi hic adeo ſuſtinuit invertere, profecto non ſequutus eſt, ſed ex perperam intellecto Mela aliquid finxit; ſicut Hermolaus, quum ſcribendum putat non *Colophone* ſed *Sophene*, non adjuvit leniter Melam & ex corrupta paululum veram ejus manum reſtituit, ſed incondite ex ingenio ſuo finxit. Neque enim hæc conſtantiſſima ſcriptura, adeo ubique teſtata, vel debet vel poteſt vel meretur ita detorqueri. Quin ex ea proxime & veriſſime ad ipſam Melæ manum acceſſuros nos ſperamus, ſi in contemplanda litera *h* utamur eadem via, qua 1,7,17 in aliis uſi fuimus diducentes eam

in

in *it*. Putamus enim hic latere *Colpitene*, vel ſi ita præfers *Colopitene*. Sic enim apparet dictam fuiſſe partem aliquam Syriæ inprimis circa Phœnicen ac Judæam, ita ut Stephanus illam teſtetur aliquando appellatam Κολπιτήνην vel Κολπίτην ut alii ex corrupta ibi vocis terminatione emendant.

1,12. *Phœnice*] Quum hæ inſcriptiones factæ ſint ab editoribus, (in MSStis enim, certe quorum nos conſcii ſumus, non habentur) cauſa nulla fuit, ut eorum ineptias ſequens ederem quoque *Phœnicia*, quum & hoc loco & jam ante & rurſus capite ſeptimo libri ſecundi appareat Melam non agnoviſſe, certe noluiſſe uſurpare niſi *Phœnice*. Immo quod mirandum, in notis Hermolai ſimul & Pinciani ſic citatur, ut nulla hæſitatio me coërcere debuerit.

1,12,9. *Vici tenent ulteriora*] Video ſane, quid ad commoditatem hujus loci explicando adferant: & grate accipio. Sed interim negari nequit, quin vix duas urbes paſſim recenſeat Mela, ubi non eadem verba locum habeant & immiſceri debuerint, utpote inter quas ut plurimum vici & parva oppida interſint, quorum auctor rationem non habet, ſemel clariſſima modo & notiſſima oppida recenſere conſtituens. Neque profecto ulla eſt in hoc loco ſingularis cauſa. In MSto Chiſiano legebatur *Vici tenent. Ulterior & adhuc opulenta Sidon.* An poteſt

teſt hoc placere, ut inſulam Tyron non tam Pomponii ætate nobilitaverit ingens urbs, ſed potius omnibus per ruinas interciſis vici quidam tenuerint, quorum tamen unus major frequentiorq; id nomen ſolennius habuerit, paulatimque beneficio Cęſarum rurſus acçreverit.

1, 12, 26. *Lycos, & Paltos, & Orontes*] Vir doctiſſimus putat flumen & oppidum eodem nomine hîc fuiſſe, idque nunc πάλτος, nunc Βάλδος prolatum, auctoritate Strabonis ac Stephani. In his nihil eſt, per quod inducamur ad parendum. Nam Stephanus clare pro diverſis habet, dum Πάλτον dicit eſſe Συρίας, at Βάλδον Φοινίκης. Sed nempe Baldos illa nuſpiam memoratur teſtantibus omnibus geographiæ commentatoribus. An ideo etiam non fuit, aut erravit ſtatim Stephanus, & geminam male fecit, quum una modo eſſet, deceptus vel varietate ſcripturæ, vel duplici regionis prolatione? Id vero crimen temerarium. Immo certe opinor fuiſſe. Quid enim Βάλδος eſt aliud, quam vox ad Græcam lenitatem inflexa, Βάαλαθος, Βάαλθος, Βάλδος. Baalath autem vocabulum non urbis, ſed urbium circa Phœnicen ac Palæſtinam ex ſacris literis novimus. Itaque ſalvus ſit Stephanus & rejiciatur confuſio urbium Baldi & Palti. Quod ad Strabonem attinet; ejus locus cur ita legendus eſt περὶ Πάλτον τῆς Συρίας παρὰ Βάλδον ποταμόν, quum illic in editis legatur

legatur παρὰ Βάδαν, Caſaubonus teſtetur in MSS. eſſe Βαυδῶν, Plinius eum amnem vocet *Badam* 10,26, Joſephus 2 bell. Jud. 9 *Beleum*; quid in his accedit ad convenientiam vocis Βάλδον? aut quo robore illud correctionis mandatum firmatur? Immo ſi inſpicias MSS. Pomponii, in quibus clare eſt *Hypatos* vel *Hypathos* & Strabonis, ut ſupra poſui, videbis unius literæ tranſpoſitionem eſſe, nempe Υ, in Strabone Βαυδῶς, in Mela *Paydos* vel *Baydos* vel *Baudos*. Plane mirari nemo poteſt tranſpoſitionem hoc loco literarum temere contigiſſe a me ſupponi. Nam ea plus ſemel accidit. Sic in 1,18,16 MSS. habent *Auſtram* pro *Aſtyram*. Sic 2,7,33 in Lesbo ab codicibus agnoſcitur urbs *Cirava*, quam putant viri docti ſimiliter exortam eſſe ex *Ariſua*. Immo quum MSS. ſupra pro *Botrys* habeant vel *Baſtros*, vel *Batros*, videant an non majori jure nos illic cogitare poſſimus de Stephaniana *Baldo* vel *Balto*, quam illi conſpirent ad mutationem Barbari? qui primus hanc Botryn Pomponio donavit. Quinimmo illud *Batros* clare eſt ipſum *Baritos* pro *Berytos*. Botrys tanti non eſt, ut meminiſſe voluerit.

1, 13, 8. *Mallon præterfluit.*] Quin hic ſit aliquid abſconditum ulceris, dubitari nequit. Cur enim hujus urbis vocabulo ſoli datur forma Græca, non item Pyramo, non Tarſo,

non Cydno? deinde quum urbis hujus vocabulum ſit celeberrimum ac notiſſimum, unde credimus eſſe, quod exemplaria ante Herm. Barbarum cujus reſtitutio eſt lectio, quæ nunc vulgo obtinet, habuerint *Maloſen*, quomodo legi ſcio in Chiſiano & ipſe inveni in ſcripto *Maleſen*. Liceat deliberare.

1,13,10. *Poſt piratis Pompejo adſign.*] Hanc ſcripturam ſcio conſervari in duobus MSS. quam ſollicitare nefas puto.

1,13,45. *Nihil non*] Nullam cauſam videns cur hæc diſcerpantur ab præcedentibus, mutavi diſtinctionem.

1,15,20. *Ultra eſt Xanthus*] Sic duo MSS. quibus invitis ſubſtantivum verbum ejecerunt.

1,16,10. *Portus duo Gelos*] Eſt hæc inveterata lectio, cui tacentibus aliis, quum Gelos hic ſit innominatus, lucem aliquam adfundere voluit Cl. Voſſius corrigendo *Helos*, nam Græcis Ἕλος, ait, vel Ἑλόεις locus hic dicebatur. Sed quum nullam probationem hujus rei afferat, nec ſi inſula adjacens Ἐλαιοῦσσα dicebatur, id quidquam faciat ad veritatem vocabuli in continente, non eſt, cur temere putemus aſpirationem H nunc in G fuiſſe mutatam, & non potius tentemus certiora. Conſuetudo Melæ eſt interdum apponere numerum, ut videtur nunc facere, & alibi facit, interdum omittere. Sic 1,8 *in litore promuntoria ſunt Zephyrion & Nauſtathmus,*

ſtathmos, ubi non etiam præmittit τὸ *duo*. Hinc dubitari poteſt, an hic numerus ab Pomponio venerit. Sed deinde video civitates Caricas uſas inprimis gemina terminatione, nempe *os* & *a*. Hinc vide, an duci poſſimus ad verum hoc, *Portus Suagelos & cui*. Ut enim dixi, ex more geminæ terminationis videntur dixiſſe *Suagelos* & *Suagela*. Stephanus. Σουάγελα, πόλις Καρίας, ἔνθα ὁ τάφος ἦν τοῦ Καρὸς, ὡς δηλοῖ καὶ τοὔνομα. καλοῦσι γὰρ οἱ Κᾶρες σοῦαν τὸν τάφον, γέλαν δὲ τὸν βασιλέα. Qui locus eſt notabilis ad confirmanda quæ diximus ad cap. 6 de monumento communi regiæ gentis in litore, cujus proprium nomen reticet Pomponius & maluit Latine exprimere ob barbaræ prolationis effugium, contra quam nunc ei facere placuit.

1,19,29. *Alter, Olbianos. In promuntorio*] Nulla cauſa eſt, cur iſta ſic divellantur: immo turbant. Lege: *Alter Olbianos, in promuntorio fert N; t.* Quomodo autem quum de Ciano ſinu ait auctor, alter ſine nomine, intelligi poſſit ignobilis, non video. Tam nobilis eſt Cianus ſinus, quam Olbianus; immo & ſibi tunc obloquitur auctor; quomodo enim ille ſinus poteſt eſſe ignobilis, cui adjacere fatetur opportunisſimum emporium Phrygiæ? Immo & ipſe Mela negat ſibi τὰ *ſine nomine* paria eſſe τοῦ *ignobilis*, lib. 3 c. 6 ſcribens *Multa ignobiles inſulæ & ſine nominibus etiam adiacent.*

1,19,33.

1.19,33. *Exiturique in Pontum pelagi canalis anguſtior. Europam ab Aſia*] Plane non attendunt eruditi editores ad genium Melæ,dum ſic diſtinguunt. Mela enim vellet. *exiturique in Pontum pelagi canalis anguſtior Europam ab Aſia ſtadus quinque diſterminat, Thracius (ut dictum eſt) Boſporus*. Ipſe enim Boſporus eſt canalis ille anguſtior. Ita autem ſolitum ſcribere & ſine diſtinctione gravi ſubnectere apparet ex 1,7,18. *Super hunc ingens palus amnem Tritona recipit, ipſa Tritonis*. Et hoc ipſo capite jam ſupra: *Tum rurſus fit apertius mare, Propontis*.

1,19,63. *Tum Cinolis, Anticinolis*] Varia paſſim occurrunt talia loca ab Græco ſermone ſic appellata, quoniam ſibi invicem adverſa. Sed ea nuſpiam ab Mela agnoſcuntur, niſi hîc, ut volunt Pincianus cum Voſſio. Et cur id volunt? nullam profecto cauſam addunt, niſi „ quod poſtremus dicat, Ita fere meliores li- „ bros & ſic legendum eſſe recte vidit Pin- „ cianus: inepta ſunt aliorum commenta. quum Pincianus plane non cauſetur veteres libros. Et quomodo legunt veteres libri? Nempe ante Hermolaum legebatur *Cynobus & Colliris.* Ipſe in MS. legi *Cinobus & Coliris.* in Chiſiano legitur *Cynobus & Collicis.* Nec dubito, quin ſi non eundem, certe ſimilem ad modum legatur in aliis omnino omnibus; in

qua

qua ſcriptura quod veſtigiûm eſt literarum *anti?* & quæ illa via eſt, per quam hinc perveniemus ad ſcripturam, quam nobis imponunt viri illi doctiſſimi? Itaque ego hanc Anticinolîn appono Solinianis Antiſchytis. Immo corrigendum eſt *Cinolis & Colluſſa*, quam veriſſimam reſtitutionem probat Scylacis Periplus, ubi quum Armene jam fuiſſet attributa Aſſyriæ extra Paphlagôniam, huic regioni mox dantur eodem prorſus ordine, quem nunc tenet Mela, Στεφάνη λιμὴν, Κολέουσα πόλις Ἑλλὰς, Κίνωλις πόλις Ἑλλὰς, Κάραμβις, &c. Nihil poteſt accommodatius Pomponio fingi.

1, 19, 87. *Hic Phaſis erumpit*] Olim vulgo legebatur *hinc*. Pinciano placuit ejuſdem voculæ repetitio. Reſtitit illi Schottus. Approbavit Voſſius. Ego manifeſte in MS. legi *huc*. Nec in his tam noſtræ voluntati indulgendum, quam quid Melæ placuerit, ſcrutandum & ſequendum. Id vero declarat auctor 1, 18, 26. *Huc ab Idæo monte demiſſus Scamander exit*. 2, 7, 110. *Unde Alpheus creditur huc agere alveum, atque ſe rurſus extollere.*

1, 19, 123. *Proximi Examatæ*] *Iaxamathæ* facti ſunt ab Hermolao, hos correxit Pincianus in *Iaxamatæ*. Et hunc ſequuntur editiones, quum olim legeretur *proximi Xamathæ*, quomodo & in duobus MSS. legi ſcio. Holſtenius vero teſtatus in marginibus Stephanianis MS.

Q habere

habere *Xamata* videtur recte conjicere primam literam ab ultima præcedentis abſorptam videri propter ſimilitudinem legendumque *proximi Ixamatæ*, quod ſequendum judicavi.

2,1,5. *Siniſtro latere innavigantium appoſita, ac Rhipæis montibus*] Equidem unde copula *ac* venerit, vix recte deprehendo. Pincianus enim, quum in Caſtigationibus nihil dixiſſet, in prætermiſſis dicit ſe interpungere *modo ſiniſtro lateri navigantium oppoſita*, *Rhiphæis montibus*. Sed in Retractationibus citans *ac Rhiphæis*, notat delendam conjunctionem *ac*. Schottus voculam *ac* alio literarum charactere excudi curavit. In Chiſiano erat *in Rhip*. In altero *arepheis*. Hinc deprehendi denique verum, *ſiniſtro latere innavigantium appoſita, a Rhipæis*, hoc eſt, progreſſa & incipiens a Rhipæïs montibus quæ ſunt ultima ſimul Europæ & Aſiæ verſus oceanum nota pars.

2, 1, 22. *Nymphæo ſpecu, quod in arce ei ſacratum eſt, maxime illuſtre*] Sic profitetur ſe emendaviſſe Voſſius, quum in veteribus libris legeretur *eis nymphis*, in quibuſdam vero plane abeſſet τὸ *nymphis*. Quinam illi fuerint aut ſint, & quanta eis ſit tribuenda auctoritas, in quibus ea vox non exſtat, neſcio: in uno certe vocem illam ipſe novi exſtare, in Chiſiano legitur *eis Ramphis*. Melius tutiusque facturos nos puto, ſi quod in plurimis eſſe ſcimus, leniſſima

ma ratione adjuvare maluerimus. Certe enim ſcribo, *quod in arce ei & nymphis ſacr.* Quod opinor unus quisque approbabit. Conſtat enim nymphas ſolere tres ſtatui ad fontes inque antris, & plerumque illis vel Deum addi ex agreſtium numero vel aliquam ex deabus, & maxime in iis Dianam.

2, 1, 42. *Hypàcaris per Nomadas*] Nolui huic ſcripto aut potius editioni invidere has voces, quas illi ex Plinio reſtituendas cenſuit Pintianus; cui ſic obſequitur Voſſius, ut quaſi vera Melæ verba adſciverit, quum tamen non ita ſit hoc manifeſtum. Illud igitur ut ſcires, Lector, hactenus retinenda putavimus, ut tamen diverſo charactere exprimerentur. Nam certe videri etiam Mela poteſt non ſic ſcripſiſſe. Quippe quum Plinius eadem fere habens, quæ Mela, non modo per Nomadas ſed etiam per Hylæos fluere eum ſcribat; quum Herodotus illum tradat ἐς δεξιὴν ἀπέργων τὴν Ὑλαίην: quidni veriſimile eſt Hylæorum quoque mentionem factam ab Mela? Sed neque certi eſſe poſſumus, utrum Mela ſcripſerit *per Nomadas*, an vero *juxta* vel *ſecundum* ut alibi loquitur, quod ſane ex Herodoto videtur colligi; vel etiam τὸ *inter* repetierit, ut 2, 3 de Axio & Peneo repetit τὸ *per*, vel etiam variaverit alio modo phraſin, ut facit 3,8 de Sabi & Coro.

2,1,71. *Intra Callipidas Axiac.*] Poteſt fluvius intra duos populos deſcendere, ſi ab fonte ad exitum per fines eorum labatur, atque in iis contineatur. Sic loquitur auctor infra 2,7, 183. *Corſica intra latera tenuis & longa.* Quod ubi fit, alter populus debet ſtatui interior & mediterraneus eſſe, alter qui inde excipit, litoralis. Id hoc loco ſupponi nequit, quum tam Callipides quum Axiacæ ponantur in ora Ponti Euxini inter Boryſthenen & Tyran amnes. Sed & ipſe vidi in MS. codice *inter*, ut ſupra dicitur *Gerros inter Baſilidas & Nomadas evolvi.* infra *Rhodanus inter Volcas & Cavaras emittitur.* 2,3. *Nar inter Pyræos & Liburnos emittitur.* Etiam Pincianus id vidit & audiri debuit.

2,1,82. *Appellantibus accolis*] MSS. duo *appellantibus cum accolis.*

2,1,107. *Axiacæ furari quid ſit ignorant*] Indigna eſt Holſteniano nomine ſententia, qua is hoc loco perperam ſic ſcribi notavit in marginibus Stephanianis pro *Apaſiacæ* vel *Aſpaſiacæ*; qui qualeſcunque ſint, utique ſunt inter Scythas Aſiaticos, quum hîc de Europæis ſit ſermo: & jam ante hi ipſi Axiacæ præceſſerunt cum fluvio cognomine, non Apaſiacæ. Mela autem non videtur aliorum populorum mentionem feciſſe aut facere voluiſſe in deſcribendis moribus, quam quorum meminit in ipſa Geographia & notitia regionis. Quod

quum

quum certiſſimum & manifeſtiſſimum ſit, tum miror viros eximios id agnoſcere pigrari & contra tendere. Quis enim non Voſſianos Auchetas, ne quid aliud, certe ſpecioſiores quam veriores exiſtimet? Nullibi eorum meminit Mela, nullibi eis ſedem aliquam attribuit; & id credo intererat ad perfectionem ſcripti hujus Pomponiani, ut ſciremus, quis inter eos præcipuus honos eſſet. Immo ſunt alieni a Mela, alieni ab antiquis libris, non tantum melioribus, ſed omnibus, in quibus legitur vel *interlocantes* vel *interlocantis*, ut ipſe etiam vidi. Quis non cenſebit hanc ſcripturam nos ducere non ad *inter Auchetas*, ſed *inter locantes*, quod ut ſimpliciſſimum & ultro emicans reducere non fui veritus. Et hic idem ratiocinandi fons vetat etiam aurem dare eidem Holſtenio 1, 19, 141 legenti *Budini Gelonon urbem ligneam habitant*, licet ad confirmationem hujus lectionis obtendat MStum quem contulerit. Primo enim nihil dicit novi, quum omne id jam prolatum ſit ab Pinciano. Sed Gelonos omnino ſtabilit ipſe Mela 2, 1, 127, ſcribens Gelonos velare ſe cutibus hoſtium; de quibus certe id non ſcripſiſſet, niſi ante de poſitione eorum meminiſſet. Quin etiam an MS. ille, quem citat, clare habuerit *Gelonon*, dubitare licet, quum ſint MSSti, in quibus non *Gelonon* legitur, ſed *Gelonion*, ut in Chiſiano: ex

qua ſcriptura, ut videtur, ſcribæ curioſioris, & duplicem referre volentis (ut ſæpe factum novimus, maxime in Nazariano Floro, in Livio Puteanæo) tam illud quam hoc exoritur. Sed & quod ad hos Axiacas attinet, noverat Holſtenius utique hos ipſos Polybii & aliorum Απασιάκας a Mela recenſeri ſub vocabulo Pæſicarum 3, 5, 37.

2, 2, 20. *Ex quibus Hamus*] In MS. clare obſervavi *e quis*: quomodo quum toties alibi malit loqui Pomponius, cur id nunc negligitur? Utique cap. tertio hujus libri *queis ut fibris inciſa*. Supra præced. cap. *quîs ſinguli oculi*: & ſæpius.

2,2,81. *Ob multa memorabilem. In ea*] Sic Voſſius. Ante legebatur *memorabilis eſt. In ea*, ut & legitur in Chiſiano In alio MS. deprehendi *memorabile eſt*. Legendum prorſus, ne quid pereat, *ob multa memorabilem. Eſt in ea*: Sic ſcripſiſſe Melam apparet ex ſequentibus.

2, 2, 86. *Mirum atque ingens facinus*] Eſt ludibrioſæ copiæ parentheſis: nec poteſt ab dexteritate Pomponii veniſſe. Mihi certe in MSto non occurrit prima vox. Quo indicio prodit haud dubie vera ſcriptura, *auſus pontibus jungere, atque (ingens facinus!) ex Aſia in Graciam pedes & non navigata maria transgreſſus eſt*.

2,2,87. *Pedes & non navigata maria transgreſſus eſt.*] Mira loquutio. Nam quod docte

ex

ex Lucano animadvertit Voſſius, id huc applicari non videtur poſſe, Aut ſi poteſt, æque ad ſententiam Pinciani congruere poteſt, quam ad vulgatam lectionem. Proprie tamen non navigata maria erant ante Argo. Sed demus ſane auctorem ſic ſcripſiſſe hactenus, & explicare velimus ex ſententia Voſſii: quo iſta copula? Longe melius ea nuſpiam foret. Imo debuit omitti, neque ferri ullo modo poteſt. Quare & Pincianus neſcio quid hærens, in prætermiſſis melius cenſebat *navigato mari.* Quod ut fortaſſe melius, ita quî probabitur ab Pomponio veniſſe? Certe enim id melius quam Voſſianum, quia particula *&* innuit hic aliquid ſequi ex oppoſitione *&* *pedes*, quod fit in lectione Pinciani, non Voſſii; & omnino ſicut prima vox *pedes*, ſic & ex ſequentibus aliquot impendendæ ſunt ipſi Xerxi. Ita enim ſolet Pomponius. 2, 4, 146 *Continua litora & non pervium pelagus.* Id ergo ut ſine noxa habeamus, leges poſthac *pedes & non navigata maria transgreſſus eſt.*

2,2,106. *Eximia eſt Ænos*] Certe vacuum eſt illud epitheton in urbe, quam tot magis eximiæ comitantur vel antecedunt. Unde etiam merito id ſibi diſplicere oſtendunt viri docti, ſed Voſſiana conjectura (nempe forſan ſcriptum fuiſſe *exin eſt*) præterquam quod ab genio Pomponii aliena eſt, non utentis illo ad-

verbio niſi in deſcribendis urbibus ordine in recto litore poſitis, non item ſinu diſtinctis, etiam refellitur ab poſtrema litera, quæ in omnibus ſcriptis exſtans credi non poteſt adjecta fuiſſe ab ſciolo & expelli debere. Potius error cenſeri debet in quinque mediis lineolis *imi* & ex illis accreviſſe aliquas præter mentem auctoris, quum librarii invenirent *exua*. Inde putantes literam *m* excidiſſe ita ſuppleverunt. Nam Mela dederat *Extra eſt* nempe ſinum, ut recte conjiciebat quoque Pincianus. Ea vocula ſemper utitur poſt finitum ſinum. 2,4,57 *Sinus eſt continuo Apulo litore incinctus. Extra Sipuntum.* Et hoc exemplo utitur ipſe Voſſius, dum 2,4,20 vidit in MSS. legi *ſuperita* pro *ſuperna*. Immo hac duarum lineolarum occaſione 2,2,56 in *Tritonice* degeneravit *tum Tomoe*. Et videntur ſane vel ſcribæ vel editores valde liberales fuiſſe in donanda Pomponio litera *m*. Nam ſic edi video 2, 3, 43 *Peloponneſos . . platani folio ſimillima.* ubi ipſe in MS. reperi *ſimilia*, quum in Chiſiano clare habeatur *ſimilis*, quæ vera lectio, & ſic quoque citatur ab Pinciano in caſtigationibus; ut haud dubitanter id ipſum revocari debuerit. 2,6,63. *Virgi in ſinu, quem Virgitanum vocant, Extra Abdera, &c.* 3,1.32 *In proximo ſinu portus eſt &c. extra Junonis ara templumque.*

2,2,111. *Narrantur nemora, Zone*] In MS.

uno

uno vidi *narrantur eſt nem.* Sed in Chiſiano erat *narrantur etiam nemora*, quam veram plenamque Pomponii manum producit ex V. C. Schottus quoque & fuiſſe cenſeo: & habet particula iſta non modo ſuam vim, ſed genius Pomponii ſemper eam adhibuit, ubi aliquid notabile & mirabili propinquum relaturus eſt. 1,4,36. *Padus tam cito proſilit, ut ſuum etiam in mari alveum ſervet.* 3,4,11. *adeo atrox, ut fœmina etiam cum viris bella ineant.* 2,7. *Arados parva, frequens tamen, quia etiam ſuper aliena tecta ſedem ponere licet.* Sic 2,2,130 eadem vocula in editionibus ſolebat omitti.

2,2,112. *Tum Schœnos fluvius*] Meram hic videas Voſſii licentiam, fluviis nunc hoc, nunc illud vocabulum dantis, nullo auctoritatis robore. In MS. quidem & ipſe legi *Stenos*. Quidquid ſit, apparet manifeſte, eundem nunc fluvium intelligi, quem Cudetum vocat Scylax. In themate enim Thraciæ procedens ab Neſto amne ſic pergit, Ἄβδηρα πόλις, Κύδητος ποταμὸς. Αἱ δὲ πόλεις Δικαιαὶ καὶ Μαρωνεία μετὰ ταῦτα. Ubi Cl. vir arbitratur Coſſiniten, cujus meminit Ælianus, intelligi. Sed inepte. Nam quî credibile eſt Scylacem in periplo habiturum rationem fluvii non exonerantis ſe in mare & ſecantis oram, ſed conſumentis in palude Biſtonide? Id autem clare teſtatur affirmatque Ælianus de Coſſinite? Immo Æliani Coſſinites plane idem

Q 5 eſt,

eſt, quem Herodotus vocat Compſatum ſcribens 7, 109. Xerxes παραμείβετο Μαρώνειαν, Δίκαιαν, Ἄβδηρα, καὶ κατὰ ταύτας, λίμνας ὀνομαστὰς ταύτας Ισμαρίδα, κατὰ δὲ Δίκαιαν Βιστονίδα, ἐς τὴν ποταμοὶ δύο ἐσιεῖσι τὸ ὕδωρ Τραῦός τε καὶ Κόμψατος. Hic autem Compſatus, ut & Trauus plane illic emoriebatur, ut apparet ex oppoſitione in ſequentibus apud Herodotum, ubi ait prope Abdera quidem nullam paludem nobilem præteriiſſe, ποταμὸν δὲ Νέστον ῥέοντα ἐς θάλασσαν, quod nimirum illi duo priores non faciebant.

2,2,124. *Et portus Caprullon*] Viderat Henr. Stephanus poſtremam vocem mendoſam eſſe & in ea latere Κάπρου λιμὴν, nihil ſcribens, quid igitur de præcedente voce fieri vellet. A Pinciano reponebatur *portus Capros cùm inſula*, quod nimium & intolerabile. Voſſius denique, quum e libris melioribus proferret *& portus Caprolimen*, ejecta voce media rogat, quis non videat veram eſſe lectionem, *Et* Κάπρου λιμὴν? & ſic edidit. Fortaſſe: ſed tamen ſubdubito. Video quidem lib. 1, cap. 18 illa *ſinus alter* Ἀχαιῶν λιμήν. Sed tamen in loco, quem tractamus, illud *limen* non fuiſſe ita penitus perſcriptum omnibus iſtis literis apparet ex lectione vulgata. Et ſane ipſe in codice non ſpernendo habui *portus caprolim̄.* & ſic tamen in loco citato etiam *lim̄* exhibebatur. nec aliter in MS. exſtabat 2, 1, *ſinus portuoſus, & ideo*

ideo calos tim̄ appellatus. Et quid? an noſtræ poteſtatis eſt vocem probatam ab omnibus antiquis libris ita temere expellere? Ego ſane ex ſcripta lectione quam vidi, nequeo dubitare, quin auctor ſcripſerit *& portus* κάπρου (*capru* exhiberi video in editionibus Sanctii & Schotti ſine auctore) *tum urbs.* Hic enim ſtylus eſt auctoris ut Romana Græcis immiſceat. Sic paulo ante præceſſit *flumen* αἰγὸς. Sic cap. ſeq. *& portum qui* Κωφὸς *dicitur.* 2, 2, 62 *portus cœlos.* Haud dubie perperam ſic editionibus exhibentibus pro κοιλὸς.

2,2,126. *Strymon (ſicut diximus) amnis eſt*] Certe melius & commodius & verius quoque hac parentheſi utitur vel ſupra 1, 5 *Mulucha ille, quem diximus amnis eſt.* aut infra 2,7,152 *Alpheum amnem, ut diximus, Peloponneſiaco litori infuſum.* Imo & 2, 3 licet cap. præcedenti dixerat *ad promuntorium quod Sunium vocatur.* tamen ſimpliciter ſcribit *Sunium promuntorium eſt, finitque id litus Hellados.* Ut ego quidem illi parentheſi dem commeatum; non enim dixerat amnem eſſe.

2,2,137. *Perfoſſus tranſnavigatuſque & factus freto navigabili pervius*] Certe nauſeam parit hæc tam accurata deſcriptionis inſtitutio, ut plane non miremur Pincianum, ſpectatorem amariorem brevitatis Pomponianæ, poſtrema recidenda clamaviſſe, quum plene illa contineantur

neantur in verbo *perfoſſus*. Sed & monſtri aliquid his ſubeſſe docent veteres libri præferentes *Athos* vel *Athus* pro *factus*. *Transjugatus* vero (quod placet Voſſio) non commodiorem facit ſermonem, ſed præter dubiam Latinitatis notam inepte hiſtoriam tangit, quum non potuerit illic transjugari, ubi Xerxes perfodit, ubi non niſi πεδίον & κολωνοὺς οὐ μεγάλους nominat Herodotus: quum contra vox *transnavigatus* augeat rei monſtrum, & in eo verbo reſideat vere poëtica elegantia, quam nunc captare vult Pomponius, ut patet ex illo etiam poëtæ *Velificatus Athos*, & quem ipſe Voſſius citat, Catullo *cumque juventus Per medium claſſi barbara navit Atho*. Sic itaque transnavigatum Atho mirifice quoque ſcripſit Mela. Si tamen ita extendere ὕψος ſermonis ſui voluerit auctor, quod profecto ipſe mox deprimit per additam explicationem, quam omiſiſſet haud dubie, ſi illud captare voluiſſet. Quare foveo diu conceptam opinionem illud *transnavigatuſque & Athus* vel *Athos* ex mirifica literarum commutatione ortum eſſe, & auctorem ſcripſiſſe, *perfoſſus & ad Sanen ab uſque Thyſſo factus freto nav.* Nam quod Voſſius audet ſcribere Herodotum libro VII dicere foſſam illam ab Acantho urbe Sanen uſque pertinuiſſe, Acanthum vero ab eo poni ad ſinum Singiticum, Sanen in Pallenæa Cherſoneſo, & ideo non poſſe concipi,

concipi, ut foſſa illa duodecim tantum fuerit ſtadiorum, quod ait idem Herodotus; falſum dicit omnino, & ipſe ſibi nectit laqueum. Non dicit Herodotus foſſam illam ab Acantho urbe incepiſſe (eam non tetigit) ſed clare cap. 22. Πεδίον δὲ τοῦτο (ipſe n. iſthmus) καὶ κολωνοὶ οὐ μεγάλοι, ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀκανθίων ἐπὶ θάλασσαν τὴν ἀντίον Τορώνης. *Eſt autem ille campus & tumuli non magni ab mari Acanthiorum ad mare quod eſt e regione Toronæ.* Aliud eſt ab ipſa urbe Acantho incipere, aliud ab mari, quod illi urbi nomen debet, quod ab illa multum poteſt abeſſe, ut hæc certe Acanthii maris pars Iſthmum abluens, non parum ab ipſa urbe abeſt. Fateor quidem Herodotum non dicere foſſam factam ad Sanen ab Thyſſo, & eas duas urbes in iſthmo ſitas affirmare, ſed Thyſſon ponere in ipſo Atho, ut reliquas quatuor urbes, ſed potuit ea fuiſſe quidem intra foſſam, proxime tamen illam. Commodius ad difficultatem hujus ſententiæ allegaretur auctor περιηγήσεως ad Nicomedem, qui ſcribit Τὸν Ἄθω δὲ παρατελεύσαντι παράλιος πόλις Ἄκανθός ἐστιν Ἀνδρίων ἀποικία παρ' ἣν διώρυξ δείκνυται τετμημένη ἑπτὰ σταδίοις. Hic minuit numerum ſtadiorum, & plane loquitur quaſi ab Acantho incipere foſſam ſtatueret.

2,3,17. *Gortyna*] Edi debuit *Gyrtone*; quomodo licet non habeant libri veteres, etiam Voſſius non ſic in emendatione reponat, tamen

men & in fine ejuſdem notæ apparet eum ſic utique cogitaviſſe, & vocabatur hæc urbs Τύρτων vel Γυρτώνη. Sed eodem modo Τορτώνιος & Γυρτώνιος confuſum fuit in Polybio libro XVII cap. 18.

2,3,31, *Ac proxime ſpatioſa eſt Hellas nomine*] Mutavi diſtinctionem, quum hæc, ſi ſic legantur, non poſſint conjungi præcedentibus, & alibi Mela ab ſimili copulativa periodum inchoat. Si tamen bene attendas, ſunt hæ arenæ ſine calce. Nam quod Voſſius τὸ *eſt* ejicit prorſus ex ſua editione, idque ſub generali prætextu auctoritatis meliorum librorum, unde minuta multa correxerit, neſcio an ſic abire hoc debeat, quum vel *eſt* vel *&* hîc nos viderimus in ſcriptis. Etiam in uno legi *ac proximos ſpacioſa & Hellas*. Hinc vide, quam nitida exſurgat deſcriptio. *Græcia . . . Ioniis fluctibus objacet; a proximo ſpacioſa, & Hellas nomine, grandi fronte procedit*. Certe & Pincianus hic offendens ſcribebat *ac proxime ſpacioſa & Hellas nomine*.

2,3,68. *Ipſo quidem ſimulacro*] Sic Voſſius, quum priores ederent *ipſo quidem tamen ſimulacro*, quod etiam in MSto fuit mihi obvium. Chiſianus habebat *ipſoque tamen ſimulacro*. Certe juſtam cauſam non habuit Voſſius, cur aut voculam hanc expelleret, aut neſcio qua conjectura ſuffocaret, quæ prorſus eſt Pomponiana.

poniana. Nam ſic plane 2,5. *Maſſilia olim inter aſperas poſita, nunc ut pacatis, ita diſſimillimis tamen vicina gentibus.* 1,9. *Labyrinthus magno & inde explicabili tamen errore perplexus.*

2,3,98. *Quod ſpectat ad orientem.*] Scio ſic 3,7,14. *ad meridiem ſpectans*: & ſimiliter alibi. Sed hoc loco præpoſitionem neuter MSS. agnoſcebat. Et ſic forſan alii codices quoque. Certe non gravior nunc cauſa fuit inſerendi eam, quam 1,4 *totum latus quod meridiem ſpectat uſque in Aſiæ confinia poſſident.* 1,15,12 *Etiam qua ſpectat orientem.* 2,6,21. *Qua ſeptentrionem ſpectat.* 2,7. *Pachynum quod Græciam ſpectat.* 3,1. *Qua mare Atlanticum ſpectat.* 3,6 *qua oceanum ſpectat.* 3,7,2, *terræ ſpectantis orientem.* Neſcio quid Voſſio acciderit, qui quum citaſſet 2,3,142 *In eo ad ſeptentrionem ſpectare littora incipiunt*, & monuiſſet legendum *ſeptentriones*, tamen edi curavit *in eo ſeptentriones ſpectare litora incipiunt*, ſine ulla auctoritate & negligenter. Quin etiam pari & cura & veritate in ejuſdem editione legitur 3,8,33. *Tigris ita deſcendens in litora permeat*, quum omnes editiones his inſerant voculam *uſque*, quam ab duobus MSStis confirmatam & agnitam ſcio, nec dubitans de aliarum membranarum conſenſu eam rurſus appoſui; maxime quum ſic quoque loquatur plus vice ſimplici auctor.

2,3,140. *Inter Ætolos & Peloponneſiacos uſ-*

que

que ad Iſthmon irrumpit] Id vero falſiſſimum eſt: nec ut hujus maris alteri lateri appoſiti ſunt continue Peloponneſiaci uſque ad Iſthmum, ſic quoque Ætoli alterum latus eo uſque poſſident. Minimam certe litoris ejus partem habent Ætoli. Vitium fœdum & tamen in omnibus editionibus, quas vidi, exhibitum, ut diſtinctio ponatur poſt τὸ *incidens*, quum manifeſte conſtet diſtingui ſic debere *Rhion latus oræ ſequentis incidens inter Ætolos & Peloponneſiacos, uſque ad Iſthmon irrumpit*. Vult enim idem modo declarare, quod Dicæarchus, Λεύκάδα ἀφ' ἧς μέγας ἐστὶ κολπὸς εἰς ἰσθμὸν φέρων. Simile diſtinctionis vitium annotavi 2, 5, 45, ubi de exitu fere Rhodani ſic legitur in editis plurimis *& ſubinde grandior, inter Volcas & Cavaras emittitur.* niſi quod Sanctiana *grandior, inter Volcas, & Cavaras emittitur.* Aliæ nugacius *grandior, inter, Volcas, & Cav.* una Vadiana nullam diſtinctionem prorſus agnoſcente. Sed certe Rhodanus non emittitur inter Volcas & Cavaras, quum Cavares non ſint litorales, ſed inter Volcas & Avaticos emitti ſupponit ſatis clare Mela, dum procedens in litore ab Maſſilia ad Rhodanum ſcribit Avaticorum ſtagnum contineri; quod videlicet in illo contineri non poſſet, niſi illic eſſent Avatici: & Rhodanus *factus ſubinde grandior inter Volcas & Cavaras, emittitur* ita per Avaticos,

quas

quas ultimas voces neceſſe non habuit auctor adnectere, ne ingenii ſui ſincerum nectar acidum redderet.

2,4,5. *Inter Adriaticum*] Sic quidem & ſupra. Non tamen negligendum puto, quod in MSto inveni *Adriacum*. Sic quoque 2,7, 97. *Adriaco mari* habebat idem vetus codex.

2,4,30. *Parvis ſe primum fontibus colligit*] MSSti duo *parvis ſe primum e fontibus*.

2,4,52. *Ab eo Frentani, Apuli ac Marucini. Habent Aterni fluminis oſtia*] In his etiam nonnulla diverſo charactere tanquam ſpuria & plane non Pomponiana exprimi curavi. Nam certe quam monſtroſe hæc ab aliis deformata queritur Cl. Voſſius, non minus monſtroſe ipſe transformando fœdat. Dicat enim in qua parte ſcripturæ veteris, quam ſic exhibet *frentia villa maritima habent Aterni*, (at ipſe vidi *ab eo ſtentra cula maritima habent ac eterni*. in alio erat *ſtrenta villa maritima habent aterni*) conſpicere poſſit latentia τὰ *Apuli ac*. Sed fortius hæc oppugnari poſſunt. Nam nunquam curioſiſſimus hic ſcriptor *oſtia* dicit de fluvio, qui habet modo unum, ſed ſemper ſingulari numero utitur. Sic 1, ult. *oſtio fluminis proximi Ixamatæ*. 1.17. *Mæandri exitum & Gaſi fluminis oſtium*. 2,7 non dicit *Boryſthenis* oſtiis ſed *oſtio*. 3,40 *Tagi oſtium*. Libro 2. cap. 7 dicit quidem *citra Tiberina oſtia*: ſed ibi vocabulum

 illud

illud majuſcula O ſcribendum eſt,ut in hac editione (nam priores minori *o* utuntur peſſime) fecimus, quum non ad exitum ſed ad urbeculam ita nominatam reſpiciat, quam ſic quoque agnoverat 2,4, 98. 3, 9, 33 Hanno *cum per Oceani oſtia exiſſet*, habebant olim editi, ſed bene ab viris doctis & ex MSS. correctum poſtea *oſtium*. Hæc quum ita ſe habeant, & ſint certiſſima clariſſimaque, quæ fides poteſt eſſe, hoc loco uno Melam ſcripſiſſe unius Aterni fluminis oſtia? Immo quæ fides nobis perſuadebit in hac particulari urbium fluviorumque per regiones recenſione Melam voluiſſe allegare plurium populorum vocabula, quam ſuperius uno ſpiritu protulit, ubi nulla eſt horum Marucinorum mentio? ut prorſus eadem æquitate huc interveniant hi Marucini, quo ſupra 2, 1, 123 admiſceri debuerunt Auchatæ, nuſpiam ab Mela ſcripti vel in hoc opuſculo cogitati, contra fidem & regulam MSStorum omnium, ut diximus jam alibi. Deinde credemus ita incondite ſcribere voluiſſe aut Melam aut quemquam alium, ut quum dicat *Habent Aterni fluminis oſtia, urbes Bucam & Hiſtonium*, poſteriora tribuantur Frentanis, priora referantur ad Marucinos, & non intelligatur unus populus habere ſimul & urbes illas & oſtia fluminis? Nemo hominum aut ſic ſcripſerit aut aliter intellexerit. Rurſus an credibile

bile eſt & hoc loco & tali ordine Melam Apulos & Marucinos numeraviſſe, quum ſtatim dicatur ſequi *ſinus Apulo litore incinctus*, cum ſequentibus aliquot extra eum urbibus? Hac ipſa phraſi pro variationis ſuæ more definit Apuliam & ibi ſitam innuit. Accedit profecto, quod quum Voſſius ſupra numeraverit non modo quaſi diverſos Daunios & Apulos, ſed etiam Daunios ordinaverit ante Apulos, nunc eoſdem faciat. Denique Piceno, Frentanis, Dauniis attribuit urbes, ſolos Marucinos nominavit ridendi cauſa, quippe nudatos ac deſolatos. Hæc omnia reſpiciat oro diligens lector, & tum pronunciet. Sane multo convenientius concinnabat hunc morboſum locum Cluverius citans *Ab eo Frentani tenent Aterni fluminis oſtia, urbes Bucam & Hiſtonium*, ſi liceret ſic graſſari contra ſcriptos codices. Sed in his Marucinis ſanequam jactantur viri magni, de quo videbimus. Nunc Melam videamus. Dico manifeſte in ſcripta lectione apparere hæc, *Ab eo* (nempe Piceno) *Frentani jam Matrini habent ac Aterni fluminis oſtia.* Res tam clara eſt, ut probationem non requirat. Debuerat quidem dixiſſe *fluminum*, ſed quum eum numerum alibi obſervet, ſcimus quoque alibi eam differentiam negligi.

2, 6,10. *Circes domus aliquando Circeii*] Sic diſtinctione ſublata ediderant Sanctius, Schot-

tus & inde propagatæ minores editiones. Et recte ſane. Voſſius tamen maluit cum Vadiano, Stephaniana in qua notæ Olivarii, & minore inde formata diſtinguere *Circes domus, aliquando Circeji*, profecto peſſime, quum non aliquando, ſed ſemper, ex quo ſemel cœpit, nomen illud Circeii obtinuerit: ſed verum eſt credidiſſe veteres aliquando fuiſſe domum Circes, quod innuit juſta diſtinctio. Plane ut 3,9,86. *Inſulæ Gorgades, domus (ut ajunt) aliquando Gorgonum.*

2,5,22. *Tunc poſt Athenopolis, & Olbia, & Tauroïs, & Cithariſtes, & Lacydon*] Sequuti ſane ſumus editionem Voſſii, ſed nihil longius a nobis abeſt, quam ut perſuaſi ſimus ſcriptum ita fuiſſe a Mela, & fieri poſſe, ut in hoc loco ſine ineptia criminetur ineptos librarios. Attende modo lector, & brevi tota res deciſa erit. Nullibi Mela has duas particulas *tunc poſt* ita conjungit, ſed alterutram modo adhibet. Itaque & Pincianus more ſuo deleri juſſit poſtremam *poſt*. Cæterum ſolam hanc voculam in initio periodi perſæpe inſtar adverbii uſurpat. Sed & porro quoque Mela ſemper fere præpoſitionem ſubnectit voculæ *tunc*: ut hoc ipſo capite, *tunc ex*, *tunc inter*, & ſic paſſim. Qua ratione igitur fieri poteſt, ut hoc loco non credamus particulæ eidem *tunc*, ſubnexam particulam *poſt* eſſe poſitam non quaſi adverbium,

ſed

ſed præpoſitionem ? inprimis quum omnia ſcripta exemplaria per quartum caſum efferant ſequentia *tunc poſt Antenopolin & Olbiam & Laurion & citharis tenet macedon*, ex quorum poſtremis Barbarus texuit *Glanon & cithariſtes &*, ſed pertemere. Haud dubiè ſcripſit. *Tunc poſt Athenopolin & Olbiam & Tauroin & Cithariſtén eſt Lacydon*. Conſummatiſſima periodus. τὸ *poſt* frequentiſſime in hoc ſcripto adverbium eſt : ſed etiam τὸ *extra*, qua vocula paſſim auctorem uti poſt egreſſum ex ſinu jam ſupra declaravimus. An ergo nunquam τὸ *extra* illi placuit conſtructione præpoſitionis ? Immo 3,8 *extra ſinum, veruntamen in flexu etiamnum modico Rubri maris*. Omnia docent τὸ *poſt* hîc eſſe præpoſitionem.

2.5,24. *Lacydon, Maſſilienſium portus & in eo ipſa Maſſilia*] Plane ut 1,16,10. *Portus, cui ex urbe quam amplectitur, Tiſanuſa cognomen eſt.* Ut illic dicitur portus Tiſanuſa amplecti urbem cognominem, ſic nunc in Lacydonte portu ſtatuit eſſe urbem Maſſiliam. Veriſſime ſic eum deſcribi à Mela, & quid velit, apparet ex Dionyſii Periegeſi v, 75. ubi ſcribit ἔνθα τε γαῖα Μασσαλίη τετάνυσται, ἐπίστροφον ὅρμον ἔχουσα. Vide illic Euſtathium.

2,5,33. *Contra Albionem & Bergiona*] Enimvero dignum politiſſimo Pomponio nitorem ! ut ejuſdem declinationis duos caſus ſic variata

terminatione efferret, nulla prorſum ſuavitatis gratia? Quis hoc credat? Atqui jam olim hic lectum *Albiana*, unde Barbarus monuit legendum *Albiona*. Immo ipſe etiam in MS. legi clare *Albiona*. Itaque hoc pro certiſſimo habendum. Alterum *Bergiona* plane fictum falſumque eſſe apparet vel inde, quod Cl. Voſſius teſtetur in aliis veteribus libris legi *Gergion*; tum etiam ex Græcis fabulatoribus, qui hunc poſtremum vocant Δέρκυνον, hoc eſt, vocabulo tertiæ declinationis. Ego certe in MS. perſpicue legi *Bergion*. Itaque ſecure & propter has rationes abhinc edatur *Albiona & Bergion*. Sed & præcedentia nullum habent nexum, & duntaxat, ſi probare volumus correctionem Voſſii, ſcribendum eſt diſtinguendumque, *Alioquin litus ignobile. Eſt lapideus (ut vocant) campus.* Campus enim nec ille eſt ignobilis, & facit, ut litus ſatis ſit nobile.

2, 5, 52. *Atax ex Pyrenæo monte degreſſus*] Non putavi hîc opperiendum conſenſum a libris ſcriptis, quin ſic ederem, non *digreſſus*, ut retro factum.

2, 5, 53. *Et ingentis alioquin alvei tenens*] Non dubito, quin fœde hanc ſcripturam invertat Pincianus: Sed etiam an hæc ſit manus Pomponii, dubito. Nam in duobus MSS. legitur *etiam ingentis*; quæ ſcriptura cur poteſt cuiquam non placere?

2, 6, 41.

2,6,41. *Inter Subin & Telobin amnes Tarraco urbs*] Hac mutatione eximie ſe habere effectam rem putat Voſſius contra hæſitationem Pinciani, quum profecto nihil mihi videatur occurrere poſſe abſurdius. Quid enim? an Mela deſcribet ſitum Tarraconis tribus fluviis cinctum, Subi, Telobi, & Tulci? immo ſi id jam concedatur voluiſſe, cur non ordine & junctim & eodem narrationis proceſſu eos deſcripſit? quaſi vero quum eam inter Subin & Telobin amnes poſuiſſet, tunc adhuc addi debuerit a Tulci modico amne eam ſuper attingi? Et ſic audet corrigere in Pomponio ille, qui transſcriptores Melæ ante aliquot ſecula reprehendit 2, 1, 26, idque ob hanc quoque cauſam, quod eum offenderet intempeſtiva repetitio vocis *terra*. Denique moleſtiſſima prorſus eſt vox *amnes*, quæ non magis apponi debuit his duobus, quam præcedentibus Rubricato & Bætulloni: & quis ultro non videt eſſe ea nomina fluminum quod clare præmiſerat? Mihi dubium nullum eſt, quin τὸ *maius* ſit appellatio fluvii ibidem, licet ignoti, ſcripſeritque auctor. *Parva flumina, Bætullo juxta Iovis montem, Rubricatum in Barcinonis litore, inter Subur & Telobin* (urbes nempe, quas ſupra nominatas nunc repetit, ut repetiit Barcinonem, quum prope illas litora per hos amnes ſecentur) *Majus* n. tertii fluminis nomen,

poſt quod ſequitur Tulcis prope Tarraconem. Litus illud in hodiernæ Hiſpaniæ tabulis impletur laceraturque frequentibus fluviis; at in antiquæ prorſus ab Samſonio nulli ponuntur, niſi Rubricatus, Subis, Telobis, Tulcis, non ſecus ac nuper illi fluvii demum exiſtere cœpiſſent. Non vacat ulterius inquirere.

2,6,77. *Atque unde nos ſumus Tingentera. Tum Mellaria*] In tam variis, magnis, dubiiſque ſententiis nihil putavi commodius a me potuiſſe fieri, quam exhibere ſcripturam, quam & retro docti plerique teſtati ſunt in ſcriptis exemplaribus haberi, & ipſe etiam vidi, quæ eſt vel *Cingenteratum* vel *Tingenteratum*, vel ut tandem ex optimo ſuo producere ſe teſtatur Voſſius *Tingenteria tum*, quibus acceſſerunt inſpecti nuper quatuor codices Medicæi in iiſdem characteribus hoc quidquid latet exhibentes, niſi quod unus habet *ingente ratum*. Ex hac autem tam fixa earundem literarum tenacitate fieri debere *Tinge Cetraria*, nunquam mihi perſuaſi, & plane in eo clariſſimum virum tam cenſui eſſe verum, quam eſt in Salmaſiana conjectura refellenda. Id enim „ ut faciat, format hunc διάταξιν. Si nominis „ tantum ſit convenientia, uti ſiquis Cartha- „ ginem nouam, alteram Carthaginem, aut „ Athenas in Libya alteras Athenas, aut „ has vel iſtas Thebas alteras abſolute Thebas

„ bas vocarit, is non tantum ineleganter, ſed „ neque uſitato more loquetur. Ea nihil fingi poſſe vanius, vel ipſum Melæ hoc compendium probat, ſcribentis 1,7 *Tum Leptis altera.* Nulla hic ſimilitudo rei, & tantum nominis: & ſic paſſim ab aliis fieri ſolet. Ex qua eadem obſervatione prorſus ἀβδηριτικὸν eſſe pronuncio, cogitare 2,2,112 ſcripſiſſe auctorem *tum Neſtos fluvius.* Si enim ſic ſcripſiſſet, ex perpetua ejus conſuetudine etiam ſtatim poſt ſcripſiſſet *Ultra Neſtos alter fluit.* Quod quum non fecerit, alligamus ſententiam noſtram, hoc eſt, manum Pomponii libris manu exaratis. Ipſa autem hæc Cetraria facit, ut aliquando & Parmariam (imo talem propinquam Italiæ inſulam olim fecerant 2,7,178, ſed *Palmaria* eam ejecit) & Haſtariam aut Sariſſariam exſpectemus. Et cur non ſuffecit *Cetrata?* Nos quidem ita hîc verſamur, ut nihil excudere poſſimus, aut ſane temere velimus. Nam quod nuper Eliam Vinetum ſequutus cenſuit retinendam Tingenteram, quam velut minus celebre ejus oræ oppidum ceteris Geographis omittentibus, Mela tamen ibidem natus debito erga patriam cultu & obſequio, ſuis libris inſerendam duxit, lepide quidem, ſed fruſtrâ, dicuntur, non minorem riſum merentia, quam quo Ephorum Cumæum inſequuta eſt univerſa antiquitas, quum hoc tempore Cumas

pacem tenuiſſe ſcriptis ſuis inſeruit. Immo *Tingentera* eſt vox ſine ratione; neque conſtat quidquam ex illis tot MSStis, utrum *Tingentera* an *Tingenteratum* fuerit appellatum, an denique *Cingentera*. Ne tamen aſymboli ſimus, proponimus, Lector, quid nobis conſiderantibus ſcripturam veterem obvenerit, afferentes probationem nullam, quia illam omnem ab tuo judicio exſpectare malumus. Ut ſæpe apparuit commixtas & confuſe uſurpatas in hoc opuſculo fuiſſe quaſdam literas alias, ſic video etiam has, nempe *n* & *h*, idem paſſas. Vel animadverte 3,2,56, ubi pro *hac* editiones diu habuerunt *nec*. Id tu delibera, an non & hoc loco contigerit. In vulgatis enim quas repoſui, plane videmus eſſe has literas *Tingehieratum*. Poteſt ne igitur fuiſſe *Tinge Hiera, tum Mell?* Nihil addo.

2,7,47. *Arados etiam in Phœnice*] Vox ſecunda nihil niſi turbat, & nulli bono eſt; neque etiam capio, unde venerit, quum a duobus MSS. abeſſe ſciam.

3,7 *Meninx*] Chiſianus *Methus*. Quaſi nunc etiam *h* pro *n* poſito. Sed quem inſpexi alter *Menis*. Haud dubie oſtendunt ſcripſiſſe auctorem *Menix*, de quo alibi.

2,7,46. *Ægates Romana clade memorabiles*] Ubicunque potius clades uſurpatur active quam in loco Livii, quem adnotavit in hunc

uſum

uſum Cl. Voſſius, XLII, 2. *Legationes transmarinæ deinde in ſenatum introductæ ſunt; prima Eumenis & Pharnacis Regum, & Rhodiorum querentium de Sinopenſium clade.* Nam plane illic indigitari cladem quam acceperunt, non quam dederunt Sinopenſes, apparet ex Polybio, quem per hæc verba interpretatur Livius, Legat. 51. ἧκον δὲ καὶ Ῥόδιοι πρεσβεύοντες ὑπὲρ τῆς Σινωπέων ἀτυχίας. Jam vero licet ea vox ſic acciperetur, Pomponius tamen Mela reſpiciendus foret, quem tractamus, aliquoties ea uſum, & quo ſenſu, patet ex ipſo. 2, 3, 93 *Marathon Perſarum maxima clade pernotus.* Et paulo ante: *tulit aves cum ſumma clade advenientium pennas quaſi tela jaculatas.* Hæc quum ita eſſe videamus, nunquam dubitavi, quin ſcripſerit auctor *Romana claſſe.* Sic Salamin ei dicitur *excidio claſſis Perſicæ notior.* 2, 2. *Laconicæ claſſis ſignatus excidio.* Et ibid. *Naufragio claſſis Atticæ.* Unde apparet, ubi rem geſtam mari adnotat, auctorem ſemper feciſſe claſſis mentionem, ut hoc loco feciſſe etiam arbitror. Nam Pincianus eſt nimius.

2,7,71 *Scyrum*] Edi oportuit *Scyron*; ſic enim habent duo MSS.

2.7.141. *Peloris*] Auſus fui deſerere editiones præcedentes, in quibus pleriſque eſt *Pelorum*, quum in ſcripto libro reperiſſem *Pelorus.* In quo vocabulo diſputat quidem Pintianus,

tianus, quam varie pronuncietur, nempe *Pelorias*, *Peloris*, *Pelorus*, & ſe ſcribere teſtatur *Pelorus* ex Ptolemæo & Marciano. Sed noſtræ lectioni fides eſt ab ipſa Pomponii manu, infra ſcribentis *Pelorida*, quam ſcripturam tenent concordes MSSti: quam terminationem nunc ei diſplicuiſſe vel etiam maluiſſe nunc ſcribere *Pelorias*, mox autem *Pelorida*, (quod nobis imponit editio Voſſii) nulla cauſa eſt, cur putemus, præſertim eo dirigentibus quoque antiquis libris. Similis ineptiæ exemplum editur 3, 7, 27, ubi in editis ſcribunt *elephantes*; verſu autem 37 *elephantis maximis*. Hæc quoque ipſis variandi ratio placet: quam quis credat placuiſſe Pomponio, maxime quum in priore loco in MS. invenerim *elephantos*, ut nunc quoque edidi? imo eandem terminationem, ex omnibus ſibi inſpectis ut reor, edat Voſſius, qui tamen conjicere audet *elephantas*.

2,7,184. *Et Mariana*] Sic edidi, ſequutus viros doctos & MSS. quos novi duo; non *Marianæ*, ut nuper; item mox *Sulci*, non *Sulchi*, quia illud videntur ſervaſſe ab auctore iidem codices, præferentes *Sula*.

3,1,8. *Non alio alioque in vicem*] Plane non auſcultari oportuit Cl. Voſſio hanc lectionem teſtanti facile fuiſſe excudere, quum libri omnes manu exarati habeant *non alios alioſque*. Immo hæc eſt ipſa vera lectio, dependens a voce

voce *campos*, æque ac ſequentes *hos* & *illos*. Non bene ſic mutaret ſermonem Mela.

3,1.55. *Myrtilis, Balſa*] Ita correxit Hermolaus ex Plinio, Ptolemæo, Antonino & cæteris. In quibus quum nihil culpare poſſet Voſſius, culpat lectionem Marciani Ἰϐάλσα, putatque ſcripſiſſe Βάλσα, ut apud Ptolemæum. Ego non dubito, quin *Ibalſa* verum ſit nomen etiam apud Melam, cujus veram ſcripturam non adſecutus fuit Hermolaus. Nam quum hic citet *Myrtilibalio*, idque ego ſciam exſtare in duobus ſcriptis, & haud dubie exſtabit quoque in aliis, manifeſte apparet idem fatum hujus vocis fuiſſe, quod vocis *Hiſpal* ſupra, & ſcripſiſſe Melam *Myrtil*, *Ibalſa*.

3,1,60. *Ad illam partem*] MSS. duo *in illam p.*

3,1,67. *Tum reducta iterum, iterumque recto margine jacens*] Hanc diſtinctionem ex aliis editionibus retinuimus, a quibus temere abiit Voſſiana alias pejores ſequuta.

3,1,84. *Hinc perpetua ejus ora*] Vocem primam nos quoque in neutro ex ſcriptis extare novimus, ut recte Cl. Voſſius eam deleat, & deleri debuit.

3,1,100. *Uſque adeo ſemet & terras anguſtantibus*] Hæc eſt codicum veterum ſcriptura. Unde Pincianus legit *ſemet terris anguſtantibus*. Sed videtur vulgare vitium in codicibus ſcri-

ptis

ptis *anguſtantibus* pro *anguſtantis*, nempe Hiſpaniæ.

3,2,36. *Nam a Pyrenæo ad Garumnam Aquitani*] Editiones omnes hactenus *Aquitania*. Nos tandem credidimus audiendum eſſe Pincianum, non quia præceſſit *populorum* & ſequitur *Celtæ* & *Belgæ*, quas ille præfert cauſas, (in quibus contra profecto varietatem captare ſolet auctor) ſed quod mox ſequitur *Aquitanorum*, nec ſolet Mela in ſequentibus aliter loqui, quam in præcedentibus incepit. Et jam ſupra habuimus exemplum corruptarum vocum ab proximis earum literis.

3,4,5. *Non ſe urbibus tenet*] MSS. duo *tenent*, ut & mox *habitant*. Haud dubie tenore eodem loquendi uſus auctor ſcripſit *tenens*, *habitans*.

3,5,66. *Aliquamdiu ad occaſum ab oriente currens*] Scripti duo *occurrens*.

3,5,77. *Rabiem appropinquantium fruſtraturus aſtu unum de pluribus omittit*] In duobus MSS. inverſo ordine verborum legitur *aſtu fruſtraturus*. Sed & totus hic locus ita ex MSS. videtur conſtituendus: *quod ubi ille interceptos earum catulos citus cœpit avehere, & rabiem appropinquantium aſtu fruſtraturus unum de pluribus omiſit: hæ pr.* Nam & copulativa in illis eſt, & aut *omiſſis* aut *omiſſum* habent.

3,5,91. *Galliis*] MSS. duo *Galliæ*, quam ſcripturam quoque tuetur Plinius.

3,5,

3, 5,92. *A rege Suevorum*] In Chiſiano eſt *Lydorum*. at in altero erat *botorum*.

3,6,1. *Quas angulo Bætica*] Legamus contra MSS. omnes, ut vult Voſſius, *ab angulo Bæt.* An ullibi angulum Bæticæ agnovit Mela? 3, 10, 30 Africæ noviſſimus angulus ab eo agnoſcitur, non in oppoſita Bætica. Et certe ſi de angulo loquutus fuiſſet auctor, & præpoſitionem ſyntaxis requireret, an ea ſic evanuiſſet, ut in nullo prorſus MSto veniret obvia? Ego non dubito, quin Mela ſcripſerit, *quas ab jugo Bæticæ adhuc uſque perſtrinx.* Alludit enim ad ſuperiora ſua 2, 6 *Illud* (Junonis promontorium) *jam in occidentem & oceanum obliquo jugo excurrens.*

3, 6. 33. *Qui propriarum rerum fidem*] In neutro MS. exſtat pronomen relativum, nec deſidero.

3,6,46. *Ab tergo abducta*] Sententiam bonam in hoc poſtremo verbo eſſe negat Latinitas: & ipſe auctor longe aliter τὸ *abducere litus* uſurpat in ipſa Gadium deſcriptione. Egregie MS. legebat *obducta*, quo notat baſin vel tertiam lineam ad conficiendum trigonum apponere.

3,5,58. *Cauſas autem & bella contrahunt*] Nihil huc facit adverſativa conjunctio; & legendum *tamen*, ut eſt in duobus MSS. referendo ſenſu ad ſuperiora; nempe etſi ſint o-

pum

pum ignari, tamen cauſas & bella contrahunt, ac ſe frequenter invicem infeſtant.

3,6,65. *Sed utrinque æquali tractu litorum oblonga*] MS. *utcunque.*

3,6,71. *Pietatis admodum expertes*] Ab editione Voſſiana abſunt hæ voces, neque utrum de induſtria expulſæ, an imprudenter omiſſæ, conſtat. Nos nullam cauſam vidimus, cur non reſtitueremus, quum ſint in MSS. Nec vero deſunt rationes, cur probæ notæ ſint.

3,5,72. *Anguſtis inter ſe ducta ſpatiis*] In controverſiam venire nequit, quin ita ſcripſerit Mela. Sive id poſuerit pro diſcretæ, ut loquitur Plinius, ſive ſimpliciter *ab natura poſita* & jacentes. Plane ut Ovidius II, Metam. *ducta ſpatiis æqualibus Horæ.*

3,5,73. *Septem Æmodæ. Contra Germaniam vecta in illo ſinu quem Codanum diximus, ſex. Ex iis Scandinovia*] Voces hæ magnus fuerunt eruditorum labor, qui quid afferant, novimus; ſed in illis nemo ſe magis ridiculum & vanum præbuit, quam qui nuperrime ſpecioſa conjectura & lectorem & Melam circumvenire voluit. Judicat pro *ex iis* ſcribendum *ex inſulis:*
„ facile id fieri potuiſſe, quia librarii voces fere omnes contrahebant. Nec ſatis: ſed addit: ſi exaratum vel *ins* vel *iſis* vel alia ſimilis
„ ſcribendi ratio fuit adhibita, facile in particulam *iis* degenerare potuit. Sic nempe

& cœ-

& cœlum poteſt facile ruere. Sed hoc eſt ſpecimen ejus judicii; quod ſane nihil aliud, quam obfuſcat & corrumpit illam inimitabilem & ſtudioſam hujus auctoris curam ad nitorem ingenii ſui in hoc ſcripto adhibitam. Nam ut uno halitu diſſles, quicquid ille ineptit, obſerva, lector, nec in capite ultimo libri ſecundi, nec hoc capite non niſi ſemel, in principio nempe capitis, vocem *inſula* ab Pomponio uſurpari, quamdiu aliquas earum enumerat: non item alibi. Hoc tantum capite infra, ubi aliquid ſingulare in Sarmaticis contingit, nec vitare potuit; ſcripſit, *alias inſulæ videntur, alias una & continens terra.* Ut negari nequeat, quin is genium ſcriptoris non ceperit. Quare quum MSSti habeant *contra Germaniam vectæ in illo ſinu, quem Codanum diximus, ex iis*, cenſui τὸ *vectæ* negari non poſſe, quin recte ſe haberet, confirmante ipſo Pomponio, 2,3,30; *Græcia a ſeptentrione in meridiem vecta.* Denique ſubodoratus ſum voculam numerandi ob ſimilitudinem literarum excidiſſe inter illas voces *diximus ex*, quod ſane etiam aliquoties ſupra accidiſſe perceperant eruditi. Immo etiam hoc ipſo capite, *in ea quod ibi ſolo longe occaſurus.* Ubi Voſſius ſcribere jubet, *quod ibi ſol haut longe.* Quod miror. Utrum in MSStis ō eſt *haud*, an vero *non?* τὸ *lon* quod ſequitur inducit ad credendum excidiſſe voculam *non*. Legi igi-

S tur

tur debuit *ſol non longe.* Quo minus dubites, idem progrediendi ordo ſervatur 2, 7, 16. *Sex ſunt inter Iſtri oſtia: ex his Peuce notiſſima & maxima.*

3, 5, 82. *Oaonas*] Notabiliter nunc Græciſſat Cl. Voſſius. Quis enim Græcus legens ὠαίονες, ſtatim colligeret id compoſitum ex ὠὸν & αἰὼν, & notare ovis viventes? Immo inquit, id fieri, ut μακραίων & εὐαίων. Scilicet humano capiti cervinam, &c. Nam in εὐαίων eſt integra vocula aliquid ex ſe ſignificans: in μακραίων non modo eſt prima ſyllaba, ſed ſequentibus eam duabus literis ſtatim patet venire a μακρὰς. At in ὠαίων eſt ſimplex modo ω, quam literam quis Deus inſpirabit venire ab ὠὸν, quum tot ſimplices Græcæ voces ab eadem vocali incipiant? Immo habeamus ipſum ὢα? Similiter quoque abſit, ut Græcus aliquis legens ὠώνας, ſtatim conjiceret eſſe ovorum emptores. Non poteſt dubitari, quin vocaverint *Ooaonas* vel *Oonaonas.*

3, 5, 84. *Satmalos*] Hic quoque inanis eſt collectio vocabulorum ab Voſſio facta, quorum nullum aut ad literas, quæ exſtant in MSS. aut ad explicationem, quam adjungit Mela, & ad quam alluſit hæc vox, quidquam accedit; non magis profecto, quam quod ex eis eligit, *Tanuotos.* Quapropter hæ literæ conſiderandæ ſunt, aut quæ in aliis etiam MSS. exhibentur

tur *&* *analos* vel denique *Satinales*, quæ exſtant in Chiſiano codice. Scripſiſſe auctorem dico *Ouatmallos*, quæ vox compoſita, ut clarum eſt, non eget expoſitione. Sic δρακοντόμαλλοι γοργόνες Æſchylo in Prometheo, quia habebant κεφαλὰς περιεσπειραμένας φολίσι δρακόντων.

3, 7, 29. *Ut in ea mella*] Accedo MSS. qui habent *eo*, nempe ſolo, quod proximum eſt.

3, 7, 47. *Prudentiores eis quibus ars ſtudiumque ſapientiæ contingit.*] Mirificas oportet eſſe rationes omnium, qui hæc ita ſuſtinent edere, quum in nullo ſic invenerim ſcripto codice. Chiſianus præferebat *prudentiores enim quibus*. In alio legebam *prudentiores ei quibus*. Hic primus debebat eſſe ſtimulus non acquieſcendi huic commento ex cauſa vetuſtæ lectionis. Præterea quod nunc legitur, eſt & ipſum contra genium Melæ, qui non ſolet talibus præmittere pronomen. Legendum enim, *Prudentiores & quibus ars ſtudiumque*. Ubi otium erit, id pluribus probabimus.

3, 7, 75. *Poſt ubi aliquot ſæpe magnis flexibus cinxit jugum, ingens iterum, rectus ſolidusque decurrit*] Nunquam potui intelligere hunc locum; adeo vaniſſimis diſtinctionum quiſquiliis eum torquent editores. Prout allego, ſic invenies in editione Sanctii Stephanique ac Voſſii, quum Vadianus ediderit *flexibus cinxit jugum, ingens iterum rectus ſolidusque*. Schottus,

 quem

quem ſecuti Germani, *cingit jugum, ingens iterum, rectus, ſolidusque decurrit.* Sed qualecunque illud, velim doceant me illi omnes, quare hic Indus dicatur ingens iterum? ubi Pomponius ſtatuit eum minorem factum? Profecto nuſpiam; & licet diſcerpatur, ne ſic quidem ſtatuit eum diminutum. Verbum de eo nullum eſt. Dico prorſus τὸ *iterum* conjungi debere cum τοῖς *rectus ſolidusque*; at τὸ *ingens* cum præcedenti *jugum*, quod certe tale fuiſſe docent magni illi flexus. Itaque diſtinguo: *Poſt ubi aliquot ſæpe magnis flexibus cinxit jugum ingens, iterum rectus ſolidusque deſcendit*. Sed & in duobus MSS. legitur *poſt ubi ſæpe aliquot magnis*. Plane ut de Nilo 1,9. *Cum diu ſimplex ſævuſque deſcendit, circa Meroen late patentem* (agnoſcis & hic magnos flexus & ingens jugum) *inſulam, in Æthiopiam diffunditur; ubi rurſus coit, &c.*

3,8,36. *Nec ſecat continuo agros, ſed late diffuſus in ſtagna*] Adverſativa in MS. non exſtabat, & merito inde reor eam non eſſe Pomponii, cujus hæc quoque elegantia eſt, ut aliorum Latinorum. 3,3,12. *Nandi non patientia tantum illis, ſtudium etiam eſt.*

3,8,67. *Verum tamen in flexu etiamnum modico Rubri*] MSS. duo *verum in flexu tamen etiamnum Rubri.*

3,8,87. *Putreſcentium membrorum tabe*] Legendum

gendum opinor *tabo*. Ex tabe enim nihil concreſcit, nec tabes eſt putreſcentium membrorum.

3,9,24. *Miræ aves cornutæ Tragopanes*] Valde jactata fuit in editionibus vox ultima. *Tragopomones* olim lectum. Hermolaus citat *Tragopomenes* & vel hoc retinet, vel ex Plinio reponit *Tragopanades*, nulla addita cauſa. Pincianus *Tragopogones*, reſpiciens Ptolomæi gallinas barbatas, quas nunc ne ſomniavit quidem Mela. Turnebus, Schottus & Salmaſius *Tragopanas*, & non modo his ſe comitem dare potuit Voſſius, ſed etiam conatur probare. Dicit Tragopanes dictos ut Αἰγίπανες, & Ἑρμόπανες. Quid ergo? an hæc quoque monſtra ex avium genere ſunt? Non ſane, non magis quam Tertullianei Cynopanes, quos ait fuiſſe canes cornutos, non volucres. Quid ergo contumelioſius, quam impingere Melæ vocabulum tale, quod ad ſententiam ejus plane accommodari non poteſt? Ut enim per cynopanes non niſi cornuti canes, ſic per Tragopanes non niſi cornuti hirci intelligi poſſunt, quales ſunt omnes ejus generis, nec tanquam monſtra annotari vel poſſunt vel merentur: & tam boni ſunt tragopanes, quam *cynopenæ*, quas ita explodit ipſe in alio, vel maxime explodendus. Ne quæram, an Tragopanes & Ægipanes non potuerint conjungi ab Mela. In MS.

legi *tragapomenes*. Ut habeas aves cornutas, lege ex tanta hæſitatione *tragopaones*.

3,9,73. *Alit & flumen*] Immenſum temere adminiſtratus locus, ſi quis Vadianum aut Pincianæa inſpexerit. Summa tamen eſt, in MSS. pleriſque legi *aliter pyrum* vel *aliter pyrhum*, quorum hoc exſtare in Chiſiano ſcimus. Henr. Stephanus tamen teſtari potuit pro voce illa *flumen* ſe legiſſe in vet. *papyrum*. Itaque Voſſius quoque ex citatis modo lectionibus ſcriptis ait legendum videri *alit papyrum*: ſed tamen diſcedit ad rariſſimam vocem obtendens ſane optimos & antiquiſſimos codices. Quid dicemus? Quare autem ex *aliter pyrum* videtur legendum *alit papyrum*? an papyrus vox fuit ignota librariis, ut eam corruperint? an facilis eſt corruptela *τῶν er* in *pa*? Mihi id nequaquam videtur; & poſthac ſpero aliis quoque. Certe enim adhuc firmi ſumus, ex ſcriptura, quæ in tot ſcriptis codicibus inventa eſt, corrigendum eſſe, *alit & ſcirpum*. Hæ literæ prorſus illuc dirigunt, tantum tranſpoſitæ, ut in hoc ſcripto ſæpius accidit. Adeantur modo, quæ eximii Viri, Druſius & Grotius collegerunt ad Geneſeos XLI,2 & hiſtoriam Iobi VIII 11, in quorum fauſta citatione finimus.

FINIS.

In Mela 3,5,87 *lege* circumfuſum. In Notis pag. 81 ult. verſ. *ſi ſupple* Helleſponticum. *Helleſpontius* poetis gratum eſt & inde *Helleſpontiacus*.

A01 1468215